

KALLELSE

BOTKYRKA
KOMMUN

Samhällsbyggnadsnämnden 2023

2023-08-10

Kallelse till sammanträde med miljö- och hälsoskyddsämnden

Tid: 21 augusti 2023, kl 18:30-21

Plats: Café Garbo, Tumba scenen

Ordförande: Niklas Gladh (MP)

Sekreterare: Emmy Benedicto

	Sammanträdes öppnas	
	Upprop	
	Val av justerare	
	Anmälan av jäv	
	Fastställande av dagordning	
	Informationsärenden	
1.	Årsredovisning av BBV och BGV 2022	
	Ärende för beslut	Dnr
2.	Yttrande mål och budget 2024 med flerårsplan 2025 – 2027, sent utskick	MHN/2023:00049
3.	Ekonomisk prognos per juni, sent utskick	MHN/2023:00021
4.	Yttrande över förslag till detaljplan för Södra Kärsby (Hallunda 4:34)	MHN/2023:00050
5.	Tullinge 16:319: Strandskydd i efterhand för redan uppförd utsiktsbrygga, sittbänkar och grill	2023-829

6.	Ansökan om strandskyddsdispens för förlängning av båtbygga på fastigheten Tullinge 19:2	2023-2161
7.	Tullinge 19:282: Strandskydd – Ny markkabel och nytt kabel-skåp	2023-1866
8.	Norsborg 5:1; Strandskyddsdispens för uppförande av pumpuhus	2023-1953
9.	Norsborg 5:1; Ansökan om strandskyddsdispens för markförslagd kabel	2023-2145
10.	Anmälningensärenden	MHN/2023:00001
11.	Delegationsärenden	MHN/2022:00079
12.	Miljöchefen informerar	

2023-07-18

Referens

Dan Arvidsson

Mottagare

Miljö- och hälsoskyddsnämnden
Samhällsbyggnadsnämnden
Teknik- och fastighetsnämnden

Statusrapport

Rapportering av åtgärdsarbetet 2022 inom vattenprogrammet Botkyrkas blå värden

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
Vattenarbetets mål och organisation.....	4
Uppnådda resultat under 2022	5
Övergripande åtgärder	5
Tumbaåns avrinningsområde	5
Kagghamraåns avrinningsområde.....	10
Kustvatten	11
Grundvatten	12

Sammanfattning

Vattenprogrammets syfte är att skapa förutsättningar för naturliga ekosystem i sjöar, vattendrag och hav och god tillgång på rent grundvatten. Programmet har fyra övergripande mål; skapa förutsättningar för naturliga ekosystem, tillgodose Botkyrkabornas behov av dricksvatten, skapa förutsättningar för rekreation och fiske samt öka kunskapen och förståelsen för vatten. Vattenmyndighetens miljö kvalitetsnormer ska följas. För att nå målen har ett åtgärdsprogram tagits fram. Arbetet drivs av en förvaltningsövergripande vattengrupp. Kort beskrivet har det under 2022:

- Tagits fram en VA-plan.
- Påbörjat arbetet med att revidera Botkyrkas blå värden – vattenprogram för Botkyrka kommun, från 2017.
- Miljögiftsundersökning av fisk i ett urval av kommunens sjöar. Resultatet visade på förhöjda halter av PFAS i flera av sjöarna vilket resulterade i att miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutade om särskilda kostråd för konsumtion av fisk.
- Färdigställt dagvattenreningsanläggningar i Fittja.
- Tillsammans med Södertälje och Salem beslutat samt säkrat finansiering för att åtgärda den interna fosforbelastningen i Uttran inkl. Utterkalven.
- Tagit fram rapporten *Fördjupad förstudie Tumbaån* som finansierats av statligt klimatanpassningsbidrag. Projektet syftar till att minska risken för översvämningar genom att lyfta upp ån till ytan, rena dagvatten, förbättra vandringsvägar för fisk samt skapa estetiskt tilltalande miljöer i Tumba.
- Tillsyn av båtclubbar. Bland annat med avseende på förekomst av tributyltenn (TBT) som tidigare användes i bottenfärger.
- Erhållit LONA-bidrag och handlat upp konsult för en förstudie som syftar till att utreda möjligheterna till att restaurera våtmarken Getkärret för renare vatten i Getaren och ökad biologisk mångfald.
- Uppföljning av branden i avfallsupplaget i Kagghamra. Framtagning av provtagningsplan, provtagning och framtagande av rapport (huvudstudie) för framtida hantering.
- Recipientkontroll av sjöar och vattendrag inom Tumbaåns och Kagghamraåns avrinningsområden.
- Varit med att ta ett flerårigt LONA-bidragsfinansierat projekt tillsammans med bl.a. Sportfiskarna, Södertälje, Nynäshamn och Haninge kommuner; *Hydrologisk restaurering av Södertörns avrinningsområdet*.

2023-07-18

- Planeringsarbete för att ansluta Sandviken till kommunalt VA.
- Miljöövervakning av grundvattenförekomsterna Vårsta, Uttran och Tullingeåsen-Ekebyhov. Riksen har genomförts för att på sikt kunna nyttja dessa som råvattentäkter för framställning av dricksvatten.

Vattenarbetets mål och organisation

Vattenprogrammets syfte är att skapa förutsättningar för naturliga ekosystem i sjöar, vattendrag och hav och god tillgång på rent grundvatten. Vattenprogrammet kan ses som ett paraplydokument som anger vilka mål kommunen har med vattnet och vad som krävs för att uppnå målen. Under paraplyet kan andra strategier, program och planer vara verktyg för att nå målen inom ett mer avgränsat ämnesområde, t.ex. dricks- och dagvattenhantering. Programmet omfattar allt vatten inom kommunens gränser, men fokuserar på de av Vattenmyndigheten utpekade vattenförekomsterna. Vattenprogrammet beslutades av miljö- och hälsoskyddsnämnden 2016-12-05 (rev. 2017-09-18) och ska vara vägledande för flera olika nämnder. Målen utgör strategin för det kommunala vattenarbetet och fastställdes av kommunfullmäktige 2017-05-23. Operativt ansvarig för vattenprogrammets genomförande är samhällsbyggnadsnämnden. Vattenvårdsarbetet samordnas av miljöenheten och drivs av en vattengrupp bestående av representanter från olika förvaltningar och enheter.

Målen med programmet är att:

- Skapa förutsättningar för naturliga ekosystem
- Tillgodose Botkyrkabornas behov av dricksvatten
- Skapa förutsättningar för rekreation och fiske
- Öka kunskapen och förståelsen för vatten

För att bedöma om vi når målen används i huvudsak Vattenmyndighetens miljökvalitetsnormer som värdemätare och som ska följas. Vattenmyndigheten har tagit fram ett åtgärdsprogram för distriktet Norra Östersjön. Dessa åtgärder har sedan brutits ned och specificerats genom att vi tagit fram ett lokalt åtgärdsprogram för Botkyrka. Åtgärderna är indelade efter vattenförekomst och som generella åtgärder. Åtgärdsprogrammet är ett levande dokument som uppdateras av vattengruppen en gång per år.

Åtgärderna finansieras i dagsläget av respektive nämnd och statliga bidrag. Miljö- och hälsoskyddsnämnden och samhällsbyggnadsnämnden har möjlighet att avropa medel från kommunstyrelsen till ett belopp upp till 500.000 kronor.

Uppnådda resultat under 2022

Övergripande åtgärder

- Tagit fram en ny VA-plan (VA-enheten).
- Arbete med att revidera det kommunala styrdokumentet Botkyrkas blå värden – vattenprogram för Botkyrka kommun, från 2017 bl.a. utifrån den nya vattenförvaltningscykeln som gäller 2022-2027 (miljöenheten med stöd av vattengruppens medlemmar).
- Miljögiftsundersökning av fisk i ett urval av kommunens sjöar. Resultatet visade på förhöjda halter av PFAS i flera av sjöarna vilket resulterade i att miljö- och hälsoskydds nämnden beslutade om särskilda kostråd för konsumtion av fisk. Uppföljning planeras att utföras 2023 (miljöenheten).
- PFAS?

Tumbaåns avrinningsområde

- Miljöövervakning i form av vattenprovtagning (VA-enheten). Vid 2022 års bottenfaunaundersökning upptäcktes en invasiv art; mindre rovmärsla (*Dikerogammarus haemobaphes*) i Tullingesjön. Ursprungligen är den från Svarta och Kaspiska havet och hotar våra inhemska arter.

Uppförstorad bild av mindre rovmärla (verklig storlek c:a 2 cm) som hittades vid bottenfaunaundersökning i Tullingesjön 2022.

Uttran och Segersjön

Uttran inkl. Utterkalven lider som så många andra sjöar i regionen av för mycket näringstillförsel. Sjön delas av kommunerna Botkyrka, Salem och Södertälje. Kommunen har under året samarbetat med Uttrans vattenvårdsgrupp (UVVG) samt med Salems och Södertälje kommuner, för att skapa en samsyn över problembilden och vad som behöver göras för att klara god status. I Botkyrka står förorenat dagvatten för en stor del av belastningen. Följande har utförts:

- Tillsammans med Södertälje och Salem beslutat samt säkrat finansiering för att åtgärda den interna fosforbelastningen i Uttran inkl. Utterkalven. Entreprenör upphandlad. Kostnaden delas mellan kommunerna (2,98 mnkr/kommun) samt med stöd av statliga bidrag (2,5 mnkr) för

2023-07-18

lokala vattenvårdsprojekt, LOVA (som söktes genom Södertälje kommun). Åtgärden planeras till 2023 (miljöenheten).

- Provfiske i Uttran för att få nödvändigt att få kunskap om artsammansättning till grund för t.ex. reduktionsfiske. Samarbete med Södertälje kommun. Artsammansättning visade att sjön inte var lämplig för reduktionsfiske (miljöenheten).
- Två möten har hållits med UVVG och Södertälje och Salems kommuner (miljöenheten).

Tumbaån

Tumbaån klarar inte god status på grund av bl.a. vandringshinder, hög närsaltbelastning och förekomst av PFOS. Stora mängder orenat dagvatten tillförs ån från bebyggelse och vägar i Tumba. Ån får även ett närsalttillskott från åkrarna på Hamra gårde. Till Tumbaån rinner Harbrobäcken som bl.a. avvattnar Stora och Lilla Dammen öster om Storvreten. Följande har utförts:

- Tagit fram rapporten *Fördjupad förstudie Tumbaån* som finansierats av statligt klimatanpassningsbidrag. Projektet syftar till att minska risken för översvämningar vid händelse av skyfall genom att lyfta upp ån till ytan, samt att rena dagvatten och förbättra vandringsvägar för fisk samt skapa estetiskt tilltalande miljöer i Tumba. (VA, miljöenheten, kultur- och fritidsförvaltningen och kommunstyrelseförvaltningen).

Tumbaåns utlopp i Kvarnsjön. Foto: Dan Arvidsson

Älveståån inkl. sjön Aspen

Både sjön Aspen och Älveståån är klassade som vattenförekomster och ligger uppströms Tullingesjön. Båda vattenförekomsterna har måttlig ekologisk status p.g.a. vandringshinder och höga närsalhalter. Trots att strukturkalkning av åkarnarna kring Älvestabäcken genomfördes genom ett LOVA-bidragsfinansierat samarbete mellan kommunen och DeLaval Hamra gård år 2014, är närsalhalterna fortfarande för höga i vattendraget. Under 2019 upptäckte Länsstyrelsen höga halter av miljögiftet PFAS i Aspens och Älvestååns vatten. En noggrannare undersökning 2021 bekräftade detta. Följande åtgärder har utförts:

- Miljöteknisk undersökning av sedimenten i Älveståån inför avfasning av dikeskanter (miljöenheten och mex).
- Med hjälp av provtagning av dagvatten spårat källa till förhöjda PFAS-halter (VA-enheten).
- Vinterprovtagning av Södra Aspen (miljöenheten).

Albysjön

Albysjön är klassad som en vattenförekomst och ingår i Östra Mälarens primära skyddszon. Den ekologiska statusen är god men sjön uppnår inte god kemisk status på grund av förekomst av tributyltenn (TBT) och PFOS.

- Färdigställt dagvattenreningsanläggningar i Fittja. (projektenheten på teknik- och fastighetsförvaltningen och stadsmiljöenheten)
- Förstudie av dagvattenanläggningar i Alby genomförd. (projektenheten på teknik- och fastighetsförvaltningen).
- Tillsyn av båtklubbar. Bland annat med avseende på förekomst av tributyltenn (TBT) som tidigare användes i bottenfärger. Båtklubbarna har handlingsplaner för utfasning av TBT.

Tullingesjön

Tullingesjön är klassad som en vattenförekomst och södra delen ingår i Tullinge vattentäkts yttre skyddszon. Den ekologiska statusen är måttlig och sjön uppnår inte god kemisk status p.g.a. förekomst av tributyltenn (TBT) och PFOS.

- Projektering för sanering, inklusive provtagning av bl.a. kvicksilver, vid platsen för det tidigare avloppsreningsverket på Sjöudden (projektenheten på teknik- och fastighetsavdelningen).
- Tillsyn av båtklubbar. Bland annat med avseende på förekomst av tributyltenn (TBT) som tidigare användes i bottenfärger. Båtklubbarna har handlingsplaner för utfasning av TBT(miljöenheten).

Kagghamraåns avrinningsområde

- Miljöövervakning genom vattenprovtagningar i 13 provtagningspunkter 12 ggr/år (miljöenheten).
- Varit med att ta ett flerårigt LONA-bidragsfinansierat projekt tillsammans med bl.a. Sportfiskarna, Södertälje, Nynäshamn och Haninge kommuner; *Hydrologisk restaurering av Södertörns avrinningsområdet* (miljöenheten).

Malmsjön

Malmsjön är tillsammans med Axån idag klassad som en vattenförekomst enligt den senaste vattenförvaltningscykeln. Sjön har länge lidit av hög närsaltbelastning, både från avrinningsområdet (extern belastning) och genom läckage av fosfor från sediment (intern). 2007 lät VA-avdelningen fälla fosfor i sedimenten, vilket fick närsalthalterna att sjunka betydligt i vattnet. Men de senaste åren har halterna åter börjat öka.

- En förstudie framtagen för en dagvattenanläggning i Bremora (Projekt-enheten).
- Miljöövervakning; provtagning av Malmsjöns vatten (miljöenheten).

Kagghamraån inklusive Norrgaån, Uringebäcken och Brinkbäcken

Vattenförekomsten Kagghamraån inkluderar även Norrgaån. Vattendraget klarar inte god ekologisk status p.g.a. hög närsaltbelastning och bristande kontinuitet (vandringshinder). Det klarar inte heller god kemisk status på grund av förekomst av PFOS. Getaren som är en del av Norrgaån, är en mycket viktig sjö för rekreation, bl.a. bad, men är övergödd. Följande har utförts under 2021:

- Miljöövervakning; vattenprovtagning i sjöarna Getaren och Bysjön (miljöenheten).
- Erhållet LONA-bidrag för en förstudie som syftar till att utreda möjligheterna till att restaurera våtmarken Getkärret som ligger vid Getarens nordvästra strand. Handlat upp konsult. Åtgärden är en av de som föreslogs i tidigare framtaget åtgärdsprogram för att nå god ekologisk status i Norrgaån, dit Getaren tillhör (miljöenheten).

Lidabadet vid sjön Getaren. Foto: Stina Engqvist.

Kustvatten

Kaggfjärden

Kaggfjärden är en vattenförekomst som inte klarar god ekologisk status p.g.a. hög närsaltbelastning. Följande har utförts:

- Uppföljning av branden i avfallsupplaget i Kagghamra. Framtagning av provtagningsplan, provtagning och framtagande av rapport (huvudstudie) för framtida hantering (miljö och stadsmiljöenheten).
- Miljötillsyn av tidigare avfallsbrand i Kagghamra (miljöenheten).

Himmerfjärden

Himmerfjärden klarar inte god status på grund av näringsämnen och förekomst av tributyltennföreningar. Följande har utförts:

- Uppströmsarbete som syftar till att minska belastningen på Himmerfjärdsverket som släpper ut sitt renade avloppsvatten i fjärden (VA-enheten och miljöenheten).

2023-07-18

- Planering med att ansluta Sandviken till kommunalt VA. KF fattat beslut om verksamhetsområde. (Miljööverdomstolen har beslutat att kommunen ska ha byggt ut VA till 31 dec 2028.)

Grundvatten

Vårstas och Uttrans grundvattenmagasin

Både Vårstas och Uttrans grundvattenförekomster har tidigare nyttjats som vattentäkter för kommunalt dricksvatten. De pekas ut som potentiellt viktiga dricksvattenresurser i kommunens vattenförsörjningsplan och med hög prioritet i den regionala vattenförsörjningsplanen. VA-avdelningen utreder möjligheten att återigen utnyttja grundvattnet för framställning av dricksvatten, framför allt utifrån ett scenario där leveransen från Norsborgs vattenverk stoppas. Höga halter av PFAS har analyserats i Vårstas grundvatten. Följande har utförts:

- Miljöövervakning; uppföljning av grundvattenkvalité och grundvattennivåer, provtagning och analys (VA-enheten).

Tullingeåsens grundvattenmagasin

Tullingeåsen ingår i grundvattenförekomsten *Tullingeåsen-Ekebyhov.Riksten* som klarar god kvantitativ status men inte god kemisk status. Anledningen är att PFAS11 överskrider riktvärdet. Tullinge vattenverk stängdes 2011 på grund av att PFOS (ingår i PFAS11) upptäcktes i vattnet. PFAS i grundvattnet härstammar från brandsläckningsskum från en brandövningsplats på f.d. flygflottiljen F18. Ansvariga för utsläppet är Försvarmakten. Följande aktiviteter har ägt rum:

- Miljöövervakning av grundvatten med tyngdpunkt på PFAS och spridning. (VA-enheten).

2023-07-17

Referens

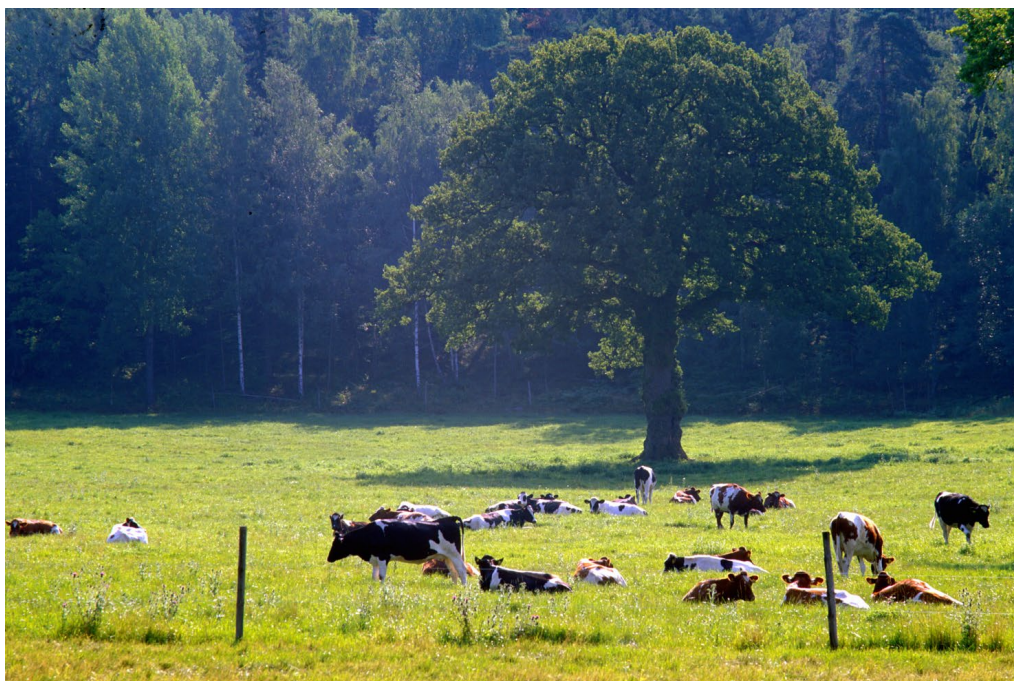
Naturgruppen

Mottagare

Miljö- och hälsoskyddsnämnden
Samhällsbyggnadsnämnden
Kultur- och fritidsnämnden

Statusrapport

Rapportering av åtgärdsarbetet 2022 inom naturvårdsprogrammet Botkyrkas gröna värden

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
Naturvårdsarbetets mål och organisation	4
Uppnådda resultat under 2022	5
Mål 1 Tillgodose Botkyrkabornas behov av natur, nu och i framtiden	5
Mål 2 Värna och utveckla naturvärdena	6
Mål 3 Värna och utveckla de gröna kulturmiljövärdena	8
Mål 4 Öka kunskapen och förståelsen för naturen.....	9

Sammanfattning

Naturvårdsprogrammet har tagits fram för att skapa förutsättningar i kommunen för en rik biologisk mångfald, stimulerande friluftsliv, god hälsa och ett boende med god tillgänglighet till naturen. Programmet har fyra övergripande mål; tillgodose Botkyrkabornas behov av natur – nu och i framtiden, värna och utveckla naturvärdena, värna och utveckla de gröna kulturmiljövärdena samt öka kunskapen och förståelsen för naturen. För att nå målen har ett åtgärdsprogram tagits fram som uppdateras årligen. Arbetet drivs av en förvaltningsövergripande naturgrupp. Kort beskrivet har det under 2022

- Utförts tillsyn och skötsel av naturreservat, skötsel såsom stängsling, bete och slåtter på ängs- och hagmarker, skyltning och markering samt underhåll av spänger på vandringsleder.
- Arbetet med att göra två nya vandringsleder i Hågelby påbörjades; Skrävsta- och Saltbergsstigarna. Besökare informeras om områdets natur- och kultur och lederna kommer att ha en stor informationstavla gemensamt med andra stigar i området vid Hågelbys parkering.
- Ett nytt vindskydd vid Brosjön byggdes och tjärades.
- Mälarskogens naturreservat beslutades av kommunfullmäktige och en premiärvisning har hållits.
- Fågelsångens hage är nu tillsammans med Snäckstaviks hage en stor betesmark på c:a 25 ha och betas av nötkreatur. Betet hindrar igenväxning, vilket tillgängliggör Fågelsångens fornlämningar, möjliggör förgäddor att vandra upp och kan leka i våtmarken samt har skapat fina strandområden för fåglar i Snäckviken.

För att utföra åtgärderna har samarbete skett med markägare, Sportfiskarna, Botkyrka-Salems naturskyddsförening, Stockholm Stad, De Laval Hamra gård förutom med UBAB och interna enheter.

Naturvårdsarbetets mål och organisation

Naturvårdsprogrammets syfte är att skapa förutsättningar i kommunen för en rik biologisk mångfald, stimulerande friluftsliv, god hälsa och ett boende med god tillgänglighet till naturen. Geografiskt omfattar naturvårdsprogrammet hela Botkyrka kommun, utom områden inom tätare bebyggelse. Programmet antogs av kommunfullmäktige 2010-11-25 (och reviderades av miljö- och hälsoskyddsnämnden 2017-08-28) och ska vara vägledande för flera olika nämnder och förvaltningar. Målen utgör strategin för det kommunala naturvårdsarbetet och fastställdes av kommunfullmäktige 2017-10-26. Operativt ansvarig för naturvårdsprogrammets genomförande är samhällsbyggnadsnämnden. Naturvårdsarbetet samordnas av miljöenheten och drivs av en naturgrupp bestående av representanter från olika förvaltningar och enheter. Naturgruppen träffas fyra gånger om året, eller vid behov.

Målen med programmet är att:

- Tillgodose Botkyrkabornas behov av natur – nu och i framtiden
- Värna och utveckla naturvärdena
- Värna och utveckla de gröna kulturmiljövärdena
- Öka kunskapen och förståelsen för naturen

För genomdrivande av naturvårdsprogrammet har ett åtgärdsprogram med prioriterade åtgärder tagits fram. Åtgärdsprogrammet uppdateras en gång per år av naturgruppen. På följande sidor redovisas de åtgärder som genomförts under respektive mål, under 2022. Åtgärdena finansieras genom nämndernas ordinarie budget samt med stöd av statliga bidrag. Miljö- och hälsoskyddsnämnden har också möjlighet att från kommunstyrelsen avropa 500.000 kr för åtgärder inom de blå och gröna värdena.

Uppnådda resultat under 2022

Mål 1 Tillgodose Botkyrkabornas behov av natur, nu och i framtiden

- Tillsyn av vandringsleder i naturreservat har utförts kvartalsvis och efter stormar, inklusive borttagning av uppkomna hinder, i samtliga naturreservat.

Nylagd spång på Saltbergsstigen. Foto: Jonathan Kearny.

- Arbetet med att göra två nya vandringsleder i Hågelby påbörjades; Skrävsta- och Saltbergsstigarna. Besökare kommer längs vandringen att informeras om områdets natur- och kultur och lederna kommer att ha en stor gemensam informationstavla vid Hågelbys parkering. Där finns

2023-07-17

också information om befintliga stigar, såsom Lilla Dalenslingan, Aspenstigen samt Pilgrimsleden. För att underlätta promenaden har bl.a.spänger och broar byggts.

- I Vinterskogens naturreservat har arbete utförts enligt åtgärdsplanen. Fornminnesområdena vid Bremora har friställts klart ifrån vegetation. Upparbetning av stormfällda träd genomförs löpande på markerade leder. Ett nytt vindskydd vid Brosjön är uppsatt och tjärat. Vedförsörjningen upphörde under sommaren på grund av omfattande vedstölder.

Vindskyddet i Vinterskogens naturreservat. Foton: Jonathan Kearny

Mål 2 Värna och utveckla naturvärdena

- Naturbetesmarkerna vid Björndammen och Grönslätt betades under sommaren av nötkreatur som omväxlande gick på Björndammen respektive Grönslätt. Örnbräken och älgört som tenderar att konkurrera ut andra arter, har bekämpats. Örnbräken har under cirka sju år bekämpats vilket nu har gett resultat i Grönslätt där endast enstaka blad av örnbräken behövde tas bort 2022 i augusti.
- Fagning av lövängen som ligger inom Hörningsnäs naturreservat utfördes under våren och ängen slogs i augusti av Botkyrka-Salems naturskyddsförening och av naturvårdarna ifrån stadsmiljöenheten och frivilliga medarbetare i från miljöenheten. I den skogliga delen av reservatet friställdes träd med höga naturvärden av naturvårdarna i enlighet med skötselplanen.

2023-07-17

Fagning av Hörningsnäsängen. Foto: Annika Norin.

- Fuktängen vid Källtorp i den östligaste delen av kommunen har delvis slagits av naturvårdarna. Tyvärr fanns det inte personal till att slå hela ängen under 2022.
- Naturbetesmarken vid Himmelsboda har betats av Hamra gårds kvigor och örnbräken har bekämpats av personal från miljö- och statsmiljöenheten och sommarjobbare.
- Hagen i Ekholmen naturreservat har betats av får för att hålla halvön öppen. Tillsyn av djuren utfördes av Hågelby 4H gård.
- Kommunfullmäktige beslutade om Mälarskogens naturreservat i juni. I september hölls en mindre invigningsceremoni, av Mälarskogens naturreservat, en ”premiärvisning”. Bävergnagda träd har fällts av entreprenör. Naturvårdarna har tagit ner träd som riskerat att skada förbipasserande.
- Arbete med att friställa stora, gamla aspar i Stora Träskets naturreservat i enlighet med skötselplan fortsatte.
- En skogsbrand härjade i Lida naturreservat och släcktes av brandkåren. Naturvårdarna ansvarade för eftersläckningsarbetet. Fågeltornet har friställts av naturvårdarna och personalen ifrån Lida för att få fri sikt över Getkärr.

2023-07-17

- Naturvårdarna har upprätthållit fria vandringsvägar för havsöring i Kagghamraån genom att ta bort bäverdämmen, i enlighet med tillstånd från Länsstyrelsen i Stockholms län. Hamra gård hjälpte till och tog bort ett stort dämme i Kagghamraåns huvudfåra. Områdena har även kontrollerats så att inte tjuvfiske förekommit. Kvartalsmöten har hållits med Södertörns havsöringsgrupp.
- Informationsskyltar om åtgärder för att förhindra spridning av svinpest sattes upp på anslagstavlor längs kommunens vandringsleder.

Mål 3 Värna och utveckla de gröna kulturmiljövärdena

- Hågelby hage har betats av sinkor (kor som tillfälligt inte mjölkas) från Hamra gård.
- Under 2021 tecknades avtal mellan kommunen och Hamra gård om bete i det som kommit att kallas Segersby hage. Skogsområdet har tidigare gallrats och städats. Hamra stängslar och kopplar in vatten och el till stängslet. Bete planeras till 2023.
- Arealen av betesmarken som omfattar Snäckstaviks våtmark och Fågelsångens hage omfattar en betesmark på c:a 25 ha. Stängslet som går ut i vattnet har reparerats och vegetation har röjts under stängslet av naturvårdarna och natur- och miljöanalysteamet. Förutom att tillgängliggöra fornlämningar och skapa gäddlekvatten, har boskapen betat bort vassen, vilket lett till fina stränder för vadare.

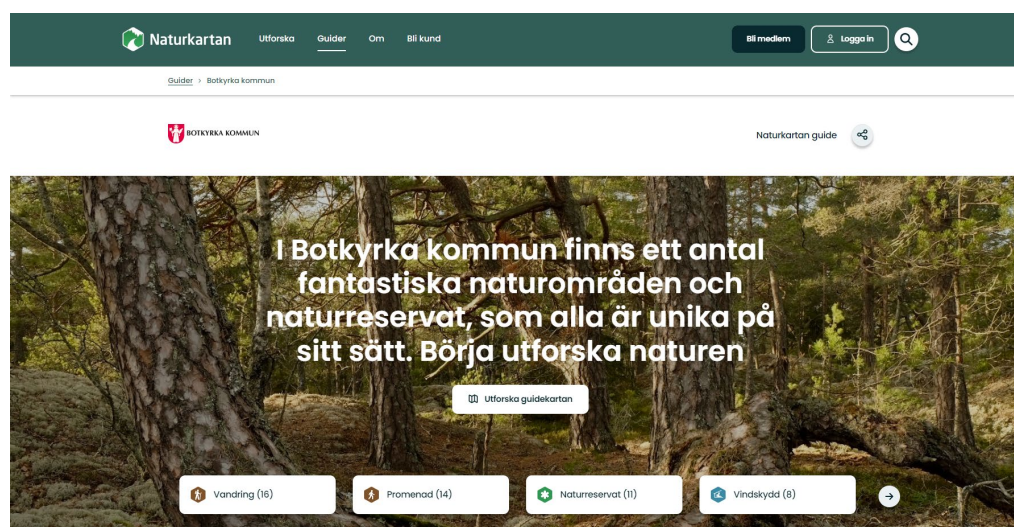
Stängslet runt Snäckstaviks våtmark slutar i Snäckviken. Foto: Annika Norin.

2023-07-17

- Reparation av fårstängslen vid Skrävsta görs årligen av naturvårdarna på SBF.

Mål 4 Öka kunskapen och förståelsen för naturen

- Uppföljande inventering av tjädertuppar i Lida naturreservat utfördes under våren av naturvårdarna på stadsmiljöenheten.
- Inventering av fältgentiana utfördes av kommunbiologen. Arten är klassad som starkt hotad (EN) i rödlistan. Under 2022 observerades 7 plantor i naturbetesmarken vid Himmelsboda (19 st 2020, 7 st 2021) och 1 planta i naturbetesmarken vid Grönslett (0 st 2020, 3 st 2021).
- Information och bilder i Naturkartan.se (app och webbsida) har uppdaterats och kompletterats med nya objekt som en del av det kontinuerliga informationsarbetet.

Botkyrkas sida på Naturkartan.se

- Naturvårdarna har börjat använda ett program för att kunna följa upp tillsynsarbetet över tid. Det heter SMART och används internationellt. Där kan information samlas ifrån patruller via en app i telefonen. Därifrån kan rapporter sammanställas, vilket underlättar vid planering.

Yttrande över förslag till detaljplan för Södra Kärsby (Hallunda 4:34)

Förslag till beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden föreslår besluta att anta yttrandet som sitt eget och överlämna det som svar på remissen.

Sammanfattning av ärendet

Samhällsbyggnadsförvaltningen i Botkyrka kommun har utarbetat ett förslag på detaljplan för södra Kärsby, del av fastighet Hallunda 4:34.

Skriftliga synpunkter ska vara samhällsbyggnadsförvaltningen tillhanda senast 2023-07-28. Miljö- och hälsoskyddsnämnden har fått anstånd med yttrandet till sammanträdet i augusti.

Detaljplanen är belägen nordväst om vägkorset Hallundavägen – Kärsbyvägen. Förslaget medger en ny skolbyggnad med tillhörande skolgård i nordvästra delen av planområdet. Söder om detta medges en föreningsbyggnad, kallad besöksanläggning. Parkering anläggs söder om den nya bebyggelsen. Befintlig parkering för idrottsområdet kvarstår men kommer att ingå i den nya detaljplanen.

Miljöenheten delar planförfattarens bedömning att den inte utgör betydande miljöpåverkan. Platsen bedöms vara lämplig för föreslagen verksamhet och läget bra för en skola och föreningslokal. Dagvatten från parkeringsplatserna bör renas i oljeavskiljare innan det renas ytterligare och förs vidare.

Miljö- och hälsoskyddsnämnd

Miljöenheten

Kod: 3.2.2.5

Dan Arvidsson

Dnr: MHN/2023:00050

Yttrande över förslag till detaljplan för södra Kårsby (Hallunda 4:34)

Förslag till beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden föreslås besluta att anta yttrandet som sitt eget och överlämna det som svar på remissen.

Sammanfattning av ärendet

Samhällsbyggnadsförvaltningen i Botkyrka kommun har utarbetat ett förslag på detaljplan för södra Kårsby, del av fastighet Hallunda 4:34.

Skriftliga synpunkter ska vara samhällsbyggnadsförvaltningen tillhanda senast 2023-07-28. Miljö- och hälsoskyddsnämnden har fått anstånd med yttrandet till sammanträdet i augusti.

Detaljplanen är belägen nordväst om vägkorset Hallundavägen – Kårsbyvägen. Förslaget medger en ny skolbyggnad med tillhörande skolgård i nordvästra delen av planområdet. Söder om detta medges en föreningsbyggnad, kallad besöksanläggning. Parkering anläggs söder om den nya bebyggelsen. Befintlig parkering för idrottsområdet kvarstår men kommer att ingå i den nya detaljplanen.

Miljöenheten delar planförfattarens bedömning att den inte utgör betydande miljöpåverkan. Platsen bedöms vara lämplig för föreslagen verksamhet och läget bra för en skola och föreningslokal. Dagvatten från parkeringsplatserna bör renas i oljeavskiljare innan det renas ytterligare och förs vidare.

Ärendet

Samhällsbyggnadsförvaltningen i Botkyrka kommun har utarbetat ett förslag på detaljplan för södra Kårsby, del av fastighet Hallunda 4:34.

Skriftliga synpunkter ska vara samhällsbyggnadsförvaltningen tillhanda senast 2023-07-28. Miljö- och hälsoskyddsnämnden har fått anstånd med yttrandet till sammanträdet i augusti.

Detaljplanen är belägen nordväst om vägkorset Hallundavägen – Kärrsbyvägen. Förslaget medger en ny skolbyggnad med tillhörande skolgård i nordvästra delen av planområdet. Söder om detta medges en föreningsbyggnad, kallad besöksanläggning. Båda byggnaderna regleras för att kunna uppföras till en höjd av tre våningar med ett sadeltak. Parkering anläggs söder om den nya bebyggelsen. Befintlig parkering för idrottsområdet kvarstår men kommer att ingå i den nya detaljplanen.

Planområdet – del av fastighet Hallunda 4:34 markerat i rött

Detaljplanen syftar till att möjliggöra för en skolbyggnad i anslutning till Kärsby idrottsplats i sydvästra Norsborg. Utöver skola syftar förslaget till detaljplan att möjliggöra en föreningsbyggnad söder om skolbyggnaden. För att detta ska kunna göras så behöver befintlig väg till kommande verksamheterna breddas och befintliga parkeringsytor göras om. Planen har genomförts enligt standardförfarande eftersom förslaget är förenligt med översiktsplanen, inte är av betydande intresse för allmänheten, och inte antas medföra en betydande miljöpåverkan, och en strategisk miljöbedömning med tillhörande miljökonsekvensbedömning bedöms därmed inte behöva utföras.

Större delen av planområdet är redan idag ianspråktaget av fotbollsplan, grusplaner och gång- och cykelvägar. En smal bilväg finns längs den norra plangränsen. Planområdet ligger inom ett riksintresse för kulturmiljövården och gränsar till ett område i väster med höga naturvärden. Planområdet i sig

saknar utpekade naturvärden. Söder om planområdet går Hallundastråket, som är ett gång- och cykelstråk genom Hallundas och Norsborgs bostadskvarter som sedan fortsätter vidare ut till natur- och kulturlandskapet i väster. Utredningar relevanta för miljö- och hälsoskyddsnämnden som tagits fram inom planarbetet är: en dagvatten- och skyfallsutredning samt en bullerutredning.

De nordvästra delarna av planområdet ligger inom Mälarens avrinningsområde och de sydöstra rinner via dagvattennätet till Albysjön. Både Mälaren-Rödstensfjärden och Albysjön är klassade som vattenförekomster. Området i sin helhet ligger inom sekundär skyddszon för Östra Mälarens vattenskyddsområde. Inom skolområdet och besöksanläggningens fastighet föreslås växtbäddar och makadammagasin för att fördröja och rena dagvattnet. Dagvatten från kommunområdet, allmän plats och idrottsområdets parkering, föreslås avledas i nordlig riktning mot dike eller växtbäddar förlagda i grönremsan längs planområdets norra kant, eventuellt i kombination med oljeavskiljare. Samtliga undersökta föroreningshalter- och koncentrationer reduceras med föreslagna dagvattenlösning.

I skyfallsanalysen framgår den största riskzonen för vattenansamling i det stora parkeringsområdet som är planlagt för idrottsområde och gatan på kommunens fastighet. Mindre vattensamlingar kan påträffas i anslutning till besöksanläggningens södra fasad. För att förhindra att yt- eller dagvatten skadar föreningsbyggnaden kommer marken ges en tillräcklig lutning från byggnader för att skapa en avrinning av dagvatten från känsliga områden, vilket studeras mer noggrant vid husets detaljprojektering.

Trafikbullersituationen för planområdet har beräknats för prognosår 2040. Ekvivalent ljudnivå från trafik kring planområdet beräknas bli lägre än 50 dBA på hela fastigheten. Riktvärden enligt Boverket innehålls därmed på hela den planerade skolgården utan åtgärder. Maximal ljudnivå vid fasad beräknas till som högst 59 dBA. Riktvärden för högsta ljudnivå inomhus kommer därmed att kunna innehållas med alla vanliga typer av byggnadssystem.

I och med utbyggnaden kommer viss växtlighet att försvinna. Det gäller t.ex. breddning av infartsvägen, men plats finns för att ny växtlighet ska komma till stånd. Växtligheten inom området bevaras i den mån möjligt och i annat fall ersätts med lämpligt växtmaterial. Inom området som regleras för skolbyggnad finns uppvuxna träd i väster och i norr. Dessa avses bevaras. Del av en oxelallé vid Kårsbyvägen berörs av planområdet i nordöst som möter Kårsbyvägen. Planområdet omfattar två träd i slutet av allén som kan behövas tas bort vid genomförandet. En allé omfattas av generellt biotopskydd enligt miljöbalken. Länsstyrelsen kan bevilja dispens från biotopskydd för alléer om det finns skäl för detta.

Yttrande

Miljöenheten delar planförfattarens bedömning att planen inte ger upphov till betydande påverkan och därför inte kräver en miljöbedömning inklusive miljökonsekvensbeskrivning. Valet av plats för verksamheterna som planen medger; skola och föreningslokal bedöms vara bra ur ett miljö- och hälsoperspektiv, liksom omgivningarna med skog i väster, öppna ytor mot Mälaren i norr samt en utbyggd gång- och cykelväg direkt i söder vilket möjliggör att ta sig till platsen utan bil. Miljöenheten vill dock betona vikten av att rena dagvattnet då både Mälaren-Rödstensfjärden och Albysjön är vattenförekomster som ska följa sina miljö kvalitetsnormer, och då området i sin helhet ligger inom sekundär skyddszon för Östra Mälarens vattenskyddsområde. Då området kommer att innehålla ett 60-tal p-platser bör dagvatten från dessa renas i oljeavskiljare innan det renas ytterligare och förs vidare.

Ekonomiska konsekvenser

Ett genomförande av planen enligt förslaget förväntas inte medföra några ekonomiska konsekvenser för miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Miljöenheten

Jelinka Hall
Miljöchef

Beslutsunderlag

- Yttrande över förslag till detaljplan för södra Kårsby (Hallunda 4:34)
- Informationsbrev om samråd Kårsby
- Planbeskrivning södra Kårsby samråd
- Plankarta samråd2023 juni

Skickas till

Planenheten på samhällsbyggnadsförvaltningen, sbf@botkyrka.se.

Referens

Emmy Benedicto
emmy.benedicto@botkyrka.se

Mottagare

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Anmälningssärenden 2023-08-21

Förslag till beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har tagit del av anmälningssärendena.

Sammanfattning

Följande handlingar har anmälts för kännedom till nämnden:

Beslut 505-13930-2023
Beslut om avslag 505-13814-2023
Dom i ärende 2021-1247
LST avslaget överklagande Beslut
Stockholm FR 18757-22 Dom 2023-05-04

Åtgärdsredovisning BBV 2022
Åtgärdsredovisning BGV 2022

Uppföljning tjänsteresor 2022 SBF.pdf

Protokollsutdrag från Kommunfullmäktige 2023-06-20 - Delårsrapport 1
2023 - Kommunen.pdf
Tjänsteskrivelse - Delårsrapport 1 2023 - Kommunen.docx
Delårsrapport 1 2023 kommunen.docx

Protokollsutdrag från Kommunfullmäktige 2023-06-20 - Förslag till
program för att förhindra spridning av invasiva arter.pdf
Tjänsteskrivelse Förslag till program för att förhindra spridning av invasiva
främmande arter .pdf
Program mot IAS.pdf

Protokollsutdrag från Kommunfullmäktige 2023-06-20 - Revidering av
livsmedelstaxa.pdf

Taxa för Botkyrka kommuns offentliga kontroll inom livsmedels- och foderområdena.pdf

Protokollsutdrag från Kommunfullmäktige 2023-06-20 - Riktlinjer för kamerabevakning.pdf

Regler kamerabevakning - begäran hantering.docx

Riktlinje kamerabevakning Botkyrka.docx

Riktlinjer för kamerabevakning.docx

Systemförvaltning - Kamerabevakning.docx

Särskilt yttrande (SD)

Protokollsutdrag från Kommunstyrelsen 2023-06-09 - Avrop medel för LONA - projekt groddjur.pdf

Protokollsutdrag från Kommunstyrelsen 2023-06-09 - Firmatecknare 2023 - ändring 2023-06-09.pdf.pdf

Protokollsutdrag från Kommunfullmäktige 2023-06-20 - Återrapportering av ICC index till Europarådet nätverk Intercultural ..pdf

Återrapportering av ICC index till Europarådet nätverk Intercultural cities .docx

Botkyrka's answers to the ICC-Index-questionnaire Oct 2022.pdf

Svensk sammanfattning återrapportering ICC index januari 2023 2022 00668.docx

Protokollsutdrag från Kommunfullmäktige 2023-06-20 - Återrapportering till Unescokoalitionen ECCAR-European Coalition of C....pdf

Återrapportering av Unescokoalitionen ECCAR-European Coalition of Cities Against Racism .pdf

Initial comments from the Council of Europe Intercultural Cities Program april 2023.pdf

Botkyrkas rapport till Unescokoalitionen ECCAR 2022 till beredning april 2023.pdf

Botkyrka reporting ECCAR 221031 SAT_reporting questionnaire Final.pdf

Bilaga 1, 2 och 3 Botkyrkas Intercultural cities index KS 2022 00668 nov 2022.pdf

Vivi Anne Ekholm
ekholmvivianne@gmail.com

Beslut gällande anmälan om komposteringsanläggning på fastigheterna Boda 1:7 och Lövtorp 1:2

Beslut

Länsstyrelsen beslutar att avvisa överklagandet.

Beskrivning av ärendet

Hans Andersson entreprenad AB (bolaget) har anmält miljöfarlig verksamhet till Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Botkyrka kommun. Bolaget har anmält att det ska uppföra en anläggning för biologisk behandling av park- och trädgårdsavfall enligt verksamhetskod 90.171 enligt 31 § miljöprövningsförfordningen (2013:251) inom bolagets verksamhet på fastigheterna Boda 1:7 och Lövtorp 1:2.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Botkyrka kommun beslutade den 6 februari 2023, delegationsbeslut § 2023-60, att förelägga bolaget att vid anläggande och skötsel av komposteringsanläggningen vidta följande skyddsåtgärder och försiktighetsmått.

1. Om inte annat följer av övriga försiktighetsmått ska verksamheten bedrivas och anläggningen utföras i enlighet med vad som angetts i anmälan. Vid större förändringar från anmäld utformning ska detta anmälas till tillsynsmyndigheten i enlighet med 1 kap 11 § miljöprövningsförfordningen (2013:251).
2. Anläggningen ska utföras på tät, hårdgjord yta där uppsamling av lakvatten kan ske. Lakvattnet ska samlas upp och renas innan utsläpp sker till mark, yt- eller grundvatten. Om lakvattnet ska återinföras till processen ska detta ske på ett sätt som inte riskerar spridning utanför uppsamlingsytan.
3. Rutiner för kontroll och skötsel av anläggningen ska läggas till i bolagets egenkontrollprogram. Detta ska redovisas till tillsynsmyndigheten inom 2 månader från att detta beslut vunnit laga kraft.
4. Komposteringsprocessen skall skötas så att utsläpp till luft och vatten minimeras.
5. Om luktstörningar eller flugproblem uppstår vid närliggande bebyggelse ska åtgärder för att begränsa störningarna vidtas i samråd med tillsynsmyndigheten.

6. Bolaget ska särskilt kontrollera avfallet avseende invasiva växtarter och annat otillbörligt material. Upptäcks denna typ av material ska detta omhändertas enligt gällande bestämmelser.
7. Mängden mottaget park- och trädgårdsavfall ska rapporteras årligen i bolagets miljörapport.

Vivi Anne Ekholm, ägare till fastigheten Iselsta 1:11, överklagar beslutet och anför i huvudsak följande. Hans Andersson entreprenad AB och kommunen måste komma tillrätta med PFAS-problemen som finns i området innan en ny verksamhet kan beviljas.

Motivering till beslutet

I 16 kap. 12 § miljöbalken regleras rätten för enskilda att överklaga beslut meddelade med stöd av miljöbalken. Överklagbara beslut får överklagas av den som beslutet angår, om avgörandet gått henne eller honom emot.

Vivi Anne Ekholm har i egenskap av ägare till fastigheten Iselsta 1:11 överklagat nämndens beslut att tillåta den anmälda verksamheten komposteringsanläggning på fastigheterna Boda 1:7 och Lövtorp 1:2 och beslutat om försiktighetsmått. Hon har anført att ingen mer verksamhet bör tillåtas innan PFAS-problematiken är löst.

Vid bedömningen av enskildas klagorätt över beslut enligt miljöbalken är det av stor betydelse vad som bedöms vara det skyddsvärda intresset med den rättsregel som varit central vid prövningen. Om syftet med regeln enbart är att skydda allmänna intressen är utgångspunkten att enskilda inte har klagorätt (se t.ex. MÖD 2007:6 och MÖD 2013:32).

Rätten att vara part och att överklaga tillkommer alltså varje person som kan tillfogas skada eller utsättas för annan olägenhet genom den verksamhet som berörs, om risken för skada eller olägenhet rör ett av rättsordningen skyddat intresse och inte är enbart teoretisk eller helt obetydlig. Det måste alltså föreligga någon mer konkret påverkan eller risk för påverkan.

Enligt länsstyrelsens mening gäller de skäl som Vivi Anne Ekholm har framfört i sitt överklagande sådana allmänna intressen som inte kan grunda klagorätt enligt 16 kap. 12 § miljöbalken. Fastigheten Iselsta 1:11 är inte gränsgranne med den fastighet som klagomålsanmälan gäller. Enligt länsstyrelsens allmänna karttjänst Webb-GIS är avståndet mellan fastigheterna Iselsta 1:11 och placeringen av den aktuella komposteringsanläggningen drygt 800 meter. Länsstyrelsen finner inte att Vivi Anne Ekholm kan anses vara direkt berörd av det överklagade

beslutet på ett sådant sätt som krävs för att klagorätt ska anses föreligga enligt vad som anförts ovan. Överklagandet ska därför avvisas.

Du kan överklaga beslutet

Se bilaga med överklagandehänvisning.

Beslutande

Beslutet har fattats av jurist Eva Hjulström.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Kopia:

Hans Andersson Entreprenad AB, peter.kjellstrom@haeb.se

Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Botkyrka kommun,
miljo@botkyrka.se

Bilaga

1. Överklagandehänvisning mark- och miljödomstolen

Du kan överklaga beslutet hos mark- och miljödomstolen

Om du inte är nöjd med Länsstyrelsens beslut, kan du skriftligen överklaga beslutet hos mark- och miljödomstolen.

Så här överklagar du beslutet

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska du lämna eller skicka din skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Stockholm antingen via e-post; stockholm@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Stockholm, Box 22067, 104 22 Stockholm.

Tiden för överklagande

Ditt överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag du fick del av beslutet. Vid förenklad delgivning anses du ha tagit del av beslutet två veckor efter att Länsstyrelsen skickade beslutet. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ditt överklagande kan du be att få ytterligare tid till att utveckla dina synpunkter och skälen till att du överklagar. Sedan är det mark- och miljödomstolen som beslutar om tiden kan förlängas.

Ditt överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som du överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur du vill att beslutet ska ändras.
- Varför du anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Om du har handlingar som du anser stödjer din överklagan så bör du bifoga kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om du behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om du anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt dig ska ombudet underteckna skrivelsen samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer. Ombudet bör också bifoga en fullmakt.

Behöver du veta mer?

Har du ytterligare frågor kan du kontakta Länsstyrelsen via e-post, stockholm@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-223 10 00. Ange diarienummer 13930-2023.

Anders Gustafsson
a_j.g@hotmail.com

Överklagande av beslut om att lämna klagomål på störande lukt utan åtgärd på fastigheten Tullinge 19:350 i Botkyrka kommun

Beslut

Länsstyrelsen beslutar att avslå överklagandet.

Beskrivning av ärendet

Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Botkyrka kommun, nämnden, beslutade den 7 mars 2023, § 2023-121 dnr 2022-103, att lämna klagomål från Anders Gustafsson gällande röklukt/sprejlukt utan åtgärd. Nämnden anför i huvudsak följande. Nämnden bedömer att HSB Bostadsrättsförening Konvaljen i Tullinge har åtgärdat ventilationen i den klagandes bostad genom att utföra luftflödesmätning och montering av friskluftsventiler. Utredningen visar att luftflödet är tillfredsställande och vid inspektionstillfället kunde ingen störande lukt konstateras. Nämnden bedömer att det inte föreligger en olägenhet enligt miljöbalken.

Anders Gustafsson har överklagat nämndens beslut och anför i huvudsak följande. Problemet kvarstår och störande lukt fortsätter komma in i hans bostad. Sedan 1994 är lägenheten hans hem och fram till cirka 2019 har han inte haft liknande störande lukt. Strax innan nämndens beslut påtalade han att lukt fortfarande kommer in i lägenheten, trots de extra friskluftsventilerna. Hans röst har inte blivit hörd och så får det inte gå till. Ingenstans i nämndens beslut finns redovisat resultat från luftflödesmätningen. Han har sedan 2019 fört en rökdagbok där han noterat alla gånger han blir störd av lukt. Inspektioner har skett dagtid, lukten känns av främst på kvällar och helger. Anders Gustafsson har den 28 maj 2023 skickat in en komplettering till sin överklagan till Länsstyrelsen med bland annat en preciserad rökdagbok som, oavsett tidigare utredning, visar att något är fel med ventilationen.

Motivering till beslutet

Tillämpliga bestämmelser framgår av nämndens beslut.

Vad Länsstyrelsen har att ta ställning till i ärendet är om nämnden, vid tidpunkten för sitt beslut, har uppfyllt det ansvar som åvilar den som tillsynsmyndighet och om nämnden haft fog för sitt beslut att avsluta ärendet utan ytterligare åtgärd vad avser klagomål på störande lukt.

Länsstyrelsen har gått igenom utredningen i ärendet och övervägt vad Anders Gustafsson har anfört.

Länsstyrelsen delar den bedömning som nämnden gjorde vid tidpunkten för sitt beslut och på de skäl som framgår av nämndens beslut.

Överklagandet ska därför avslås.

Du kan överklaga beslutet

Se bilaga med överklagandehänvisning.

Beslutande

Beslutet har fattats av jurist Frida Bolmstrand.

Kopia till: Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Botkyrka kommun,
miljo@botkyrka.se

Bilagor

1. Överklagandehänvisning mark- och miljödomstolen

Du kan överklaga beslutet hos mark- och miljödomstolen

Om du inte är nöjd med Länsstyrelsens beslut, kan du skriftligen överklaga beslutet hos mark- och miljödomstolen.

Så här överklagar du beslutet

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska du lämna eller skicka din skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Stockholm antingen via e-post; stockholm@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Stockholm, Box 22067, 104 22 Stockholm.

Tiden för överklagande

Ditt överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag du fick del av beslutet. Vid förenklad delgivning anses du ha tagit del av beslutet två veckor efter att Länsstyrelsen skickade beslutet. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ditt överklagande kan du be att få ytterligare tid till att utveckla dina synpunkter och skälen till att du överklagar. Sedan är det mark- och miljödomstolen som beslutar om tiden kan förlängas.

Ditt överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som du överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur du vill att beslutet ska ändras.
- Varför du anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Om du har handlingar som du anser stödjer din överklagan så bör du bifoga kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om du behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om du anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt dig ska ombudet underteckna skrivelsen samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer. Ombudet bör också bifoga en fullmakt.

Behöver du veta mer?

Har du ytterligare frågor kan du kontakta Länsstyrelsen via e-post, stockholm@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-223 10 00. Ange diarienummer 13814-2023.

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2023-06-13
meddelad i
Nacka

Mål nr M 966-23

PARTER

Klagande

Katja Kautto
Rödhakevägen 51
147 70 Grödinge

Motparter

1. Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Botkyrka kommun
147 85 Tumba

2. Riksbyggen Brf Vårstahus nr 3,

Ombud: Advokat Andreas Hagen
Advokatfirman Inter AB
Box 87
101 21 Stockholm

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Stockholms läns beslut 2023-01-16 i ärende nr 505-43147-2022, se bilaga 1

SAKEN

Tillsyn avseende fukt och mögel på fastigheten Vårsta 2:138, Botkyrka kommun

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet.

Dok.Id 822539

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 69 131 07 Nacka	Sicklastråket 1	08-561 656 40 E-post: mmd.nacka.avdelning4@dom.se www.nackatingsratt.domstol.se		måndag – fredag 08:00–16:30

BAKGRUND

Den 20 juli 2021 inkom Katja Kautto med ett klagomål om förekomst av fukt och mögel i byggnaden på fastigheten Vårsta 1:138 i Botkyrka kommun. Med anledning av klagomålet förelade miljö- och hälsoskyddsnämnden Riksbyggen Bostadsrättsförening Vårstahus nr 3 (föreningen) att vidta ett antal åtgärder. Dessa bestod i huvudsak av att sanera fukt- och mikrobiella skador, att avfukta fuktskadat material, att beskriva skadornas orsaker, att dokumentera skadorna, saneringsåtgärderna och vidtagna förebyggande åtgärder samt att redovisa resultat från fuktmätning och från luftflödemätning som visar hur bostadens luftflöden förhåller sig till Folkhälsomyndighetens allmänna råd om ventilation. Slutligen förelades föreningen att ordna med ersättningsbostad under den tid sanering pågick.

Den 23 maj 2022 inom en skriftlig redovisning från föreningen som svar på nämndens föreläggande. Katja Kautto fick tillfälle att yttra sig över redovisningen och invände att föreningen varken fastställt hälsoriskerna ordentligt eller utfört ett tillräckligt arbete. Nämnden bedömde dock att föreningen följt föreläggandet och att det inte fanns skäl att anta att någon olägenhet i miljöbalkens mening kvarstod. Nämnden beslutade den 15 juli 2022 att lämna Katja Kauttos klagomål avseende fukt och mögel utan ytterligare åtgärd. Katja Kautto överklagade nämndens beslut till länsstyrelsen som avslog hennes överklagande samt avvisade ett antal yrkanden. Katja Kautti har nu överklagat länsstyrelsens beslut till mark- och miljödomstolen. Hon har dock inte överklagat länsstyrelsens beslut i de delar som länsstyrelsen avvisat hennes yrkanden.

YRKANDEN

Katja Kautto har yrkat att mark- och miljödomstolen ska bifalla hennes vid länsstyrelsen förda talan, dvs. att nämndens föreläggande gentemot nämnden ska gälla även fortsättningsvis och att detta ska förenas med vite.

Föreningen har motsatt sig ändring av nämndens beslut.

UTVECKLING AV TALAN

Katja Kautto

Länsstyrelsen har inte tagit hänsyn till alla handlingar som hon gett in. Varken nämnden eller länsstyrelsen har beaktat helheten i hennes klagomål och de utredningar, provtagningar och teknisk utredning som visar att hennes bostad är fortsatt kontaminerad. Spridning pågår i hela bostaden. Spridning sker även luftburet via ventilationen.

Hon har gett in en utredning som visar att den av föreningen utförda utredningen har allvarliga brister och att vidtagna åtgärder inte utförts med den sakkunskap som krävs. Av fotografier inifrån hennes bostad framgår att saneringsarbetet inte är färdigställt och att hon därmed är förhindrad att vistas i bostaden.

Katja Kautto har till stöd för sin talan gett in ett omfattande material bestående av dokument, filmer, fotografier och ljudinspelningar. Av ett utlåtande från Pumpsnabben AB daterat den 7 mars 2023 framgår att företaget utrett och utvärderat bostaden och kommit fram till att det är fara för ohälsa om man vistas eller bor i lägenheten.

Nämnden har inte inkommit med något yttrande.

Föreningen

Det är inte klagandens besvär eller sjukdomsbild som ska vara vägledande för nämndens arbete. Det som i stället ska vara relevant för bedömningen är riktvärdena enligt de allmänna råden. Av det allmänna rådet om fukt och mikroorganismer framgår att provtagningar kan vara ett komplement vid inspektioner och undersökningar. Ett ställningstagande i frågan om olägenhet för människors hälsa föreligger bör dock inte enbart grundas på underlaget från provtagningar och analyser. Mätningar ska inte användas för att bedöma förekomsten av olägenhet eller ej eftersom det saknas mätmetoder och mätningar vars resultat normalt kan kopplas till medicinsk ohälsa.

Föreningen har gett in en utredning som visar att föreningen har uppfyllt samtliga punkter i nämndens föreläggande och att det inte bedöms föreligga risk för olägenheter för människors hälsa vare sig med avseende på fukt och mikroorganismer eller med avseende på bristande ventilation.

Avfuktning har utförts och en verifierande mätning är utförd av Humidus den 1 mars 2022 som visar att fuktkritiska värden ej överskrids. Av i målet ingivna fotografier framgår att det återstår att lägga golv och lister på undervåningen. Detta arbete har inte kunnat utföras eftersom Katja Kautto inte gjort de val av golv som föreningens entreprenörer vid upprepade tillfällen bett henne att återkomma med svar på. Lister kommer att monteras efter att golv har lagts.

Föreningen har gett in e-postkorrespondens avseende val av golv.

DOMSKÄL

Frågan i målet om nämnden haft fog för att avsluta det tillsynsärende som avsett klagomål om fukt och mögel i Katja Kauttos bostad, utan ytterligare åtgärder. Det är i målet utrett att det har förelagat olägenheter, bestående av fukt och mögel, i Katja Kauttos bostad till följd av en tidigare vattenskada. Dessa olägenheter föranledde nämnden att förelägga föreningen att utreda orsaken till problemen, vidta åtgärder så att dessa problem inte uppkommer på nytt samt sanera bostaden. Den fråga som mark- och miljödomstolen nu har att ta ställning till är om de olägenheter som förelåg är åtgärdade eller om det finns pågående olägenheter till följd av fukt och mögel. Domstolen delar därmed länsstyrelsens uppfattning i frågan om vad som är prövningsramen i detta ärende.

Som tidigare nämnts finns det ett mycket omfattande underlag i ärendet som i huvudsak utgörs av material ingivet av Katja Kautto. Det underlag som domstolen bedömt vara av störst vikt för bedömningen av målet är föreningens utredning av Aquademica daterad den 23 maj 2022 och rapporter från Humidus från april 2016, april 2021, november 2021 och mars 2022 samt den utredning som Katja Kautto har från Pumpsabben AB samt provanalyser från Eurofins.

Av utredningen från Aquademica framgår att problemen med fukt och mögelpåväxt på bottenvåningen bedöms ha orsakats dels av fuktinträning till följd av att dagvattnet felaktigt anslutits till dräneringssystemet, dels av brister i utförande vid betongplattan. Aquademica har beskrivit vilka åtgärder som vidtagits för att förhindra att problemet ska uppstå på nytt. Vidare har det skett en bedömning av ventilationen av vilken det framgår att samtliga rum är ventilerade, att det finns anordningar för överluft och att luften strömmar åt rätt håll. När det gäller fukt framgår att avfuktning har skett. En verifierande mätning har utförts av Humidus i mars 2022 som visar att fuktkritiska värden inte överskrids. Av Aquademicas utredning framgår vidare att toppsning utförts som visar nivåer av mögelsporer som understiger vad som är normalt förekommande i inomhusmiljö. Det framgår också att badrummet byggts om med ett luftmellanrum mellan badrumsvägg och yttervägg. Av fotografier i ärendet framgår att omfattande byggnadsåtgärder har skett i radhusets bottenvåning där ytskikt på golv och väggar tagits bort.

Domstolen delar underinstansernas uppfattning att föreningens utredning är sakkunnigt utförd. Domstolen anser i likhet med länsstyrelsen att den utredning som Katja Kautto har gett in inte visar att det finns en pågående fukt- och mögelskada i bostaden. I stället delar domstolen underinstansernas bedömning att den fukt- och mögelskada som utgjort grunden för klagomålsärendet är åtgärdad. Underlaget i målet visar att det vid tidpunkten för nämndens beslut inte fanns anledning att vidta några ytterligare åtgärder till följd av fukt, mögel eller bristfällig ventilation i Katja Kauttos bostad.

De fotografier som Kajsas Kautto har gett in visar att det vid tidpunkten för fotografierna kvarstod vissa åtgärder för föreningen att utföra såsom inläggande av golv och lister. Även om det kvarstår vissa byggnadsåtgärder har nämnden varit oförhindrad att avsluta tillsynsärendet så länge som det kan visas att den tidigare olägenheten är åtgärdad. Domstolen anser också att föreningen har gett en godtagbar förklaring till varför dessa åtgärder inte kunnat utföras. Föreningen har inte heller motsatt sig att lägga in nya golv och lister.

Sammantaget anser domstolen att nämnden har haft fog för att avsluta tillsyns-
ärendet utan ytterligare åtgärder. Om det längre fram visar sig att problemen
återkommer är Katja Kautto oförhindrad att på nytt vända sig till nämnden.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (MMD-02)

Överklagande senast den 4 juli 2023.

Malin Wik

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Malin Wik, ordförande, och
tekniska rådet Christina Borg. Föredragande har varit tingsnotarien William Lundin.

Katja Kautto
katja.kautto@gmail.com

NACKA TINGSRÄTT

INKOM: 2023-02-09
MÅLNR: M 966-23
AKTBIL: 2

Överklagande av beslut att lämna klagomål gällande fukt och mögel utan ytterligare åtgärd på fastigheten Vårsta 2:138, Botkyrka kommun

Beslut

Länsstyrelsen avvisar Katja Kauttos yrkande om ersättning för ersättningsbostad och andra kostnader, yrkande om att länsstyrelsen ska begära in redogörelse från nämnden av vilka handlingar som har lämnats ut i ärendet samt redogörelse för vem som har begärt ut handlingarna, att länsstyrelsen ska begära in alla handlingar i ärendet från kommunen samt Katja Kauttos yrkande om skadestånd gentemot miljö- och hälsoskyddsnämnden i Botkyrka kommun.

Länsstyrelsen avslår överklagandet i övrigt.

Beskrivning av ärendet

Bakgrund

Den 20 juli 2021 inkom Katja Kautto med ett klagomål på fukt och mögel på fastigheten Vårsta 2:138 med adressen Rödhakevägen 51 till miljö- och hälsoskyddsnämnden i Botkyrka kommun.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Botkyrka kommun (nämnden) beslutade den 12 november 2021 i delegationsbeslut § 2021-617 att förelägga Riksbyggen Bostadsrättsförening Vårstahus nr 3 (föreningen) att

1. sanering ska vidtas omgående av fukt- och mikrobiella skador under samtidig utredning av skadornas omfattning.

- a) Bedömning av skadeutbredning och saneringsmetod/saneringsomfattning skall utföras av en sakkunnig oberoende part. Arbetet ska dokumenteras löpande under saneringens utförande och redovisas skriftligen i veckorapporter till miljöenheten.
  - b) skadesanering ska utföras på ett betryggande sätt för att motverka ökade hälsorisker för boende. Försiktighetsmått ska vidtas på ett sådant sätt att mögelsporer och damm inte sprids utanför saneringsområdet eller via ventilationsanläggningen.
  - c) avfuktning utförs av fuktskadat material innan återställning med nya ytskikt och material.
  - d) föreningen ansvarar för saneringsstädning efter utförd sanering.
2. När arbetet är färdigställt ska detta sammanställas i en skriftlig skadedokumentation som också ska innehålla
- a) en fotodokumentation samt erforderliga skisser, provtagningar etc. för att beskriva såväl skadans som saneringens omfattning samt att denna varit tillräcklig.
  - b) protokoll från utförd fuktmätning som visar att fuktnivåerna ligger under kritiska nivåer på tidigare fuktskadat material ska bifogas.
  - c) beskrivning av skadornas orsaker.
  - d) beskrivning av vilka förebyggande åtgärder som vidtagits för att fukt- och mikrobiella skador inte ska uppstå på nytt.
3. Redovisa resultat från luftflödesmätning på Rödhakevägen 51. Redovisningen ska visa hur bostadens luftflöden förhåller sig till Folkhälso-myndighetens allmänna råd om ventilation (FoHMFS 2014:18).

Utredning och sanering av fukt- och mikrobiella skador samt kontroll av ventilation ska utföras av en fackman avseende fukt- och mikrobiella skador och ventilation (t.ex. byggdoktor). Fackmannen ska leda, kontrollera samt ansvara för att fortlöpande göra bedömningar om skadans omfattning. Fackmannen ska även svara för att saneringens omfattning blir tillräcklig så att inte risk för olägenhet för människors hälsa uppstår till följd av otillräcklig utförd sanering.

Nämnden förelade föreningen vidare i delegationsbeslut § 2021-618 följande.

1. Att innan utredning och sanering av fukt- och mikrobiellt skadat material påbörjas på Rödhakevägen 51, tillhandahålla ersättningsboende (evakueringslägenhet eller liknande) för de boende. Erbjudandet ska avse hela tidsperioden då utredning och sanering pågår, fram till dess att en oberoende sakkunnig inom området lämnar ett skriftligt utlåtande om att det inte utgör någon risk för olägenhet för människors hälsa att vistas stadigvarande i bostaden, så att återflyttning kan ske. Ersättningsbostaden ska vara lokaliserad inom Stockholmsområdet eller dess kranskommuner och åtminstone uppfylla normal standard för vandrarhem. Detta innebär att de boende ska ha tillgång till
  - a) kontinuerlig uppvärmning
  - b) varmt och kallt vatten för hushåll och hygien.
  - c) anordning för personlig hygien, omfattande toalett, handfat samt bad- och duschmöjligheter.
  - d) försörjning med elektrisk ström för normal hushållsförbrukning.
  - e) utrustning för att värma eller tillaga mat samt kylskåp.
  - f) möbler m.m. i form av sängar, madrasser, bord och stolar.
  - g) boendet får inte ha sådana brister i fråga om hållfasthet, brandsäkerhet eller sanitära förhållanden som inte skäligen kan godtas.

Föreningen överklagade besluten till länsstyrelsen, som den 27 januari 2022, dnr. 505-81948-2021 och dnr. 505-81950-2021, beslutade att avslå överklagandena. Länsstyrelsens beslut överklagades till mark- och miljödomstolen som den 21 juni 2022 avlog överklagandena, mål nr. M 1492-22 och M 1493-22. Mark- och miljödomstolens domar överklagades inte.

Nu överklagat beslut

Nämnden beslutade den 15 juli 2022, dnr. 2021-1247, delegationsbeslut § 2022-394, att lämna klagomål från Katja Kautto utan ytterligare åtgärd gällande fukt och mögel.

Beslutet motiverades i huvudsak enligt följande. Den 23 maj 2022 inkom en skriftlig redovisning som svar på föreläggandena från föreningen. Utförandet av utredningen har gjorts av Aquadematica som bedömts av nämnden som sakkunnig fackman. Av rapporten framkommer bl.a. följande. Ett flertal undersökningar har gjorts för att klargöra skadebilden. Vad gäller orsaken till skadorna framgår det att otätheter förekommit vid dels rörgenomföringar, dels att dräneringssystemet bräddat över i samband med kraftig nederbörd.

Orsaken till bräddningen är att ett stuprör från det aktuella huset kopplats till regnvattensystemet men även att det kommunala dagvattennätet är ihopkopplat med regnvattenssystemet. Vid kraftig nederbörd har detta fått till följd att vattennivån i marken stigit så att fritt vatten stigit upp över betongplattan där vatten sedan, på grund av bristfälligt utförande, läckt in i huset och orsakat fuktskador. Spillvattensystemet har filmats i maj 2022 och det har då visats att systemet var utan anmärkning, det vill säga tätt och utan läckage eller överföring till regnvattensystemet. Filmning skedde inifrån huset (badrummet på källarplan) och till utan-för huset om cirka 15-20 meter i spillvattensystemet. Filmning har skett av hela spillvattensystemet i fastigheten. Allt skadat material har tagits bort och att boende inte har vistats i bostaden under saneringen. Saneringsstäd har utförts. Den 11 november 2021 gjordes en mätning som visar att fuktkritiska värden ej överskrids. Utöver det bedöms samtliga rum vara ventilerade, friskluft tillförs i rum med högst krav på renhet och anordningar för överluft finns. Av bedömningen framgår också att i samband med färdigställandet ska samtliga uteluftsdon demonteras och rengöras samt att luftflöden kontrollmäts efter rengöringen. Detta förutsätts även dokumenteras så att ventilationen justeras in för att uppnå kraven på uteluftsflöde enligt Folkhälsomyndighetens allmänna råd om ventilation, FoHMFS 2014:18. – Den 11 juli 2022 inkom ett utlåtande från Johan Lindell, servicetekniker från Ståthöga MA Teknik, å klagandens vägnar. Enligt utlåtandet har Johan gjort bedömningen att Aquademica inte fastställt hälsoriskerna ordentligt, att tätningen av kulverten inte är ordentligt gjord samt att man inte schaktat ut ordentligt för att kunna notera om det finns rörkopplingar som kan orsaka övertryck i klagandes bostad. Den 12 juli 2022 inkom Aquademica med synpunkter på Johan Lindells utlåtande. Synpunkterna som inkommit var i huvudsak följande: Vid bedömning av om det kan anses föreligga risk för olägenhet för människors hälsa så tillämpas Folkhälsomyndighetens allmänna råd. I detta fall det allmänna rådet om fukt och mikroorganismer, FoHMFS 2014:14 och det allmänna rådet om ventilation, FoHMFS 2014:18 som har tillämpats. Den skriftliga redovisningen som skickats in till nämnden den 25 maj har berört samtliga punkter i föreläggandet. – Nämnden gör bedömningen att föreningen har följt delegationsbeslut § 2021-617 genom att skriftligen redovisa utredning och sanering av fukt- och mikrobiella skador samt utfört kontroll av ventilation. Föreningen redovisar även att de vidtagit förebyggande åtgärder för att fukt- och mikrobiella skador inte ska uppstå på nytt. Detta har utförts av sakkunnig fackman. Nämndens bedömning är att det därmed inte finns skäl att anta att någon olägenhet i miljöbalkens mening kvarstår i bostaden.

Katja Kautto har överklagat nämndens beslut. Hon yrkar att det överklagade beslutet ska upphävas, att nämndens förelägganden gentemot föreningen jämlikt delegationsbeslut § 2021-617 och § 2021-618 (dnr 2021-1247) var och ett för sig ska förenas med vite, att länsstyrelsen omgående ska besluta att föreningen retroaktivt ska ersätta

hennes för evakuering för månaderna juli 2022 till och med december 2022 (6 x 15 500 kronor = 93 000 kronor), att fastighetsägaren ska ersätta henne för alla de omkostnader hon har haft för utredningar och entreprenader samt för att motverka skada på egendom. Hon yrkar fortsatt evakuering ersättning på obestämd tid. Hon yrkar att fastighetsägaren ska bekosta en ny röranläggning. Hon yrkar även att länsstyrelsen ska begära in redogörelse från nämnden av vilka handlingar de har lämnat ut i ärendet samt redogörelse för vem som har begärt ut handlingarna samt att länsstyrelsen begär in alla handlingar, skrivelser, rapporter, uppdragsbekräftelsen beskrivningar, inspektionsbesök med datum som nämnden varit delaktig i och att alla mail separat sparas på en USB-sticka. Vidare yrkar hon skadestånd för brister hon drabbas av genom nämndens brist på kommunikering.

Vad gäller den aktuella skadan har hon i huvudsak anfört följande till stöd för sin talan. Nämnden har brustit i sin handläggning av ärendet. I och med att nämndens förelägganden mot föreningen har vunnit laga kraft är föreningen skyldig att efterfölja och uppfylla desamma samt nämnden har som tillsynsmyndighet skyldighet att tillse att så också sker. Föreningen har låtit utesluta alternativa möjliga orsaker till inomhusmiljöns problembild och istället lagt ursprunglig hypotetisk, och aldrig verifierad, orsak till grund för omfattning av arbete som låtit utföras på fastigheten. Det är möjligt att den orsak som föreningen redovisat för har varit en del av problembilden, men den utesluter definitivt inte andra minst lika tänkbara orsaker. Vidare uppvisar föreningens arbeten på fastigheten icke fackmässiga lösningar som behöver göras om. Viss sanering (dock bristfällig) påbörjades under våren. Den sanering som har varit är inte i det närmaste tillräcklig. Det kvarstår fukt- och mikrobiella skador. I vart fall har inte föreningen påvisat att så inte är fallet. För att rätteligen ens kunna uttala sig om orsaken skulle en betydligt mer omfattande utredning behöva göras, samt sådan utredning har också att följas och inspekteras av oberoende sakkunnig med fortlöpande bedömningar (som föreläggandet också föreskriver) – inte som Per Eric Hjelmers blotta besök vid ett enda tillfälle om 15 minuter och på det enbart lämnade andrahandsuppgifter från partiska och icke sakkunniga andra aktörer. Problembilden är sannolikt betydligt större än den föreningen och anlita sakkunnig har redogjort för. I vart fall har inte undersökningar gjorts och redovisning inlämnats som uppvisar att tillkommande/alternativa orsaker kan uteslutas. Någon form av utredning av skadornas omfattning, i sammanhanget ens värd namnet "utredning", har inte skett och har givet inte heller redovisats för. Föreningen finnes istället ha vidtagit och redovisat för icke verifierade hypoteser om skadans omfattning. Av föreningen anlita sakkunnig från Aquademica har kommenterat föreläggandets beslutspunkt enligt följande: "Ett flertal undersökningar har klargjort skadeutbredningen. Saneringen har utförts enligt denna och dokumentation, förutom denna rapport, har skickats in till miljöenheten." Detta påstående är delvis felaktigt, delvis missvisande, samt ger inte fullgott besked om efterföljt/uppfyllt föreläggande. Han har

inte själv genomfört påstådda undersökningar och inte heller följt desamma. Han har genomfört ett högst begränsat platsbesök på fastigheten, blott cirka 15 minuter, och först den 3 maj 2022.

Föreningens projektledare får förstås vara en av föreningen anlita konsult att å föreningens vägnar hantera nämndens förelägganden mot föreningen och efterföljande/uppfillande av desamma, eller som han själv beskriver det "teknisk rådgivare på uppdrag av föreningen", samt "Representant för Brf Vårstahus 3". Det framgår med tydlighet att han har agerat helt och kontinuerligt i föreningens intresse, att han är och/eller har att uppfattas som föreningens "ombud" då han i mycket fört föreningens talan, och att han definitivt inte är en "sakkunnig oberoende part". Föreningen har inte, enligt nämnden, kommunicerat regelbundet vare sig till henne eller till nämnden. Inte heller nämnden har varit transparent i ärendets händelser. Föreningen har godkänt ersättningsboende som hon själv har anordnat, men ändå inte ersatt klaganden för dessa kostnader vilket föreningen har att göra för tid som varit och fram till dess att föreningen kan säkerställa att ingen olägenhet för hennes hälsa kvarstår och allt är återställt. I föreningens veckorapport 2022-03-11 bekräftas att ventilationen inte fungerar. Att ventilationen inte fungerar som den ska har fastställts sedan länge. Föreningen har därefter inte på något sätt kommit till rätta med och/eller ens på erforderligt vis undersökt och redovisat för ventilationsproblematiken och åtgärdandet av densamma. Vad gäller det av föreningen åberopade mätprotokollet ger detta i sig inget närmare besked om skadeutbredning och saneringsmetod/ saneringsomfattning. Vad särskilt gäller av ALS analyserat prov är det blott 2 prov som analyserats och det är oklart vem som tagit av ALS analyserade prover och var dessa har tagits (analyscertifikat saknas). Någon sakkunnig oberoende part har inte har utfört bedömning av skadeutbredning och saneringsmetod/ saneringsomfattning. Sakkunnig oberoende part har inte har redovisat för dokumenterat löpande arbete under saneringens utförande. Det saknas redovisning för åtskilliga veckor som fortlöpt sedan föreläggandet. De veckorapporter som ingivits är i mycket bristfälliga. Situationen är alarmerande. Kemiska emissioner och nedbrytning fortgår. Avluftningsröret läcker fortsatt spillvatten. Allvarliga risker fortgår i bostaden och yttre miljön. Hela fastigheten står på fritt vatten. Bengt Dahlgren – byggdoktor och ingenjör, har redan förmedlat att risker kommer att fortgå så länge skadorna inte åtgärdas i sin helhet. Det finns brister i VA-ledningarna. Kommunens VA-enhet tar inte ansvar för medborgarna. Sättning, sprickor och otätheter i hela byggnaden invändigt har aldrig åtgärdats. Det finns skäl att tro att det utövats jäv och korruption från styrelsens, nämndens och VA-enhetens sida.

Katja Kautto har anlita en sakkunnig, **Johan Lindell**, Pumpsnaabben AB. Johan Lindell har anfört bl.a. följande. Faktiska och bristande förhållanden har konstaterats som inte har åtgärdats, såsom ej fullgod tätning av kulvert genom källarvägg, felaktigt placerat dräneringsrör m.m. Det föreligger uppenbara brister i föreningens efterföljande/uppfillande av föreläggandet om sanering av fukt- och

mikrobiella skador samt utredning av ventilationen. Långvarig ohälsa med obehöriga entreprenörer som får uppdrag om att utreda, bedöma som sedan ligger även till grund för vilka åtgärder som tillsätts. Enligt behöriga fackmän, tekniker, är det fel redan i att bedömningarna ej blir fackmannamässigt utförda. Som får förstås leder till fel otillräckliga, bristfälliga åtgärder samt även helt uteblivna åtgärder. Klaganden med barn har påtalat besvär, fel och brister, men utan att ha blivit vare sig fått hjälp eller blivit tagen på allvar. Det fortgår fullskalig kontaminering och spridning av luftburna mögel, kemikalier och bakterier. Inomhusluften är farlig då samma luft stagnerar i miljön som den gjort sedan 2015, ihop med att farlig fukt finns fortsatt samt en okontrollerad vandring genomträngning in i bostaden utifrån kommande med otäta, ej utredda VA-rör. Dessa avger mycket farliga gaser, ämnen som klassas som allvarliga. Stuprör är fortfarande fel påkopplade, vilket medför ett oerhört högt tryck på dagvattennätet. De har borrarat genom betongplatta, golv inomhus för att komma åt grus och sten under plattan för att skicka på analys. Två utrymmen/rum har borrarats i – ett barnrum och det andra rummet är där kulvertledning med 6 rör genom väggen. De har också placerat ut kalibrerade pumpar för luftprovsmätningar från Eurofins för inomhusluften med utökade prover då fastställandet varit primärt för att påvisa motsatsen till Aquademicas redogörelse om att ohälsa inte förekommer i aktuell bostad. Materialprover har också tagits. Eurofins labanalyser har påvisat allt för höga värden för att kunna bo i. Aquademica talar aldrig om möglet, hur det har uppstått och varifrån det kommer. Först då sådant förfarande har ägt rum kan utlåtande från sådan sakkunnig ens kunna avsluta fortsatt gällande föreläggande om evakuering mot föreningen. Med hänvisning till vad som anförts ovan ska föreläggandet om evakuering fortsatt gälla. Vidare har nämnden att fortsatt utöva tillsyn om föreläggandets uppfyllande. Dessutom, beaktande förekommande brister avseende efterföljande/uppfyllande av föreläggandet om sanering av fukt- och mikrobiella skador samt utredning av ventilationen samt fortsatt uppenbar risk för att föreningen fortsatt inte efterföljer/uppfyller något av föreläggandena, är det motiverat med vitesföreläggande mot föreningen. Utmed husvägg RH 51 där man grävt fram och frilagt kulvertledning har man inte säkerställt kopplingar genomföringar som man bör genom väggen. Man har istället återigen strukit på bitumen över värmerör och vägg och nu återfyllt med gammalfyllning mot vägg. Att använda bitumen på värmerören är helt förkastligt. Bitumen tål inte värme. Det är dessutom giftigt och blir simmigt flytande och tränger in genom vägg in i bostad som där bildar giftig gas i bostadsytorna där människor bor och vistas. Det pågår en kemisk nedbrytning av betongplatta alkaliskfukt/limförtvålning samt under betongplatta finns fritt vatten flytande med mikrobiell, samt bakteriell tillväxt påvisad även med enterokocker och E. coli-bakterier.

Katja Kautto har anlitat Eurofins för provtagning. Prover från olika delar av bostaden har skickats för mätning av ett visst antal ämnen.

Den 20 december 2022 inkom Katja Kautto till länsstyrelsen med provsvar och analysrapporter från Eurofins.

Motivering till beslutet

Katja Kautto inkom den 30 december 2022 med ett yrkande om inhibition i ärendet. Länsstyrelsen fattar nu slutligt beslut i sak, varför det saknas skäl att ta ställning särskilt till inhibitionsyrkandet.

Länsstyrelsens prövningsram m.m.

Den fråga som länsstyrelsen har att ta ställning till i förevarande ärende är om nämnden har haft fog för det överklagade beslutet.

Utgångspunkten för länsstyrelsens prövning är de förhållanden som rådde vid tidpunkten för nämndens beslut. Avgörande för detta ärendes utgång är om handlingarna i ärendet tyder på att det finns en olägenhet i miljöbalkens mening i form av fukt och mögel i bostaden på fastigheten Vårsta 2:138. Som underlag för länsstyrelsens prövning ingår de handlingar som funnits hos nämnden i ärendet, och som överlämnas i samband med överklagandet till länsstyrelsen. Handlingarna diarieförs i länsstyrelsens ärendehanteringssystem. Länsstyrelsen finner inte skäl att begära in ytterligare komplettering från nämnden och avvisar därför yrkandet om att länsstyrelsen ska begära in alla handlingar från kommunen.

Länsstyrelsen utövar inte tillsyn över nämndens handläggning. Det ingår inte i länsstyrelsens uppgift att kontrollera vem som har begärt ut allmänna handlingar, och vilka handlingar som har lämnats ut, hos nämnden. Länsstyrelsen avvisar därför yrkandet om att begära sådan redogörelse från nämnden.

Länsstyrelsen bedömer inte att vad som framkommit i ärendet visar att nämndens beslut har påverkats av jäv eller korrupcion. Länsstyrelsen finner inte att det i övrigt har framkommit något sådant handläggningsfel som medför att det överklagade beslutet ska upphävas.

Nämndens beslut utgör länsstyrelsens prövningsram, vilket innebär att länsstyrelsen endast kan ta ställning till frågor som har prövats i det överklagade beslutet. Det överklagade beslutet berör inte avtal gällande ersättningsbostad. Yrkande om ersättning för hyra av ersättningsbostad och andra kostnader kan inte prövas inom ramen för överklagandet av nämndens beslut, varför yrkandet om ersättning för kostnader ska avvisas. Inte heller kan länsstyrelsen pröva Katja Kauttos yrkande om skadestånd gentemot nämnden. Även detta yrkande ska avvisas.

Av provsvaren från Eurofins, resultatredovisning av kemiska analyser, provnummer 177-2022-10111046, elektroniskt signerad den 18 oktober 2022, framgår vidare att det uppmätts förhöjda halter av 1-butanol. Enligt länsstyrelsens mening kan det inte uteslutas att orsaken till dessa förhöjda halter har sitt ursprung i en emissionsskada, som i sin tur kan ha orsakats av att golvmattan har blivit fuktskadad. Enligt länsstyrelsens mening är en sådan eventuell emissionsskada en annan skada än den fukt- och mögelskada som denna prövning avser, och kan således inte heller prövas i detta ärende. – Det har vidare anförts att skadliga ämnen, såsom t.ex. bitumen, påverkar inomhusmiljön. Enligt länsstyrelsens mening är även detta en fråga som inte har prövats i det överklagade beslutet, och kan därför inte prövas av länsstyrelsen i detta ärende. Inte heller kan länsstyrelsen inom ramen för detta ärende, av samma anledning, ta ställning till det aktuella rörsystemets och dagvattennätets utformning.

Inledningsvis kan konstateras att det överklagade beslutet, samt tidigare beslut om föreläggande och ersättningsboende, är tillsynsbeslut – fattade med stöd av miljöbalkens bestämmelser. Tillsynsbeslut vinner inte negativ rättskraft på samma sätt som många andra typer av juridiska beslut. Detta innebär att en tillsynsmyndighet som har fattat ett tillsynsbeslut har möjlighet att fatta ett nytt beslut gällande samma sak om förhållandena förändras – även om det tidigare beslutet har vunnit laga kraft. Det faktum att ett föreläggande inte har efterföljts i alla delar utgör således inte hinder för nämnden att besluta att avsluta ärendet, om det kan visas att någon olägenhet inte längre förekommer.

Föreligger olägenhet i form av fukt- och mögelskada?

I ärendet är ostridigt att det har funnits en fukt- och mögelskada i den aktuella bostaden. Nämnden har därför tidigare förelagt föreningen att sanera fuktskador och mikrobiella skador samt att tillhandahålla Katja Kautto ett ersättningsboende under den tidsperiod då utredning och sanering pågår, fram till dess att en oberoende sakkunnig inom området lämnar ett skriftligt utlåtande om att det inte utgör någon risk för olägenhet för människors hälsa att vistas stadigvarande i bostaden, så att återflyttning kan ske.

HSB har anlåtats för att sanera skadan samt saneringsstädning och Humidus har genomfört fuktmätningar. Den 3 mars 2022 genomförde Humidus en fuktmätning som visade att fuktkritiska värden inte överskreds. I rapport den 10 mars 2022 drog HSB slutsatsen att

saneringen har haft önskad effekt och att ingen ytterligare sanering behövs då halten ligger inom ramen för godkända värden.

Föreningen har därefter inkommit med en skriftlig redovisning avseende de utförda åtgärderna. Redovisningen har utförts av Aquadematica. I likhet med nämnden finner länsstyrelsen inte skäl att ifrågasätta att Aquadematica är att anse som sakkunnig fackman. I redovisningen anges bl.a. följande. Orsaken till de höga fuktnivåerna vid den skadade motfyllda ytterväggen har klarlagts och åtgärdats så att detta inte uppstår igen. Orsaken till de noterade fuktskadorna bedöms vara felaktig anslutning av dagvatten till dräneringssystem tillsammans med brister i utförandet avseende anslutning betongelement mot betongplatta. En filmning av huset spillvattensystem under plattan har utförts i maj 2022. Filmningen visade att systemet var utan anmärkning, tätt utan läckage. Avfuktning har utförts och en verifierande mätning utförd av Humidus visar att fuktkritiska värden inte överskrids. Allt skadat material har tagits bort. Saneringsstädning har utförts enligt HSB:s protokoll. Utöver det bedöms samtliga rum vara ventilerade, friskluft tillförs i rum med högst krav på renhet och anordningar för överluft finns.

Katja Kautto har kompletterat sitt överklagande till länsstyrelsen med provanalyser från Eurofins. I analyserna har uppmätts halter av bl.a. enterokocker, E. coli-bakterier, endotoxiner, mögelsporer och asbest. I Folkhälsomyndighetens allmänna råd (FoHMFS 2014:14) anges bl.a. följande. I regel krävs en okulär besiktning av en byggnads skick för att ta ställning till om det föreligger olägenhet för människors hälsa. I många fall krävs också en mer ingående byggnadsteknisk undersökning. Provtagning kan vara ett komplement vid inspektioner och tekniska undersökningar av byggnaden. Ett ställningstagande i frågan om olägenhet för människors hälsa föreligger bör dock inte enbart grundas på underlaget från provtagningar och analyser av t.ex. luftburna mikroorganismer, sporer, flyktiga organiska ämnen eller glukos. – Länsstyrelsen finner att enbart provsvaren inte visar att en pågående fukt- och mögelskada föreligger. Enligt länsstyrelsens mening kan det inte heller uteslutas att eventuellt förhöjda, uppmätta halter härrör från den tidigare fuktskadan. Länsstyrelsen finner inte att det av provsvaren kan utläsas att det förekommer en pågående fukt- och mögelskada i bostaden.

Efter att ha tagit del av handlingarna i ärendet och beaktat vad som anförts av klaganden finner länsstyrelsen att inte annat framkommit i ärendet än att den fukt- och mögelskada som aktuell klagomålsanmälan avsett är åtgärdad och att tillfredsställande sanering av bostaden har utförts. Mot bakgrund av vad som anförts ovan bedömer länsstyrelsen att

någon olägenhet i miljöbalkens mening i form av fukt- och mögelskada inte föreligger. Länsstyrelsen avslår således överklagandet i denna del.

Upplysning

Länsstyrelsen finner här skäl att påminna om möjligheten att till nämnden inkomma med en ny klagomålsanmälan för det fall olägenhet i miljöbalkens mening på nytt uppstår i bostaden.

Bestämmelser som beslutet grundas på

Enligt 2 kap. 3 § första stycket miljöbalken ska alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Av andra stycket framgår att dessa försiktighetsmått ska vidtas så snart det finns skäl att anta att en verksamhet eller åtgärd kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön.

I 2 kap. 7 § första stycket miljöbalken föreskrivs bland annat att kraven i 2 kap. 2–6 §§ miljöbalken gäller i den utsträckning det inte kan anses orimligt att uppfylla dem. Vid denna bedömning ska särskild hänsyn tas till nyttan av skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått jämfört med kostnaderna för sådana åtgärder.

Enligt 9 kap. 3 § miljöbalken avses med olägenhet för människors hälsa störning som enligt medicinsk eller hygienisk bedömning kan påverka hälsan menligt och som inte är ringa eller helt tillfällig.

Av 9 kap. 9 § miljöbalken framgår att bostäder och lokaler för allmänna ändamål ska brukas på ett sådant sätt att olägenheter för människors hälsa inte uppkommer och hållas fria från ohyra och andra skadedjur. Ägare eller nyttjanderättshavare till berörd egendom skall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att hindra uppkomsten av eller undanröja olägenheter för människors hälsa

Enligt 26 kap. 1 § miljöbalken ska tillsynen säkerställa syftet med miljöbalken och föreskrifter som har meddelats med stöd av balken. Enligt bestämmelsen avses med tillsyn att tillsynsmyndigheten bl.a. efter anmälan i nödvändig utsträckning ska kontrollera att miljöbalken samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av

miljöbalken följs samt vidta de åtgärder som behövs för att åstadkomma rättelse.

Enligt 26 kap. 9 § miljöbalken får en tillsynsmyndighet i det enskilda fallet besluta om de förelägganden och förbud som behövs för att denna balk samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken ska följas. Mer ingripande åtgärder än vad som behövs i det enskilda fallet får inte tillgripas.

Av förarbetena till miljöbalken (prop. 1997/98:45, del 1 s. 350-351 och del 2 s. 109) framgår vad gäller stadgandet i 9 kap. 3 § miljöbalken bl.a. följande. Med olägenhet avses störning som enligt medicinsk eller hygienisk bedömning kan påverka hälsan menligt och som inte är ringa eller helt tillfällig. En störning bör vara av någon betydenhet och inte av helt tillfällig natur samt kunna vara skadlig i antingen fysiskt eller psykiskt hänseende på en människas hälsotillstånd. Även sådana störningar som i första hand påverkar välbefinnandet i inte ringa grad, t.ex. buller, lukt, kyla, drag, ohyra och andra skadedjur, omfattas. Med störningar som påverkar välbefinnandet avses störningar som inte är av sådan karaktär att de kan visas vara direkt hälsoskadliga men som ändå påtagligt inverkar på människors psykiska välbefinnande. En ringa störning är en sådan störningsnivå som bara påverkar någon enstaka person negativt, medan människor i allmänhet inte störs. Vid bedömningen av om en olägenhet i balkens mening föreligger bör hänsyn tas till personer som är något känsligare än normalt, t.ex. allergiker. En störning ska ha en viss varaktighet, antingen genom att den pågår under sammanhängande tid eller att den återkommer – regelbundet eller oregelbundet.

Av 33 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd framgår bl.a. att en bostad, i syfte att hindra uppkomst av olägenhet för människors hälsa särskilt ska ge betryggande skydd mot kyla och drag, ha tillfredsställande luftväxling genom anordning för ventilation eller på annat sätt samt hållas tillfredsställande uppvärmd.

Folkhälsomyndighetens allmänna råd (FoHMFS 2014:14) om fukt och mikroorganismer innehåller rekommendationer för tillämpningen av 9 kap. 3 § och 26 kap. 22 § miljöbalken vad gäller fukt och mikroorganismer inomhus i bl.a. bostäder. Vid bedömningen av om fukt och mikroorganismer i bostäder innebär olägenhet för människors hälsa bör tillsynsmyndigheten beakta bl.a. om

- det förekommer synlig mikrobiell växt och/eller mikrobiell lukt i bostadsrum eller lokaler för allmänna ändamål,
- mikroorganismer eller mikrobiell lukt befaras spridas från byggnadskonstruktionen eller från t.ex. källare, grund eller vind,

till bostadsrum eller andra rum där människor vistas stadigvarande,

- fuktskador inte åtgärdas och detta innebär en risk för att mikroorganismer kan växa till, och
- fuktskador har åtgärdats bristfälligt, t.ex. vid uttorkning och utbyte av mikrobiellt angripet material.

Bedömningen bör göras efter en sammanvägning av samtliga relevanta omständigheter, där hänsyn även bör tas till känsliga personer.

Du kan överklaga beslutet

Se bilaga med överklagandehänvisning.

Beslutande

Beslutet har fattats av jurist Anna-Mona Herrburth. I beslutet har även Anders Lindblom, chef för enheten för miljöanalys, medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Kopia till:

Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Botkyrka kommun,
miljo@botkyrka.se
Riksbyggen Brf Vårstahus nr 3, varstahus3@gmail.com

Bilagor

1. Överklagandehänvisning mark- och miljödomstolen

Du kan överklaga beslutet hos mark- och miljödomstolen

Om du inte är nöjd med Länsstyrelsens beslut, kan du skriftligen överklaga beslutet hos mark- och miljödomstolen.

Hur överklagar jag beslutet?

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska du lämna eller skicka din skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Stockholm antingen via e-post; stockholm@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Stockholm, Box 22067, 104 22 Stockholm.

Tiden för överklagande

Ditt överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag du fick del av beslutet. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ditt överklagande kan du be att få ytterligare tid till att utveckla dina synpunkter och skälen till att du överklagar. Sedan är det mark- och miljödomstolen som beslutar om tiden kan förlängas.

Ditt överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som du överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur du vill att beslutet ska ändras.
- Varför du anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Om du har handlingar som du anser stödjer din överklagan så bör du bifoga kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om du behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om du anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt dig ska ombudet underteckna skrivelsen samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer. Ombudet bör också bifoga en fullmakt.

Behöver du veta mer?

Har du ytterligare frågor kan du kontakta Länsstyrelsen via e-post, stockholm@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-223 10 00. Ange diarienummer 43147-2022.

Hur man överklagar

MMD-02

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Så här gör du

1. Skriv mark- och miljödomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Mark- och miljööverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn samt aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till mark- och miljödomstolen. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Mark- och miljödomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar mark- och miljödomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Mark- och miljööverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Mark- och miljööverdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen

När överklagandet kommer in till Mark- och miljööverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att mark- och miljödomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om mark- och miljödomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rätts-tillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med mark- och miljödomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.

Betongprocess Sverige AB

ombud: advokaten Arvid Sundelin
arvid.sundelin@hellstrom.law.se

Angående ett överklagande av miljö- och hälsoskydds nämnds beslut om föreläggande enligt miljöbalken att vid vite avlägsna restbetong och redovisa uppgifter; fastigheten Vårsta 1:213 i Botkyrka kommun

Beslut

Länsstyrelsen avslår överklagandet av miljö- och hälsoskydds nämndens beslut den 22 december 2022, § 64.

Tiden för att efterkomma föreläggandet i dess överklagade delar, dvs beslutspunkt 1, flyttas fram till 30 dagar efter det att beslutet vunnit laga kraft. Beslutspunkt 1 ändras även i övrigt så att de datum som där anges ersätts med 30 dagar efter det att beslutet vunnit laga kraft.

Beskrivning av ärendet

Det överklagade beslutet

Miljö- och hälsoskydds nämnden i Botkyrka kommun förelade genom beslut den 22 december 2022, § 64, Betongprocess Sverige AB (559166–8321), att:

1. Föra ut restbetong från verksamhetsområdet så att maximalt 8 000 ton återstår.

Med verksamhetsområdet avses ytor som Betongprocess AB nyttjar inom fastigheterna Vårsta 1:213, Tumba 8:344, Tumba 8:343, Tumba 8:341, Tumba 8:342, Tumba 8:340, Tumba 8:138 och Tumba 8:338.

Betongprocess AB ska vidare redovisa en beräkning som styrker att mängden krossad och okrossad betong som förvaras på området uppgår till maximalt 8 000 ton. Antaganden som används vid beräkningarna, exempelvis gällande betongens densitet, ska tydlig redovisas.

Redovisa ovanstående till miljö- och hälsoskydds nämnden senast 31 januari 2023. Fotografi ska bifogas som visar att massorna avlägsnats. Om massor överstigande 8 000 ton inte förts ut från området senast den

31 januari 2023 utgår vite om 300 000 kr.

2. Redovisa ett program för egenkontrollen av verksamheten.

3. Redovisa en beskrivning av hur dagvatten ska hanteras, så att det inte finns risk för påverkan på grundvattnet.

4. Skriftlig redovisning av beslutspunkt 2–3 ska inkomma till miljö- och hälsoskyddsnämnden senast den 31 januari 2023. Om uppgifterna inte redovisats senast detta datum utgår vite om 100 000 kr.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden anförde till stöd för beslutet bl.a. följande.

Betongprocess Sverige AB bedriver miljöfarlig verksamhet i form av införsel och krossning av betong på fastigheten Vårsta 1:213. Den 11 maj 2020, § 45, fattade nämnden som svar på företagets anmälan ett beslut med försiktighetsmått. Av beslutet framgår att den mängd som får förvaras på området uppgår till maximalt 8 000 ton per tillfälle och maximalt 25 000 ton per år.

För att tillse att nämndens beslut från den 11 maj 2020, § 45, skulle efterlevas fattade nämnden beslut den 16 april 2021, § 2021-217, med krav gällande att minska mängden restbetong som förvarades på platsen samt att redovisa för tillsynen relevanta uppgifter. Företaget ombads även redovisa beräkningar som låg till grund för påståendet att 8 452 ton förvarades på området inklusive relevanta antaganden vid beräkningen såsom betongens densitet. Senast den 30 april 2021 skulle beräkningarna redovisats till nämnden. Av beslutet framgick även att nämnden, om inte korrekta och trovärdiga uppgifter redovisades, skulle kunna fatta beslut om inmätning av betonghögen.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden konstaterar att överprövande instanser delar nämndens bedömning gällande kravet på bortforsling av massor samt att de uppgifter som efterfrågats är sådana som behövs för nämndens tillsyn av bolaget och dess verksamhet. Mark- och miljödomstolen skriver i sin dom M 5481-21, den 21 oktober 2021, att nämnden har fog för att begära in dessa uppgifter och att bolagets invändning att det rör sig om företagshemligheter inte ändrar domstolens bedömning.

Då varken miljö- och hälsoskyddsnämndens föreläggande från den 11 maj 2020, § 45, eller det uppföljande beslutet, § 2021-217, åtföljts anser nämnden att det är motiverat att förena aktuellt föreläggande med ett fast vite.

Till stöd för beslutet åberopades 2 kap 1-3 och 6-7 §§ samt 26 kap 9, 14 och 21 §§ miljöbalken (1998:808).

Överklagandet

Betongprocess Sverige AB har överklagat beslutet och yrkar att punkt 1 i beslutet ska upphävas alternativt att ärendet ska återförvisas till nämnden för ny handläggning.

Bolaget har till stöd för överklagandet i skrift daterad den 7 februari 2023 anfört bl.a. följande.

Betongprocess lämnade den 19 mars 2021 in en anmälan om att få hantera en utökad mängd betong på fastigheten. Handläggningen av denna anmälan har inte avslutats innan nämnden förelägger bolaget att föra bort betong från fastigheten. Det kan inte anses vara proportionerligt enligt 26 kap 9 § miljöbalken att förelägga bolaget att ta bort betongen innan anmälan om utökad lagringsvolym hanterats.

Vidare är den typ av verksamhet som bolaget bedriver inte anmälnings- eller tillståndspliktig enligt miljöprövningsförordningen (2013:251), eftersom det varken är avfall eller jungfruliga material som behandlas, utan en biprodukt. Det finns således inte heller något krav på anmälan eller tillstånd för att lagra biprodukten.

Betongprocess har genom beslut den 11 maj 2020, § 45 och § 46, erhållit tillstånd att bedriva verksamheten inom fastigheten Vårsta 1:213 enligt föreskrifter för Segersjö vattenskyddsområde samt ett beslut om försiktighetsmått för miljöfarlig verksamhet som båda gäller till den 30 juni 2023. Verksamheten omfattar mekanisk bearbetning, krossning och lagring av restbetong. Tillståndet föreskriver att maximalt 8 000 ton får lagras på fastigheten.

Betongprocess lämnade således den 19 mars 2021 in en anmälan om att få utöka sin verksamhet till att få lagra och hantera en större mängd betong. Anmälan avslogs av nämnden den 28 april 2021, delegationsbeslut § 2021-240. Nämndens beslut överklagades till länsstyrelsen, som återförvisade anmälan till nämnden för ny handläggning, ärende 505-36145-2021. Motivering till återförvisningen var att bolaget inte hade fått möjlighet att komplettera sin anmälan innan nämnden avslag anmälan. Nämnden har fortfarande inte gett Betongprocess möjlighet att komplettera anmälan trots återförvisning, i stället har Betongprocess förelagts att avlägsna den mängd restbetong som överskrider den mängd om 8 000 ton som anges i meddelade försiktighetsmått. Vid tiden för föreläggandet lagrades 8 452 ton på

fastigheten.

Bolaget lämnade in en anmälan om miljöfarlig verksamhet för krossning av betong även om det inte är fråga om en tillståndspliktig verksamhet, eftersom det var ett villkor för att få finansiering av verksamheten. Eftersom det inte föreligger någon anmälningsplikt för verksamheten kan det ifrågasättas om meddelade försiktighetsmått gäller för verksamheten, i vart fall att de ska vara så strikta att 452 ton är att anse som ett överskridande av försiktighetsmålet och att det ska krävas att den mängden tas bort från fastigheten. Någon vidare motivering till den begränsade mängden om 8 000 ton lagrat material anges inte i beslutet. Det ska även beaktas att den verksamhet som bedrivs av Betongindustri på samma fastighet, såvitt bolaget kan förstå, inte omfattas av någon anmälan eller tillstånd och inte har några försiktighetsmått som reglerar verksamheten. Den restbetong som bolaget hanterar i verksamheten kommer i sin helhet från Betongindustris verksamhet på samma fastighet.

Betongprocess bedriver verksamhet med biprodukt av restbetong. Processen går till så att bolaget mottar restbetong från en annan betongtillverkningsindustris verksamhet, lagrar, sorterar och mekaniskt bearbetar samt krossar restbetongen som sedan återvinns, för att till slut transporteras tillbaka till samma verksamhet som den uppkommit ur för att återanvändas i verksamhetens betongproduktion. Leverans och transport av den mekaniskt bearbetade krossade produkten sker vid samma tillfälle och med samma fordon. Mellanlagring av produkten sker således under kort tid. Verksamheten är en del i omställningen till en mer cirkulär ekonomi, eftersom biprodukten annars skulle deponeras.

Bolaget anser att det är oproportionerlig att utfärda ett föreläggande förenat med vite. 26 kap 9 § miljöbalken föreskriver att inte mer ingripande åtgärder får tillgripas än vad som behövs i det enskilda fallet. Med hänsyn till att bolaget redan för två år sen, innan kommunens första föreläggande om mängden betong meddelades, lämnade in en ansökan för att utöka mängden betong, att det är frågan om hantering av en biprodukt som inte utgör en miljöfarlig verksamhet och att det är restbetong som härrör från en verksamhet på samma fastighet som inte omfattas av några försiktighetsmått gällande mängden betong som får lagras på fastigheten kan det inte anses som proportionerligt att förelägga bolaget att ta bort betongen. Kommunens föreläggande måste därför anses mer ingripande än vad som kan anses vara nödvändigt i det aktuella fallet varför punkt 1 i föreläggandet ska upphävas.

Motivering

Bestämmelser

Av 26 kap 1 § miljöbalken framgår att tillsynsmyndigheternas tillsyn ska säkerställa syftet med balken och föreskrifter som har meddelats med stöd av denna. Tillsynsmyndigheten ska för detta ändamål på eget initiativ eller efter anmälan i nödvändig utsträckning kontrollera efterlevnaden av miljöbalken samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken samt vidta de åtgärder som behövs för att åstadkomma rättelse.

I 26 kap 9 § miljöbalken anges bland annat att en tillsynsmyndighet får meddela de förelägganden och förbud som behövs i ett enskilt fall för att miljöbalken samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken ska efterlevas. Mer ingripande åtgärder än vad som behövs i det enskilda fallet får inte tillgripas.

Beslut om förelägganden eller förbud får enligt 26 kap 14 § miljöbalken förenas med vite.

Bedömning

1. Betongprocess meddelades den 11 maj 2020, § 45, i beslut med anledning av en anmälan om krossning av betong på fastigheten Vårsta 1:213, bl.a. följande försiktighetsmått. Mängden betong som får krossas och förberedas för återanvändning i Betongindustri AB:s anläggningar uppgår till 25 000 ton per år. Den mängd material som får lagras på platsen får uppgå till maximalt 8 000 ton vid ett och samma tillfälle. Enbart ren restbetong från Betongindustri AB:s i Stockholm anläggningar får hanteras. Hantering av krossad betong får bedrivas fram till sista juni 2023, under förutsättning att detta beslut följs och inga övergripande förändringar för hela Kassmyra-området sker. Därefter ska ett nytt beslut fattas av miljö- och hälsoskyddsnämnden.

2. Det nu överklagade föreläggandet meddelat den 22 december 2022, § 64, anger i dess överklagade del (beslutspunkt 1) att Betongprocess ska föra ut restbetong från verksamhetsområdet så att maximalt 8 000 ton återstår, dvs den mängd betong som verksamheten högst får förvara enligt beslutet om försiktighetsmått den 11 maj 2020, § 45. Länsstyrelsen uppfattar föreläggandet som ett tillsynsbeslut avseende efterlevnaden av beslutet om försiktighetsmått meddelat den 11 maj 2020.

3. Bolaget har till stöd för överklagandet anfört bl.a. att den verksamhet som bedömdes genom beslutet den 11 maj 2020, § 45, varken är anmälningspliktig eller tillståndspliktig utan avser en biprodukt.

Länsstyrelsen konstaterar emellertid att beslutet om försiktighetsmått den 11 maj 2020, § 45, med en högsta tillåtna lagringsvolym per tillfälle om 8 000 ton har vunnit laga kraft och gäller för bolaget; länsstyrelsen avskrev genom beslut den 1 februari 2021 (dnr 505-26170-2020) ett överklagande av bolaget av nämndens beslut den 11 maj 2020, § 45, sedan bolaget återkallat överklagandet. Att den betong som nu lagras skulle ha genomgått en annan slags process än vad nämnden bedömde vid tidpunkten för beslutet om försiktighetsmått har inte framkommit i ärendet. Vad som anförts om verksamhetens art medför sammanfattningsvis inte att beslutet om försiktighetsmått inte är gällande för bolaget utan får beaktas som en del i vad bolaget anför om att föreläggandet är oskäligt.

4. Beträffande skälighetsbedömningen har bolaget, utöver vad bolaget anför om verksamhetens art och att verksamheten har en liten miljöpåverkan, även anført att bolaget har gett in en anmälan om utökad hantering av krossning och lagring av betong samt att det inte kan anses vara proportionerligt att förelägga bolaget att ta bort betongen innan anmälan om den utökade lagringsvolymen hanterats. Bolaget har vidare, som länsstyrelsen uppfattar det, anført att det vid tidpunkten för när föreläggandet utfärdades förvarades 8 452 ton betong på fastigheten.

Länsstyrelsen konstaterar att bolaget redan genom nämndbeslut den 16 april 2021 förelades att bl.a. minska mängden lagrad betong till 8 000 ton. Beslutet överklagades emellertid inte av bolaget i den delen utan i den del det avsåg att redovisa mängden betong som förvarades i området och att redovisa de beräkningar som låg till grund för bolagets uppgift att 8 452 ton förvarades på platsen. Länsstyrelsen finner att mängden betong som förvaras på fastigheten rimligtvis bör förändras kontinuerligt. Mot den bakgrunden och då föreläggandet inte går ut på annat än att det fastställda försiktighetsmåttet om 8 000 ton ska innehållas finner länsstyrelsen att föreläggandet är rimligt. Även vitet får anses som rimligt då föreläggande tidigare utfärdats om samma sak. Att hantera mängden lagrad restbetong på det sätt som anges i det gällande beslutet om försiktighetsmått kan inte anses som oproportionerligt även med beaktande av vad bolaget anført om att bolaget gett in en ny anmälan till nämnden som avser bl.a. lagring av en större mängd betong. Ett godtagande av nämnden av den nya anmälan får beaktas av nämnden vid den fortsatta hanteringen av verkställigheten av detta beslut. Länsstyrelsen finner därmed att föreläggandet ska stå fast och överklagandet avslås. Vad bolaget anført föranleder inte länsstyrelsen att göra någon annan bedömning.

5. Tidpunkten för när föreläggandet ska ha efterkommit ska, i den del det överklagats och således beslutspunkt 1, flyttas fram till 30 dagar efter

det att beslutet vunnit laga kraft. För tydlighetens skull ska det anges att beslutspunkt 1 även i övrigt ändras så att de datum som där anges ersätts med 30 dagar efter det att beslutet vunnit laga kraft.

Ni kan överklaga beslutet

Se bilaga med överklagandehänvisning.

Beslutande

Beslutet har fattats av länsassessorn Gunilla Nordbeck.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Kopia:

miljo@botkyrka.se

Bilaga

1. Överklagandehänvisning mark- och miljödomstolen

Ni kan överklaga beslutet hos mark- och miljödomstolen

Om ni inte är nöjda med Länsstyrelsens beslut, kan ni skriftligen överklaga beslutet hos mark- och miljödomstolen.

Så här överklagar ni beslutet

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska ni lämna eller skicka er skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Stockholm antingen via e-post; stockholm@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Stockholm, Box 22067, 104 22 Stockholm.

Tiden för överklagande

Ert överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag ni fick del av beslutet. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ert överklagande kan ni be att få ytterligare tid till att utveckla era synpunkter och skälen till att ni överklagar. Sedan är det mark- och miljödomstolen som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor** från den dag då beslutet meddelades.

Ert överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som ni överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur ni vill att beslutet ska ändras.
- Varför ni anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Om ni har handlingar som ni anser stödjer er överklagan så bör ni bifoga kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om ni behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om ni anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt er ska ombudet underteckna skrivelsen samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer. Ombudet bör också bifoga en fullmakt.

Behöver ni veta mer?

Har ni ytterligare frågor kan ni kontakta Länsstyrelsen via e-post, stockholm@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-223 10 00. Ange diarienummer 1524-2023.

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM**
Avdelning 5

DOM
2023-05-04
Meddelad i Stockholm

Mål nr
18757-22, 19126-22,
19606-22, 19930-22 och
20513-22

SÖKANDE

Miljö- och hälsoskydds nämnden i Botkyrka kommun

MOTPART

Eldsberga Food AB (numera i konkurs), 559226-5820

SAKEN

Utdömmande av vite

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten bifaller Miljö- och hälsoskydds nämnden i Botkyrka kommuns fem ansökningar och förpliktar Eldsberga Food AB att till staten utge vite om sammanlagt 25 000 kr.

YRKANDEN M.M.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Botkyrka kommun (nämnden) beslutade den 28 februari 2022 att förelägga Eldsberga Food AB (bolaget) att inkomma med en anmälan om registrering av bolagets livsmedelsverksamhet. Föreläggandet förenades med ett löpande vite om 5 000 kr per vecka. Föreläggandet delgavs bolaget den 7 april 2022. Beslutet överklagades inte och har fått laga kraft.

Nämnden ansöker, såvitt nu är i fråga, om utdömande av vite om totalt 25 000 kr för veckorna 37–41 år 2022. Som grund för ansökningarna för nämnden fram att bolaget enligt nämndens kontroller inte har följt föreläggandet att anmäla registrering av livsmedelsverksamhet.

Bolaget har delgetts samtliga ansökningar och förelagts att svara på dem, men har inte hörts av.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET**Utgångspunkter för prövningen**

Enligt 2 § lagen (1985:206) om viten (viteslagen) ska ett vitesföreläggande vara riktat till en eller flera namngivna fysiska eller juridiska personer (adressater). Om föreläggandet innebär en skyldighet för adressaten att vidta en viss åtgärd, ska det av föreläggandet framgå vid vilken tidpunkt eller inom vilken tidsfrist åtgärden ska vidtas. Vite får inte föreläggas om adressaten kan antas sakna faktisk eller rättslig möjlighet att följa föreläggandet. Vitet får enligt 4 § viteslagen vara löpande om det bedöms lämpligt med hänsyn till omständigheterna.

Ett vitesföreläggande måste vara tydligt och preciserat. Det innebär att föreläggandet måste formuleras så att den som det riktar sig till får helt klart för

sig vad som krävs för att det fastställda vitesbeloppet inte ska dömas ut (se t.ex. HFD 2020 ref. 28).

Om ändamålet med ett vite har förlorat sin betydelse ska det enligt 9 § viteslagen inte dömas ut. Regeln tar sikte på situationer när den föreskrivna prestationen av en eller annan anledning har blivit obehövlig. Bedömningen av frågan om ändamålet med vitet har förlorat sin betydelse förutsätter ett noggrant beaktande av vitesföreläggandets funktion och omständigheterna i övrigt i det speciella fallet, varvid särskild hänsyn också måste tas till den allmänpreventiva effekten av viteshotet (se prop. 1984/85:96 s. 55).

Förvaltningsrättens bedömning

Föreläggandet

Förvaltningsrätten finner inledningsvis att nämndens beslut om vitesföreläggande uppfyller de formella kraven när det gäller adressat och angivande av tidsfrist. Beslutet är fattat med stöd av livsmedelslagen (2006:804) och EU-bestämmelser på livsmedelsområdet och är därmed lagligen grundat. Vidare får beslutet enligt 23 § livsmedelslagen förenas med vite.

Av utredningen framgår att beslutet har delgetts bolaget och att det inte har överklagats, vilket innebär att beslutet har fått laga kraft. Föreläggandet är enligt förvaltningsrättens mening även tillräckligt tydligt och preciserat för att bolaget ska kunna förstå vad som krävs för att det ska undgå att behöva betala vite. Det har inte kommit fram att bolaget har kunnat antas sakna faktisk eller rättslig möjlighet att följa föreläggandet. Mot denna bakgrund finner förvaltningsrätten att nämndens beslut kan läggas till grund för prövningen av om vite ska dömas ut.

Underlåtit att följa föreläggandet

Nästa fråga blir om bolaget har underlåtit att följa föreläggandet på sådant sätt att det finns grund för att döma ut vite.

Nämnden har för varje vecka som ansökningarna avser gjort kontroller av om bolaget har följt föreläggandet. Resultaten av dessa kontroller har redovisats i kontrollrapporter som har bifogats ansökningarna. Vid varje kontrolltillfälle har nämnden konstaterat att bolaget inte har kommit in med någon anmälan om registrering av livsmedelsverksamhet. Förvaltningsrätten bedömer att nämnden genom detta har visat att bolaget inte har efterlevt föreläggandet vid dessa kontrolltillfällen. Förvaltningsrätten finner alltså att bolaget har underlåtit att följa föreläggandet för de fem veckor som de aktuella ansökningarna avser.

Frågan om ändamålet med vitet har förlorat sin betydelse

Förvaltningsrätten har därefter att ta ställning till frågan om ändamålet med vitet har förlorat sin betydelse. Om så är fallet ska vitet inte dömas ut.

Under målens handläggning i förvaltningsrätten har det framkommit att konkurs av bolaget har inletts den 18 oktober 2022. Konkursen inte är avslutad. Förvaltningsrätten anser i förevarande fall att den omständigheten att konkurs av bolaget har inletts inte medför att ändamålet med vitet har förlorat sin betydelse. Detta med hänsyn till den samlade bedömningen av förhållandena i de aktuella målen. Förvaltningsrätten finner således att det inte står klart att ändamålet med vitet har förlorat sin betydelse. Vid denna bedömning har förvaltningsrätten särskilt beaktat vitets allmänpreventiva funktion.

Vitesbeloppens storlek

Nämndens beslut har förenats med ett löpande vite om 5 000 kr för varje vecka som beslutet inte följs. Förvaltningsrätten bedömer med hänsyn till omständigheterna att löpande vite är lämpligt. Bolaget har i nu aktuella mål inte invänt mot beloppets storlek eller fört fram några omständigheter till grund för jämkning. Förvaltningsrätten bedömer att det saknas särskilda skäl för jämkning.

Sammanfattning

Förvaltningsrätten anser att bolaget underlåtit att följa föreläggandet. Bolaget har inte saknat möjlighet att efterkomma föreläggandet och ändamålet med vitet har inte förfallit. Några särskilda skäl att jämka vitet har inte framkommit. Nämndens ansökningar ska därför bifallas och bolaget ska förpliktigas att till staten utge vite om sammanlagt 25 000 kr.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga 1 (FR-03).

Cecilia Mauritzon
Chefsrådman

Nämndemännen Mats Cronhamn, Kerstin Malmberg Jarnstedt och Kim Solman har också deltagit i avgörandet.

Förvaltningsrättsnotarien Alexander Göthlund Issjö har varit föredragande.

Hur man överklagar

FR-03

Vill du att beslutet ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som du fick del av det skriftliga beslutet. I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För en part som företräder det allmänna (till exempel myndigheter) räknas tiden alltid från den dag domstolen meddelade beslutet.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen när tiden går ut.

Vilken dag går tiden ut?

Sista dagen för överklagande är samma veckodag som tiden börjar räknas. Om du exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårs-afton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Så här gör du

1. Skriv förvaltningsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att kammarrätten ska

ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).

3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.

Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skicka eller lämna in överklagandet till förvaltningsrätten. Du hittar adressen i beslutet.

Vad händer sedan?

Förvaltningsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar förvaltningsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till kammarrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även kammarrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i kammarrätten

När överklagandet kommer in till kammarrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Kammarrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att förvaltningsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om förvaltningsrätten dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med förvaltningsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer hittar du på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.

§ 79

Delårsrapport 1 2023 - Kommunen KS/2023:00225

Beslut

1. Kommunfullmäktige har behandlat delårsrapport 1 för perioden januari – april 2023 enligt 11 kapitlet 16 § kommunallagen.
2. Kommunfullmäktige medger att kultur- och fritidsnämnden får en tilläggsbudget om 0,7 miljoner kronor i driftkompensation för Rödstu hage.
3. Kommunfullmäktige medger att vård- och omsorgsnämnden får en tilläggsbudget om 3,0 miljoner kronor i driftkompensation för införande av skoförmån.
4. Kommunfullmäktige medger att kultur- och fritidsnämnden, arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden, socialnämnden, vård- och omsorgsnämnden, kommunstyrelsen och teknik- och fastighetsnämnden får en tilläggsbudget om totalt 9,4 miljoner kronor för ökade kostnader för kommunals löneavtal.
5. Kommunfullmäktige medger att kommunstyrelsen får en tilläggsbudget om 1,25 miljoner kronor för att i år genomföra utredningar som underlag för framtagande av översiktsplan.
6. Kommunfullmäktige medger att kommunstyrelsen får en tilläggsbudget om 0,5 miljoner kronor för genomförande av revisionsuppdrag med fokus att säkerställa att den barn- och ungdomsverksamhet som kommunen bedriver inom ramen för kultur- och fritid samt genom samverkansavtal och IOP-avtal, är ändamålsenlig, kvalitativ och följer gällande lagstiftning/styrdokument
7. Kommunfullmäktige medger att kommunstyrelsen får en tilläggsbudget om 13,3 miljoner kronor för kostnader för flytt till evakueringslokal vid ombyggnad av kommunhuset.
8. Kommunfullmäktige medger att teknik- och fastighetsnämnden får en tilläggsbudget om 5,7 miljoner kronor för nedskrivningskostnader för kommunhuset.
9. Kommunstyrelsen medger att kultur- och fritidsnämnden får en tilläggsbudget om 1 miljoner kronor för att säkerställa att Tumba bruksmuseets samlingar och verksamhet fortsatt kan vara tillgängligt för Botkyrkaborna.
10. Kommunfullmäktige medger att teknik- och fastighetsnämnden får 2 miljoner kronor i ytterligare investeringsanslag för projekt Ekvägen hus A. Det innebär en ny totalbudget på 11,95 miljoner kronor.
11. Kommunfullmäktige medger att teknik- och fastighetsnämnden får 5,85 miljoner kronor i ytterligare investeringsanslag för projekt LSS gruppboende B. Det innebär en ny totalbudget på 37 miljoner kronor.

12. Kommunfullmäktige medger att teknik- och fastighetsnämnden får 1,74 miljoner kronor i ytterligare investeringsanslag för projekt Utterkalven dagvatten. Det innebär en ny totalbudget på 5,74 miljoner kronor.
13. Kommunfullmäktige medger att teknik- och fastighetsnämnden får 2 miljoner kronor i investeringsanslag för projekt Alhagen verksamhetsanpassning.
14. Kommunfullmäktige medger att kommunstyrelsen får 10 miljoner kronor i investeringsanslag för inköp av inventarier till kommunhusets evakueringslokaler.
15. Kommunfullmäktige medger att kommunstyrelsen får 4 miljoner kronor i investeringsanslag för installationskostnader i samband med evakuering av kommunhuset.
16. Kommunfullmäktige medger att kultur- och fritidsnämnden får 0,45 miljoner kronor i investeringsanslag för inventarier till Botvidsgården.
17. Kommunfullmäktige medger att teknik- och fastighetsnämnden får 90 miljoner kronor i ytterligare investeringsanslag för projekt Broängsskolan. Det innebär en ny totalbudget på 105 miljoner kronor.
18. Kommunfullmäktige medger att teknik- och fastighetsnämnden får en tilläggsbudget om 8 miljoner kronor för nedskrivningskostnader för Broängsskolan.
19. Kommunfullmäktige medger att teknik- och fastighetsnämnden får debitera en tilläggshyra om cirka 6 miljoner kronor för investeringen på Broängsskolan.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har 2023-06-09 § 102 lämnat ett förslag till beslut.

Resultatet för perioden januari – april är positivt med 53 miljoner kronor. Prognosen för året uppgår till 186 miljoner kronor, vilket är 263 miljoner kronor bättre än budgeterat resultat. Balanskravsresultatet beräknas till 145 miljoner kronor vilket motsvarar 2,2 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag.

Prognosen över verksamhetens nettokostnader är 120 miljoner kronor lägre än budgeterat. Nämnderna redovisar sammantaget ett överskott mot budget med 40 miljoner kronor, medan de centrala posterna redovisar ett överskott mot budget med 51 miljoner kronor.

Årets skatter, generella statsbidrag och utjämning beräknas överstiga budget med 62 miljoner kronor. Differensen mot budget förklaras främst av förbättrade slutavräkningar för skatteintäkter jämfört med budget.

Finansnettot beräknas ge ett negativt utfall på 8 miljoner kronor och ett överskott mot budget på 81 miljoner kronor. Överskottet förklaras främst av realiserade kursvinster.

Nettoinvesteringarna för perioden uppgår till 191 miljoner kronor. Enligt nämndernas bedömningar kommer investeringarna för 2023 att uppgå till omkring 952 miljoner kronor. Prognosen innebär en kraftigt ökad investeringstakt under resten av året.

Samtliga nämnder gör bedömningen att det finns risk för avvikelser gällande måluppfyllelse på enstaka nämndmål. Dock bedömer nämnderna att övervägande delen av områden och mål kommer att uppnås vid årets slut.

I bolagens prognoser redovisar Söderenergi AB ett större underskott mot budget på 169 miljoner kronor. SRV Återvinning AB redovisar ett mindre underskott på 7 miljoner kronor. Övriga bolag redovisar en prognos i nivå med budget.

Kommunstyrelseförvaltningen redogör för ärendet i tjänsteskrivelse.

I debatten yttrar sig Emanuel Ksiazkiewicz (S), Stina Lundgren (M), Boban Pejic (M) och Max Möllerström (SD).

Yrkande

Emanuel Ksiazkiewicz (S) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Propositionsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Expedieras till:

Samtliga nämnder

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelseförvaltningen

Kod: 2.4.0.3

Bachar Malaki

Dnr: KS/2023:00225

Delårsrapport 1 2023 - Kommunen

Förslag till beslut

1. Kommunfullmäktige har behandlat delårsrapport 1 för perioden januari – april 2023 enligt 11 kapitlet 16 § kommunallagen.
2. Kommunfullmäktige medger att kultur- och fritidsnämnden får en tilläggsbudget om 0,7 miljoner kronor i driftkompensation för Rödstu hage.
3. Kommunfullmäktige medger att vård- och omsorgsnämnden får en tilläggsbudget om 3,0 miljoner kronor i driftkompensation för införande av skoförmån.
4. Kommunfullmäktige medger att kultur- och fritidsnämnden, arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden, socialnämnden, vård- och omsorgsnämnden, kommunstyrelsen och teknik- och fastighetsnämnden får en tilläggsbudget om totalt 9,4 miljoner kronor för ökade kostnader för kommunals löneavtal.
5. Kommunfullmäktige medger att kommunstyrelsen får en tilläggsbudget om 1,25 miljoner kronor för att i år genomföra utredningar som underlag för framtagande av översiktsplan.
6. Kommunfullmäktige medger att kommunstyrelsen får en tilläggsbudget om 0,5 miljoner kronor för genomförande av revisionsuppdrag med fokus att säkerställa att den barn- och ungdomsverksamhet som kommunen bedriver inom ramen för kultur- och fritid samt genom samverkansavtal och IOP-avtal, är ändamålsenlig, kvalitativ och följer gällande lagstiftning/styrdokument
7. Kommunfullmäktige medger att kommunstyrelsen får en tilläggsbudget om 13,3 miljoner kronor för kostnader för flytt till evakueringslokal vid ombyggnad av kommunhuset.
8. Kommunfullmäktige medger att teknik- och fastighetsnämnden får en tilläggsbudget om 5,7 miljoner kronor för nedskrivningskostnader för kommunhuset.
9. Kommunstyrelsen medger att kultur- och fritidsnämnden får en tilläggsbudget om 1 miljoner kronor för att säkerställa att Tumba bruksmuseets samlingar och verksamhet fortsatt kan vara tillgängligt för botkyrkaborna.

10. Kommunfullmäktige medger att teknik- och fastighetsnämnden får 2 miljoner kronor i ytterligare investeringsanslag för projekt Ekvägen hus A. Det innebär en ny totalbudget på 11,95 miljoner kronor.
11. Kommunfullmäktige medger att teknik- och fastighetsnämnden får 5,85 miljoner kronor i ytterligare investeringsanslag för projekt LSS gruppboende B. Det innebär en ny totalbudget på 37 miljoner kronor.
12. Kommunfullmäktige medger att teknik- och fastighetsnämnden får 1,74 miljoner kronor i ytterligare investeringsanslag för projekt Utterkalven dagvatten. Det innebär en ny totalbudget på 5,74 miljoner kronor.
13. Kommunfullmäktige medger att teknik- och fastighetsnämnden får 2 miljoner kronor i investeringsanslag för projekt Alhagen verksamhetsanpassning.
14. Kommunfullmäktige medger att kommunstyrelsen får 10 miljoner kronor i investeringsanslag för inköp av inventarier till kommunhusets evakueringslokaler.
15. Kommunfullmäktige medger att kommunstyrelsen får 4 miljoner kronor i investeringsanslag för installationskostnader i samband med evakuering av kommunhuset.
16. Kommunfullmäktige medger att kultur- och fritidsnämnden får 0,45 miljoner kronor i investeringsanslag för inventarier till Botvidsgården.
17. Kommunfullmäktige medger att teknik- och fastighetsnämnden får 90 miljoner kronor i ytterligare investeringsanslag för projekt Broängsskolan. Det innebär en ny totalbudget på 105 miljoner kronor.
18. Kommunfullmäktige medger att teknik- och fastighetsnämnden får en tilläggsbudget om 8 miljoner kronor för nedskrivningskostnader för Broängsskolan.
19. Kommunfullmäktige medger att teknik- och fastighetsnämnden får debitera en tilläggshyra om cirka 6 miljoner kronor för investeringen på Broängsskolan.

Sammanfattning av ärendet

Resultatet för perioden januari – april är positivt med 53 miljoner kronor. Prognosen för året uppgår till 186 miljoner kronor, vilket är 263 miljoner kronor bättre än budgeterat resultat. Balanskravsresultatet beräknas till 145 miljoner kronor vilket motsvarar 2,2 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag.

Prognosen över verksamhetens nettokostnader är 120 miljoner kronor lägre än budgeterat. Nämnderna redovisar sammantaget ett överskott mot budget med 40 miljoner kronor, medan de centrala posterna redovisar ett överskott mot budget med 51 miljoner kronor.

Årets skatter, generella statsbidrag och utjämning beräknas överstiga budget med 62 miljoner kronor. Differensen mot budget förklaras främst av förbättrade slutavräkningar för skatteintäkter jämfört med budget.

Finansnettot beräknas ge ett negativt utfall på 8 miljoner kronor och ett överskott mot budget på 81 miljoner kronor. Överskottet förklaras främst av realiserade kursvinster.

Nettoinvesteringarna för perioden uppgår till 191 miljoner kronor. Enligt nämndernas bedömningar kommer investeringarna för 2023 att uppgå till omkring 952 miljoner kronor. Prognosen innebär en kraftigt ökad investeringstakt under resten av året.

Samtliga nämnder gör bedömningen att det finns risk för avvikelser gällande måluppfyllelse på enstaka nämndmål. Dock bedömer nämnderna att övervägande delen av områden och mål kommer att uppnås vid årets slut.

I bolagens prognoser redovisar Söderenergi AB ett större underskott mot budget på 169 miljoner kronor. SRV Återvinning AB redovisar ett mindre underskott på 7 miljoner kronor. Övriga bolag redovisar en prognos i nivå med budget.

Ärendet

Delårsrapport 1 2023 har upprättats utifrån inlämnade delårsrapporter från respektive nämnd samt av kommunstyrelseförvaltningen genomförd övergripande uppföljning och analys. Utbildningsnämnden har inte beslutat sin delårsrapport innan denna tjänsteskrivelse lämnats.

Resultatet för perioden januari – april är positivt med 53 miljoner kronor. Prognosen för året uppgår till 186 miljoner kronor, vilket är 263 miljoner kronor bättre än budgeterat resultat. Balanskravsresultatet beräknas till 145 miljoner kronor vilket motsvarar 2,2 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag.

Nämnderna redovisar sammantaget ett överskott mot budget med 40 miljoner kronor, varav 16 miljoner kronor avser exploateringsverksamheten. Teknik- och fastighetsnämnden prognostiserar ett underskott på 26,3 miljoner kronor, exklusive VA-verksamheten. Den budgetfinansierade verksamheten prognostiseras till minus 17,5 miljoner kronor, varav 5,7 mnkr avser nedskrivningar av kommunhuset och föreslås täckas av omfördelning från anslaget KF/KS förfogande för evakueringshyra. Resterande underskott föreslås täckas av ökade

markintäkter. Teknik- och fastighetsnämnden ska redovisa faktiskt upparbetade kostnader i kommande månads- och delårsrapporter som underlag för beslut om budgetjustering. För den intäktsfinansierade verksamheten prognostiseras ett minus med 8,8 miljoner kronor, varav en större del avser ökade kostnader för el och värme. Underskottet kan täckas av utrymme på 9 mnkr för högre elkostnader som är avsatt under anslaget KF/KS. Teknik- och fastighetsnämnden ska i delårsrapporten per augusti redovisa utfall av nya el-avtal som underlag för beslut om budgetjustering.

Övriga nämnder prognostiserar överskott eller nollresultat.

Förslag till tilläggsbudget drift

Rödstu hage

Tilläggsbudgeten på 0,7 miljoner kronor avser kompensation för ökade hyreskostnader efter genomförda investeringar på Rödstu hage. Finansiering sker genom omfördelning från anslaget KF/KS förfogande.

Skoförmån

Vård- och omsorgsnämnden beslutade i december 2022 att införa en skoförmån motsvarande tre miljoner kronor årligen för vård- och omsorgsnämndens medarbetare och gav vård- och omsorgsförvaltningen i uppdrag att utreda hur en skoförmån ska införas och administreras samt vilka personalgrupper som ska omfattas av skoförmånen. Föreslaget är att de personalgrupper som omfattas av krav på arbetskläder utifrån Socialstyrelsens föreskrifter om basala hygienrutiner också ska omfattas av skoförmån. Införandet av skoförmånen beräknas kunna ske under hösten 2023. Beslutet om skoförmån innebär en kostnad på 3 miljoner kronor årligen. För 2023 ansöker vård- och omsorgsnämnden om en tilläggsbudget från kommunfullmäktige för finansieringen. För 2024 och framåt behövs en ramjustering vilket vård- och omsorgsnämnden behöver återkomma med i yttrandet till mål och budget 2024–2027. Finansiering sker genom omfördelning från anslaget KF/KS förfogande

Kommunals löneavtal

Uppräkningen av budgetramarna för arbetskraftskostnader i Mål och budget 2023 är 2,9 procent och gjordes innan Kommunals centrala löneavtal var tecknat med Sveriges Kommuner och Regioner (SKR). Botkyrka kommun tillämpar de centrala avtal som SKR tecknar. Avtalet är på 41 månader och gäller från 1 november 2020 till och med 31 mars 2024. Sammanlagt blir kostnaden för Botkyrka kommun 4,1 procent i löneökningar för år 2023 räknat på åtta månader (april-december). De centrala löneavtal som övriga

fackförbund tecknar är i huvudsak sifferlösa, vilket gör att de ryms inom beslutad budgetram.

För att kompensera för ökade kostnader för Kommunals löneavtal som ligger utöver den uppräknig av budgetramarna som gjorts för arbetskraftskostnader i Mål och budget 2023 föreslås en tilläggsbudget beslutas. Inom Kommunals avtalsområde finns sammanlagt 2 396 medarbetare anställda av Botkyrka kommun, vilket ger en kostnadsökning per nämnd:

Kultur- och fritidsnämnden; 240 674 kronor

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden; 477 386 kronor

•Utbildningsnämnden; 3 982 938 kronor

•Socialnämnden; 169 039 kronor

•Vård- och omsorgsnämnden; 3 795 076 kronor

•KS (finansförvaltning) avseende teknik- och fastighetsnämnden; 735 848kronor *).

*)Teknik- och fastighetsnämnden (TFN) är en resultatenheter och har ingen budget från kommunfullmäktige. Interndebitering får göras mellan KS och TFN.

Finansiering sker genom omfördelning från anslaget KF/KS förfogande.

Översiktsplan

För att möjliggöra att redan i år genomföra utredningar som krävs som underlag för framtagande av översiktsplanen avseende ekologisk sambandsanalys samt förtätningsstudie föreslås 1,25 mnkr omfördelas från 2024. Finansiering sker genom omfördelning från anslaget KF/KS förfogande till kommunstyrelsens driftbudget.

Revisionsuppdrag

För att genomföra revisionsuppdrag med fokus att säkerställa att den barn- och ungdomsverksamhet som kommunen bedriver inom ramen för kultur- och fritid samt genom samverkansavtal och IOP-avtal, är ändamålsenlig, kvalitativ och följer gällande lagstiftning/styrdokument föreslås kommunstyrelsens driftbudget utökas med 0,5 mnkr. Finansiering sker genom omfördelning från anslaget KF/KS förfogande.

Ombyggnad av kommunhus

För att genomföra planerad flytt till evakueringslokal vid ombyggnad av kommunhuset föreslås kommunstyrelsens driftbudget utökas med 13,3 mnkr för tillkommande flyttkostnader.

Teknik- och fastighetsnämndens driftbudget föreslås utökas med 5,7 mnkr för nedskrivningskostnader avseende befintligt kommunhus. Med detta är planerade nedskrivningar av kommunhuset inför ombyggnation klara.

Finansiering sker genom omfördelning från anslaget KF/KS förfogande för evakueringshyra.

Tumba Bruksmuseum

I budgeten för KF/KS förfogande fattades det beslut om att avsätta 1 miljoner kronor i syfte att säkerställa att Tumba bruksmuseets samlingar och verksamhet fortsatt kan vara tillgängliga för botkyrkaborna.

Förslag till tilläggsbudget investeringar

Ekvägen hus A Teknik- och fastighetsnämnden äskar ytterligare 2 miljoner kronor för projekt Ekvägen hus A. Anledningen är att förhandlingar med entreprenören visar på att budgeten behöver öka på grund av förseningar i tidplanen. Total investeringsutgift 11,95 miljoner kronor.

LSS gruppboende B Teknik- och fastighetsnämnden äskar ytterligare 5,85 miljoner kronor för projekt LSS gruppboende B. Anledningen är att underlag från projekteringen visar på högre kostnader än budgeterat. Total investeringsutgift 37 miljoner kronor.

Utterkalven dagvatten

Teknik- och fastighetsnämnden äskar ytterligare 1,74 miljoner kronor för projekt Utterkalven dagvatten. Anledningen är ökade entreprenadkostnader enligt nya kalkyler på grund av omläggning av befintlig optokabel. Total investeringsutgift 5,74 miljoner kronor.

Alhagen verksamhetsanpassning

Teknik- och fastighetsnämnden äskar nya medel om 2 miljoner kronor för utökning av ventilationen i Alhagens evakueringslokaler. Arbetet behöver utföras för att inrymma delar av arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningens verksamheter.

Kommunhuset inventarier

Kommunstyrelsen äskar nya medel om 10 miljoner kronor för inköp av inventarier till evakueringslokalerna vid ombyggnad av kommunhuset. Inventarierna ska flyttas med vid återflytt till kommunhuset.

Kommunhuset installationer

Kommunstyrelsen äskar nya medel om 4 miljoner kronor i investeringsanslag för installationskostnader i samband med evakuering av kommunhuset.

Botvidgården inventarier

Kultur- och fritidsnämnden har beviljats 12,1 miljoner kronor från Svenska ESF-rådet för att motverka barnfattigdom i särskilt utsatta områden för 2023–2026. Projektet löper under tre år och kommer innehålla två ben, varav ett är Sommarkolloverksamhet för familjer med ett eller flera barn med funktionsnedsättning. För att genomföra planerad Sommarkolloverksamhet vid Botvidgården behöver inventarier för

motsvarande 0,45 miljoner kronor köpas in. Kapitalkostnaderna för investeringen finansieras inom projektet.

Broängsskolan

Teknik- och fastighetsnämnden har i särskilt ärende (TFN/2023:00191) beslutat om att äska medel för åtgärder av främst taket på Broängsskolan. Under senvintern 2023 har det framkommit att det finns stora dolda fuktskador i skolan. Skyddsombud har aktiverat skyddsstopp och elever bussas nu till andra skolor, vilket medför olägenheter för barn, personal och ökade kostnader. Betydligt mer omfattande ingrepp i byggnaden än tidigare planerat behöver genomföras för att komma till rätta med problemen och bygga bort framtida problem. Sedan tidigare är 15 mnkr avsatt i budget för åtgärder på skolan. Kostnaden för ombyggnad och åtgärdande av taket bedöms uppgå till ytterligare 90 mkr i investeringsmedel. Förutom åtgärder av tak genomförs samtidigt flera andra åtgärder, exempelvis avseende väggar, fönster, ytskikt, dränering och ventilation. Bedömningen är att med dessa åtgärder förlängs skolans livslängd med 20 år. I samband med investeringen kommer en nedskrivning av byggnaden att göras med uppskattningsvis 8 mkr. Finansiering av nedskrivningskostnad sker genom omfördelning från anslaget KF/KS förfogande. Teknik- och fastighetsnämnden föreslås få debitera tilläggshyra om cirka 6 miljoner kronor för investeringen.

Ekonomiska konsekvenser

Beslut om tilläggsbudget avseende drift och investeringar föreslås enligt beslutspunkterna 2–16. Beslut om delårsrapporten föranleder därutöver inga ekonomiska konsekvenser.

Underlag för beslut

Här anges de dokument som ligger till grund för förslag till beslut, exempel:

- Delårsrapport 1 2023 – kommunen

Fastställd av

Tf kommundirektör Petra Oxonius

Ekonomidirektör Per Malmquist

Skickas till

Samtliga nämnder

**DET HÄR ÄR
BOTKYRKA**

Delårsrapport 1 2023

Perioden januari – april
Prognos för hela året

Innehållsförteckning	Sidan
Sammanfattning	3
Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning	3
God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning	4
Balanskravsresultat	7
Väsentliga personalförhållanden	8
Nämnderna och bolagen	8
Ekonomiska sammanställningar	11
Noter inklusive redovisningsprinciper	15

SAMMANFATTNING

Resultatet för perioden januari – april är positivt med 53 miljoner kronor. Prognosen för året uppgår till 186 miljoner kronor, vilket är 263 miljoner kronor bättre än budgeterat resultat. Balanskravsresultatet beräknas till 145 miljoner kronor.

Prognosen över verksamhetens nettokostnader är 120 miljoner kronor lägre än budgeterat. Nämnderna redovisar sammantaget ett överskott mot budget med 40 miljoner kronor, medan de centrala posterna redovisar ett överskott mot budget med 51 miljoner kronor.

Årets skatter, generella statsbidrag och utjämning beräknas överstiga budget med 62 miljoner kronor. Differensen mot budget förklaras främst av förbättrade slutavräkningar för skatteintäkter jämfört med budget.

Finansnettot beräknas ge ett negativt utfall på 8 miljoner kronor och ett överskott mot budget på 81 miljoner kronor. Överskottet förklaras främst av realiserade kursvinster.

Nettoinvesteringarna för perioden uppgår till 191 miljoner kronor. Enligt nämndernas bedömningar kommer investeringarna för 2023 att uppgå till omkring 952 miljoner kronor. Prognosen innebär en kraftigt ökad investeringstakt under resten av året.

Samtliga nämnder gör bedömningen att det finns risk för avvikelser gällande måluppfyllelse på enstaka nämndmål. Dock bedömer nämnderna att övervägande delen av områden och mål kommer att uppnås vid årets slut.

I bolagens prognoser redovisar Söderenergi AB ett större underskott mot budget på 169 miljoner kronor. SRV Återvinning AB redovisar ett mindre underskott på 7 miljoner kronor. Övriga bolag redovisar en prognos i nivå med budget.

VIKTIGA FÖRHÅLLANDEN FÖR RESULTAT OCH EKONOMISK STÄLLNING

OMVÄRLDEN

Återhämtningen efter pandemin stannade av i och med Rysslands invasion i Ukraina. En svagare konjunktur prognosticeras för många länder i år, där snabba räntehöjningar håller ner den globala tillväxten. Fortsatt hög inflation präglar världsekonomin, men inflationstoppen har troligen passerats i flertalet länder. Avmattningen i världsekonomin motverkas av en starkare kinesisk ekonomi, efter att Kina har öppnat upp efter strikta

covidrestriktioner. Under 2024–2026 antas global BNP öka med drygt 3 procent per år, vilket ungefär är i linje med den historiska utvecklingen de trettio senaste åren.

Försvagningen av efterfrågan i den europeiska ekonomin blev inte så stor som förväntad förra året. Försvarsbudgetarna har tryckts upp och motverkar konjunkturedgången. Sysselsättningen i Europa har i hög grad hållits uppe och arbetslösheten har planat ut i flera länder, men bedöms öka 2023 och 2024.

BNP utvecklas svagare i Sverige än i de flesta andra OECD-länder och minskar med 1,0 procent i år. Fallande bostadsinvesteringar bidrar till att dämpa den inhemska efterfrågan. Nästa år bedöms efterfrågan i ekonomin endast växa svagt. Även om inflationsökningen mattats av görs bedömningen att Riksbanken kommer att höja styrräntan ytterligare.

Andelen sysselsatta av befolkningen i arbetsför ålder (15-74 år) var under årets första kvartal 69,3 procent, vilket är nästan 1 procentenhet högre än motsvarande period 2022. En viktig förklaring till den ökande sysselsättningsgraden är en ökning hos de utrikesfödda. Arbetslösheten bedöms stiga i år och nästa år, för att toppa i mitten av 2024 på 9,0 procent. Arbetslösheten förutsätts i slutet av 2026 sjunka till 7,5 procent, vilket bedöms vara jämviktsnivån.

SKR prognostiserar att skatteunderlaget växer nominellt sett som svagast 2024. Därefter antas konjunkturen stärkas och innebär en återhämtning för arbetsmarknaden. Den nominella tillväxten av skatteunderlaget fram till 2026 är något högre än historiskt, men den reala utvecklingen är inte lika stark. Under prognosperioden ökar underlaget realt endast med 1,1 procent i genomsnitt per år.

Resultaten i kommunerna beräknas falla med nära 26 miljarder kronor i år. Om inga åtgärder vidtas sjunker resultatet ytterligare nästa år till ett underskott på 7 miljarder kronor. Flera års starka resultat har inneburit en stärkt soliditet och att den långsiktiga beredskapen har förbättrats i de flesta kommunerna. Det bidrar till ett bra utgångsläge inför de stora ekonomiska utmaningar som väntar, med hög inflation, stigande räntekostnader och kraftiga kostnadsökningar för pensioner.

I sin ekonomirapport i maj lyfter SKR fram vikten av att kommuner och regioner har en långsiktigt hållbar ekonomi, det vill säga att ta hänsyn till verksamhetens och ekonomins utveckling på längre sikt.

ARBETSLÖSHET

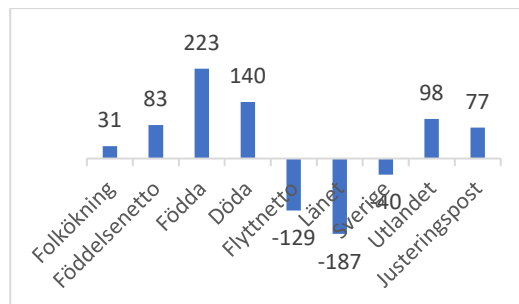
Den totala arbetslösheten i Botkyrka har fortsatt minska under årets första fyra månader och följer ungefär samma utveckling som för riket och Stockholms län. Botkyrka ligger fortsatt på en högre nivå, 10,4 procent i april, jämfört med riket och länet som ligger på 6,0 respektive 6,3 procent. Siffrorna för april 2022 var 11,7 procent för Botkyrka, 6,4 procent för länet och 6,8 procent för riket.

Även ungdomsarbetslösheten (18-24 år) minskar. Från 10,1 procent i april 2022 till 7,9 procent i år. Ungdomsarbetslösheten per april för länet är 6 procent och för riket 7,1 procent.

BEFOLKNINGSUTVECKLING

Det första kvartalet har varit svagt sett till befolkningsutveckling. Befolkningen per den sista mars var 95 414 personer, det innebär en ökning sen årsskiftet med 31 personer. Samma tidpunkt förra året hade befolkningen minskat med 134 personer. Befolkningsökningen har sen första kvartalet 2020 varit svag. Den långsamma ökningen är en effekt av ett lågt födelsenetto, det lägsta på 50 år, och framför allt ett negativt flyttningsnetto. Antalet födda fortsätter minska, det föddes 9 procent färre barn under första kvartalet 2023, jämfört med samma period 2022, vilket är en indikation på att fruktsamheten fortsätter att minska. Under det första kvartalet 2023 har kommunen tappat 187 personer mot andra kommuner i länet. Det är ett fortsatt stort negativt flyttnetto precis som under 2022. Historiskt brukar det vägas upp av ett invandringsöverskott. Hittills i år och under fjolåret har invandringen varit klart lägre, vilket delvis förklaras av Skatteverkets registrering av personer som invandrat till Sverige. Hittills i år är justeringsposten i befolkningen 77 personer, det är personer som invandrat under föregående kvartal, men blivit skrivna i kommunen först under detta kvartal. Detta är ett problem då det leder till att statistiken över invandrade får en eftersläpning.

Utöver den folkbokförda befolkningen finns det cirka 1 145 personer i Migrationsverkets mottagningssystem som bor i Botkyrka, men som inte är skrivna i kommunen. Denna siffra har också minskat de senaste åren, men ökat igen efter Rysslands invasion av Ukraina. Mer än hälften av de som är inskrivna hos Migrationsverket är personer från Ukraina.

Enligt kommunens senaste befolkningsprognos från i mars 2023 beräknas befolkningen vid utgången av 2023 uppgå till cirka 95 800 personer. Det är färre än vad föregående års ursprungliga prognos antog att befolkningen skulle vara vid utgången av 2022, som sedan reviderades till en lägre volym. Det är ett tecken på att den avmattade befolkningstillväxten är en längre trend än tidigare bedömning. Utvecklingen hittills i år följer linjen för årets prognos förhållandevis väl och ger ingen indikation på att en revidering av prognosen skulle behövas.

GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING OCH EKONOMISK STÄLLNING

AVVIKELSERAPPORTERING – MÅL

För att svara upp mot kommunfullmäktiges mål har nämnderna i Mål och budget 2023 med flerårsplan 2024 – 2026 formulerat egna mål med tillhörande mått. Vid denna tid på året finns bara i undantagsfall mätningar som avser 2023. Nämndernas delårsrapportering innehåller utifrån detta en avvikelserapportering, per område, i de fall nämnden bedömer att det finns risk för att det faktiska utfallet kommer att avvika mot uppsatt mål vid årets slut.

Samtliga nämnder gör bedömningen att det finns risk för avvikelser gällande måluppfyllelse på enstaka nämndmål. Dock bedömer nämnderna att övervägande delen av områden och mål kommer att uppnås vid årets slut.

De nämnder som lyfter fram risk för betydande avvikelser är arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden, utbildningsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, samhällsbyggnadsnämnden, kommunstyrelsen samt kultur- och fritidsnämnden.

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden rapporterar en avvikelse för området; Botkyrkaborna har egenmakt. Avvikelsen gäller nämndens insatser som leder till fler botkyrkabor i arbete och specifikt andel botkyrkabor som går till arbete eller studier. Sverige har under året gått in i en lågkonjunktur med ett prognosticerat försämrat läge på

arbetsmarknaden, vilket också kommer påverka Botkyrka och nämndens förmåga att nå målvärden för de specifika måtten. Flera åtgärder kommer vidtas i syfte att förbättra resultaten. För att förstärka det pågående arbetet kommer en granskning att genomföras för att säkerställa att samtliga inskrivna deltagare (16–64 år) på arbetsmarknadsenheten har en pågående insats som exempelvis arbetsträning, praktik eller arbetsmarknadsanställning

Utbildningsnämnden rapporterar avvikelser för området; Botkyrkaborna har egenmakt. Förskolan har tidigare signalerat att antalet barn som saknar tillräckliga kunskaper i svenska språket har ökat under pandemin till följd av lägre närvaro i förskolan. Kartläggningen i förskoleklass bekräftade den bilden under 2022. Nämnden befarar att resultaten av kartläggningen i förskoleklass kommer att avvika från målsättningen även 2023, särskilt i kommundelar med socioekonomiska utmaningar. Vidare är effekter av pandemin fortsatt en utmaning då minskad närvaro i skolan, inställda nationella prov och begränsade kontakter med barn- och ungdomspsykiatri avspeglats i elevers välmående och prestationer i skolan. Nämnden har svårt att bedöma hur kunskapsresultaten kommer att utvecklas under 2023, bland annat med anledning av att flera utmaningar kvarstår. Det är möjligt att pågående insatser som utökad läxhjälp och lovskola kan bidra till ökad måluppfyllelse.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden rapporterar en avvikelse för område; Botkyrkaborna är trygga. Avvikelsen gäller den planerade tillsynen inom livsmedel samt miljö- och hälsoskydd och beror på att enheten har ett antal vakanser samt att flera stora och komplexa ärenden hanterats. Det rör sig bland annat om verksamheter där PFAS och andra föroreningar påträffats. I nuvarande tillsynsplan har de verksamheter som betalar fast årlig avgift och har ett tillsynsintervall på ett eller flera besök om året samt verksamheter med störst miljöpåverkan prioriterats. Dessa verksamheter har behövt prioriteras med anledning av den stora risken för olägenhet för människors hälsa och miljön de utgör. Några rekryteringar har genomförts under våren och det kan bli möjligt att prioritera upp ytterligare tillsyn under hösten i och med denna förstärkning.

Samhällsbyggnadsnämnden och kommunstyrelsen rapporterar en avvikelse för område; Botkyrkaborna har ökad livskvalitet. Avvikelsen grundar sig i att intresset för att starta nya bostadsprojekt minskat utifrån konjunkurläget och att det finns tendenser till att tidsplaner för bostadsbyggandet skjuts fram. Prognosen för bostadsbyggandet 2023 i Sverige som Boverket tagit fram pekar också på att antalet påbörjade bostäder kommer att halveras jämfört med utfallet för 2021. Samhällsbyggnadsnämnden rapporterar att antalet antagna detaljplaner för

bostäder till 95procent följer uppsatt mål för 2023 vilket ger goda förutsättningar för att bygga bostäder i kommunen när konjunkurläget förbättras.

För kultur- och fritidsnämnden finns risk för avvikelser i måluppfyllnad för området; Botkyrkaborna har ökad livskvalitet. Den mest betydande avvikelsen gäller fortsatt kvaliteten inom den öppna fritidsverksamheten. Flera åtgärder är vidtagna och nämnden arbetar med utvecklingsprogrammet för den öppna fritidsverksamheten vilket på sikt kommer bidra till att målet kan nås. Vidare rapporterar nämnden avvikelser gällande botkyrkabornas ohälsa utifrån att fysisk och psykisk ohälsa är hög i Botkyrka, speciellt i de socioekonomiskt utsatta områdena. På sikt kommer flera av de utförda och planerade aktiviteterna att bidra till positiva resultat.

RESULTAT OCH EKONOMISK STÄLLNING Delårsresultatet och prognos för året

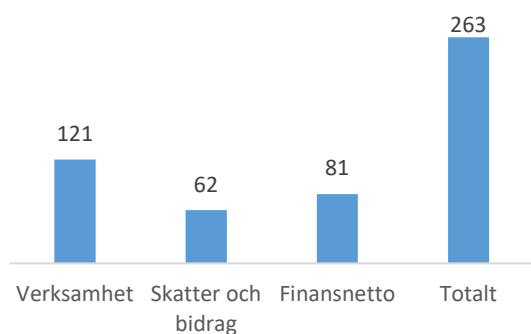
I och med införandet av ett nytt affärssystem råder det viss osäkerhet vad gäller periodens utfall i delårsrapporten. Jämförelse med föregående års utfall för motsvarande period kan därför bli missvisande för vissa intäkts- och kostnadsposter.

Resultatet för **perioden** januari – april är positivt med 53 miljoner kronor. I periodens resultat har effekterna av en förbättrad skatteprognos slagit igenom.

I april förra året var delårsresultatet positivt med 81 miljoner kronor. Skillnaden uppgår till 28 miljoner kronor och förklaras av högre pensionskostnader.

Helårsprognosen för 2023 visar på ett resultat på 186 miljoner kronor. Det är 263 miljoner kronor högre än årets budgeterade resultat på minus 77 miljoner kronor. Det prognostiserade resultatet enligt balanskravet är 145 miljoner kronor, 2,2 procent av skatt och utjämning. Exklusive engångsintäkter (exploateringsintäkter, gatukostnadsersättning, realiserade kursvinster) är det prognostiserade resultatet 33 mnkr. Samtliga block, det vill säga verksamhet, skatter och avgifter, och finansnetto redovisar överskott mot budget. Överskottet mot budget förklaras av högre skatteintäkter, ett positivt finansnetto och att nämnderna, inklusive centrala poster, redovisar ett positivt resultat jämfört med budget.

Prognos jämfört med budget i miljoner kronor

Verksamhetens intäkter och kostnader

Verksamhetens nettokostnader för perioden uppgår till 2 087 miljoner kronor, vilket motsvarar en ökning med cirka 182 miljoner jämfört med april förra året. Nämndernas nettokostnader visar för samma period en ökning på 145 miljoner kronor.

I prognosen för året uppgår verksamhetens nettokostnad till 6 299 miljoner kronor, vilket är 121 miljoner lägre än budget för året.

Nämnderna räknar i sina prognoser med ett positivt utfall mot budget på 40 miljoner kronor.

Den positiva avvikelser består till stor del av överskott hos socialnämnden som förklaras av färre externa placeringar och lägre utbetalning av försörjningsstöd än budgeterat. För utförligare beskrivning av nämnderna se avsnittet Nämndernas prognoser.

De centrala posterna som ingår i verksamhetens nettokostnader beräknas ge ett överskott med drygt 50 miljoner kronor jämfört med budget. Överskottet förklaras till större delen av gatukostnadsersättningar som inte är budgeterade.

I tabellerna nedan framgår hur verksamheternas externa intäkter och kostnader har utvecklats för perioden januari till april 2023 jämfört med samma period 2022. I tabellerna ingår inte skattemedel och finansiella poster.

Verksamhetens intäkter i miljoner kronor	April 2023	April 2022	%
Taxor och avgifter	77	107	-28,3
Externa bostads- och lokalhyror	53	33	60,6
Försäljning av verksamhet	70	64	9,2
Bidrag från staten med flera	180	198	-9,3
Övriga verksamhetsintäkter	0,7	27	-97,5
Summa verksamhetens intäkter	380	429	-11,3

Sett till utvecklingen mellan april 2022 och april 2023 så är verksamhetens intäkter 49 miljoner kronor (11 procent) lägre 2023. Minskningen beror till större delen på övriga verksamhetsintäkter samt taxor och avgifter som kan hänföras till utmaningar i faktureringen i det nya affärssystemet.

Verksamhetens kostnader i miljoner kronor	April 2023	April 2022	%
Personalkostnader	1 409	1 305	7,9
Varor	101	92	10,3
Entreprenad och köp av verksamhet	496	483	2,8
Externa lokalhyror	57	59	-2,3
Bidrag och transfereringar	81	89	-9,5
Övriga verksamhetskostnader	235	211	11,2
Summa verksamhetens kostnader	2 380	2 239	6,3

Verksamhetens kostnader har för perioden ökat med 131 miljoner kronor, vilket motsvarar en ökning med 5,9 procent jämfört med samma period föregående år. Ökningen av personalkostnaderna beror på högre pensionskostnader jämfört med 2022. Ökningen av övriga verksamhetskostnader beror på ökade kostnader inom kultur- och fritidsnämnden för att öka kvaliteten i de öppna fritidsverksamheterna.

Skatter, generella statsbidrag och utjämning

Skatter, generella statsbidrag och utjämning har för perioden januari till april ökat med 66 miljoner kronor jämfört med föregående år vilket innebär en ökning med drygt 4 procent. Skatteintäkterna till och med april uppgår till 1 466 miljoner kronor, vilket är en ökning med 66 miljoner kronor jämfört med samma tidpunkt förra året. Generella statsbidrag och utjämning uppgår till 702 miljoner kronor, vilket är 28 miljoner kronor högre än föregående år.

Enligt prognosen för året beräknas skatter, generella statsbidrag och utjämning överstiga budget med 62 miljoner kronor, varav skatteintäkterna väntas bli 33 miljoner högre och statsbidragen 29 miljoner högre än budgeterat. Avvikelsen mot budget förklaras främst av kraftigt förbättrade slutavräkningar för skatteintäkter jämfört med budget och för statsbidragen är det regleringsbidraget som räknats upp med anledning av slopad förändring av reseavdragen. Inkomstutjämningen har däremot minskat på grund av svag befolkningsutveckling i kommunen.

Finansnetto

Finansnettot för perioden är negativt med 29 miljoner kronor, vilket är 69 miljoner kronor lägre än samma period förra året då finansnettot var positivt med cirka 40 miljoner kronor. Förklaringen till avvikelsen handlar om kraftigt ökade finansiella

kostnader för pensionsskulden som ökat med över 60 miljoner kronor.

Jämfört med april förra året har ränteintäkterna ökat med 26 miljoner kronor och räntekostnaderna ökat med 34 miljoner kronor på grund av det högre ränteläget.

Prognosen för året visar ett underskott i finansnettot på cirka 8 miljoner kronor. Jämfört med budget är prognosen 80,6 miljoner kronor bättre. Överskottet mot budget förklaras främst av realiserade och orealiserade kursvinster på placerade medel som beräknas uppgå till 40 miljoner kronor respektive 34 miljoner kronor. Realiserad kursvinst avser planerad minskning med totalt cirka 200 miljoner kronor av placerade pensionsmedel. Även omplaceringar inom pensionsmedlen leder till reavinster, prognosen bygger på att inga fler omplaceringar görs under året.

INVESTERINGAR OCH UPPLÅNING

Nettoinvesteringarna uppgår till och med april till 191 miljoner och är cirka 20 miljoner högre än förra året vid motsvarande tid. Av investeringsutfallet ligger 166 miljoner på teknik- och fastighetsnämnden.

Enligt nämndernas bedömningar kommer investeringarna för 2023 att uppgå till omkring 952 miljoner kronor, vilket motsvarar en upparbetningsgrad på 88,5 procent. Några av de större projekten för året är:

- Nybyggnation av vård- och omsorgsboende i Vårsta
- Ny skola och sporthall i Hallunda, Eleonoraskolan
- Upprustning och nybyggnation av Björkhaga skola inklusive skyddsrum

Under senvintern 2023 har det framkommit att det finns stora dolda fuktskador i Broängsskolan. Skyddsombud har aktiverat skyddsstopp och elever bussas nu till andra skolor, vilket medför olägenheter för barn, personal och ökade kostnader. Sedan tidigare är 15 mnkr avsatt i budget för åtgärder på skolan. Kostnaden för ombyggnad och åtgärdande av fuktskadorna bedöms uppgå till ytterligare 90 mkr i investeringsmedel.

Vid utgången av april uppgår kommunens totala upplåning inklusive vidareutlåning till bolagen till 5 607 miljoner kronor, vilket är 140 miljoner kronor mer än vid årsskiftet 2022/2023. Sedan årsskiftet har Botkyrkabyggen AB ökat sin skuld med 100 miljoner kronor, medan kommunen minskat sin skuld med cirka 50 miljoner kronor. Södertörns Energi AB har ökat sin skuld med 87 miljoner kronor som använts till aktieägartillskott i Söderenergi AB. Jämfört med april förra året har den totala skulden ökat med 297 miljoner kronor.

Total upplåning i miljoner kronor	April 2023	April 2022	December 2022
Botkyrka kommun	1 223	1 516	1 275
Södertörns Energi AB	522	454	435
Söderenergi AB	596	478	596
Botkyrkabyggen AB	3 000	2 600	2 900
Fastighets AB Alfågeln	5	0	0
Botkyrka Stadsnät	260	260	260
Övriga	1	2	1
Totalt låneskuld	5 607	5 310	5 467
- varav vidareutlåning	3 794	3 541	3 752

Kommunens egen upplåning beräknas uppgå till cirka 1 400 miljoner kronor vid utgången av året.

PENSIONSPLACERINGAR

För den pensionsskuld som avser åren före 1998 avsatte kommunen 400 miljoner kronor i samband med försäljningen av kommunens energibolag år 2000. Värdet på avsättningen uppgick den sista april till cirka 878 miljoner kronor. Jämfört med senaste årsskiftet har avsättningen ökat i värde med 42 miljoner kronor, motsvarande knappt 5 procent. Under första tertiet har ett uttag på 60 miljoner kronor gjorts för att möta de högre pensionskostnaderna. Ytterligare cirka 140 miljoner kronor planeras tas ut under året. Efter ett svagt 2022 påbörjades en stabilisering och återhämtning under hösten som fortsatt under första tertiet 2023. Samtidigt har ränteplaceringarna börjat ge viss avkastning till följd av ränteuppgången det senaste året. Andelen aktier har minskat sedan förra året och uppgick vid slutet av april till 36 procent och är placerat i både svenska och utländska aktier med en övervikt för utländska aktier. Andelen ränteplaceringar uppgick till 64 procent. Sedan årets början har samtliga placeringar utvecklats bättre än sina respektive jämförelseindex.

Placeringar i miljoner kronor	April 2023	Andel %
Svenska aktier	144,5	16,4
Globala aktier	170,7	19,4
Räntebärande placeringar	563,3	64,2
Summa	878,5	100,0

BALANSKRAVSRESULTAT

Enligt kommunallagens krav på god ekonomisk hushållning ska kommunen styra sin verksamhet så att årets intäkter är större än de totala kostnaderna. Det finns alltså ett krav på balans mellan intäkter och kostnader.

När vi i prognosen beräknar om kommunen uppfyller balanskravet utgår vi från det redovisade resultatet rensat från vissa poster som inte ingår i den egentliga verksamheten. Främst rensas realisationsvinster och orealiserade vinster och förluster i värdepapper bort, men även reservering av medel till eller användning av medel från resultatutjämningsreserven påverkar beräkningen av balanskravsresultatet.

Årets resultat enligt resultaträkning (prognos)	186,4
- reducering av samtliga reavinster	-7,2
-/+ orealiserade vinster och förluster i värdepapper	-33,8
Resultat enligt balanskravsjusteringar	145,4
- reservering av medel till resultatutjämningsreserv	
+ användning av medel från resultatutjämningsreserv	
Balanskravsresultat	145,4

En avstämning mot balanskravet indikerar i dagsläget ett positivt resultat på drygt 145 miljoner kronor.

VÄSENTLIGA PERSONALFÖRHÅLLANDEN

Antalet medarbetare med en tillsvidareanställning har ökat i jämförelse med motsvarande period föregående år och uppgår i genomsnitt till 5 571 perioden januari - april 2023 (5 493, 2022). Vi är även fler månadsavlönade med tillsvidare- och visstidsanställning, 6 380 (6 348, 2022).

Vi fortsätter generellt sätt att rekrytera fler än antalet som slutar i kommunen. Personalomsättningen är på liknande nivåer som förra året vid motsvarande period, men det är några färre externa avslutade anställningar, 3,0 procent (3,1 procent, 2022). Externa nyanställningar har ökat marginellt till 4,7 procent (4,6 procent, 2022).

Kommunstyrelseförvaltningen har färre externa nyanställningar än förra jämförelseperioden, 8,5 procent (12,4 procent, 2022). Samhällsbyggnadsförvaltningen är den förvaltning som har ökat mest avseende externa avslutade anställningar, 6 procent (3,5 procent, 2022).

Sjukfrånvaro i procent	2023*	2022**	Förändring i procent
Total sjukfrånvaro	6,3	8,0	(-1,7)
Varav i åldersgruppen:			
29 år eller yngre	4,5%	5,4%	(-0,9)
30 – 49 år	5,6%	7,5%	(-1,9)

50 – 59 år	7,1%	9,4%	(-2,3)
60 år eller äldre	8,6%	9,7%	(-1,1)

*statistik avser perioden januari – april 2023

**statistik avser perioden januari – april 2022

Efter pandemiåren har sjukfrånvaron generellt sätt ökat i de flesta kommuner i Sverige.

Vid årets första kvartal ser vi dock att den totala sjukfrånvaron i kommunen har minskat i jämförelse med samma period föregående år och uppgår till 6,3 procent (8,0 procent, 2022).

Sjukfrånvaron har minskat i samtliga åldersgrupper och är fortsatt högst i åldersgruppen 60 år eller äldre. Sjukfrånvaron skiljer sig även på förvaltningsnivå, där socialförvaltningen har den högsta sjukfrånvaron, 6,9 procent. Lägst sjukfrånvaro finns på samhällsbyggnadsförvaltningen, 1,8 procent.

NÄMNDERNA OCH BOLAGEN

NÄMNDERNAS PROGNOSE

Kommunstyrelsen prognostiserar en budget i balans.

Samhällsbyggnadsnämnden redovisar i sin prognos en budget i balans. Nämnden redovisar underskott på grund av färre bygglovsansökningar och beställningar av nybyggnadskartor. Underskotten balanseras av lägre personalkostnader till följd av vakanser.

För exploateringsverksamheten prognostiseras ett överskott på 15,6 miljoner som förklaras av markintäkter från Rikstens företagspark.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden prognostiserar ett överskott på 1,2 miljoner kronor. Överskottet förklaras av lägre personalkostnader på grund av vakanser.

Teknik- och fastighetsnämndens prognostiserar ett underskott på 26,3 miljoner kronor, exklusive VA-verksamheten. Den budgetfinansierade posten med engångskostnader överskrider budget med 17,5 miljoner kronor som främst förklaras av kostnader för nedskrivningar och avetableringskostnader. Underskottet för avetableringskostnaderna beror på att dessa har budgeterats på den intäktsfinansierade verksamheten men nämnden har efter det gjort bedömningen att kostnaderna ska belasta den budgetfinansierade verksamheten.

Den intäktsfinansierade verksamheten prognostiserar ett underskott med 8,8 miljoner kronor som kan förklaras av högre kostnader för inhyrda lokaler samt högre energipriser.

VA-verksamheten prognostiserar ett överskott med 0,1 miljoner kronor främst på grund av lägre uppskattade personalkostnader och konsultkostnader. Eventuella överskott inom VA-verksamheten kommer vid årets slut att föras över till balansräkningen och redovisas som en skuld till VA-kollektivet och påverkar därför inte årets resultat. Av den anledningen ingår inte det prognostiserade överskottet i den totala prognosen.

Kultur- och fritidsnämnden prognostiserar en budget i balans. Underskott finns inom verksamheten bad, idrott och motion som beror på att både Fittjabadet och Storvretsbadet kommer att behöva stänga på grund av renovering. Underskottet balanseras av lägre kapitalkostnader.

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden prognostiserar en budget i balans. Verksamheten för vuxenutbildning och yrkeshögskolan redovisar ett överskott till följd högre bidrag än budgeterat från Skolverket samt lägre volymer. Verksamheten för arbetsinsatser redovisar ett underskott som beror på en ny satsning för att få ut ytterligare ungdomar i arbete.

Utbildningsnämnden prognostiserar ett överskott på 11,0 miljoner kronor. Överskottet uppstår främst till följd av färre inskrivna förskolebarn samt ett lägre antal elever i årskurs 1–9 jämfört med budget.

Sammantaget redovisar samtliga verksamhetsområden en budget i balans. I prognosen tas hänsyn till det åtgärdsarbete som genomförs på förskolor och skolor. Dessa består främst av minskade personalkostnader.

Socialnämnden lämnar en prognos som innebär ett överskott mot budget på 38,3 miljoner kronor.

Större delen av överskottet finns inom verksamheten Ekonomiskt bistånd och Vuxna med beroendeproblematik. Överskottet på Ekonomiskt bistånd beror till större delen på att antal hushåll som är i behov av försörjningsstöd har minskat då antalet nya arbetslösa inte har ökat. Överskottet på Vuxna med beroendeproblematik förklaras främst av färre externa placeringar. Den sammantagna förklaringen till ett minskat behov av externa platser för vuxna med beroendeproblematik är att verksamheten under det senaste året har arbetat med att hitta lösningar i egen regi i form av öppenvård och interna träningslägenheter med stöd i stället för externa placeringar.

Vård- och omsorgsnämnden prognostiserar en budget i balans. Äldreomsorgen och gemensam verksamhet visar ett överskott medan omsorgen om personer med funktionsnedsättning visar ett underskott.

Inom äldreomsorgen bedöms dagverksamhet och öppen verksamhet redovisa överskott som beror på lägre beläggning än budgeterat. Vidare prognostiserar ett överskott inom hälso- och sjukvårdsenheten och rehab på grund av vakanta tjänster samt för särskilt boende på grund av ett mindre antal externa placeringar och högre intäkter än budgeterat.

Underskottet inom omsorgen med personer med funktionsnedsättning beror på ökade volymer för externa platser inom bostad med särskild service.

BOLAGENS RESULTAT OCH PROGNOSE

Till delårsrapporterna gör kommunen inte någon sammanställd redovisning över kommunkoncernen och dess ingående bolag. Bolagens delårsresultat och prognos för året redovisas nedan.

AB Botkyrkabyggen

AB Botkyrkabyggen redovisar för perioden ett resultat på 24,6 miljoner kronor, vilket är 15,8 miljoner kronor bättre än budgeterat. Den positiva avvikelserna förklaras bland annat av lägre kostnader för mark- och fastighetsskötsel och värme. Omställning från värmepumpar till större uttag av fjärrvärme bidrar till minskad elförbrukning och lägre kostnader. Resultatet är cirka 21,2 miljoner kronor lägre jämfört med samma period föregående år och förklaras uteslutande av högre el- och värmepris samt ett ränteläge som medför högre finansiella kostnader jämfört med 2022. Verksamheten förväntas fortlöpa enligt plan och har fortsatt relativt stabila intäkter samt kostnader. Prognosen för helåret uppgår till 70,1 miljoner kronor.

Upplev Botkyrka AB

Upplev Botkyrka AB redovisar för perioden ett resultat på -1,1 miljoner kronor, vilket är en negativ avvikelse med -0,5 miljoner kronor jämfört med budget. Avvikelsen förklaras av minskad efterfrågan på studios samt något högre personalkostnader. Prognosen för helåret är 0,2 miljoner kronor.

Tillväxt Botkyrka AB

Tillväxt Botkyrka AB redovisar för perioden ett resultat nära 0, vilket är i linje med budgeterat resultat. Prognosen för helåret är estimerad till ett nollresultat.

Botkyrka Stadsnät AB

Botkyrka Stadsnät AB redovisar ett resultat för perioden på 1,7 miljoner kronor. Under 2023 kommer Botkyrka Stadsnät AB fortsätta att expandera på den privata marknaden, primärt genom kommunens nya exploateringsområden, samt utveckla de områden där verksamheten redan finns

idag. Prognosen för helåret uppgår till 3,5 miljoner

Koncernbolag	April 2023	Prognos 2023
AB Botkyrkabyggen	24,6	70,1
Upplev Botkyrka AB	-1,1	0,2
Tillväxt Botkyrka AB	0,0	0,0
Botkyrka Stadsnät AB	1,7	3,5
Botkyrka Södra Porten AB	0,3	-0,1
Söderenergi AB	-44,9	-231,0
Södertörns Fjärrvärme AB	106,0	120,0
SRV återvinning AB	3,0	8,6

kronor.

Botkyrka Södra Porten AB

Botkyrka Södra Porten AB redovisar för perioden ett resultat på 0,285 miljoner kronor. Verksamheten utvecklas enligt plan. Första markförsäljningen är planerad till kvartal 4 2023. Samråd för första detaljplanen är klart. Två nya detaljplaner är under uppstart. Projektet närmar sig genomförande av första etappen. Planerad byggstart är 2024. Prognosen för helåret uppgår till - 0,1 miljoner kronor.

Södertörns Fjärrvärme AB

Södertörns Fjärrvärme AB redovisar för perioden ett resultat på 106 miljoner kronor, vilket är 11 miljoner bättre än budget. Den positiva avvikelser förklaras till viss del av lägre kostnader samt att en del aktiviteter och projekt senarelagts. Prognosen för helåret uppgår till 120 miljoner kronor, vilket är 10 miljoner kronor bättre än budgeterat resultat.

Söderenergi AB

Söderenergi AB redovisar för perioden ett resultat på -44,9 miljoner kronor, vilket är en negativ avvikelse med -168,6 miljoner kronor jämfört med budget. Resultatet förklaras till stor del av en högre värmeproduktionskostnad samt högre priser på bränsle och ökade räntekostnader. Resultatet är cirka 144 miljoner kronor lägre jämfört med samma period föregående år. Resultatminskningen beror främst på avsaknad av elproduktion i börtjan på året, lägre elpriser samt högre bränslepriser. Söderenergi AB påverkas betydligt av omvärldsläget. Prognosen för helåret uppgår till -231 miljoner kronor, en negativ avvikelse med -281 miljoner kronor jämfört med budget.

SRV Återvinning AB

SRV Återvinning AB redovisar ett resultat för perioden på 3 miljoner kronor, vilket är en negativ avvikelse med -6,8 miljoner kronor jämfört med budget. Det kan konstateras en kraftig minskning av inflöde till återvinningscentralerna med nästan 30 procent jämfört med 2019, det vill säga innan pandemin. Prognosen för helåret uppgår till 8,6 miljoner kronor, en negativ avvikelse med -26,5 miljoner kronor jämfört med budget 2023.

EKONOMISKA SAMMANSTÄLLNINGAR DELÅR 1 2023

DRIFTREDOVISNING

Miljoner kronor	Not	April 2023 utfall	April 2022 utfall	Förändring 22/23 %	Budget 2023 helår	Prognos 2023 helår	Avvikelse helår
Kommunstyrelsen		-147,8	-121,5	18%	-473,9	-473,9	0,0
Revision		-0,8	-0,2	80%	-5,0	-5,0	0,0
Samhällsbyggnadsnämnden		-49,8	-60,2	-21%	-211,5	-211,5	0,0
Samhällsbyggnadsnämnden exploatering		-28,1	-6,7	76%	0,0	15,6	15,6
Miljö- och hälsoskyddsnämnden		-8,8	-3,3	63%	-20,4	-19,2	1,2
Teknik- och fastighetsnämnden		-14,4	-3,3	77%	-64,2	-90,5	-26,3
Kultur- och fritidsnämnden		-101,6	-90,0	11%	-299,4	-299,4	0,0
Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden		-93,7	-82,1	12%	-308,0	-308,0	0,0
Utbildningsnämnden		-989,4	-922,3	7%	-2 856,0	-2 845,0	11,0
Socialnämnden		-223,1	-231,3	-4%	-720,3	-682,0	38,3
Vård- och omsorgsnämnden		-419,4	-411,2	2%	-1 364,3	-1 364,3	0,0
KS/KF förfogande					-104,7	-74,7	30,0
Summa nämndernas nettokostnader		-2 076,9	-1 932,0	7%	-6 427,8	-6 357,9	69,9
Finansförvaltningen, centrala poster	1	41,1	31,1	24%	7,8	58,6	50,8
Summa skattefinansierad verksamhet		-2 076,9	-1 905,2,0	7%	-6 420,0	-6 299,4	120,6
Teknik- och fastighetsnämnden, VA		-25,0	-4,3	83%	0,0	0,0	0,0
Summa avgiftsfinansierad verksamhet		-25,0	-4,3	83%	0,0	0,0	0,0
Summa skatte- och avgiftsfinansierad verksamhet		-2 060,8	-1 905,3	8%	-6 420,0	-6 299,4	120,6
Avdrag avskrivningar	4	101,8	94,8	7%	306,3	306,3	0,0
Summa		-1 959,0	-1 810,5	8%	-6 113,7	-5 993,1	120,6

Till och med april finns beslut om att medge tilläggsbudget med 15,9 miljoner kronor, varav 4,8 miljoner finansieras med medel från KS/KF förfogande, samt 10 miljoner har finansierats från kompetensfonden. Dessutom finns beslut om ombudgetering med 1,1 miljoner kronor för kompetensfonden från 2022. Vidare har en budget på 180 tusen kronor omfördelats från socialnämnden till miljö- och hälsoskyddsnämnden.

RESULTATRÄKNING

Miljoner kronor	Not	April 2023 utfall	April 2022 utfall	Utfall 2022 helår	Budget 2023 helår	Prognos 2023 helår
Verksamhetens intäkter		381	429	1 437		
Verksamhetens kostnader*		-2 366	-2 239	-6 837	-6 114	-5 993
Avskrivningar		-102	-95	-333	-306	-306
Verksamhetens nettokostnader		-2 087	-1 905	-5 732	-6 420	-6 299
Skatteintäkter	3	1 466	1 401	4 234	4 354	4 386
Generella stadsbidrag och utjämning	4	703	675	2 024	2 078	2 107
Verksamheten resultat		83	170	526	12	194
Finansiella intäkter	5	67	60	289	137	243
Finansiella kostnader	6	-96	-159	-405	-226	-250
Resultat efter finansiella poster		53	71	410	-77	186
Extraordinära poster			10	-	0	0
Årets resultat		53	81	410	-77	186

*budget och prognos redovisas netto

BALANSRÄKNING

Miljoner kronor	Not	April 2023 utfall	April 2022 utfall	Utfall 2022 helår
Tillgångar				
Anläggningstillgångar				
Immateriella anläggningstillgångar		4	4	5
Materiella anläggningstillgångar				
Mark, byggnader och tekniska anläggningar		7 849	6 853	7 398
Maskiner och inventarier		144	153	155
Summa materiella anläggningstillgångar		7 993	7 006	7 553
Finansiella anläggningstillgångar				
Aktier och andelar i dotter- och intressebolag		707	722	757
Långfristiga fordringar		4 434	3 834	4 192
Summa finansiella anläggningstillgångar		5 141	4 556	4 949
Summa anläggningstillgångar		13 139	11 566	12 506
Bidrag till infrastruktur				
Bidrag till infrastruktur			2	1
Summa bidrag till infrastruktur			2	1
Omsättningstillgångar				
Förråd, varulager och exploateringsmark		17	16	17
Kortfristiga fordringar		666	627	838
Kortfristiga placeringar		869	970	897
Kassa och bank		149	195	244
Summa omsättningstillgångar		1 701	1 808	1 995
Summa tillgångar		14 839	13 375	14 502
Eget kapital, avsättningar och skulder				
Eget kapital				
Eget kapital		5 570	5 420	5 161
Årets resultat		53	81	410
Resultatutjämningsreserv		272	272	272
Summa eget kapital		5 895	5 501	5 842
Avsättningar				
Avsättningar för pensioner inkl löneskatt		1 117	864	899
Övriga avsättningar		208	197	209
Summa avsättningar		1 324	1 061	1 108
Skulder				
Långfristiga skulder		6 369	5 473	6 229
Kortfristiga skulder		1 249	1 340	1 323
Summa skulder		7 619	6 813	7 553
Summa eget kapital, avsättningar och skulder		14 838	13 375	14 502

INVESTERINGSREDOVISNING

Miljoner kronor	Beslutad total-budget	Totalt utfall		Avvikelse prognos-budget	Budget 2023	Utfall april 2023	Prognos 2023	Avvikelse prognos-budget 2023
		tom april 2023	Total prognos					
Kommunstyrelse	-8,0	-2,1	-6,1	1,9	-4,0	-0,7	-4,7	-0,7
Samhällsbyggnadsnämnd	-231,4	-70,8	-233,7	-2,3	-96,4	-8,6	-92,5	3,8
Teknik- och fastighetsnämnd	-5 237,1	-1 117,6	-5 179,8	57,4	-904,6	-166,3	-787,0	117,6
Kultur- och fritidsnämnd	-52,1	-28,7	-52,8	-0,6	-24,5	-8,6	-28,0	-3,5
Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnd	-5,5	-1,6	-5,5	0,0	-5,5	-0,3	-4,1	1,4
Utbildningsnämnden	-33,3	-6,3	-33,3	0,0	-20,8	-4,7	-19,5	1,3
Socialnämnd	-3,0	-0,7	-2,0	1,0	-3,0	-0,1	-2,0	1,0
Vård- och omsorgsnämnden	-28,7	-11,1	-24,2	4,5	-16,9	-1,8	-13,7	3,2
Summa	-5 599,1	-1 238,9	-5 537,2	61,9	-1 075,6	-191,2	-951,5	124,1

Utfall inkomster april 202: 0,0

Utfall utgifter april 2023: 191,2

Ombudgeteringar beslutade i april: 14,9

Nytt beslut i april:

Totalbudget 5,5

Budget 2023 5,5

NOTER

Not 1a Redovisningsprinciper

Enligt 13 kap. 2 § LKBR ska en delårsrapport innehålla en resultaträkning, en balansräkning och en förenklad förvaltningsberättelse. Dessutom ska en samlad – men översiktlig – beskrivning av kommunens drift- och investeringsverksamhet ingå. Den ska upprättas för en period som utgör en del av kommunens räkenskapsår. LKBR anger att en delårsrapport ska upprättas minst en gång under räkenskapsåret. Perioden för den obligatoriska delårsrapporten ska omfatta minst hälften och högst två tredjedelar av räkenskapsåret. Botkyrka Kommun upprättar två delårsrapporter, delårsrapport 1 avser perioden januari till och med april och delårsrapport 2 avser perioden för maj till och med augusti. Delårsrapport 2 skall granskas av externa revisorer.

Då Botkyrka kommun byter affärssystem har inte ett fullständigt delårsbokslut kunnat upprättats i enlighet med Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning samt Rådet för kommunal redovisnings rekommendationer, RKR17.

Månadsperioderna har hållits öppna bakåt för att kunna hantera redovisning av intäkter, kostnader och moms i rätt period då problem med integrationerna har försvårat inläsning av bokföringsfiler i rätt period. En fullständig avstämning mellan månaderna april och maj har därför inte varit möjlig och kostnader som tillhör maj kan både ha belastat resultatet dubbelt eller avse perioden maj i stället för april. Någon fullständig avstämning av balansräkningens konton har inte heller varit möjlig. Periodisering av intäkter och kostnader har i vanlig ordning skett med fokus på större intäkter och kostnader på förvaltningsnivå. Beakta att fullständiga rapporter inte varit på plats och analys av resultat- och balansräkning har försvårats då systemet och arbetssättet är nytt.

Nedan följer en beskrivning av de generella principer kommunen följer men om någon avvikelse skett i perioden på grund av affärssystembyte framgår det vidare av texten nedan.

Kommunkoncernen - sammanställda räkenskaper

Botkyrka kommun tillsammans med kommunens bolag bildar kommunkoncernen. Botkyrka kommun

Bolag	Ägarandel
Södertörns Fjärvärme	50,0%
SRV	31,5%
Söderenergi	29,0%
Botkyrkabyggen	100,0%
Upplev Botkyrka	100,0%
Södertörns Energi AB	50,0%
Botkyrka Stadsnät AB	100,0%
Södra Porten AB	50,0%
Tillväxt Botkyrka AB	100,0%

har inte upprättat sammanställda räkenskaper i delår 1 utan lämnar en uppgift om delårsresultat samt helårsprognos för respektive bolag, De kommunala bolagen tillämpar Bokföringsnämndens allmänna råd (K3) för sin redovisning.

Särredovisning

Någon särredovisning för VA-kollektivet upprättas inte på delåret. Enligt vattentjänstlagen (50 §) skall va-huvudmannen årligen upprätta en separat balans- och resultaträkning för verksamheten.

Anläggningstillgångar

Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk eller innehav med en nyttjandeperiod på minst tre år klassificeras som anläggningstillgång (investering) om beloppet överstiger gränsen för väsentligt belopp. Gränsen för väsentligt belopp värde skall överstiga ett prisbasbelopp och gäller som gemensam gräns för materiella och immateriella tillgångar samt för finansiella leasingavtal. Korttidsinventarier med en ekonomisk livslängd på max 3 år och inventarier som understiger gränsen för väsentligt belopp, kostnadsförs direkt.

Immateriella anläggningstillgångar är upptagna till anskaffningsvärde minus avskrivning och eventuell nedskrivning. Internt utarbetade immateriella tillgångar skrivs av med linjär metod på 5 år. Förvärvade IT licenser skrivs av linjärt under avtalstiden som är 3–8 år. Avskrivning av materiella anläggningstillgångar görs med linjär avskrivning för den beräknade nyttjandeperioden, det vill säga med lika stora nominella belopp varje år, baserat på anskaffningsvärdet exklusive eventuellt restvärde. För några verksamhetsfastigheter används annuitet som beräkningsmetod och för övriga investeringar nominell/linjär beräkningsmetod.

På tillgångarna mark, konst och pågående arbeten görs inga avskrivningar.

Kommunen använder en blandmodell med två olika tillvägagångssätt vid fördelningen av en investering på komponenter. Det som avgör om komponentavskrivning ska tillämpas beror på vilken typ av investering (tillgång) som avses. Byggprojekt fördelas på komponenter vid tidpunkten för i anspråkstagande och reinvesteringar fördelas på komponenter direkt vid kontering av fakturan. Även exploateringsprojekt har komponentfördelats sedan 2020.

Följande avskrivningstider tillämpas normalt i kommunen:

Objekt	Avskrivningsintervall i år
Verksamhetsfastigheter	3–80
Fastigheter för affärsverksamhet	10–50
Publika fastigheter (gator, vägar, parker och VA)	10–50

Uthyrda fastigheter	10–80
Hyrda fastigheter	10–33
Maskiner och inventarier	3–12

<u>Bilar och transportmedel</u>	<u>3–12</u>

En individuell bedömning görs som utgår från en samlad bedömning av nyttjandeperioden för respektive tillgångstyp. För tillgångar där nyttjandeperioden styrs i avtal används avtalsperioden som avskrivningstid. Omprövning av nyttjandeperioden sker om det finns nya omständigheter. Vid ändring av bedömning av nyttjandeperiod görs justering av avskrivet belopp om beloppet är väsentligt.

Då kommunen byter affärssystem har de historiska kapitaltjänstkostnaderna för anläggningar inköpta före 2023 beräknats i tidigare redovisningssystem och periodisering skett av årets anläggningar. Modulen i affärssystemet som hanterar anläggningar har inte tagits i drift.

Omsättningstillgångar

Finansiella tillgångar och finansiella skulder

En finansiell tillgång eller finansiell skuld redovisas i balansräkningen enligt de avtalsmässiga villkoren. Det innebär att köp och försäljning av finansiella tillgångar redovisas per månad med datum i texten som anger affärsdagen.

Finansiella tillgångar som avser placeringar justeras per bokslutsdagen till gällande marknadsvärde. En finansiell tillgång tas bort från balansräkningen när den avtalsenliga rätten till kassaflödet från tillgången har upphört eller reglerats. Detsamma gäller när de risker och fördelar som är förknippade med innehavet i allt väsentligt överförs till annan part. En finansiell skuld tas bort från balansräkningen när förpliktelsen fullgjorts, annullerats eller på annat sätt upphört.

Finansiella tillgångar som inte innehas i syfte att generera avkastning eller värdestegring, till exempel aktier och andelar i dotterbolag, värderas vid första redovisningstillfället till anskaffningsvärde, inklusive eventuella transaktionsutgifter direkt hänförliga till förvärvet av tillgången. Kommunens portfölj för pensionsmedel i form av marknadsnoterade fonder och finansiella instrument är klassificerad som omsättningstillgångar, vilka värderas till marknadsvärde.

Finansiella omsättningstillgångar värderas efter första redovisningstillfället till det lägsta av anskaffningsvärde och försäljningsvärde, med avdrag för beräknad försäljningskostnad. Finansiella anläggningstillgångar värderas till anskaffningsvärde med avdrag för nedskrivningar. Finansiella skulder värderas vid första redovisningstillfället till anskaffningsvärde. Efter första redovisningstillfället redovisas kortfristiga finansiella skulder till anskaffningsvärde, medan

långfristiga skulder värderas till upplupet anskaffningsvärde.

Leasing

Det finns två typer av leasingavtal, operationella och finansiella leasingavtal. Definitionen av ett finansiellt leasingavtal är att de ekonomiska risker och fördelar som förknippas med ägandet av ett objekt i allt väsentligt ligger på hyrestagaren (leasetagaren). Ett leasingavtal som inte klassificeras som finansiellt är ett operationellt leasingavtal. Under 2022 har en omklassificering av ett större leasingavtal, vårdboendet Samariten skett från ett operationellt till ett finansiellt avtal och definieras därför som en anläggningstillgång i balansräkningen och i delår 1.

Kundfakturor

Kundfakturor har periodiserats och intäkten har gottskrivits delåret.

Skulder och avsättningar

Pensionsskulden

Förpliktelser för pensionsåtaganden för anställda i kommunen är beräknade enligt den så kallade RIPS i enlighet med RKR R10. Beloppen som ligger till grund för redovisningen inhämtas från KPA. Kommunen redovisar enligt den så kallade blandmodellen. Pensionsåtaganden för anställda i de företag som ingår i den kommunala koncernen redovisas enligt K3. För avtal med eventuell samordningsklausul utgår beräkningen från förhållanden som är kända vid bokslutstillfället. Om inget annat är känt görs beräkningen utifrån att ingen samordning kommer att ske. Visstidsförordnanden som ger rätt till särskild avtalspension redovisas som en avsättning när det är troligt att de kommer att leda till utbetalningar. Avtal som inte har lösts ut redovisas som en ansvarsförbindelse.

Leverantörsfakturor

Leverantörsfakturor inkomna efter brytdatum men hänförliga till delåret har i huvudsak skuldbokförts och belastat resultatet men även fakturor som avser maj har på grund av att perioderna hållits öppna i det nya affärssystemet påverkat resultatet negativt.

Generella statsbidrag

De generella statsbidrag som beslutats under året har intäktsbokförts då intäktskriterierna är uppfyllda.

Interna principer

Resultaträkningens intäkter och kostnader innehåller externa poster medan det i driftsredovisningen även ingår interna poster såsom köp och försäljning mellan nämnder. Omvänt finns det poster i resultaträkningen som inte ingår i driftredovisningen såsom skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämnning, finansiella och extraordinära poster.

Not 1b Uppskattningar och bedömningar

Avsättningar

Utöver avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser redovisas även övriga avsättningar på balansräkningens skuldsida och de relaterar i huvudsak till miljömässiga eller infrastrukturella åtaganden. Dessa avsättningar återförs på så sätt att de möter framtida utgifter för att kunna fullgöra de formella åtagandena i fråga.

För att ett åtagande ska redovisas som avsättning ska de ha grund i en förpliktelse som uppstått till följd av en specifik händelse, vara en förpliktelse vars omfattning kan beräknas på ett tillförlitligt sätt och det ska vara mer än troligt att ett utflöde av resurser kommer att krävas för att reglera det.

Avsättning medfinansiering infrastruktur

Hur bidrag som kommunen lämnar till Trafikverket för vägar mm skall redovisas regleras i LKBR 5:7.

-Rikstens företagspark

En avsättning gjordes år 2020 för Rikstens företagspark med 68,2 miljoner kronor för medfinansiering till Trafikverket för gång och cykelväg om 5,5 miljoner kronor, utbetalt 2022, samt 30 miljoner kronor för avtal del 2. Under 2021 korrigerades avsättningen med -16,2 miljoner kronor, varav -17,4 miljoner kronor totalt hade upparbetats. För 2022 har en ytterligare avsättningen skett med 4,0 miljoner kronor för etapp 4 och ytterligare -7,8 miljoner kronor upparbetats. Ackumulerat har kostnader för -25,2 miljoner kronor upparbetats. För avtal del 2 med Trafikverket är prognosen att betala det statliga infrastrukturbidraget på 30 miljoner kronor under 2023. Endast mindre belopp har hittills belastat avsättningen för första tertialet (37 tusen kronor).

-Slättmalm

I östra Vårsta och Slättmalm, planeras 350 nya bostäder. För området Slättmalm har också ett avtal om medfinansiering av statlig infrastruktur träffats med Trafikverket. Avtalet tecknades redan 2021 varför avsättningen renderat i rättelse av fel mot eget kapital 2022. Kostnaden på -18,9 miljoner kronor har därför inte påverkat resultatet 2022.

Avsättningen för medfinansiering infrastruktur för delår 1 uppgår till 46,0 miljoner kronor (46,6 UB per 2022) dvs en minskning med cirka 0,6 miljoner kronor i perioden.

Avfallshögarna i Kassmyra

Kommunfullmäktige beslutade i september 2021 att i avvaktan på att fordran kan ställas till de ansvariga finansiera bortforsling av avfallshögarna i Kassmyra. Detta för att skyndsamt motverka ytterligare påverkan på miljö eller hälsa. Arbetet med att ta bort avfallshögarna inleddes i slutet av november 2021 och avslutades under våren 2022. Avsättningen slutreglerades 2022 och avräkningen

för uppkomna kostnader uppgick totalt till 74,9 miljoner kronor mot avsatta 86,9 miljoner kronor. Naturvårdsverket har finansierat bortforslingen med ytterligare 39,3 miljoner kronor. Avsättningen klassades som extraordinär kostnad. Ytterligare kostnader kommer att belasta Samhällsbyggnadsnämnden, beräknade till 1,5 miljoner kronor. Det avser återstående arbete med avfallshögen.

Avfallshögen i Kagghamra

Situationen i Kagghamra påminner om situationen i Kassmyra. Det finns en överhängande risk att kommunen kan behöva garantera kostnader för åtgärder som i ett senare skede kan riktas mot ansvariga. För att avhjälpa eller motverka påverkan på miljö och hälsa kan åtgärder såsom bortforsling av sandtäckte och avfallshög eller rening och hantering av lakvatten behöva utföras. För framtida kostnader gjordes därför 2021 en avsättning med 165 miljoner kronor, som klassades som extraordinära kostnad. Genom provtagningar så följs utvecklingen. Till och med april har 0,7 miljoner kostnadsförts och avsättningen för delår 1 är 161,8 miljoner kronor.

Extraordinära poster

Enligt 5 kap. 5 § LKBR ska intäkter eller kostnader i annan verksamhet än kommunens normala verksamhet redovisas som extraordinära poster. En post ska klassificeras som extraordinär om:

- händelsen eller transaktionen som ger upphov till posten saknar ett tydligt samband med kommunens normala verksamhet,
- händelsen eller transaktionen är av sådan art att den inte kan förväntas inträffa ofta eller regelbundet, och
- posten uppgår till ett väsentligt belopp.

-Exploatering

Med exploateringsverksamhet avses anskaffning, bearbetning och iordningställande av mark för bostäder eller industrier. Denna typ av mark klassificeras som omsättningstillgång vid samtliga bokslutstillfällen om kommunen har för avsikt att sälja den. Mark som kommunen kommer att använda i egen verksamhet klassificeras däremot anläggningstillgång. Exploateringsmark redovisas enligt lägsta värdets princip, det vill säga det lägsta av nettoförsäljningsvärde eller anskaffningsvärde.

Kommunen följer RKR:s idéskrift Redovisning av kommunal markexploatering (december 2019). Justeringar av tidigare planintäkter och plankostnader har redovisats mot eget kapital de år som försäljningen skedde. För ett antal projekt som inte justerats i enlighet med RKR:s idéskrift skedde ändring av hanteringen under 2022.

Under 2023 har exploateringsintäkter motsvarande 37,8 miljoner kronor genererats till och med april.

Jämförelsestörande poster

Jämförelsestörande poster är resultat av händelser eller transaktioner som inte är extraordinära, men som är sällan förekommande och viktiga att uppmärksamma vid jämförelser med andra perioder. Enligt RKR R11 är nedskrivningar, försäljning av anläggningstillgångar, valutakursförändringar, förändringar och omstrukturering av verksamheter samt rättelser av fel i tidigare års räkenskaper exempel på jämförelsestörande poster. Jämförelsestörande poster särredovisas i egen not när de förekommer i resultaträkningen. Beloppsgränsen för att en händelse ska betraktas som jämförelsestörande är satt till 10 miljoner. Värdet är satt för att få en relevant och väsentlig nivå i förhållande till kommunens ordinarie verksamhet. Lägre belopp redovisas om det behövs för att göra jämförelser mot föregående år rättvisande. Årets resultat har inte belastats med några extraordinära kostnader.

Miljoner kronor	April 2023	April 2022	Utfall 2022 helår
Not 3 Skatteintäkter			
Preliminär kommunalskatt	1 456,3	1 364,3	4 092,8
Preliminär slutavräkning innevarande år	3,6	17,7	30,3
Slutavräkningsdifferens föregående år	6,6	18,9	111,3
Summa skatteintäkter	1 466,4	1 400,8	4 234,3
Not 4 Generella statsbidragsintäkter och utjämning			
Inkomstutjämningsbidrag	437,9	418,2	1 254,7
Regleringsbidrag/-avgift	74,2	87,4	262,3
Kostnadsutjämningsbidrag	118,5	96,5	289,5
Bidrag för LSS-utjämning	17,6	12,9	40,3
Kommunal fastighetsavgift	54,1	52,1	156,3
Generella statsbidrag från staten	0,9	7,4	20,8
Summa generella statsbidrag och utjämning	703,2	674,5	2 023,8
Not 5 Finansiella intäkter			
Ränteintäkter	35,8	9,6	47,2
Realiserad kursvinst, placerade medel	23,5	29,6	35,7
Orealiserad vinst placerade medel	-	9,4	157,6
Fondutdelning placerade medel	-	4,5	8,3
Aktieutdelning koncernbolag och andra företag	-	-	12,0
Borgensavgift	7,5	6,1	26,2
Övriga finansiella intäkter	0,3	1,1	2,0
Summa finansiella intäkter	67,1	60,3	289,1
Not 6 Finansiella kostnader			
Räntekostnader	-40,6	-	-
Internränta under byggtid	-	-	-
Orealiserad förlust, placerade medel	10,7	-146,0	-341,7
Realiserad förlust, placerade medel	-	-	-
Räntekostnad, pensioner	-66,5	-12,7	-17,1
Bankkostnader	-	-0,4	-0,5
Övriga finansiella kostnader	-	-	0,9
Summa finansiella kostnader	-96,4	-158,8	-399,0

§ 90

Förslag till program för att förhindra spridning av invasiva arter KS/2023:00375

Beslut

Kommunfullmäktige antar programmet för att förhindra spridning av invasiva främmande arter.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har 2023-06-09 § 114 lämnat ett förslag till beslut.

Ett förslag till program för att förhindra spridning av invasiva främmande arter har tagits fram för kommunen. Programmet utgår från de lagar och förordningar som finns i Sverige och EU inom detta område. Problemen med invasiva främmande arter är redan påtagliga och kan förväntas växa med ökat resande och de pågående klimatförändringar. I programmet finns förslag på hur kommunen på ett samordnat sätt kan ta sitt ansvar för att förhindra och begränsa de skador som invasiva främmande arter orsakar idag och riskerar att göra i framtiden.

Samhällsbyggnadsförvaltningen redogör för ärendet i tjänsteskrivelse.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har behandlat ärendet 2023-05-15, § 34.

I debatten yttrar sig Niklas Gladh (MP), Ronnie Anderson (V) och Gül Alci (M).

Yrkande

Niklas Gladh (MP) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Propositionsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Expedieras till:

Samtliga nämnder
Samtliga helägda kommunala bolag
Botkyrka kommuns styrdokument

Miljö- och hälsoskyddsnämnd

Miljöenheten

Kod: 3.2.2.5

Anders Forsberg

Dnr: MHN/2021:00146

Förslag till program för att förhindra spridning av invasiva främmande arter

Förslag till beslut

- Miljö- och hälsoskyddsnämnden föreslår Kommunfullmäktige att anta programmet för att förhindra spridning av invasiva främmande arter.

Sammanfattning av ärendet

Ett förslag till program för att förhindra spridning av invasiva främmande arter har tagits fram för kommunen. Programmet utgår från de lagar och förordningar som finns i Sverige och EU inom detta område. Problemen med invasiva främmande arter är redan påtagliga och kan förväntas växa med ökat resande och de pågående klimatförändringar. I programmet finns förslag på hur kommunen på ett samordnat sätt kan ta sitt ansvar för att förhindra och begränsa de skador som invasiva främmande arter orsakar idag och riskerar att göra i framtiden.

Programmet

Syfte

Programmet syftar till att minska de skador som invasiva främmande arter orsakar i kommunen idag samt att minimera framtida skador. Programmet ska ge ett gemensamt övergripande förhållningssätt till de av kommunens olika förvaltningar, enheter och bolag som kommer i kontakt med invasiva främmande arter. Det ska också säkra upp att kommunen följer den EU-förordning som nu är implementerade i svensk lagstiftning.

Bakgrund

Främmande arter är djur, växter och svampar som har flyttats från sin naturliga miljö och tagits sig till Sverige med hjälp av människan. För många av dessa arter är förhållandena här så dåliga att de försvinner efter en kort tid. Vissa andra arter har visat sig trivas så bra i sin nya miljö att de fått en stor spridning i landet. En del av dessa saknar här konkurrens från andra arter. De kan därför öka kraftigt och påverka den befintliga biologiska mångfalden på en mängd olika sätt. De kan även orsaka skador på jord- och skogsbruk, hus och egendom samt påverka hälsan hos djur och människor negativt. Främmande arter som har en eller fler av dessa effekter brukar kallas *invasiva främmande arter* (i det följande förkortat IFA). Ökat resande och de pågående klimatförändringarna med varmare somrar och mildare vintrar medför att problemen med IFA riskerar att öka.

Kopplat till EU:s förordning om IFA finns en förteckning med 66 arter. Dessa arter omfattas av en rad förbud: Förbud mot att sälja, importera, odla, föda upp, transportera, använda, byta, släppa ut i naturen eller hålla levande exemplar. Förteckningen uppdateras med jämna mellanrum då nya i arter kan tillkomma.

Av de arter som är upptagna i EU:s förteckning finns det idag tolv IFA som är etablerade i Sverige. Av dessa har fem känd förekomst i Botkyrka, dessa är: Smal vattenpest, signalkräfta, gul skunkkalla, jättebalsamin och jätteloka.

Utöver de arter som finns i EU:s förteckning pågår dessutom ett arbete med att ta fram en nationell förteckning över IFA som är av särskild betydelse för Sverige. Denna förteckning kommer att vara kopplad till svensk förordning (SFS 2018:1939) om invasiva främmande arter och innebära liknande restriktioner som i EU:s förordning. Naturvårdsverket utreder nio landlevande arter som troligen blir aktuella för den svenska förteckningen i ett första steg. Här kan nämnas blomsterlupin, parkslide, vresros, kanadensiskt gullris och mink.

I mars 2023 upptäcktes märkräftan *Dikerogammarus haemobaphes* i Tullingesjön i samband med provtagning av bottenfauna. Artdatabanken bedömer att arten medför stor risk för negativ påverkan på den biologiska mångfalden där den sprider sig.

Innehåll

Programmet innehåller en kort genomgång av de lagar och förordningar som hanterar IFA. Därefter följer en beskrivning av hur ansvarsfördelningen mellan olika myndigheter ser ut i Sverige. Kommunens ansvar beskrivs mer detaljerat. Programmet avslutas med ett handlingsprogram som beskriver mer konkret hur kommunen kan leva upp till sina olika ansvar och hur detta kan samordnas och fördelas i kommunens organisation.

Programmet ska vara ett underdokument till den strategi som är kopplad till kommunens naturvårdsprogram "Botkyrkas gröna värden".
Programförslaget har tidigare varit ute på en internremiss hos berörda förvaltningar och enheter.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget föranleder inte några ekonomiska konsekvenser.

SAMHÄLLSBYGGNADSFÖRVALTNINGEN

Jelinka Hall

Carina Molin

Miljöchef

Förvaltningsdirektör

Bilagor

Program för att förhindra spridning av invasiva främmande arter.

Skickas till

Registrator samhällsbyggnadsförvaltningen

STYRDOKUMENT

I BOTKYRKA KOMMUN

Program för att förhindra spridning av invasiva främmande arter

Strategi
Program
Plan
Policy
Riktlinjer
Regler

LÅNGT
IFRÅN LAGOM

Diarienummer: KS/2023:00375

Dokumentet är beslutat av: Kommunfullmäktige

Dokumentet beslutades den: 2023-06-20

Dokumentet gäller för: Samtliga nämnder och bolag i kommunen

Dokumentet gäller till den: 2027-12-31

BOTKYRKA
KOMMUN

Dokumentet ersätter:

Dokumentansvarig är: Kommunfullmäktige

För revidering av dokumentet ansvarar: Kommunfullmäktige

För uppföljning av dokumentet ansvarar: Miljö- och hälsoskyddsämnden

Relaterade dokument: Botkyrkas gröna värden, Botkyrkas blå värden

Inledning

Detta program syftar till att minska de skador som invasiva främmande arter orsakar i kommunen idag samt att minimera framtida skador. Programmet syftar också till att säkra upp att kommunen följer de lagar och regler som gäller i den EU-förordning om invasiva främmande som nu är implementerad i svensk lagstiftning.

I Botkyrka har vi valt att sortera in detta program under den strategi som är kopplad till kommunens naturvårdsprogram "Botkyrkas gröna värden". I denna strategi listas de fyra övergripande målen för Botkyrkas naturvårdsarbete:

- Tillgodose Botkyrkabornas behov av natur – nu och i framtiden
- Värna och utveckla naturvärdena
- Värna och utveckla de gröna kulturmiljövärdena
- Öka kunskapen om och förståelsen för naturen

Detta program kopplar i första hand till de båda mellersta målen i strategin.

Bakgrund

Främmande arter är djur, växter eller svampar som tagit sig till Sverige med hjälp av människan. Ett antal av dessa främmande arter trivs väldigt bra här och saknar konkurrens i sin nya miljö. De kan därför öka kraftigt och påverka den biologiska mångfalden negativt på en mängd olika sätt. De kan även medföra skadliga effekter på jord- och skogsbruk, orsaka ekonomisk skada och påverka hälsan hos djur och människor negativt. Främmande arter som har en eller flera av dessa effekter brukar kallas *invasiva främmande arter* (i detta dokument förkortat *IFA*).

Problemen med IFA i Sverige har ökat i takt med det globala resandet. Vi har också en ökad världshandel där man både medvetet och omedvetet flyttar arter mellan ekosystem. Enligt Artdatabanken har 120 främmande växtarter hög eller mycket hög risk att bli invasiva i Sverige inom 50 år. Många av dessa, till exempel gul skunkkalla, jätteloka och parkslide orsakar redan idag stora skador och kostnader.

Lagar och förordningar

För att skydda miljön och samhället mot de skador som IFA orsakar finns en EU-förordning (1143/2014) om hantering av IFA. Ändringar i miljöbalken har gjorts för att implementera förordningen i svensk lag. En svensk förordning (SFS 2018:1939) om invasiva främmande arter har införts. Syftet är att så långt som möjligt hindra att IFA kommer in i EU och att bekämpa de som redan finns här.

Enligt EU-förordningen är det förbjudet att importera, sälja, odla, släppa ut i naturen eller hålla levande exemplar av de arter som är upptagna i EU:s förteckning över IFA.

Förutom de arter som är listade på EU:s förteckning över IFA finns ytterligare ett antal arter som man redan idag vet är problematiska IFA i Sverige. Att de inte är listade av EU gör att det ännu inte finns några lagstadgade skyldigheter vad gäller dem. Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten (HaV) rekommenderar ändå att man på frivillig väg hjälper till att begränsa spridningen eftersom arterna kan orsaka allvarlig skada på våra ekosystem och ekonomi. Listor på denna kategori av arter finns på respektive myndighets hemsida och kommer att uppdateras över tid. På sikt kommer en nationell förteckning över IFA som är av särskild betydelse för Sverige att beslutas. Denna förteckning kommer att vara kopplad till svensk förordning (SFS 2018:1939) om invasiva främmande arter och medföra liknande restriktioner för dessa arter som i EU:s förordning.

Artdatabanken har tagit fram en riskklassificerad nationell bruttolista över invasiva främmande arter (Klassificering av främmande arters effekter på biologisk mångfald i Sverige – ArtDatabankens risklista, 2018). I rapporten görs vetenskapliga klassningar av arternas invasivitet, nu och 50 år framåt. Det är ur denna lista som den nationella förteckningen över IFA kommer att hämtas.

Rollfördelning i Sverige

Länsstyrelsen ansvarar för hanteringsåtgärder mot EU-listade växt- och djurarter, såväl landlevande som vattenlevande (undantaget de djurarter som Naturvårdsverket ansvarar för, se nedan). Enligt miljöskyddsförordningen har Länsstyrelsen även tillsynsansvaret för IFA.

Den som är *fastighetsägare* har ett eget ansvar att vidta åtgärder om det finns EU-listade IFA på den egna fastigheten. Landlevande ryggradsdjur och vatten-sköldpaddor är undantagna. Ansvaret gäller för alla som äger fastigheter, det vill säga: privatpersoner, kommunala och statliga fastighetsägare samt privata bolag som äger fastigheter.

Naturvårdsverket har tills vidare ansvaret för utrotning av EU-listade landlevande däggdjur, fåglar samt sköldpaddor i hela Sverige. Naturvårdsverket ska tillsammans med HaV vägleda Länsstyrelserna, andra myndigheter och aktörer i tillämpningen av förordningar, lagar och regler som rör invasiva främmande arter.

Naturvårdsverket och *HaV* har även ansvar för att ta fram hanteringsåtgärder som ska gälla för de EU-listade arter som bedöms ha stor spridning och därför inte går att utrota på kort sikt. Bland de åtgärder som Naturvårdsverket arbetar fram för dessa arter ingår föreskrifter och vägledning, bland annat om hur arbetet ska planeras och bedrivas i olika områden, samt metoder för utrotning eller populationsbegränsning.

Kommunen har flera roller som är viktiga i bekämpningen av IFA:

1. Kommunen är ansvarig för många parker och andra allmänna ytor. I den rollen kan kommunen förhindra att främmande växtarter som är eller riskerar att bli invasiva planteras där.
2. Kommunen är som markägare ansvarig för att bekämpa invasiva främmande arter som finns på den egna marken.
3. Kommunen är ansvarig för avfallshanteringen och har därför en mycket viktig roll i att se till att avfallet från invasiva främmande växter hanteras på sådant sätt att det förstörs och inte blir

en spridningskälla. En nationell vägledning om detta finns på Naturvårdsverkets hemsida.

4. Kommunen ska skyndsamt rapportera till nationellt ansvariga myndigheter om den får kännedom om att en EU-listad invasiv främmande art finns i kommunen. Landarter ska rapporteras digitalt till Naturvårdsverket och vattenarter till HaV. Förutom de EU-listade arterna vill Naturvårdsverket och HaV även få rapporter om andra problematiska arter som listas på respektive myndighets hemsida.

Kommunalt handlingsprogram mot invasiva främmande arter

Som framgår av ovanstående sammanställning har kommunen som organisation fyra viktiga roller i arbetet mot IFA. Här följer ett förslag till hur dessa uppgifter ska organiseras och genomföras i kommunens löpande arbete. Dessutom behöver kommunen tillhandahålla relevant och uppdaterad information om IFA på sin hemsida.

- 1. Förhindra att IFA och växtarter som riskerar att bli IFA planteras i kommunens parker och på andra allmänna platser som kommunen har rådighet över.**

Bakgrund

Artdatabanken har i rapporten ”Klassificering av främmande arters effekter på biologisk mångfald i Sverige” listat alla arter som idag är IFA och arter som inom 50 år riskerar att bli IFA om pågående klimatförändringar fortsätter som idag.

Genomförande:

Utifrån Artdatabankens rapport tar miljöenheten fram en lista över växter som ska undvikas vid upphandling av nya växter till kommunens parker och allmänna platser. De som upphandlar växter i kommunen får tillgång till denna lista. I upphandlingen av nya växter undviker kommunen konsekvent att köpa in växter som är IFA idag och som riskerar att bli det inom 50 år enligt Artdatabankens bedömning.

Ansvariga: Samhällsbyggnadsnämnden genom dess stadsmiljöenhet och Miljö- och hälsoskyddsnämnden genom dess miljöenhet

- 2. Bekämpa befintliga IFA på kommunens egna mark- och vatteninnehav.**

Bakgrund

Kommunen har som markägare ett juridiskt ansvar att bekämpa EU-listade IFA på den egna marken och de egna vattnen. Kommunen ska även begränsa spridningen av nationellt invasiva arter som inte är listade av EU. Dessa finns namngivna på Naturvårdsverkets hemsida och

kommer senare att kopplas till den svenska förordningen om invasiva främmande arter.

Genomförande:

Sedan ett flertal år bekämpar kommunen genom förvaltare på stadsmiljöenheten IFA på kommunens mark. För att ta ett samlat grepp om frågor som rör IFA bildas en arbetsgrupp med representanter från enheterna och förvaltningar som förvaltar och sköter kommunal mark: Mark- och exploateringsenheten, Stadsmiljöenheten, Kultur och fritidsförvaltningen, Teknik och fastighetsförvaltningen samt även Miljöenheten. Arbetsgruppen tar fram en prioriteringsordning på vilka kända förekomster av IFA som ska bekämpas varje år. Uppgifter om IFA i kommunen finns inrapporterade digitala databaser såsom invasivaarter.nu och Artportalen. Metoder för bekämpning av olika IFA tas bland annat fram av Naturvårdsverket (i landmiljön) och Havs- och vattenmyndigheten (i vattenmiljön) och finns på respektive myndighets hemsida. Gruppen kan också fungera som ett forum för att delge varandra erfarenheter av bekämpning och förekomster av IFA. Kemisk bekämpning ska undvikas och får endast användas i undantagsfall då andra metoder inte fungerar.

Ansvariga: Samhällsbyggnadsnämnden genom dess mark- och exploateringsenhet och stadsmiljöenhet, Miljö- och hälsoskyddsnämnden genom dess miljöenhet, Kultur- och fritidsnämnden genom dess kultur- och fritidsförvaltning, Teknik- och fastighetsnämnd genom dess teknik- och fastighetsförvaltning. Samordnare är Miljö- och hälsoskyddsnämnden genom dess miljöenhet.

- 3. Avfallet från invasiva främmande växter hanteras på sådant sätt att det destrueras och inte blir en ny spridningskälla.**

Bakgrund

Trädgårdsavfall som uppkommer vid skötsel av kommunens parker och allmänna platser är inte reglerat i renhållningsföreskrifterna eftersom detta avfall inte räknas som hushållsavfall. När kommunen beställer

bekämpning av bestånd av IFA från en entreprenör är det viktigt att ställa krav på en korrekt hantering av det avfall som uppkommer.

Genomförande:

Vid upphandling av bekämpning av IFA ska kommunen ställa krav på korrekt hantering av avfallet. Det innebär att avfallet med IFA samlas upp i separata plastsäckar/containers och lämnas in vid en godkänd avfallsanläggning. Vid inlämningen ska det tydligt anges att avfallet innehåller IFA.

Ansvarig:

Alla kommunala nämnder som sköter och förvaltar mark och vatten där IFA kan förekomma.

4. Kommunen ska skyndsamt rapportera till nationellt ansvariga myndigheter om den får kännedom om att en EU-listad IFA finns i kommunen.

Utöver EU-listade IFA ska även de nationellt problematiska arter rapporteras som finns listade på Naturvårdsverkets och HaVs hemsidor.

Genomförande:

Detta gäller all mark inom kommunen och inte bara kommunägd mark. Redan idag kan allmänheten rapportera in observationer av IFA i digitala rapportsystem. Utöver arter som är EU-listade ingår även andra vanliga nationellt invasiva växtarter i rapporteringen. För att artbestämningen ska kunna valideras behöver bilder på fynden bifogas rapporterna. I den kommunala organisationen finns det redan idag ett antal personer med kännedom om vilka arter som är klassade som IFA och hur de kan identifieras. Flera av dessa personer arbetar på miljöenheten och på stadsmiljöenheten. Många är i sitt ordinarie arbete ofta ute i kommunens natur och i de bebyggda områdena och kan då göra observationer av förekomster av IFA. Intresserade personer på andra enheter är förstas också välkomna att rapportera förekomster av IFA i kommunen. För att underlätta rapporteringen är det lämpligt att två rapporteringsansvariga för IFA utses i kommunen. Dessa ska internt kunna svara på frågor om rapporteringen av IFA.

Ansvarig:

Miljö- och hälsoskyddsnämnden genom dess miljöenhet

5. Kommunen ska ha relevant och uppdaterad information om IFA på sin hemsida.

Tydlig, översiktlig och lokalt förankrad information om IFA behöver finnas på hemsidan till kommunens medborgare, företagare och markägare. Omfattande information och fördjupande faktaunderlag finns redan på Naturvårdsverkets, HaV:s och Länsstyrelsens hemsidor.

Ansvarig:

Miljö- och hälsoskyddsnämnden genom dess miljöenhet

Uppföljning

Detta program ska granskas och uppdateras minst var fjärde år, senast med början år 2027, inom ramen för arbetet med kommunens naturvårdsprogram Botkyrkas gröna värden.

§ 78

Revidering av livsmedelstaxa KS/2023:00218

Beslut

Kommunfullmäktige antar reviderad taxa för Botkyrkas offentliga kontroll inom livsmedels- och foderområdena som gäller från 1 juli 2023.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har 2023-05-08 § 90 lämnat ett förslag till beslut.

I detta ärende föreslås ändringar av taxan för livsmedelskontroll.

Förvaltningen föreslår helt nya och omarbetade taxebestämmelser för livsmedelskontroll. Bakgrunden är att en ny förordning (2021:176) om avgifter för offentlig kontroll av livsmedel och vissa jordbruksprodukter trädde i kraft den 1 april 2021, vilken bland annat ändrade avgiftssystemet för livsmedelskontroll från årliga avgifter till efterhandsdebitering. Ändringarna föranleds också av kontrollförordningen (EU) 2017/625.

Revideringen har gjorts med utgångspunkt i SKR:s föreslagna taxa inom livsmedels- och foderområdena.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har behandlat ärendet 2023-04-17, § 25.

Samhällsbyggnadsförvaltningen redogör för ärendet i tjänsteskrivelse 2023-03-30.

I debatten yttrar sig Niklas Gladh (MP) och Anders Thorén (TUP).

Yrkande

Niklas Gladh (MP) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Propositionsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Expedieras till:

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Taxa för Botkyrkas offentliga kontroll inom livsmedels- och foderområdena

Antagen av kommunfullmäktige 2023-06-20

1 §

Denna taxa gäller avgifter för Botkyrka kommuns kostnader för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet enligt livsmedelslagen (2006:804), lagen (2009:1424) om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel och lagen (2013:363) om kontroll av ekologisk produktion samt de föreskrifter som har meddelats med stöd av denna lagstiftning, inklusive förordning (2021:176) om avgifter för offentlig kontroll av livsmedel och vissa jordbruksprodukter, och de EU-bestämmelser som lagstiftningen kompletterar.

Med *livsmedel* i denna taxa avses även det som enligt 3 § 2 st. livsmedelslagen jämställs med livsmedel.

Allmänna bestämmelser om avgift

2 §

Avgift enligt denna taxa betalas av den aktör vars verksamhet är föremål för den offentliga kontroll och annan offentlig verksamhet som hänger samman med kontrollen enligt 1 §, vilken utförs av miljö- och hälsoskydds nämnden (nämnden), om inte annat följer av denna taxa. Med aktör avses varje livsmedelsföretagare, annan verksamhetsutövare och aktör inom ekologisk produktion som åläggs ansvar och skyldigheter enligt regleringen i 1 §.

3 §

Avgift enligt denna taxa tas inte ut för handläggning som föranleds av att beslut enligt livsmedelslagstiftningen eller enligt lagen om kontroll av ekologisk produktion överklagas.

4 §

Beslut om avgift eller nedsättning av avgift i enskilda fall fattas av nämnden efter handläggning.

Särskilda bestämmelser om avgift

5 §

För offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som utförs enligt de bestämmelser som avses i 1 § ska en avgift betalas för nämndens nedlagda kontrolltid enligt 6 §.

I 9-16 § finns särskilda bestämmelser om avgift för:

- registrering av anläggningar och verksamheter (8 §),
- uppföljande kontroll (9 §),
- utredning av klagomål (10-11 §),
- kostnader för korrigerande åtgärder (12 §),

- exportkontroll och utfärdande av exportintyg (13 §),
- importkontroll (14 §), samt
- avgift för inköp under dold identitet (15 §).

Timavgift

6 §

Vid tillämpningen av denna taxa är timavgiften 1 579 kronor per timme kontrolltid.

Med kontrolltid avses den sammanlagda tid som varje tjänsteperson vid nämnden har använt för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som hänger samman med kontrollen så som inläsning av ärendet, handläggning och beslut, kontakter med parter, samråd med experter och myndigheter, inspektioner, revisioner, provtagning och kontroller i övrigt.

7 §

Nämnden får besluta att ta ut avgifter för planerad kontroll enligt bestämmelserna i 7 a § om årlig avgift eller 7 b § om faktisk kontrolltid.

Nämnden ska fastställa verksamhetens riskklass vilket ligger till grund för årlig avgift (7 a §) eller kontrollintervall för verksamheten (7 b §).

7 a §

För offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som hänger samman med kontrollen av en livsmedelsanläggning ska en fast årlig kontrollavgift betalas. Den årliga kontrollavgiften beräknas genom att kontrolltiden (timmar) som framgår av den riskklassningsbeslut som fastställts av nämnden multipliceras med timavgiften.

Fast årlig avgift omfattar kalenderår och ska betalas i förskott. Avgiften ska därefter betalas med helt avgiftsbelopp för varje helt kalenderår.

Om en tillämpning av första stycket skulle medföra att kontrolltiden för en anläggning blir uppenbart oriktig i förhållande till det faktiska kontrollbehovet enligt nämndens riskbedömning, ska anläggningen i stället tilldelas kontrolltid på grundval av nämndens bedömning av anläggningens kontrollbehov.

Den årliga kontrollavgiften ska betalas av den som äger eller innehar livsmedelsanläggningen vid kalenderårets början.

7 b §

Avgiftsuttag sker i förhållande till faktiskt nedlagd kontrolltid i varje ärende eller enligt de andra grunder som anges i taxan.

Avgift för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som hänger samman med kontrollen ska debiteras efter det att kontrollen har utförts, om inte annat följer av denna taxa.

Kontrollen utförs med det kontrollintervall som föranleds av anläggningens riskklassning som fastställts av miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Avgift för registrering av anläggningar och verksamheter

8 §

Den som anmäler en livsmedelsanläggning för registrering ska betala avgift för 1 timmes kontrolltid enligt 6 §. Detsamma gäller för den som anmäler en anläggning eller verksamhet som ska registreras enligt regelverket för material i kontakt med livsmedel. Av 1 § 2 st. i taxan framgår att anläggningar för det som enligt livsmedelslagen definieras som livsmedel omfattas av taxan.

Avgiftsskyldigheten gäller även den som anmäler registrering av en anläggning med anledning av att den övergått till en ny aktör.

Avgift för uppföljande kontroll

9 §

För offentlig kontroll som ursprungligen inte var planerad, och annan offentlig verksamhet som hänger samman med kontrollen, ska en avgift för nämndens nedlagda kontrolltid enligt 6 § betalas om kontrollen blivit nödvändig efter det att bristande efterlevnad upptäckts under en offentlig kontroll och utförs för att bedöma omfattningen och konsekvenserna av denna bristande efterlevnad eller för att verifiera att korrigerande åtgärder har vidtagits.

Avgift för utredning av klagomål

10 §

För utredning av klagomål ska en avgift för nämndens nedlagda kontrolltid enligt 6 § betalas för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som hänger samman med kontrollen i de fall där bristande efterlevnad hos aktören kan bekräftas.

11 §

För offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som hänger samman med kontrollen som utförs efter ett meddelande inom systemet för snabb varning (RASSF) enligt artikel 50 EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EG) nr 178/2002 av den 28 januari 2002 om allmänna principer och krav för livsmedelslagstiftning, om inrättande av Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet och om förfaranden i frågor som gäller livsmedelssäkerhet, ska en avgift för nämndens nedlagda kontrolltid enligt 6 §, om det efter det att aktören erhöll meddelandet, blivit nödvändigt för

nämnden att vidta åtgärder för att spåra eller återkalla de varor som omfattas av meddelandet.

Avgiften ska betalas av den aktör som innehar eller har importerat, producerat, bearbetat, framställt eller distribuerat de varor som omfattas av meddelandet.

Avgift för korrigerande åtgärder

12 §

För korrigerande åtgärder som blivit nödvändiga efter att bristande efterlevnad har konstaterats i syfte att åtgärda eller förebygga upprepning av den bristande efterlevnaden, ska en avgift betalas motsvarande nämndens faktiska kostnader vilka hänger samman med åtgärden.

Avgift för exportkontroll

13 §

För exportkontroll som föranleds av införselbestämmelser i tredje land ska en avgift för nämndens nedlagda kontrolltid enligt 6 § betalas för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som hänger samman med kontrollen samt för utfärdande av exportintyg och andra intyg.

Avgiften ska betalas av den aktör som innehar den exportkontrollerade anläggningen.

Avgift för importkontroll

14 §

För kontroll av varor som importeras från ett tredjeland ska en avgift enligt 6 § betalas av den aktör som ansvarar för sändningen, med ett belopp som motsvarar nämndens nedlagda kontrolltid för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som hänger samman med kontrollen.

För uppföljning av prover som har lett till anmärkning ska en avgift enligt 6 § betalas med ett belopp som motsvarar nämndens nedlagda kontrolltid samt nämndens övriga faktiska utgifter. Avgiften ska betalas av importören, dennes ombud eller den som annars ansvarar för livsmedlen.

Avgift för inköp under dold identitet

15 §

För inköp under dold identitet som är nödvändiga för att kontrollera att ett livsmedel uppfyller kraven i livsmedelslagstiftningen ska en avgift motsvarande nämndens faktiska kostnader för köpet betalas.

Om ett inköp under dold identitet utförs som ett led i en klagomålskontroll enligt 10-12 § tas avgift enligt första stycket ut endast om bristande efterlevnad kan bekräftas.

Justering av avgift i enskilt fall

16 §

Om det finns särskilda skäl med hänsyn till en verksamhets art, omfattning, kontrollbehov eller övriga omständigheter, får miljö- och hälsoskyddsnämnden i ett enskilt ärende besluta att ändra en avgift enligt denna taxa.

Första stycket gäller dock inte en avgift enligt 9 §. En sådan avgift får endast ändras enligt de förutsättningar som anges i artikel 79.3 förordning (EU) 2017/625.

17 §

Om den sammanlagda kontrolltiden understiger en halv timme under ett och samma kalenderår får nämnden besluta att ingen timavgift ska tas ut av aktören under det kalenderåret.

Detsamma gäller andra avgifter enligt denna taxa än timavgift om beloppet i det enskilda fallet är så lågt att det inte är ekonomiskt motiverat att ta ut avgiften.

Avgiftens erläggande

18 §

Betalning av avgift enligt denna taxa ska ske till Botkyrka kommun genom dess miljö- och hälsoskyddsnämnd. Betalning ska ske inom tid som anges i beslutet om avgift eller i faktura.

Överklagande

19 §

Nämndens beslut om avgift överklagas till länsstyrelsen.

Delegation till miljö- och hälsoskyddsnämnden

20 §

Timavgiften i denna taxa är bestämd med utgångspunkt från kostnadsläge och Prisindex för kommunal verksamhet (PKV) oktober månad år 2022.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden får för varje kalenderår (avgiftsår) därefter besluta att höja timavgiften med den procentsats för PKV som är publicerad på SKR:s webbplats för oktober månad året före avgiftsåret.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

21 §

Denna taxa träder i kraft den 1 juli 2023 och tillämpas på ärenden som kommer in från och med denna dag. För ärenden som påbörjats innan denna taxas ikraftträdande tillämpas tidigare gällande taxa.

För verksamheter som nyregistrerats efter den 1 juli 2023 tillämpas 7 b §. Från och med 1 januari 2024 tillämpas 7 b § för alla verksamheter.

Bestämmelserna i 7 § första stycket och 7 a § upphör att gälla den 1 januari 2024.

§ 89

Riktlinjer för kamerabevakning KS/2023:00217

Beslut

1. Kommunfullmäktige fastställer riktlinjer för kamerabevakning.
2. Kommunfullmäktige medger teknik- och fastighetsnämnden rätten att vid behov revidera bilagor.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har 2023-06-09 § 113 lämnat ett förslag till beslut.

Riktlinjen gällande kamerabevakning syftar till att beskriva ansvarsfördelning och beslutsgång samt informationsbehandling i Botkyrka kommuns kamerabevakning, inomhus och utomhus.

Riktlinjen är utformad utifrån policyn för informationssäkerhet KS/2022:00076, säkerhetspolicyn KS/2007:364, KS/2008:364, KS/2019:705 och riktlinjen för informationssäkerhet KS/2022:00464 i Botkyrka, samt baserad på gällande lagstiftning och regelverk så som kamerabevakningslagen, dataskyddsförordningen (GDPR) och i linje med Integritetsskyddsmyndigheten (IMY) vägledning inom området.

Riktlinjen ämnar vara ett arbetsverktyg i Botkyrka kommuns långsiktiga arbete att höja säkerhetsnivån.

Teknik- och fastighetsnämnden har behandlat ärendet 2023-05-23, § 48.

Teknik- och fastighetsförvaltningen redogör för ärendet i tjänsteskrivelse. 2023-05-03.

I debatten yttrar sig Ing-Marie Viklund (L), Lisa Helsing (MP), Stina Lundgren (M), Max Möllerström (SD) och Stefan Dayne (KD).

Yrkanden

Ing-Marie Viklund (L), Lisa Helsing (MP), Stina Lundgren (M) och Stefan Dayne (KD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Propositionsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Särskilt yttrande

Max Möllerström (SD) lämnar ett särskilt yttrande, bilaga 2.

Protokollsanteckning

Stina Lundgren (M) antecknar följande till protokollet:

Moderaterna välkomnar de nya riktlinjerna för kamerabevakningen i Botkyrka kommun. Kommuninvånare ska känna sig trygga och säkra. Kamerabevakning kan användas på ett effektivt sätt för att motverka inbrott och våldsbrott samt för att skapa trygghet. Moderaterna yrkar därför bifall till förslaget.

Expedieras till:

Samtliga nämnder
Trygghets- och säkerhetsdirektör Pernilla Vera-Jr.
Botkyrka kommuns styrdokument

Regler utlämning/uttag/hantering av bildmaterial från kamerabevakning

För den som begär ett uttag

Det är endast säkerhetssamordnare eller tjänsteman i beredskap (TiB) på Botkyrka kommun som kan godkänna att titta eller ta fram inspelat material för t.ex. Polismyndighetens räkning.

Begäran/kontakt ska tas med säkerhetssamordnare på berörd förvaltning under kontorstid. På tid utanför kontorstid kontaktas tjänsteman i beredskap (TiB).

Begäran görs alltid via blanketten ”Begäran uttag kvittens”, och innehåller följande delar:

- Orsak till att du behöver ta del av underlaget (vilken brottslighet/misstanke)
- Vilken verksamhet det avser (förvaltning samt namn på verksamhet)
- Vem som begär detta. Både den internt och externt (till exempel polis)
- Vilken tidpunkt din begäran avser (så avgränsat som möjligt, dag och timme)
- Vilken plats eller platser, vilken kamera eller kameror.

För den som hanterar framtagandet

Ansvarig säkerhetssamordnare eller tjänsteman i beredskap skickar begäran till Botkyrka kommuns tjänsteleverantör för säkerhetsteknik. E-mejl: cctv@mysec.se eller telefon 08-775 42 60 vid brådskande ärenden. **OBS! Ring alltid och prata med Mysec efter ni har mailat.**

Märk mejlet med identifikationsdetaljer i ämnesraden om möjligt.

Exempelvis ”150XXX Banslättskolan Kamerabevakning”, så det blir enkelt och överskådligt i mejlkorgen (150XXX är larmsändarnumret) och bifoga den ifyllda blanketten ”Begäran uttag kvittens”.

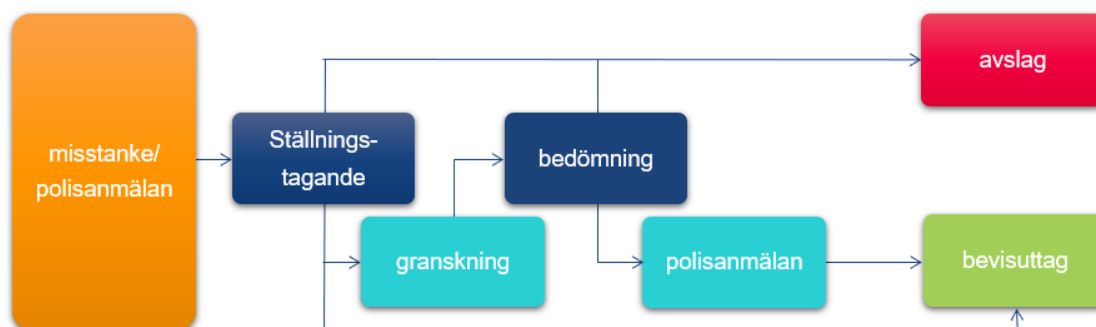
Mysec bekräftar sedan att materialet finns tillgängligt och polisen kan hämta ut det på överenskommen plats.

Det är kommunens tjänsteman som är ansvarig för att Säkerhetsleverantör fyller i och returnerar blanketten ”Begäran uttag kvittens”.

I alla ärenden måste dokument ”Begäran uttag kvittens” fyllas i. Denna ska fyllas i, även om ärendet inte blir beviljat.

Efter avslutat ärende skickas all dokumentation till registrator på respektive förvaltning. Registratorn har informationsansvaret.

Så här ska beslutsprocessen gå till.

Alla riktlinjer, regler och dokument finns på Botkyrka kommuns intranät, Botwebb under botwebb.botkyrka.se/kamerabevakning.

**DET HÄR ÄR ETT
STYRDOKUMENT**

RIKTLINJE

Riktlinje kamerabevakning

Ett verksamhetsstöd för kamerabevakning

Dokumentkategori: Normerande
Beslutat av: Kommunfullmäktige
Antagen: 2023-06-20
Diarienummer: KS/2023:00217
Dokumentet gäller för: Samtliga nämnder
Dokumentansvarig: Kommunstyrelseförvaltningen
Ansvar för revidering: Trygghets- och säkerhetsdirektör

**BOTKYRKA
KOMMUN**

RIKTLINJE

/Nämnd/

Dnr: /Diariern/

/Datum/

Kod: /Processkod/

1. Sammanfattning

Denna riktlinje styr kommunens samordning av kamerabevakning som en av flera åtgärder för att skapa trygghet och förhindra brottsliga handlingar.

Riktlinjerna tydliggör kommunens förhållningssätt samt beslutsgång och ansvarsfördelning.

2. Inledning

2.1 Syfte

Botkyrka kommun har som mål att alla kommuninvånare ska känna sig trygga och säkra. Som en del av detta arbete kan kommunen använda sig av kamerabevakning. Riktlinjen avser den kamerabevakning som syftar till att minska skadegörelsen på och vid kommunens fastigheter samt vid allmänna ytor. För att tidigt upptäcka eller förhindra att en brand uppstår i kommunens fastigheter. I kombination med andra brottsförebyggande metoder kan kamerabevakning vara en verksam metod för att minska skadegörelse.

Kamerabevakning kan också användas för att förhindra andra brott så som inbrott, våldsbrott samt för att skapa trygghet. Forskning visar dock att kamerabevakning som enskild förebyggande åtgärd inte ger någon effekt, det är därför viktigt att insatser med kamerabevakning alltid genomförs i kombination med andra åtgärder.

Syftet med riktlinjerna är att tydliggöra Botkyrka kommuns förhållningsätt vad gäller användning av kamerabevakning samt beslutsgång och ansvarsfördelning. Riktlinjerna åskådliggör även vilka regler som gäller för att möjliggöra uppsättning och användande av bevakningskameror vid kommunens fastigheter, lokaler och platser, både kamerabevakning som kräver tillstånd och sådan som inte kräver tillstånd.

Kamerabevakning kan även användas för andra ändamål än att skapa trygghet och förhindra brottsliga handlingar, såsom exempelvis att förebygga olyckor och utöva tillsyn över till exempel vårdtagare. Denna riktlinje omfattar inte dessa typer av bevakning.

RIKTLINJE

/Nämnd/

Dnr: /Diariern/

/Datum/

Kod: /Processkod/

2.2 Lagrum

Möjligheten att bedriva kamerabevakning styrs av två lagar:

- Kamerabevakningslagen (SFS 2018:1200) och
- Dataskyddsförordningen GDPR (EU 2016/679).

Kamerabevakningslagens syfte är att tillse att kamerabevakning bara används när bevakningsintresset väger tyngre än integritetsintresset. Som ett allmänt krav för kamerabevakning av alla typer av platser gäller att bevakningen ska bedrivas lagligt, enligt god sed och med hänsyn till enskildas personliga integritet. Kamerabevakningslagen gäller oavsett om allmänheten har tillträde till platsen eller inte.

Dataskyddsförordningen har stor påverkan på kamerabevakning, genom att de uppgifter som behandlas till stor del kommer att vara personuppgifter och anses vara integritetskänsliga. Det innebär att kraven på skydds- och säkerhetsåtgärder för bildhanteringen är höga redan i utgångsläget. Enligt Dataskyddsförordningen får personuppgifter bara samlas in för särskilda, uttryckligen angivna och berättigade ändamål och får inte användas för något annat syfte. Detta innebär att avsikten med kamerabevakningen måste bestämmas innan bevakningen påbörjas.

2.2.1 Tillståndspliktig kamerabevakning

Plats dit allmänheten har tillträde

När kamerabevakningen används på en plats dit allmänheten har tillträde krävs tillstånd från Datainspektionen. Sådana platser kan vara:

- Allmänna ytor utomhus (gator, torg, parker, skolgård, idrottsanläggning etc.)
- Reception, entré, korridor fram till till exempel rektorsexpedition, skolsköterska och kuratorer.

2.2.2 Ej tillståndspliktig kamerabevakning

Plats dit allmänheten inte har tillträde

Tillstånd eller anmälan krävs inte om kamerabevakningen avser en plats dit allmänheten inte har tillträde, men den som bedriver bevakning ska göra en intresseavvägning och dokumentera den. Sådana platser kan vara:

RIKTLINJE

/Nämnd/

Dnr: /Diari nr/

/Datum/

Kod: /Processkod/

- Inomhus i skolor och de flesta arbetsplatser. Kameror får däremot inte, utan tillstånd, monteras och riktas så att de bevakar platser dit allmänheten har tillträde, till exempel vid entré och rektorsexpedition (samt vägen dit). Kameror får ej heller monteras och riktas mot platser där bevakningen framstår som uppenbart kränkande, exempelvis i omklädningsrum, toaletter, personalrum, utanför skolsköterskas expedition etc. I samtliga dessa fall krävs tillstånd för bevakningen.
- Låsta och inhägnade områden.

Tillsyn

Integritetsskyddsmyndigheten (IMY) ansvarar för all tillsyn av kamerabevakning i Sverige och kan besluta om sanktionsavgift.

3. Förberedelser och beslut

Den nämnd, eller av nämnden delegerad tjänsteman, som ser ett behov av att komma till rätta med exempelvis omfattande skadegörelse eller annan brottslighet är ansvarig för att initiera en behovs- och kostnadsanalys avseende kamerabevakning. Beslut, om ansökan och/eller uppsättning av kamerabevakning av allmänna ytor, t.ex. gångtunnel, ur ett trygghetsperspektiv, fattas av respektive nämnd. Behovs- och kostnadsanalys samt tillståndsansökan och beslut genomförs av den nämnd som initierat behovet.

Hela beslutsgången för inköp och driftsättning av kamerabevakningen ska följa nedan steg.

1. Behovs- och kostnadskalkyl
  - a. Kartläggning av brottsutsatthet och intresseavvägning.
  - b. Beskrivning av alternativa förebyggande åtgärder.
  - c. Kostnadsbedömning och beslut om tillsättning av ekonomiska medel.
2. Beslut och ansökan
  - a. Bedömning av om kamerabevakningen är tillståndspliktig eller ej.
  - b. Ansökan och beslut om tillstånd hos Integritetsskyddsmyndigheten (IMY).

RIKTLINJE

/Nämnd/

Dnr: /Diariern/

/Datum/

Kod: /Processkod/

3. Inköp och driftsättning
  - a. Beställning och driftsättning av utrustningen.

4. Inköp och driftsättning

Ansvar för inköp av kamerautrustning och bevakningsåtgärd gäller enligt nedan.

Inköp av licenser och serverutrymme

Teknik- och fastighetsförvaltningen är systemägare och ansvarar för att lagringsplats (server) och licenser finns tillgängliga när behov uppstår.

Systemägaren ansvarar för att IT-system förvaltas på för verksamhetens bästa sätt och fattar de avgörande besluten om systemets anskaffning, driftgodkännande och avveckling.

Systemägaren bygger även organisationsstrukturen i systemet.

Inköp av utrustning

Systemägaren beslutar årligen om alternativ på lämplig kamerautrustning.

Nämnden, eller av nämnden delegerad tjänsteman, kontaktar systemägaren för samråd inför inköp av utrustning. Systemägaren ansvarar för sakkunskap och beställning av utrustning hos extern aktör.

Samtliga kostnader belastar den nämnd som fattat beslut om kamerabevakning.

Bevakningsåtgärd

För att förebygga skadegörelse, brott och brand så kommer vår larmcentral (Södertörns brandförsvarsförbund, SBFF) kunna gå in på kameror vid rörelse/aktivitet, likaså vid utlöst brand- eller inbrottslarm mellan klockan 19 och 06, samt helgdagar.

/Nämnd/

Dnr: /Diarienum/

/Datum/

Kod: /Processkod/

5. Underhåll och service av kameraanläggning

5.1 Underhåll

Kameraanläggning inklusive system ska regelbundet kontrolleras. Rutiner för detta finns i kommunens "Systemförvaltning – kamerabevakning".

Systemägare ansvarar för att underhåll och service av kameraanläggningen görs genom egen eller extern aktörs försorg.

Reparation och service av bevakningsutrustning och tillhörande IT-utrustning där material från kamerabevakning hanteras, ska ske på ett sådant sätt att bildmaterialet inte blir tillgängligt för obehöriga.

Kostnad för underhåll och reparationer regleras enligt gränsdragningslista för fastigheter.

5.2 Information om kamerabevakning/skyltning

Den som bedriver kamerabevakning är skyldig att informera allmänheten och besökare om detta, till exempel genom tydlig skyltning. Denna skyldighet inträder när bevakningsutrustningen sätts upp och omfattar alla typer av bevakning, det vill säga även icke tillståndspliktig bevakning. Systemägaren ansvarar för att skyltning finns.

Det ska även finnas information på kommunens hemsida om hur kommunen nyttjar sig av kamerabevakning, vilken lagsstiftning som gäller samt hur uppgifterna hanteras. Systemägaren ansvarar för att den generella informationen på kommunens webbsida är aktuell.

5.3 Förteckning över kameror

Systemägaren ansvarar för och upprättar särskild förteckning över de kameror som satts upp för bevakning och de beslut/tillstånd, inklusive giltighetstid, som gäller för denna bevakning.

Förteckningen ska omfatta samtliga bevakningsutrustningar, d.v.s. också de som inte kräver tillstånd från Integritetsskyddsmyndigheten (IMY). Av förteckningen ska framgå hur bevakningen anordnats, vilken utrustning som används samt det område som bevakas. Vidare ska det framgå vem som har det övergripande ansvaret för varje anläggning.

/Nämnd/

Dnr: /Diariern/

/Datum/

Kod: /Processkod/

5.4 Regelbunden prövning av behovet

Nämnderna ska som personuppgiftsansvariga i samråd med systemägare regelbundet pröva behovet av kamerabevakning samt kontrollera att eventuella villkor och förutsättningar som anges i tillståndet efterlevs.

6. Hantering av inspelat material

6.1 Förvaring och gallring av inspelat material

Det inspelade materialet ska hanteras på ett sätt som minimerar risken för obehöriga att få tillgång till det.

De inspelade bilderna får inte heller sparas längre än nödvändigt för att uppnå syftet med bevakningen och inte längre än senast vid utgången av den tillåtna bevarandetiden. När fasta eller löstagbara lagringsmedier som innehåller inspelat bildmaterial från kamerabevakning inte längre behövs för sitt ändamål, alternativt att den längsta bevarandetiden enligt meddelat tillstånd har löpt ut, ska det inspelade bildmaterialet raderas på sådant sätt att uppgifterna inte kan återskapas. Personuppgiftsansvarig ansvarar för att inspelat material förvaras och gallras enligt kommunens gällande rutiner.

6.2 Behörighet, granskning och utlämnande av inspelat material

Personuppgiftsansvarige är ansvarig för det inspelade materialet.

Antalet personer ska begränsas och dokumenteras av personuppgiftsansvarig eller av denne utsedd tjänsteperson, se "Regler kamerabevakning – begäran hantering".

Granskning av bilder får endast ske då tillbud inträffat eller då misstanke råder om att ett tillbud skett. Med tillbud avses i detta fall icke tillåtna handlingar som exempelvis skadegörelse, brott, stöld eller våld. Tillbudet ska vara konkret på så sätt att det ska röra sig om avgränsad plats eller avgränsad tid.

Inspelade bilder omfattas av sekretess och får endast lämnas ut till brottsbekämpande myndigheter.

Bilderna måste hanteras så att missbruk motverkas. Det måste exempelvis kunna garanteras att bilderna inte ändrats eller ses/används av obehöriga personer.

/Nämnd/

Dnr: /Diariern/

/Datum/

Kod: /Processkod/

7. Roller och ansvar

7.1 Roller

Nämnderna

Nämnderna initierar behovet av kamerabevakning och följer riktlinjerna genom att vidare genomföra en behovs- och kostnadsanalys, samt fattar beslut om eventuell ansökan och inköp av kamerabevakning. Nämnderna står också för finansieringen av såväl förarbete som inköp, bevakning och drift.

Nämnderna är personuppgiftsansvariga för de personuppgifter som hanteras inom ramen för kamerabevakningen. Personuppgiftsansvarig ansvarar för hantering av det inspelade materialet samt den regelbundna prövningen av bevakningsbehovet. Uppdraget för genomförande kan delegeras till tjänsteperson.

Systemägare

Teknik- och fastighetsförvaltningen är systemägare och ansvarar för genomförandet av inköp och driftsättning samt underhåll och service. Systemägaren kan utse en systemförvaltare som ansvarar för den dagliga driften av kamerabevakningen. Finansiering av såväl inköp och driftsättning, samt underhåll och service, sker dock av den nämnd som beslutat om kamerabevakning.

7.2 Ansvar för kameraanläggning

Förberedelser

- Behovs- och kostnadsanalys, ansvarig nämnderna
- Beslut och ansökan, ansvarig nämnderna

Inköp och driftsättning

- Inköp av utrustning, ansvarig systemägare
- Inköp av licens och serverutrymme, ansvarig systemägare
- Bevakningsåtgärd, ansvarig systemägare
- Driftsättning, ansvarig systemägare

RIKTLINJE

/Nämnd/

Dnr: /Diariern/

/Datum/

Kod: /Processkod/

Underhåll och service

- Underhåll, ansvarig systemägare
  - Utrustning och skyltning, ansvarig systemägare
  - Information på webb (hemsida), ansvarig systemägare
- Regelbunden prövning av behovet, ansvarig nämnderna
- Förteckning av kameror, ansvarig systemägare

Hantering av inspelat material

- Förvaring och gallring av inspelat material, ansvarig nämnderna/systemägare
- Granskning av utlämnande av inspelat material, ansvarig nämnderna
- Förteckning behöriga, ansvarig nämnderna

Anställda inom kommunen kan läsa och hitta övriga relaterade dokument och regler på Botwebb, Botkyrka kommuns intranät. botwebb.botkyrka.se/kamerabevakning

Referens

*Fredrik Norberg, Göran Sahlsten
Fredrik.Norberg@botkyrka.se
Goran.Sahlsten@botkyrka.se*

Mottagare

Teknik- och fastighetsnämnden

Riktlinjer för kamerabevakning

Förslag till beslut

Teknik- och fastighetsnämndens förslag till kommunfullmäktige:

1. Kommunfullmäktige fastställer riktlinjer för kamerabevakning
2. Kommunfullmäktige medger Teknik- och fastighetsnämnden rätten att vid behov revidera bilagor.

Sammanfattning

Riktlinjen gällande kamerabevakning syftar till att beskriva ansvarsfördelning och beslutsgång samt informationsbehandling i Botkyrka kommuns kamerabevakning, inomhus och utomhus.

Riktlinjen är utformad utifrån policyn för informationssäkerhet KS/2022:00076, säkerhetspolicyn KS/2007:364, KS/2008:364, KS/2019:705 och riktlinjen för informationssäkerhet KS/2022:00464 i Botkyrka, samt baserad på gällande lagstiftning och regelverk så som kamerabevakningslagen, dataskyddsförordningen (GDPR) och i linje med Integritetsskyddsmyndigheten (IMY) vägledning inom området.

Riktlinjen ämnar vara ett arbetsverktyg i Botkyrka kommuns långsiktiga arbete att höja säkerhetsnivån.

Ärendet

Bakgrund

Botkyrka kommun har som mål att alla kommuninvånare och medarbetare ska känna sig trygga och säkra. Som en del av detta arbete kan kommunen använda sig av kamerabevakning.

Det finns i dagsläget flera kameraanläggningar som inte lever upp till de grundläggande kraven och det pågår ett arbete med att besöka alla befintliga anläggningar för att säkerställa att tillstånd och regelverk efterlevs.

Riktlinjen avser den kamerabevakning som syftar till att:

- Minska skadegörelsen på och vid kommunens fastigheter samt vid allmänna ytor.
- Tidigt upptäcka eller förhindra att en brand uppstår i kommunens fastigheter.
- Förhindra andra brott så som inbrott, stölder, våldsbrott samt för att skapa trygghet.

Riktlinjerna åskådliggör även vilka regler som gäller för att möjliggöra uppsättning och användande av bevakningskameror vid kommunens fastigheter, lokaler och platser för både kamerabevakning som kräver tillstånd och sådan som inte kräver tillstånd (anmälningsskyldiga).

Kamerabevakning kan även användas för andra ändamål än att skapa trygghet och förhindra brottsliga handlingar, såsom exempelvis att förebygga olyckor och utöva tillsyn över till exempel vårdtagare. Denna riktlinje omfattar inte dessa typer av bevakning.

Implementering, prioritering och efterlevnad

Riktlinjen kommer att tjäna som ett stöd med att stärka upp Botkyrka kommuns hantering och tydliggörande av ansvar gällande kamerabevakning.

I detta arbete läggs också informationshanteringen gällande bildmaterialet över från enskilda verksamheter till att centraliseras hos centraliseras hos Digital Utveckling för att öka säkerhetsnivån.

För att få alla befintliga kameraanläggningar att uppfylla gällande lagstiftningar och funktion krävs en stor insats enligt nedan:

- Skapa ett säkert fastighetsnät i kommunen (pågår på Digital Utveckling).
- Byta ut gamla, obrukbara och trasiga kameror samt i vissa fall komplettera eller ta bort.
- Koppla upp respektive anläggning till central server hos Digital utvecklings serverrum.
- Dra nya ledningsnät i byggnader och implementera detta till det säkra nätet.
- Inventera/projektera hela kamerabeståndet på de befintliga anläggningarna (som vi känner till).

- Utbilda de som har kameraanläggningar på vilka lagar och regler som gäller.
- Projektera alla anläggningar inför ansökan och installation.
- Ansöka om tillstånd för kameror hos Integritetsskyddsmyndigheten (IMY) löpande.
- Destruera gamla lokala servrar.

Följande bör utredas och klargöras vad som gäller angående kamerabevakning:

- Informationsansvarig i respektive förvaltning och/eller verksamhet
- Ansvar för att ansöka om kameratillstånd, samt ha en överblick över samtliga kameror i kommunen enligt kamerlagen och GDPR
- Ansvar för att projektering och att installationer görs av kameror
- Ansvarar för att underhåll och reparationer görs av kameran systemen
- Förvaltningsövergripande hantering som begäran av utdrag ur kameran system från myndigheter och enskilda personer
- Vad gäller för arbetsrättslig hantering som utdrag av bildmaterial inom kommunen

Ekonomiska konsekvenser av beslutet

Under flera år har utbildningsförvaltningen avsatt investeringsbudget för kamerabevakning, som sedan har överförts till teknik- och fastighetsförvaltningen. Drift- och underhåll av utrustningen har uteblivit på grund av teknik- och fastighetsförvaltningens underfinansierade internhyresmodell. Med anledning av detta är statusen av systemen i mycket dåligt skick och uppfyller inte dagens tekniska krav.

Kostnader åtgärder i befintliga kamerabevakningssystem

I Mål- och budget 2023 med flerårsplan 2024–2026 uppgår investeringsmedlen för kameraövervakning till sammanlagt 5 300 000 kr. Vi uppskattar att den ökade kostnaden för att uppfylla gällande lagstiftning och nya riktlinjen till 7 230 000 kr i ytterligare investeringsmedel fördelat över år 2023–2026.

Den ökade investeringskostnaden medför ökade kapitalkostnader. Kapitalkostnaderna belastar fastigheterna och behöver finansieras via motsvarande ökning av internhyran.

Utöver investeringskostnaden krävs det en personalresurs till att projektleda arbetet. Kostnaden för detta kommer belasta övergripande kostnader för fastighetsförvaltningen och därför behöver även denna finansieras av internhyran.

Driftskostnader kamerabevakningssystem

Det årliga underhållet samt eventuella reparationer uppskattas till sammanlagt 3 400 000 kr över åren 2023–2026. Drift- och underhållskostnader belastar fastigheterna på samma sätt som kapitalkostnader och måste därför finansieras via ökad internhyra.

Den årliga ekonomiska konsekvensen för Teknik- och fastighetsförvaltningen blir 1 130 000 kr per år i 10 år i ökade driftskostnader, beloppet innefattar kapitalkostnader för investeringen samt drift- och underhållskostnader.

Om finansiering för investeringarna och drift uteblir, bör beslut tas om att stänga ner de anläggningar som ej uppfyller tekniska krav och rådande lagstiftning. Annars riskerar kommunen vite för att inte uppfylla gällande lagkrav.

Tillsyn och Vite

De är Integritetsskyddsmyndigheten (IMY) som är tillsynsmyndighet och kan även döma ut vitesbelopp på ett antal lagkrav som påföljd om organisationen inte efterlever dem.

GDPR är möjligtvis den mest välkända, men exempelvis kan även bristande efterlevnad av kamerabevakningslagen ge negativa ekonomiska konsekvenser.

John Glimtoft
Tf Teknik- och fastighetsdirektör

Lena Myrelid-Knöös
Fastighetschef

Bilagor

- Bilaga 1 – Riktlinje kamerabevakning
- Bilaga 2 – Regler kamerabevakning-begäran hantering
- Bilaga 3 – Systemförvaltning-kamerabevakning

Expedieras till:

Kommunfullmäktige

Systemförvaltning - kamerabevakning

Lägga till och ta bort användare, åtkomstbegränsningar

Systemägare ska lägga beställning till leverantör/entreprenör och likadant för oss som leverantör/entreprenör.

I beställning ska det tydligt framgå vilka rättigheter användaren ska ha (objektsindelning, granskning, uthämtning av material, livevy etc.).

Avbeställning av behörighet ska göras av närmaste chef till säkerhetssamordnare på teknik- och fastighetsförvaltningen, som därefter begär att borttagandet utförs av leverantör/entreprenör.

Ändringar i system och systemdokumentation

Change Acceptance Boards (CAB), styrelse för beslut om förändring, beslutar om förfrågningar innan de slutförs. Dessa möten leds av säkerhetssamordnare på teknik- och fastighetsförvaltningen och genomförs varje kvartal. I gruppen ingår utsedd person från Digital utveckling, objekt- och systemförvaltare, leverantör/entreprenör. Alla bör ha teknisk kompetens.

Teknisk riskanalys måste göras innan beslut fattas och implementering genomförs. Detta för att säkerställa att vi uppfyller kraven enligt GDPR och dataskyddsriktlinjer.

Rutin larmcentral algoritmer vid automatisk detektering samt beslut om att titta på kameror

Vid rörelse/aktivitet under tidsintervall klockan 19 – 06 aktiveras ett larmschema. För att larmet ska lösas ut krävs klassificering ”person som uppehåller sig i ett angivet område under en viss tid (20 – 60 sek)”. Larm visas per automatik på larmcentralen och där görs bedömningen av åtgärd (påkalla väktare eller polis).

Granskningsprocess för att se bilder är taget av videoanalysen var på bedömning görs av larmoperatör.

Alla loggar skall sparas i minst 12 månader. Efter fem dagar så är videomaterialet automatiskt raderat men logghändelserna finns kvar.

Larmcentralen kan också spela upp ett meddelande att personen befinner sig på ett bevakat område, där man ber personen att lämna området och att väktare är tillkallad.

Vi utlöst brandlarm/inbrottslarm kan larmcentralen ta beslut om att verifiera med hjälp av kamerorna om de finns en synlig brandhärd eller liknande. När beslut om att titta i kamerorna görs, så skall detta loggas i larmsystemet.

Larmcentralen ska alltid verifiera och skriva in orsak till granskning.

Destruktion

Vid avvecklande av server ska lagringsmedia förstöras. Detta görs av två personer som båda kvitterar att detta har utförts samt bevittnats.

Exempel: Anställda på Botkyrka tar server och åker till en anläggning som har som specialitet att destruera ovan, tillser att lagringsmedia är förstört och kvitterar därefter detta.

Årlig revision av kameror, servrar etc.

Enligt avtal mellan Botkyrka Kommun och leverantör/entreprenör ska följas.

- Årligt underhåll CCTV SSF1060 aktuell utgåva.
- Kontroll av bildlagring på lagrat material.
- Kontroll av filexport, att den fungerar.
- Kamerornas bildkvalitet och inställning enligt leverantörens krav samt tillståndsmyndighet.

Provbilder ska tas utifrån storleken på anläggning. Är anläggningen stor tas prover från cirka 25 % av totalt antal kameror. Om de finns kameror på platser där det är dåligt ljus ska dessa alltid prioriteras först och bilderna ska tas under sämsta förhållandet.

Videoanalysen måste kontrolleras att den fungerar enligt överenskommelse.

Årlig riskanalys

Systemägare och informationsansvarig ska varje år göra en riskanalys av verksamheten och utgå från projekteringsunderlag. Varje kameraplacering ska ifrågasättas; uppfylls det som angivits i tillståndet? Kvarstår behovet av kameran, eller ska den flyttas eller demonteras?

Systemägaren ska också genomföra riskanalys på systemet.

Kommunfullmäktige

2023-06-20

Riktlinjer för kameraövervakning

Särskilt yttrande

Sverigedemokraterna har konsekvent argumenterat för att öka kameraövervakningen på platser som är speciellt utsatta för kriminalitet och där medborgarnas trygghet är hotad.

Vi anser att de föreslagna riktlinjerna är goda, men vi vill lyfta fram vikten av att utöka övervakningen till att även inkludera garage och parkeringsplatser. Vi har noterat en markant ökning av stölder, speciellt när det gäller bilar och deras katalysatorer över tid.

Enligt TT har antalet stölder av katalysatorer skjutit i höjden med över 10 000 procents ökning under de senaste åren. Värdet uppskattas till ca 150 miljoner kronor.

Därför menar vi att det är av yttersta vikt att intensifiera kameraövervakningen även inom dessa områden för att motverka denna oroande trend.

För Sverigedemokraterna Botkyrka,

Max Möllerström

Robert Stenkvis

§ 88

Återrapportering av ICC index till Europarådet nätverk Intercultural cities KS/2022:00668

Beslut

Kommunfullmäktige godkänner Botkyrkas återrapportering av ICC index till Europarådet.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har 2023-06-09 § 112 lämnat ett förslag till beslut.

Bifogad rapport till tjänsteskrivelsen är en svensk sammanfattning av Botkyrkas enkätsvar till ICC index, ett åtagande Botkyrka har som medlem i Europarådets globala nätverk för interkulturella städer (Intercultural Cities). Den redovisar Botkyrkas svar utifrån tre kategorier:

1. Förvaltningsorganisationens ledning och styrning av det interkulturella arbetet.
2. Den kommunala verksamhetens interkulturella kapacitet.
3. Hur interkulturell Botkyrka är som plats.

Rapporten visar att det interkulturella förhållningssättet är olika väl integrerat i kommunens förvaltningar. Kultur- och fritidsförvaltningen är den förvaltning som kommit längst i att integrera det interkulturella förhållningssättet i den ordinarie verksamheten. Förhållningssättet har också fått genomslag i delar av utbildningsförvaltningens förskolor, skolor och verksamheter, och de identifierar själva behovet av att jobba i samma riktning på alla skolor. Medborgarcenter arbetar också medvetet interkulturellt. Kommunen arbetar också medvetet för att förmedla interkultur genom till exempel de bilder vi kommunicerar.

Insamling av data genomfördes av Mångkulturellt centrum hösten 2022 på uppdrag av kommunledningsförvaltningen. Botkyrkas enkätsvar till ICC index-mallen bifogas till tjänsteskrivelsen i ärendet som pdf.

Kommunstyrelseförvaltningen redogör för ärendet i tjänsteskrivelse.

I ärendet yttrar sig Anders Thorén (TUP).

Propositionsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Protokollsanteckning

Anders Thorén (TUP) hänvisar till Tullingepartiets protokollsanteckning i kommunstyrelsen.

Expedieras till:

Samtliga nämnder

Samtliga förvaltningsdirektörer

Referens

Helena Rojas

Mottagare

Kommunstyrelsen

BILAGA 1**Basfakta om Sverige och Botkyrka – användbara tvärsnitt**

Med denna information bildar Europarådet kluster av städer med liknande karaktär för att sedan kunna koppla ihop oss.

Fakta om Botkyrkas befolkning och sammansättning

Sedan 1970-talet är Botkyrka en av de kommuner i Sverige som har högst andel personer med utländsk bakgrund. Sedan början av 2000-talet har drygt hälften av befolkningen i Botkyrka utländsk bakgrund. Inga större förändringar har skett i kommunens befolkning de senaste åren. 2021 hade Botkyrka en befolkning på 95 000.

- 82% av Botkyrkas invånare är svenska medborgare.
- 27% av Botkyrkas invånare är svenska medborgare födda i ett annat land (63% av de Botkyrkabor som är födda i ett annat land är svenska medborgare).
- Turkiet är det främsta ursprungslandet med över 7000 personer eller 7,3% av befolkningen. Av dessa är 5000 medborgare är födda i Turkiet (5,2%).
- Närmare 3900 är födda i Irak (4,1%), drygt 2 000 medborgare födda i Syrien (2,9 %), Polen (2,8 %) och Finland (2,4 %).
- Cirka 18% av befolkningen har annat medborgarskap än svenskt (2021). Av dessa har cirka 32% ursprung i europeiska länder.
- Andelen flyktingar och asylsökande boende i kommunen som är registrerade på Migrationsverket är 910 (juni 2022). Den 1 september 2022 fanns det enligt Migrationsverket 1 036 personer i Botkyrka som var folkbokförda hos dem men inte folkbokförda i kommunen. Detta är personer som är i asylansökningsprocessen.
- Det finns det ingen officiell statistik om papperslösa/irreguljära migranter i Sverige, och därför inte heller i Botkyrka. 2018 uppskattades andelen papperslösa till 30–50 000 i hela Sverige enligt Migrationsverket och Tullverket. Cirka 1000 av dessa uppskattades vara bosatta i Botkyrka.

BILAGA 2**Europarådets begreppslista för interkulturell förståelse**

Den interkulturella staden -vad är det?

För att betraktas som interkulturell kräver en stad inte en "perfekt" statistisk blandning av människor i alla stadsdelar. Däremot finns det ett aktivt förhållningssätt för att etnisk koncentration i ett grannskap inte omvandlas till en socioekonomiskt och kulturellt segregerad plats, exkluderad eller avskärmad från ett inre och yttre flöde av människor, idéer och möjligheter.

Den interkulturella staden har samma kvalitet på offentliga tjänster i alla stadsdelar och planerar offentliga utrymmen, infrastruktur, sociala-, kulturella- och sportaktiviteter så att de uppmuntra interkulturell och socioekonomisk blandning och interaktion.

Antidiskriminering

Antidiskriminering, rasism, främlingsfientlighet, homofobi, intolerans mot vissa religiösa grupper, könsdiskriminering, fördomar och etnocentrism bidrar alla till diskriminerande attityder och metoder. De existerar ofta i människors medvetande trots lagar som förbjuder diskriminering av personer eller grupper av personer på grund av ras, hudfärg, språk, religion, nationalitet, nationellt/etniskt ursprung eller sexuell läggning. En interkulturell stad försäkrar att alla ansträngningar görs för att säkerställa icke-diskriminering i alla dess policyer, program och aktiviteter. Staden arbetar i partnerskap med civilsamhällets organisationer och andra institutioner som bekämpar diskriminering, och erbjuder stöd och gottgörelse till offer. Den kommunicerar också brett om de risker diskriminering innebär för social sammanhållning, livskvalitet och den lokala ekonomin.

Interkulturell intelligens och kompetens

Ingen kan vara expert på alla språk och kulturer som samexisterar i samtida städer. I en interkulturell stad, har chefer och medarbetare ett interkulturellt "mind-set" som gör det möjligt för dem att bemöta olika situationer utan att ge vika varken för fördomar eller mänskliga rättigheter. Interkulturell intelligens och kompetens kräver ett specifikt kunskaps- och erfarenhetsbaserat när man hanterar okända situationer, och inte en djupgående och ofta svårgripbar kunskap om alla kulturer. Interkulturell kompetens är inte vanligt förekommande. Det är en teknisk färdighet som kan förvärfvas genom att ha levt i sådana miljöer och/eller genom träning och övning. I en interkulturell stad ser myndigheterna sådana färdigheter som lika viktiga och väsentliga för att staden ska fungera som andra professionella och tekniska färdigheter som vanligtvis förväntas av offentliganställda.

Representativitet

Representativitet handlar om igenkännande, men också om att ett samhälle som accelererar i komplexitet kräver chefer, strateger, utvecklingsledare, skolpersonal, socialarbetare, vårdpersonal med flera professioner som har kompletterande perspektiv, kompletterande nätverk. I vissa yrken i direktkontakt med brukare och invånare behövs också flerspråkighet eller hög kommunikativ förmåga

Ledarskap och delaktighet

Den mest kraftfulla och långtgående åtgärden en stad kan vidta för att bli mer interkulturell är att öppna upp demokratisk representation och beslutsfattande för alla invånare i staden, oavsett ursprung, nationalitet eller bosättningsstatus. Formella politiska rättigheter på lokal nivå bestäms nationellt eller på regional nivå i vissa federala stater. Ändå finns det mycket som en kommunfullmäktige kan göra för att påverka hur olika grupper interagerar och samarbetar kring fördelningen av makt och resurser. En interkulturell stad strävar efter att inkludera alla invånare i beslutsprocessen och säkerställer därigenom att offentliga tjänster tillhandahålls enligt deras olika behov och inte enligt deras kulturella eller politiska närhet till offentliga beslutsfattare.

Interkulturellt förhållningssätt till språk

Tillhandahållandet av kurser och andra faciliteter för personer med invandrarbakgrund att lära sig det/de mottagande landets språk är viktigt för att säkerställa social och ekonomisk integration. Den behöver dock kompletteras med aktiviteter som lyfter fram värdet av andra språk och gör det möjligt för människor med invandrarbakgrund att inte bara bevara och överföra sina språk till sina barn och andra medlemmar av samhället, utan också att vara stolta över dem som ett arv som berika lokalsamhället. En interkulturell stad främjar flerspråkighet som en resurs för utbildning, näringsliv, turism, kulturliv, etc. Den understryker värdet av alla språk som finns i staden, till exempel genom att ge invånare med olika språk möjligheter att uttrycka sig på sitt modersmål till exempel vid kulturella evenemang, och genom att som stad/kommun främja evenemang som erbjuder möjligheter till språkligt utbyte.

BILAGA 3**Europarådets beskrivning av interkultur inom olika kompetenser i den kommunala förvaltningen**Interkulturell förvaltning

Även om de formella funktionerna som städer/kommuner och andra lokala myndigheter har varierar avsevärt från ett land till ett annat, har alla städer ansvaret att säkerställa livskvaliteten i staden och ett ansvar att bidra till social sammanhållning. Offentliga /tjänster är effektivare om stadens tjänstemän, på alla tjänstenivåer, är lika olika som befolkningen i allmänhet. Detta kräver mycket mer än att bara säkerställa lika möjligheter att få tillgång till offentliga tjänster. När en interkulturell stad vidtar åtgärder för att öka mångfalden bland chefer och medarbetare, erkänner den att en "one size fits all"-inställning till offentliga tjänster och åtgärder inte garanterar lika tillgång till offentliga service och förmåner. Staden erkänner också att invånare med invandrar-/minoritetsbakgrund inte ska behandlas som passiva konsumenter, utan att de aktivt kan bidra genom att föreslå nya idéer och innovativa lösningar på offentliga utmaningar och problem.

Policyutveckling och politiskt engagemang med ett interkulturellt förhållningssätt

De policyer som utformats för att uppnå kommunens/stadens mål behöver omarbetas för att säkerställa att de tillhandahåller adekvat service till alla invånare oavsett nationalitet, ursprung, språk, religion/tro, sexuell läggning och åldersgrupp. Detta är särskilt fallet för politik som rör utbildning, samhällsbyggnad, offentliga tjänster, näringsliv och arbetsmarknad, kultur- och socialt liv och det offentliga rummet. Utgångspunkten ska vara en interkulturell strategi som uttrycker stadens/kommunens politiska ställningstagande och fastställer ambitionsnivån de kommande tre till fem åren. En strategi anger motiv, definierar mål och medel, beskriver åtgärder i stora drag, organiserar arbetet, finansiering och andra resurser som kommer att behövas, samt uppföljning och utvärdering.

För att kunna säga att man som förvaltning bedriver ett interkulturellt utvecklingsarbete behöver en majoritet av folkvalda, chefer och tjänstepersoner i strategiska positioner ha en klar förståelse för interkulturella principer och dess effekter i beslutsfattandet. Stadsförvaltningen har en process på plats för att omsätta principerna i konkreta policyer, förhållningssätt och avtryck i verksamheterna. För att interkulturell inkludering ska kunna ske i praktiken måste förvaltningsorganisationen, både politiskt och i tjänstemannaledet, förmedla ett tydligt budskap som betonar den kommunala organisationens engagemang för de grundläggande interkulturella principerna om mångfald, jämlikhet och interaktion.

Utbildning med ett interkulturellt förhållningssätt

Formell utbildning har ett starkt inflytande på hur barn med olika bakgrunder och livsvillkor kommer att uppfatta mångfald när de växer upp. Skolorna har därför en stark potential att antingen förstärka eller utmana fördomar och negativa stereotyper. Även om skolplanens innehåll definieras nationellt, kan lokala skolor hitta alternativa och innovativa sätt att ge barn från olika kulturella bakgrunder och förutsättningar möjligheter att bygga upp förtroende och ömsesidig respekt, och därigenom skapa gynnsamma

inlärningsvillkor för alla elever, oavsett ursprung, språk, sexuell läggning eller könsidentitet, religioner/trosuppfattningar. Ur ett interkulturellt perspektiv behandlas kulturell och annan mångfald, inklusive flerspråkighet, som positiva möjligheter. Interkulturella skolor vidtar åtgärder för att se till att alla föräldrar oavsett bakgrund övervinner eventuella kulturella hinder i relation till skolan så att de kan ha att engagera sig och inta sin pedagogiska roll som förälder.

Kultur- och samhällsliv

Också fritidsaktiviteter har ett starkt inflytande på hur barn med olika bakgrunder och livsvillkor kommer att uppfatta mångfald när de växer upp. Trots att människor som bor i en stad kan ha olika invandrar-/minoritetsbakgrund eller annan bakgrund, delar de ofta samma intressen och fritidsaktiviteter, särskilt inom konst, kultur och sport. Sådana aktiviteter är ibland uppbyggda efter etniska linjer. Det är ganska förståeligt när de syftar till att bevara folkloretaditioner eller ursprungsländernas språk och historia. Det som är problematiskt är när tvärkulturella fritidsaktiviteter organiseras efter etniska linjer, till exempel när ett fotbollslag bara tar emot spelare från en etnisk grupp. Den interkulturella staden kan uppmuntra till kulturell öppenhet genom egen verksamhet och genom att införa interkulturella kriterier vid tilldelning av resurser till konstnärliga, kulturella och idrottsliga organisationer.

Medling och konfliktlösning

I olika samhällen finns det alltid risk för missförstånd och konflikter om värderingar, beteenden eller resurser. I städer, där människor med olika kulturell bakgrund och socioekonomisk status lever tillsammans, är sådana spänningar naturliga och en del av vardagen. I stället för att förneka, ignorera eller förtränga konflikter försöker den interkulturella staden att förutse, identifiera, ta itu med och lösa problem till alla huvudpersoners belåtenhet utan att kompromissa med principerna om mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatsprincipen. Den interkulturella staden ser konflikter som ett normalt inslag i fria, dynamiska och kommunikativa gemenskaper och ser själva processen för konfliktförmedling som en möjlighet till innovation och hållbar social sammanhållning.

Media och kommunikation som verktyg för interkulturell utveckling

I sin kommunikation lyfter den interkulturella staden ständigt fram det positiva bidraget från människor med invandrar-/minoritetsbakgrund till stadens sociala, kulturella och ekonomiska utveckling. Lika viktigt är att staden samarbetar med lokala mediebyråer så att de förmedlar ett liknande budskap och täcker händelser som inträffar i staden på ett objektiva och opartiska sätt. Traditionella och sociala medier har ett mycket starkt inflytande på attityder till kulturell- och annan mångfald. Mycket av den information människor får tillgång till genereras av internationella nyhetsgrupper, nationella medier eller av privatpersoner när det gäller sociala medier. Ändå finns det fortfarande mycket som stadens myndigheter kan göra för att skapa ett klimat av den allmänna opinionen som är mer gynnsamt för positiva interkulturella relationer.

Internationell utblick

Även om städer har liten eller ingen kompetens inom utrikespolitik, kan de aktivt söka knyta kontakter i andra länder för att utveckla affärsrelationer, utbyta kunskap och kunskande, uppmuntra turism eller helt enkelt erkänna de band som staden kan ha någon annanstans. En interkulturell stad uppmuntrar aktivt interaktioner med omvärlden och i synnerhet med invånarnas städer, regioner eller ursprungsländer.

Interkulturellt näringsliv

Genom att ständigt lyfta fram mångfaldens fördelar i näringslivet, och samarbeta med handelskamrar och entreprenörer, kan städer aktivt påverka hur mångfald uppfattas i den privata sektorn inom så skilda sektorer som butiker, klubbar, restauranger, industri, tekniska tjänster och vetenskap.

Interkulturellt välkomnande

Människor som anländer till en stad för en längre vistelse, oavsett deras omständigheter (expats, migrerande arbetstagare, makar, flyktingar, ensamkommande minderåriga, pensionerade, etc.), är sannolikt desorienterade. Ju mindre bekanta de är med den nya miljön, desto mer stöd kommer de att behöva för att känna sig bekväma och säkra nog för att börja bygga ett nytt socialt och professionellt nätverk. Det sätt på vilket staden samordnar och effektivt levererar olika stödåtgärder påverkar starkt deras förmåga att integreras eller, omvänt, deras tendens att förbli kulturellt segregerade. Detta beror också i hög grad på om resten av stadens befolkning är öppen för tanken att välkomna nyanlända i egenskap av invånare och medborgare eller tvärtom är vana vid att se nyanlända som utomstående som utgör ett potentiellt hot. Återigen är det budskap kommunen förmedlar om mångfald, i kommunikation eller genom konkreta handlingar, som till en viss grad avgör attityder till nyanlända.

INTERCULTURAL CITIES INDEX QUESTIONNAIRE

UPDATED IN 2019

Questionnaire to be completed by city

Before filling in the questionnaire, please read carefully the Methodological guide and the brief introduction to each policy area.

Background information

The answers to questions 1.1 to 2.11 are not scored. They will be used mainly to form clusters of cities with similar characteristics and enable thereby meaningful comparisons.

1. City, population size, sub-units, wealth

1.1 For which city (or district or other administrative unit) do you reply to the questionnaire?

Answer: **Botkyrka municipality**

1.2 What is the population size of your city (or district or other administrative unit relevant for this survey)?

Answer: **95 000 inhabitants**

1.3 Is your city divided into territorial sub-units (districts, neighbourhoods or other) for planning or administrative purposes?

YES	☒
NO	☐

If **YES**, how many districts/neighbourhoods are there in your city?

Answer: **There are six districts: Hallunda/Norsborg, Alby, Fittja, Tumba/Storvreten, Tullinge, Grödinge**

1.4 What is the GDP per capita of your city?

Answer: **The GDP, or regional GDP per capita for Botkyrka was 239 000 swedish kronor year 2019. This is less than half of the aggregated regional GDP for the whole country.**

---

2. Composition of the population

- 2.1 There are different ways in which non-nationals and migrants are counted statistically. In order to be able to compare cities, please provide some background information about these statistics in your country, e.g. what categories are used to identify people with migrant/minority backgrounds (800 characters maximum).

Answer: **In Sweden, migrant background is categorized by country of birth and is used to categorized people living in Sweden but born abroad. Foreign background is used to categorized: People born abroad, and persons born in Sweden with both parents born abroad. Refugees and people awaiting a permanent status are not included in the categories above. Non-nationals are people that don't have a Swedish citizenship.**

- 2.2 What are the main (native or foreign-born) ethnic/cultural groups in your city and what percentage of the city population do they represent?

Answer: **In 2021 Botkyrka had a population of 95 000. Data about people born abroad, per country, added to data about people born in Sweden, but with two foreign-born parents, per country, shows that Turkey is the main country of heritage with over 7000 people or 7,3%.**

- 2.3 What is the percentage of non-nationals resident in your city (if such data is available)?

Answer: **About 18%, year 2021**

- 2.4 Among the non-national's resident in your city, what is the percentage of nationals from EU - EFTA countries (if such data is available)?

Answer: **About 32%**

- 2.5 What is the percentage of foreign-born nationals' resident in your city (if such data is available)?

Answer: **The share of Swedish citizens in the municipality is 82 percent in total, the share of those born abroad who are Swedish citizens is 63 percent. This group correspond to 27 percent of the total population.**

- 2.6 How many, alternatively what is the percentage of refugees/asylum-seekers in your city (if such data is available)?

Answer: **In June there where 910 people that where registered at the Swedish migration agency that where living in Botkyrka.**

- 2.7 How many, alternatively what is the estimated percentage of irregular migrants (or undocumented, unauthorised) in your city (if such data is available)?

Answer: **On September 1, 2022, according to the Swedish Migration Agency (SMA), there were 1,036 people in Botkyrka who were registered at the SMA but not registered in the municipality. This provides data on people who are in the asylum application process, but our reply is that there is no data on the undocumented. This is not specific for Botkyrka, but for the situation for Sweden in general since there is no official statistics regarding irregular migrants. In 2018 the Swedish migration Agency and the border police together estimated that between 30-50.000 persons were in Sweden undocumented living outside the system. Of these approximately 1,000 were estimated to live in Botkyrka (persons that have had their asylum application rejected, work permits have expired, EU citizens who lack the right of residence after 3 months but are not out of the country).**

- 2.8 Does your country officially recognise native-born minority groups (including Roma)?

YES	X
NO	

If **YES**, please list the groups

Answer: **There are five official national minorities in Sweden since 2000 Sweden: Jews, Roma, Swedish Finns and Tornedalers (sometimes called Torne Valley Finnish)**

2.9 In your city are there any groups of people with diverse origins, religions, languages, or sexual orientation that require a special focus?

YES	x
NO	

For example, people with migrant backgrounds who cannot read or write, LGBTI refugees who may require special accommodation facilities, persons whose cultural or religious practices are contrary to the principles of human rights, democracy and the rule of law, persons who come from cultural groups that are not represented in the city population and therefore have no network to rely on, etc.

If **YES**, please explain (500 characters maximum)

Answer: **We have a citizens focus on our service in general depending on different dimensions such as new arrivals, disabled persons, language etc. The municipality has a very diversified way of giving service to each citizen depending on the circumstances of each inhabitant, this is also the case concerning newcomers, asylum seekers and refugees. Some of the activities of the departments for Social Services and Culture and Leisure have special focus on *LGBTI*. Beside above Botkyrka is, since the minority legislation of 2010, part of the Finnish administrative area and must therefore offer a home for the elderly and a preschool with Finnish-speaking staff.**

2.10 Which are the largest migrant/minority groups in your city?

Please give the origin of the groups and their size in % of the population (or absolute figures)

Answer: **In 2021 Botkyrka had a population of 95 000. Almost 5000 citizens are born in Turkey (5,2%) and close to 3900 are born in Irak (4,1%). There are over 2000 citizens born in Syria (2,9%), Poland (2,8%) and Finland (2,4%).**

If data is unavailable on the questions above, please provide a description of how your city evaluates the size of migrant/minority groups or any relevant data you can find (800 characters maximum)

2.11 Has there been a significant change in the composition of the city population in recent years?

YES	
NO	x

For example, the emigration of native-born youth, the arrival of large numbers of people originating from the same country, cultural or religious group, the emigration of middle-class families to peripheral regions of the city, the arrival of large numbers of retired persons from other countries, etc.

If **YES**, please explain (500 characters maximum)

Answer: **Since the 1970s, Botkyrka has been one of the municipalities in Sweden with the highest proportion of people with a foreign background. Botkyrka functions as a municipality for many new arrivals and people who move to Botkyrka find a first home there. Since the beginning of the 2000s, more than half the**

population of Botkyra has a foreign background. No major changes have occurred in the municipality's population in recent years.

Information on intercultural policies, structures and actions

---

I Commitment

For intercultural inclusion to occur, city authorities need to send out a clear and well-publicised message emphasising their commitment to intercultural principles, i.e. diversity, equality and interaction. Ideally, a majority of elected officials and senior policy officers will have a clear understanding of these core principles and their implications for policymaking. City authorities also need to initiate an institutional process to translate the principles of interculturality into concrete policies and actions. Most importantly, an intercultural city actively seeks to include residents of all nationalities, origins, languages, religions/beliefs, sexual orientations and age groups in the policy-making process. The authorities also highlight and nurture any intercultural practices that may already exist in the city.

3. Has your city formally adopted a public statement that it is, or aspires to be, an Intercultural City?

Please mark the appropriate box with an "x"

YES, the statement was discussed and endorsed by the local council (city parliament)	
YES, the statement was adopted by the municipal council (city government)	x
NOT YET, but such a statement is being prepared	
NO	

For example, a well-publicised policy statement by the Mayor which describes in a concise and inspiring way (2-3 pages maximum) what long-term goals the city wants to achieve, to what extent diversity has been, is, and will be beneficial to the city and all its inhabitants, how inclusion and participation relate to democratic values and the principles of human rights, why citizens should be proud of being an intercultural city, etc.

If YES, please add a link, or enclose a document to validate your answer, and explain how the population was informed about this

Answer: All decisions are publicly announced after a decision has been made. Botkyrka's *Strategy for an equal Botkyrka* (which replaced the previous Intercultural strategy) contains both strategic orientations/priorities and an announcement about interculture as a guiding direction for local community development. Information for Botkyrka residents can be found at botkyrka.se and is continuously updated. In addition, there are also personnel resources in all administrations with a special responsibility to ensure the implementation of the intercultural strategy (ie Strategy for an equal Botkyrka).

<http://www.ilo.org/dyn/migpractice/docs/302/Botkyrka.pdf>

<https://www.botkyrka.se/kommun-och-politik/sa-styrs-kommunen/sa-arbetar-kommunen/sa-arbetar-vi-med.../hallbar-utveckling/interkulturalitet#h-Vadarettinterkulturelltsynsatt>

---

4. Has your city adopted an intercultural integration strategy, or a diversity/inclusion strategy?

YES, a comprehensive intercultural strategy	x
YES, an integration strategy with intercultural elements	

YES, an integration strategy that is not based on an intercultural concept	
NOT YET, but our city is preparing an intercultural strategy	
NO	

An intercultural strategy is a written document that sets the high-level medium-term goals of the city's intercultural inclusion policy for the next three to five years. A strategy specifies the rationale, defines goals and objectives, describes in broad terms programme measures, institutional arrangements, funding and other resources that will be needed, as well as monitoring and evaluation instruments.

The concept of integration generally implies the existence of pre-existing norms to which people must comply. By contrast intercultural integration and inclusion emphasises the necessity of mutual adaptation, acknowledges the fact that cultural tensions are an intrinsic feature of dynamic and communicative societies and that the participation of all in the decision-making processes that affect their lives are conducive to greater social cohesion and local economic development

If YES, please add a link or enclose a document to validate your answer, and provide the strategy's timeframe

Answer: Previously, strategies applied for five years, now the time limit has been removed and strategies must be updated when appropriate/necessary. The actual *Strategy for an equal Botkyrka* will possibly be updated in 2023. An action plan for the implementation of the strategy was carried out in the beginning of 2022 (delayed due to the Corona pandemic).

The document *Strategy for an equal Botkyrka*, which includes guidelines on intercultural, can be found at: <https://www.botkyrka.se/download/18.1fbbaae6170bff9469deb42/1584093805373/Strategi%C3%B6r%20ett%20j%C3%A4mlikt%20Botkyrka%20.pdf>

5. Has your city adopted an intercultural action plan?

YES	x
NO, only an integration action plan which is not intercultural	
NOT YET, but our city is preparing an intercultural action plan	
NO, but our city is preparing an integration action plan which is not intercultural	
NO	

An action plan (also known as an operational plan or a work plan) is a set of concrete and cumulative short-term actions, usually the upcoming year, which need to be taken to gradually reach the strategic goals. It goes into operational detail, specifies what resources are available, sets a detailed time frame and defines the indicators that will be used to monitor progress or evaluate results.

If YES, please add a link or enclose a document to validate your answer, and provide the action plan's timeframe

Answer: The work to implement the *Strategy for an equal Botkyrka* is coordinated in a municipality-wide working group that includes responsible representatives for all departments/administrations. The working group has drawn up a municipal-wide action plan with five priority areas that all administrations must contribute to strengthening. The action plan attached: [Handlingsprogram för förverkligande av strategi för ett jämlikt Botkyrka 20 feb 2022.pdf](#)

6. Has your city allocated a budget for the implementation of the intercultural strategy and/or action plan?

YES	x
NO	

If YES, please give details (500 characters maximum)

Answer: **The action plan prioritizes investment through human resources and funds in the regular administration. The plan identifies 7 priority areas: knowledge development and rights-based practice, equality mainstream, consciously contributing to non-discriminatory community service, universal design, children's rights perspective in governance and follow-up, language as a human right, health as a human right. The Municipal Head Office has funds for intercultural capacity building, data collection and knowledge development that is available to all departments. The Mayor Ebba Östlin stated internally during the spring of 2022, that the intercultural mindset is the DNA of the municipality and these seven priorities, as well as all work, is expected to be implemented with an intercultural perspective.**

---

7. Has your city adopted a process of policy consultation and/or co-design including people of all ethnic or cultural backgrounds?

YES, we systematically carry out public consultations which involve all kinds of diverse groups	x
YES, we systematically engage in co-design involving people with diverse backgrounds in policy formulation.	
NO	

For example, by encouraging all migrant, cultural, religious, gender-specific and other diversity organisations to meet, voice their concerns and make proposals, by adapting communication techniques in languages people understand and ways in which they prefer to communicate, by providing interpretation during meetings, public debates, discussion groups, etc., etc.

If YES, please add a link or enclose a document to validate your answer

Answer: There are **District developers** in each district. They have ongoing dialogues with inhabitants and local stakeholders to involve them in the district's development processes. Botkyrka has created the **Council for civil society issues** [Rådet för civilsamhällsfrågor], which promotes information and cooperation between politicians in the municipality and civil society. Here, various associations can have a direct dialogue with local politicians, where issues related to policy development and strategies to improve conditions for local civil society are discussed. The role of the civil servants is in this case only administrative and supportive to both sides. The representation in this forum is at moment mostly majority swedes and they have a specific expectation to try to reach out to migrant- and minority swede associations. Botkyrka has also created the Dialogue Commission, where politicians who have a mandate and a special budget can work directly with citizens' proposals through short decision-making paths.

Dialogkommissionen:

<https://skr.se/download/18.71b542201784abfbf7a14b6f/1616597892714/Utv%C3%A4rdering%20av%20Botkyrkadialogen%202019%20-ordf%C3%B6randebereidning.pdf>

Rådet för civilsamhällsfrågor:

[https://www.botkyrka.se/download/18.1fbbae6170bff9469deac2/1584093629923/Reglemente%20f%C3%B6r%20r%C3%A5det%20f%C3%B6r%20civilsamh%C3%A4llesfr%C3%A5gor%20\(2\).pdf](https://www.botkyrka.se/download/18.1fbbae6170bff9469deac2/1584093629923/Reglemente%20f%C3%B6r%20r%C3%A5det%20f%C3%B6r%20civilsamh%C3%A4llesfr%C3%A5gor%20(2).pdf)

8. Is there an evaluation and updating process for the intercultural strategy/action plan?

YES, evaluation only	
YES, evaluation and updating	x
NO	

If **YES**, please add a link (or enclose a document) and describe the evaluation/updating process to validate your answer (800 characters maximum)

Answer: **The follow-up of the activities of the municipality is given in the annual report that provides an overall picture of the development within the municipality linked to the steering document *Ett hållbart Botkyrka* [A sustainable Botkyrka]. In the instructions for regular operational follow-up there is a clear call to all to carry out analyzes and follow-ups based on the Strategy for an equal Botkyrka, where intercultural is one of five perspectives that must permeate the municipal work. The strategy has status as one of several tools to achieve the goals/desired social conditions in the document A sustainable Botkyrka. All departments must also consider the equality strategy in their operational follow-up (per quarter as well as a summarizing yearly operational reports).**

The latest yearly follow up of Ett Hållbart Botkyrka:

<https://www.botkyrka.se/download/18.69a2106617ffd7177f6a172/1651494170620/Botkyrka%20kommuns%20%C3%A5rsredovisning%202021.pdf>

9. Do official communications by your city make clear reference to the city's intercultural commitment?

Often	
Rarely	x
Never	

For example, by systematically referring to diversity as an advantage for the city and its inhabitants, by frequently using a compelling catchphrase, motto or a graphic symbol that encapsulates the nature of interculturality, by changing the names of departments/services so that they reflect more accurately the intercultural goals to be achieved by the city, by pointing out to examples of diversity advantage in public statements, etc.

*If **OFTEN**, please add a link (or enclose documents) to validate your answer*

Storytelling around the municipality's intercultural work is done but not systematically, only sporadically, depending on which officials work with different activities. This is an area that we can develop.

10. Does your city have an official webpage that communicates its intercultural statement, strategy, and/or action plan?

YES, the website can be accessed with one click	
YES, the website can be accessed with 2 clicks	
YES, the website can be accessed with 3 clicks or more	x
NO	

*If **YES**, please provide a link*

<https://www.botkyrka.se/kommun-och-politik/sa-styrs-kommunen/sa-arbetar-kommunen/sa-arbetar-vi-med.../hallbar-utveckling/interkulturalitet>

11. Does your city have a dedicated body or a cross-departmental co-ordination structure responsible for implementing the intercultural strategy?

YES	x
NO, but our city is seriously considering setting up such a body/structure	
NO	

For example, an office for intercultural integration/dialogue/inclusion/diversity and equality, etc., a steering committee/panel or other structure of horizontal governance in which departments/services work collaboratively to achieve the goals set in the intercultural strategy, etc.

If **YES**, please add a link (or enclose a document) and give details to validate your answer (800 characters maximum)

The work to realize the Strategy for an equal Botkyrka is coordinated by the Municipal Head Office through an administration-wide coordination group (jämlikhetsamordningen) with representatives from all departments (8) with the task of conducting an administration-specific operational development based on the equality strategy's five prioritized dimensions. Decisions on the municipal-wide equality coordination have been made by the municipal board [Tjänsteskrivelse beslut om ny samordning jämlikhet plats och organisation 12 maj ks 2020 191.pdf](#)

---

12. Does your city acknowledge or honour local residents /organisations that have done exceptional things to encourage interculturalism in the local community?

YES	X
Sometimes	
NO	

For example, by awarding a prize, by expressing gratitude and recognition in an official ceremony or celebration, by delivering certificates acknowledging contributions to better mutual understanding and innovative intercultural practices, etc.

If **YES** or **SOMETIMES**, please give an example (500 characters maximum)

The municipality annually gives annually prizes through *the Culture and leisure department* to civil society organizations that distinguish themselves through their activities. Interculture is not explicitly stated, but the work that is rewarded promotes interculture, e.g. creating meeting places between young people from different districts and building community. Botkyrka municipality also provides financial support to the Multicultural Centre, which annually awards the K. P. ARNOLDSSON PRIZE against xenophobia and racism to persons or organizations operating in Botkyrka who contribute to the creation of a society where people are not subjected to discrimination.

II The City through an intercultural lens

Although the formal functions cities and other local authorities assume vary considerably from one country to another, all cities have the primary responsibility for maintaining social cohesion and preserving the quality of life in the city. The policies designed to achieve these goals will therefore be re-conceived and re-configured in order to assure they provide adequate service to all residents regardless of their nationalities, origins, languages, religions/beliefs, sexual orientation and age group. This is most notably the case for policies concerning education, neighbourhoods, public services, business and the labour market, cultural and social life, and public space.

a) Education

Formal education and extracurricular activities have a powerful influence on how children will perceive diversity as they grow up. Schools therefore have a strong potential to reinforce or, on the contrary, challenge prejudices and negative stereotyping. Although school programmes are defined primarily at the national or regional level, local schools can look at alternative and innovative ways of providing opportunities for children of different cultures to build trust and mutual respect, and create thereby favourable learning conditions for all pupils, irrespective of their nationalities, origins, languages, sexual orientation or gender identity, religions/beliefs. From the intercultural perspective, cultural and other diversities, including multilingualism are treated as positive opportunities and are nurtured accordingly. Intercultural schools also consider parents of pupils with migrant/minority backgrounds on an equal basis as other parents. They take steps to ensure that all parents overcome any reluctance they may have in engaging with the school and give them in this way the possibility of playing the educational role usually expected from parents.

13. Are almost all children in primary schools of the same ethnic/cultural background (including the majority ethnic background)?

YES, in all schools	
YES, in most schools	
YES, in some schools	
NO	X
No data available	

14. Does the ethnic/cultural background of teachers in schools reflect the composition of the city's population?

Often	
Sometimes	X
Rarely	X
Never	
The city or school have no competence to hire teachers	
No data available	

15. Are there schools that make strong efforts to involve parents with migrant/minority backgrounds in school life (other than only inviting them to parent-teacher meetings)?

YES, most schools	x
Only very few schools	
NO	

For example, by providing information in an accessible and friendly format, by involving arts groups or faith groups, by organising convivial meetings to help educators understand the different concepts of the family, gender roles, the place of education and the relative weight of cultural and socio-economic factors in the life of migrant families, by organising festive occasions during which parents with migration backgrounds can highlight their culinary or artistic traditions, by launching cooperative projects for parents in schools, such as, for instance, an intercultural garden, etc.

If YES, please give an example so that your answer could be validated (500 characters maximum)

Answer: The Education department have developed a methodology since Botkyrka is a segregated municipality. The northern parts of the municipality and Storvreten in the South have a much more dedicated work, which involves a strong cooperations between school units, a focus on developing intercultural school leadership and competence in meeting parents with different backgrounds and life situations. Special intercultural attention is paid to students and parents who are new to Sweden, e.g., from countries where there is no tradition of parent's participation in school. The schools follow the Swedish School Law, which states that every single school must develop a work that promotes an inclusive social learning environment, as well as prevents and reacts to situations of harassment and discrimination.

16. Do schools carry out intercultural projects?

Often	x
Rarely	
Never	

For example, by launching projects about different cultures, identities, and religions, by organising intercultural festivals or study visits to cultural centres, by exhibiting in the school cultural artefacts, decorative art objects or

books from the countries of origin of pupils with migrant backgrounds, by organising debates on topical issues or intercultural dilemmas, or open days where pupils can showcase their skills and achievements, etc.

If **OFTEN**, or **RARELY**, please give an example so that your answer could be validated (500 characters maximum)

Answer: **There is no official overview, but an awareness that a lot of work is going on. Schools with many students with a foreign background consciously work with the perspective, but more work needs to be done in the schools where the majority have a majority Swedish background. This is an effect of the fact that the path to the intercultural approach in Botkyrka’s schools has been developed through previous work around "language development methods", which has happened in schools where many students have a foreign background. An area of development is therefore to ensure the intercultural approach in all city districts. Another is to carry out a survey of which intercultural efforts are being made in all schools. The municipality works actively to increase the proportion of children of parents with a foreign background who are enrolled in preschool, as this has proven to be very important for school attendance later. The municipality decided on a development project on intercultural leadership in school before the pandemic, but the project stood still during those years. Now that work is starting again with the support of the Municipal Head Office.**

17. Does your city have a policy to increase ethnic/cultural mixing in schools (and thereby avoid “white flight” and ethnic concentration)?

YES	x
NOT YET, but our city is seriously considering/preparing such a policy	
NO, there is no city policy because such policy exists at the regional/national level	
NO, there is no such a policy at the national/regional or local level)	
Not applicable (no segregation)	

For example, by improving sports, leisure, and teaching facilities in schools attended by pupils from low-income families, by attracting specially competent teachers to schools where pupils with migrant backgrounds form a majority, by restricting possibilities for parents to have their children enrolled in schools from outside their regular catchment area, etc.

If **YES**, please give an example so that your answer could be validated (500 characters maximum)

Answer: **A decision was made before the summer to develop Botkyrka's “Language Center” with a sharper mission in this matter, and that newly arrived children should be distributed to all schools in the municipality. The head of the Administration for the elementary school has set a direction that principals in the same district should cooperate to make space for them. It is otherwise a challenge to be able to influence the mix of students based on legislation and regulation that states that “proximity principle” is default when it comes to which school children attend to. There is also an awareness that you cannot just use a bus to transport students from one district to another district with a different character. This first needs to be prepared so that it will ultimately be positive for the students' results and living conditions. There are bad examples of similar trials from other municipalities.**

b) Neighbourhoods

Within a city, districts, neighbourhoods, or other territorial sub-units, can be culturally/ethnically diverse. People are indeed free to move and settle in the neighbourhood of their choice. To be intercultural, a city does not require a ‘perfect’ statistical mix of people in all neighbourhoods. It will however make sure that ethnic concentration in a neighbourhood does not convert into socio-cultural segregation and does not act as a barrier to the inward and outward flow of people, ideas and opportunities. In particular, the intercultural city ensures

the same quality of public service delivery in all the neighbourhoods and plans public space, infrastructures, social, cultural and sport activities to encourage intercultural and socio-economic mixing and interaction.

18. How many districts/neighbourhoods of your city are culturally/ethnically diverse?

Most districts/neighbourhoods	X
Few districts/neighbourhoods	
None	
None, because we have no problem of segregation	
No data available	

19. Does your city have a policy to increase the diversity of residents in the neighbourhoods and avoid ethnic concentration?

YES	X
NOT YET, but our city is seriously considering preparing such a policy	
NO, because our city has no problems of ethnic concentration	
There are only occasional measures	
NO	

For example, by spreading social housing evenly across the city, by allocating apartments in city-owned buildings to persons and families with a variety of backgrounds and socio-economic statuses, by investing in infrastructure and projects that will attract people and companies from other neighbourhoods, etc.

If YES, please give an example to validate your answer (500 characters maximum)

Answer: Botkyrka has the stated ambition to work for a greater mix of housing forms in the various parts of the municipality. Even if ethnicity is not explicitly in focus, one thought is that districts with mixed forms of housing also counteract ethnic segregation. The ambition to counteract the ethnic segregation in the municipality can also be seen in the work in the reception of newly arrived refugees in the municipality. The refugee housing that was built in connection with the reception of refugees in the years after 2015 was built in, for example, Tumba and Tullinge, districts with a relatively low proportion of people with a foreign background compared to others in the municipality.

20. Does your city encourage actions where residents of one neighbourhood meet and interact with residents with different migrant/minority backgrounds from other neighbourhoods?

YES	X
NO	
We don't need such actions because there are no ethnically segregated neighbourhoods	

For example, by organising "mobile" cultural festivals that take place every year or two in a different neighbourhood, by organising important public events (meetings, conferences, fairs, markets, exhibitions, sport competitions, collective meals, etc.) in all the neighbourhoods of the city, by opening attractive public spaces (museums, intercultural centres, public libraries, headquarters of public services' agencies, sport infrastructures, etc.) in more remote or segregated areas, etc.

If YES, please give an example to validate your answer (500 characters maximum)

The municipality regularly organizes festivals, such as the family festival *Vi är Botkyrka* [We are Botkyrka], in Hågelby, a central district where residents from the various parts of the municipality can easily get to and meet. All associations in Botkyrka can set their activities there. During the festival, various prizes are awarded to specially dedicated persons, like the entrepreneur of the year or athlete of the year. Another

example is the cultural festival *This is Alby* which the municipality supports, which people from other municipalities visit. In the planning documents for the municipality's sub-units, we plan according to the future needs of citizens. This includes for example a first apartment for young people moving out or a living adapted for the elderly. This is also important to ensure a variety of people in all parts of the municipality

21. Does your city have a policy to encourage residents with migrant/minority backgrounds to meet and interact with other people living in the same neighbourhood?

YES	x
NOT YET, but a policy is being prepared	
There are only occasional actions	
NO	

For example, by organising or encouraging art/cultural events in various neighbourhoods that are likely to attract people of all backgrounds, by holding meetings of people from different neighbourhoods to develop common initiatives, by installing cultural, sports and leisure facilities in areas located at the intersection of different neighbourhoods, etc.

If YES, please give an example to validate your answer (800 characters maximum)

Answer: The municipality works to create meeting places in every municipal district. The housing company Botkyrkabyggen organizes a cleaning day where children, young people and local associations work together. The municipality organizes the Sustainability Day, with the participation of various associations. Botkyrka's Art Gallery located in Fittja functions as a meeting place as it draws an audience from other parts of the municipality. There are Association councils in each district, where associations of various kinds collaborate. Association councils are involved in organizing the Family festival in Hågelby, where people from Botkyrka different parts of the municipality participate. The Interreligious Network works with the support of the municipality with integration work and to create a peaceful society. Every year, the municipality offers summer jobs to young people where meetings across group boundaries are a stated ambition. The municipality also provides support amongst others to a) the local media house Fanzingo, which works with an issue of the youth magazine Shoo! where young people from all parts of the municipality make up the editorial staff, b) The association *Kompis Sverige*, which matches established Botkyrka residents with new arrivals, creates new friendships that also help new arrivals integrate more quickly into society.

c) Public services

As their very name implies, public services work for the benefit of the public as a whole. If the population is diverse, public services will be more efficient in delivering adequate benefits and information if city officers, at all levels of seniority, are as diverse as the population in general. This requires much more than simply ensuring equal opportunities to access public service employment. When taking action to encourage a diverse municipal workforce, an intercultural city acknowledges that a 'one size fits all' approach to public services and actions does not guarantee equal access to public benefits. The city also recognises that residents with migrant/minority backgrounds should never be treated as passive consumers of public benefits but can contribute actively by suggesting new ideas and innovative solutions to public problems.

22. Does the migrant/minority background of public employees reflect the composition of the city's population?

YES, at all hierarchical levels	
YES, but only at the lower levels	x

NO	
No data available	

23. Does your city have a recruitment plan to ensure an adequate rate of diversity within its workforce?

YES	X
YES, and it aims specifically to increase representation of people with migrant/minority backgrounds at the higher hierarchical levels	
YES, but only nationals, irrespective of their migrant/minority backgrounds, can be hired in our city administration	
NO, it is not within the cities competences	
NO, it is not within the cities competences, but our city is lobbying for more competences in this area	
NO	

For example, by recruiting staff with specific language competences, by recognising intercultural competence as a rare and useful technical skill needed for an optimal provision of public services, by staffing front-office positions with staff representing the various diversities within the city's population, by encouraging non-nationals to seek employment in the local public administration, by providing specific training to non-nationals wishing to prepare public competitions, etc.

If YES, please give evidence to validate your answer (800 characters maximum)

Answer: **The municipality has developed methods and policy documents that ensure a greater diversity within the organization. The document *Employee and work environment policy* [Medarbetar- och arbetsmiljöpolicy], focuses on securing the right skills among employees, based on the needs that exist in the municipality and in relation to the citizens of the municipality. With this focus, the municipality wants to avoid being blinded by other factors. Previous research has found that this competency-based approach increases diversity in organizations.**

Link: <https://www.botkyrka.se/download/18.1fbbaae6170bff9469dead5/1584093657441/Medarbetar-%20och%20arbetsmilj%C3%B6policy.pdf>

24. Does your city take action to encourage diverse workforce, intercultural mixing, and competence in private sector enterprises?

YES	
NO	X

For example, by signing and publicising an official Diversity Charter, by supporting the adoption of non-discrimination charters in enterprises, by providing intercultural training for company managers, by highlighting in public communications the advantage of diversity for business development, etc.

If YES, please give an example to validate your answer (500 characters maximum)

Answer: **Botkyrka does not have any direct, special efforts aimed at to encourage diverse workforce, intercultural mixing and competence in the private sector. However, activities conducted within the framework of the Labor Market and Adult Education Administration can do so. They work to get people into work and historically the focus has been on those born abroad. They can work directly with companies and employers.**

25. Does your city take into consideration the migrant/minority backgrounds of all residents when providing the following services (Multiple answers possible)? (Parvaneh)

YES, funeral/burial services	X

YES, school meals	x
YES, women-only sections or times in sport facilities	x
YES, others (please specify)	x
We do not provide such services	

If **YES**, please give an example to validate your answer (500 characters maximum)

Answer: **There are different sections in the local cemetery “Lilla Dalen” for all religions in the municipality, eg for Muslims and Syrian Orthodox. This is a part of the work done within the interreligious network in Botkyrka and is coordinated as a national mission by the Swedish (protestant) Church. Library operations have the intercultural approach as the basis of the operation. Some bathhouses offer a few bathing hours each week only for women who, for various reasons, do not want to bathe among men. This has made it easier for certain women of faith to learn to swim, and for women with trauma from male violence to take part in the municipality's activities. There are also different types of bathing suits for rent, which are, for example, adapted for women of the Muslim faith and others who want to cover a larger part of the body. The school offers meals with meat that is halal and there are always vegetarian options.**

d) Business and the labour market

Access to the public sector labour markets is often restricted by national or regional legislation. When this is the case, the private sector may provide an easier route for people with migrant or diverse backgrounds to engage in economic activity. As a result, private companies and activities tend to offer much more diverse working environments than the public sector. Research has also proved that it is cultural diversity in private companies, and not homogeneity, which fosters creativity and innovation. By constantly highlighting the diversity advantage in business, and partnering with their chambers of commerce and entrepreneurs, cities can influence how diversity is perceived in the private sector in such diverse sectors as shops, clubs, restaurants, industry, technical services and science.

26. Is there a local, regional or national business umbrella organisation, which has among its objectives the promotion of diversity and non-discrimination in the labour market?

YES, a local organisation	x
YES, a regional organisation	
YES, a national organisation	x
NO	

If **YES**, please specify if, and to what extent, your city an active member of the organisation (500 characters maximum)

Answer: **Examples of nationwide organizations are Företagarna: an organization that represents small business owners in Sweden, with local associations including in Botkyrka, which offers, among other things, legal advice on discrimination law; Companion: an organization that promotes cooperative business and entrepreneurship that takes place on equal terms, and Nyföretagarcentrum, which, among other things, offers courses for starting a business for example in Arabic. In the municipality, the Labor Market and Adult Education Administration works to create jobs and employment for Botkyrka residents and has over the years had many projects to support citizens born abroad, and newcomers, especially young people.**

27. Does your city take action to encourage businesses from ethnic minorities to move beyond the ethnic economy and enter the mainstream economy and higher value-added sectors?

YES	
YES, in partnership with regional or national private and/or public actors	x
NO	

For example, by mapping and understanding existing gaps and challenges in the development of migrant entrepreneurship, by publicly recognising the role of migrants as entrepreneurs and highlighting their

contribution to the local economy, by inviting migrant entrepreneurs to business events, by facilitating the inclusion of migrant entrepreneurs in mainstream business and professional networks, by removing existing obstacles for migrant-owned businesses in bidding for contracts, etc.

See for instance: <https://www.coe.int/en/web/interculturalcities/business-and-diversity>

If YES, please give an example to validate your answer (500 characters maximum)

Answer: The starting point for the municipality is that it is good that there are shops and companies that satisfy needs linked to local diasporic groups, it is nothing the municipality should oppose, but the municipality can help them reach out and develop, this is done for example through Tillväxt Botkyrka which is a non-profit collaborative initiative between business and the municipality that provides business development support to companies between 5-50 employees.

---

28. Has your city taken action to encourage ‘business districts/incubators’ to involve an adequate percentage entrepreneur with migrant/minority backgrounds and offer activities which encourage them and mainstream entrepreneurs to engage and develop new products/services together?

YES	x
NO	
There are no “business-districts/incubators” in our city.	

For example, by encouraging joint initiatives between migrant and mainstream entrepreneurs that produce mutual benefits in terms of market analysis, communication, technical know-how or access to new markets.

If YES, please give an example to validate your answer (500 characters maximum)

Answer: Examples of incubators that the municipality promotes are Changers Hubs; an organization from Botkyrka that supports and develops young entrepreneurs from the municipality, many of them with a foreign background; Good Talents, which organizes training and events for young people in social entrepreneurship, and Klump, which helps cultural entrepreneurs develop visions into sustainable companies. In addition to financial support, the municipality helps these organizations by communicating externally the organizations' various activities, such as helping them gain attention and contributing to their growth. The organization Miljonbemanning started in Botkyrka and has expanded in the country. Its purpose is to act as a bridge so that companies come into contact with and hire people from the suburbs.

---

29. In decisions relating to the procurement of goods and services, does the municipal council favour companies with an intercultural inclusion/diversity strategy?

YES	x
NO, as regional/national regulations do not foresee it	
NO	

If YES, please give an example to validate your answer (500 characters maximum)

Answer: Botkyrka has a strong emphasis on procurement in relation to environment, economic and social sustainability. When doing our yearly plan for upcoming procurement projects related to goods, services and construction projects, an analysis is done related these sustainability domains. Initially, a procurement strategy that describes the context and market conditions is formulated. Based on this the goals for the procurement project are set, including prioritised requirements, sustainability being one of them. Requirements on non-discrimination are standard in most contracts and are included in our standard contracts. We do not have a requirement on intercultural inclusion, but it can be considered if the business unit responsible finds it necessary.

---

e) Cultural and social life

Whereas people living in a city may have different migrant/minority or other backgrounds, they very often share the same interests and satisfaction when engaging in leisure activities, especially in the fields of arts, culture and sports. Such activities are sometimes structured along ethnic lines. That is quite understandable when they aim to preserve folklore traditions or the language and history of countries of origin. What is problematic is when cross-cultural leisure activities are organised along ethnic lines, for example when a football team only accepts players from one ethnic group. The intercultural city can encourage cultural openness through its own activities and by introducing intercultural criteria when allocating resources to artistic, cultural and sports organisations.

30. Does the municipal council use interculturalism as a criterion when allocating funds to associations and initiatives?

YES	X
NO	

If YES, please give evidence to validate your answer (500 characters maximum)

Answer: Grants are given on the condition that associations, including the ethnic and religious ones, must be open to everyone, that they work against discrimination and that they follow democratic principles. Associations can also receive grants to organize summer vacation activities that create meeting places and promote interaction among children from different backgrounds. Special grants are announced when necessary, for example in connection with events organized by the municipality. These special grants have a focus on creating activities that will reach different groups in the local community. This work is done in collaboration with the district developers in the municipality

---

31. Does your city organise events and activities in the fields of arts, culture and sport that aim to encourage people from different ethnic/cultural backgrounds to interact?

Regularly	X
Sometimes	
Never	

For example, team sport tournaments in which team members are selected according to various diversity criteria (origin, gender, age, etc.), cultural and artistic events that emphasise the positive impact of external influences on the creative process, celebration of the World Heritage Days or the European Day of Languages, etc.

If YES, please give an example to validate your answer (800 characters maximum)

Answer: The municipality organizes events such as Botkyrkadagen, a day full of artist performances and activities for children and young people, among others. During these events, associations of various kinds meet, they participate with activities that must address all Botkyrka residents. The municipality also provides holiday grants so that associations organize meeting places during the holidays where children from different backgrounds can meet in joint activities. The municipality organizes conferences, such as the Association Day, which brings together all actors from Botkyrka's associational life to discuss questions about the conditions for civil society in Botkyrka, and thus creates a meeting place where associations meet across all types of borders.

---

32. Does your city encourage cultural organisations to deal with diversity and intercultural relations in their productions?

YES	X
Occasionally	

NO	

For example, through specific grants or regulations that encourage culturally “hybrid” creation or events, etc.

If YES, please give an example to validate your answer (500 characters maximum)

Answer: **There are requirements that associations' activities must be open to everyone, and that they must work against discrimination in their activities. Certain types of association support are given to support associations in organizing activities where children from different backgrounds can meet. The municipality also helps associations to reach out widely with information about their activities, as they can apply for grants for marketing to reach a wider audience in the district.**

33. Does your city organise public debates or campaigns on the subject of cultural diversity and living together?

YES, regularly	
YES, occasionally	
It has happened once or twice	
NO	x

If YES, please give an example to validate your answer (500 characters maximum)

Answer: **The municipality of Botkyrka doesn't organize debates och campaigns on the matter, but it gives financial support to organizations such as the Multicultural center [Mångkulturellt centrum] or Fanzingo that regularly organize lectures, debates, and conferences on related matters. Also, the Botkyrka Youth Council organises this kind of events from time to time but directed to youth.**

f) Public space

Public spaces (streets, squares, parks, etc.) and facilities (public buildings, day centres, schools, health centres, etc.) are places which most citizens are obliged to use. They offer the possibility of meeting people of different nationalities, origins, languages, religions/beliefs, sexual orientations, and age groups. For encounters between diverse people to occur, such spaces and facilities should be designed and animated in a way that all residents feel comfortable when using them. Conversely badly managed spaces can become places of suspicion and fear of the “other”. When this is the case, the intercultural city actively engages with all the people concerned, firstly to understand the local context from their perspective, and secondly to identify solutions largely support by them.

34. Does your city take action to encourage meaningful intercultural mixing and interaction in public space (Multiple answers possible)?

YES, in public libraries	x
YES, in museums	x
YES, in playgrounds	x
YES, in parks	x
YES, in squares	x
YES, in other public spaces: Botkyrka Art Gallery + Mural paintings	x
NO	

For example, by organising visits in various languages, by offering readers the possibility to borrow books in different languages, by providing facilities such as benches, tables, giant chessboards, playgrounds, etc., where people of all origins, ages and genders can meet and interact, etc.

If YES, please give an example to validate your answer (800 characters maximum)

Answer: **The libraries in Botkyrka function as meeting places by organizing activities such as author talks and Language cafes, where you can get help in learning Swedish through informal conversations. The library in Fittja has changed its cataloguing system so that books in different languages on the same theme are now next to each other, and not in separate sections as before. Botkyrka Art Gallery, is tasked with collaborating with local associations around exhibitions and events, and has, e.g. through the *Färagsättarna* project made it possible for local young adults to develop as artists through public commissions.**

Botkyrka has a municipal strategy is to develop Botkyrka's parks to function as meeting places by making existing places multifunctional and thus attract different categories of inhabitants. Good examples are the Public Health park (Folkhälsoparken) in Alby and the Banslättsparken in Tullinge, both built in consultation with different groups of citizens. Alby Public Health park is a well-visited meeting place with sports activities, outdoor gym, hammocks, sound system with Bluetooth and green areas for cultivation. Banslättsparken was completed in the autumn of 2022 and is a universally designed clearing in the forest created with the support of wisdom from different groups living in the area, with different needs and wishes, for example with different types of disabilities and children and young people.

35. Does your city take into account the diversity of the population in the design, renovation and management of new public buildings or spaces?

YES, always	
YES, some buildings or places	X
NO	

For example, by identifying the specific needs of families, women, elderly people, children, teenagers, etc., and designing public buildings/spaces so that nobody feels excluded, by adapting opening hours and providing services tailored to the needs of a diverse population, etc.

If YES, please give an example to validate your answer (800 characters maximum)

Answer: This is done since that there is a conscious effort to create more meeting places. There have since long been routines for consultations with local stakeholders such as local associations, when it comes to new buildings. An example is when the municipality's art gallery was moved from Tumba to Fittja in 2019. After consultation with local actors, a kitchen and room for a stage was built next to the entrance of the new building to enable local stakeholders to organize events there. Another example is the new neighborhood Terrassen in Fittja, which arose on a plot of land that had been empty for a very long time after a thorough consultation with residents about what wishes there were in that place. The Terrassen neighborhood was built, among other things, to contribute to a more diversified range of housing types in the district. Botkyrka is an administrative municipality for the Finnish language since 2011, and works to revitalize and strengthen the language, e.g. by putting up signs in Finnish where there are Finnish-language services, e.g. citizen offices, libraries, homes for the elderly and the municipal hall. Botkyrka has also given support to the artist Saadia Hussain, who through collective artistic processes with different groups of residents have created a number of public murals to celebrate Botkyrkas diversity.

36. When your city decides to reconstruct an area, does it use different methods and places for consultation to ensure the meaningful involvement of people with different migrant/minority backgrounds?

YES	X
NO	

For example, by collecting resident's opinions through mapping, collaborative workshops, door-to-door surveys, in cooperation with intercultural mediators, field workers, migrant and faith organisations, etc.

If YES, please give an example to validate your answer (500 characters maximum)

Answer: **There are established routines in the municipality to involve different groups of residents when it comes to redevelopment of districts. The municipality's district strategists play a central role in these processes, by arranging dialogue meetings, meeting with associations, companies, student councils, etc., to document views on building plans. The participants are also asked about participation in working groups together with civil servants. These groups then help to write proposals that are sent for referral and are given as a basis to officials and consultants who work based on it.**

---

37. Are there spaces or areas in your city that are dominated by one ethnic group (majority or minority) and where other people feel unwelcome or unsafe?

YES, several	
YES, one or two	x
NO	

If YES, why is/are the area-s considered unwelcoming or unsafe (500 characters maximum)

Answer: **There are a couple of premises that are dominated by an ethnic group, which is in the minority in the municipality, and which are perceived by some others as unsafe spaces. This feeling is reinforced by the fact that only men from that group stay there, and that they are perceived to have activities that do not welcome others.**

---

38. If certain spaces or areas of your city are dominated by one (majority or minority) ethnic group and are considered unwelcoming or unsafe, does the city have a policy to deal with this?

YES, a repressive policy	
YES, a multi-sectoral policy combining policing, social work and communication	x
YES, a multi-sectoral policy combining policing, social work and communication and defined after consultation of the population of the area	
NO	

For example, by organising meetings in day centres, schools, cultural centres, etc., or during social events to discuss problems openly with the people most affected by them, by launching a participative process to identify solutions and obstacles, by engaging positively with leaders and organisations of the dominating community, etc.

If YES, please describe the policy (800 characters maximum)

Answer: **There are established cooperation groups between municipal stakeholders, also including for instance the police and the fire service. They make continuous analyses of how things are going in the different districts. The municipality does not give grants to associations that only cater to men, but only to associations that are open to everyone and that strive for an even distribution of power in the association based on gender. However, it is not possible for the municipality to do anything if associations themselves are responsible for financing their activities and paying their premises rent. However, the municipal housing company *Botkyrkabyggen* is aware that said associations are perceived by others as unwelcoming and has a dialogue with the associations about this.**

III Mediation and conflict resolution

In diverse societies there is always the potential for misunderstanding and conflict over values, behaviour or resources. In cities, where people with different cultural backgrounds and socio-economic statuses live together in close proximity, such tensions are natural and indeed part of everyday life. Instead of denying, ignoring, or repressing conflict, the intercultural city seeks to anticipate, identify, address and resolve issues to the

satisfaction of all protagonists without compromising the principles of human rights, democracy and the rule of law. The intercultural city views conflict as a normal feature of free, dynamic and communicative communities and sees the very process of conflict mediation and resolution as an opportunity for innovation and sustainable social cohesion.

39. Which kind of organisation provides a professional service for mediation of intercultural communication and/or conflict in your city? (Multiple answers possible)?

A generalist municipal mediation service which also deals with cultural conflicts	
A municipal mediation service devoted to intercultural issues only	
An intercultural mediation service run by a civil society organisation	
A region/state-run mediation service	
Others (please specify)	X
The Interreligious network [Botkyrkas Interreligiösa nätverk] is independent but co-operates with the municipality to develop practices that support dialog between different religious congregations in Botkyrka with the aim to preserve peaceful coexistence mainly but also to handle conflicts when its necessary (i.e. their role in the Paludan incident)	
No professional mediation services are provided	

40. In your city, in which context is intercultural mediation provided (Multiple answers possible)?

In specialised institutions such as hospitals, police, youth clubs, mediation centres, retirement homes, etc.	
In the city administration for general purposes	
In the neighbourhoods, on the streets, actively seeking to meet residents and discuss problems	
In other contexts (please specify)	x
No intercultural mediation is provided in the city	

Please give an example to validate your answer (800 characters maximum)

Answer: Through the Interreligious network and in some cases in collaboration with associations. An example is when the Danish radical nationalist Rasmus Paludan was in Botkyrka to agitate by burning the Koran. The municipality collaborated with local associations and congregations to gather strength, call for calm and clearly take a stand for the right of all Botkyrka residents to be who they are.

---

41. Is there an organisation in your city dealing specifically with inter-religious relations?

YES, a municipal service devoted to interreligious relations only	
YES, a generalist municipal service which also deals with religious conflicts	
YES, an inter-religious service run by a civil society organisation	x

YES, a state-run inter-religious service	
YES, others (please specify)	
NO	

If **YES**, please give an example to validate your answer (500 characters maximum)

Answer: **There is an Interreligious network in the municipality, staff from the Municipal Head Office support the network based on their wishes. Recently, the focus has mainly been operational development and support to shape structures within the network. The network has recently asked the municipal administration for capacity building for deeper knowledge about the Swedish Law on Freedom of Speech and the law on incitement against ethnic group (hets mot folkgrupp, vet inte om det heter så). The municipality will therefore provide this.**

IV Language

The provision of courses and other facilities for people with migrant backgrounds to learn the receiving country's language(s) is important to ensure social and economic integration. It does however need to be supplemented with activities which highlight the value of other languages and enable people with migrant origins not only to preserve and transmit their languages to their children and other members of the community, but also to take pride in them as a heritage enriching the local community. An intercultural city promotes multilingualism as a resource for education, business, tourism, cultural life, etc. It underlines the value of all languages present in the city, for instance by giving opportunities to diverse language speakers to express themselves in their mother tongue in public and at cultural events and by promoting all events that offer opportunities for linguistic exchanges and mixing.

42. Does your city provide any of the following services in the field of language competences (Multiple answers possible)?

YES, specific language training in the official language(s) for hard-to-reach groups (e.g. non-working mothers, unemployed, retired people, etc.)	X
YES, teaching migrant/minority languages as part of the regular curriculum at schools	
YES, teaching migrant/minority languages as a mother tongue course for migrant/minority children only	X
YES, teaching migrant/minority languages as a regular language option available to everyone	
YES, support for private/civil sector organisations providing language training in migrant/minority languages	
YES, others (please specify)	
NO	

If **YES**, please give examples to validate your answer (800 characters maximum)

Answer: **In addition to the opportunity to receive education in the mother tongue at school, there is the opportunity to learn Swedish in adult education and SFI, Swedish for immigrants. The municipality also participates in collaborations with civil society organizations where the aim is to strengthen the knowledge of Swedish for people who do not participate in regular activities in their daily life, e.g., SFI, work or other. Formalized cooperation exists with, for example, the organizations Kompis Sweden and Nya Kompisbyrån.**

---

43. Does your city raise awareness on migrant/minority languages by providing logistical or financial support to

(Multiple answers possible)

YES, local minority newspaper/journals in (a) migrant/minority language(s)	X
YES, local minority radio programmes in (a) migrant/minority language(s)	X
YES, local TV programmes in (a) migrant/minority language(s)	
YES, other support for raising awareness on (a) migrant/minority language(s) (please specify)	X
NO	

If YES, please give an example to validate your answer (500 characters maximum)

Answer: **Botkyrka is an administrative municipality for the national minority Finnish people. The revitalization of the Finnish language is an important part of that work. The municipality signs are both in Finnish and Swedish in various public places. When signs are replaced, new signs will be in both Finnish and Swedish. The municipality receives an annual state grant from the County Administrative Board [Länsstyrelsen] to work with the national minorities. 10% of the state grant is distributed to local associations. The municipality pays for advertising in local Finnish newspapers. In Tumba library, there is an employed Finnish-speaking staff with a special mission to strengthen the Finnish language. The municipality is part of a collaboration agreement with Botkyrka community radio association, which broadcasts in different languages.**

44. Does your city support projects that seek to give a positive image of migrant/minority languages?

YES	X
NO	
Occasionally	

If YES, please give an example to validate your answer (500 characters maximum)

Answer: **The municipality provides financial support to local community radio associations that broadcast in different languages, to Finnish associations and, if necessary, translates brochures and other material**

V Media & communication

Traditional and social media have a very powerful influence on attitudes towards cultural diversity and other diversities. Much of the information people access is generated by international newsgroups, national media, or by private persons in the case of social media. Nevertheless, there is still much the city authorities can do to achieve a climate of public opinion more conducive to positive intercultural relations. In its communication, an intercultural city constantly highlights the positive contribution of people with migrant/minority backgrounds to the social, cultural and economic development of the city. More importantly, the city partners with local media agencies so that they purvey a similar message and cover events occurring in the city in an objective and unbiased way.

45. Does your city have a communication strategy to improve the visibility and image of people with migrant/minority backgrounds in the local media?

YES	x
NO, there are occasional actions	
NO	

If YES, please give an example to validate your answer (800 characters maximum)

Answer: **Botkyrka has a communication policy that makes it clear that the diversity of appearances that exist in Botkyrka must be communicated, i.e. a conscious strategy in which images the municipality communicates in different contexts, such as the local media**

---

46. Is your city's communication (PR) department instructed to highlight diversity as an advantage regularly and in various types of communication?

YES	X
NO	

47. Does your city provide support for advocacy/media training/mentorship/setting up of online media start-ups for journalists with migrant/minority backgrounds?

YES	
NO	X

48. Does your city monitor the way in which traditional local and/or national media portray people with migrant/minority backgrounds/?

YES, our city does it itself	
YES, but this is done by an external body	
NO	X

For example, by including diversity issues in the topics to be scrutinised in the daily/weekly review of the local/national press and media (if the city does such a review)

49. Does your city monitor the way in which social media portray people with migrant/minority backgrounds?

YES, our city itself does it	
YES, but by an external body	
NO	X

50. Does your city engage with the local media when they portray people with migrant/minority backgrounds through negative stereotypes?

YES, our city engages the local media directly	X
YES, but by an external body supported by our city	
NO	

If YES, please give an example to validate your answer (800 characters maximum)

Answer: **Botkyrka municipality has long established contact and dialogue with local newspapers and radio channels. The municipality provides, among other things, support to a local Finnish radio channel. This makes it possible to follow up on possible inaccuracies or problematic representations of people with a foreign background in local media, but this has not happened for many years. One possible explanation is that local media have a high level of awareness around issues of migration and negative representation. Botkyrka municipality also provides financial support to the local media house Fanzingo, which works with the representation of minority groups in the media. Botkyrka municipality has not developed the media strategy on the issue but is now planning to develop such a document.**

VI International outlook

Although cities have little or no competence in foreign policy, they can actively seek to make connections in other countries to develop business relations, exchange knowledge and know-how, encourage tourism, or simply acknowledge the ties the city may have elsewhere. An intercultural city actively encourages interactions with the outside world and in particular with the cities, regions or countries of origin of its inhabitants.

51. Does your city have an explicit and sustainable policy to encourage international cooperation in economic, scientific, cultural, or other areas?

YES	
NO	x

For example, by providing financial resources specifically devoted to reinforcing international cooperation, by defining priority areas of international cooperation which take into consideration the needs of civil society organisations and/or private businesses, etc.

If YES, please give an example to validate your answer (800 characters maximum)

Answer: The system with Twin towns was abandoned in 2017. There is no explicit policy today, even though the municipality is part of international networks such as ICC and ECCAR. Decisions have been taken regarding participation in international networks on specific occasions. Today, however, there is an interest in clarifying the benefit and purpose of the municipality's participation in these networks, something that can be done by developing a policy for it.

52. Is there a specific financial provision for this policy?

YES	
NO	X (The municipality takes a position on expenses on a case-by-case basis)

53. If your city does not have an explicit policy, does it take actions to develop international connections?

YES	
NO	x

For example, by signing conventions of collaboration with foreign cities or organisations based in other countries, by offering internships or facilities for young professionals, scientists or visiting artists from abroad, by maintaining regular contact with twin towns and sister cities, etc.

If YES, please give an example to validate your answer (500 characters maximum)

54. Does your city reach out to foreign students or other youth groups arriving through exchange programmes?

YES	

NO	x
NO, because our city hosts no university	

For example, by organising fairs and events where foreign students can meet local people, by providing support with job search and housing after graduation, by setting up or attending welcoming events, by opening an information desk at important student gatherings, etc.

If YES, please give an example to validate your answer (500 characters maximum)

55. Does your city seek to develop business relations with countries/cities of origin of its diaspora groups (Multiple answers possible)?

YES, by involving diaspora and mainstream entrepreneurs in international visits and meetings	
YES, by partnership/business agreements with counties or cities of origin	
YES, by supporting organisations seeking to develop business relations with countries/cities of origin of its diaspora groups	
YES, by other means (please specify)	
NO	x

If YES, please give an example to validate your answer (500 characters maximum)

Answer: Botkyrka does not work with this. Neighbouring municipalities such as Södertälje have investigated opportunities for export and import, which are made possible by the Iraqi diaspora in this municipality. In Botkyrka there are many examples of entrepreneurs who themselves carry out import operations from other countries, but the municipality has not so far developed a way of thinking about it.

VII Intercultural intelligence and competence

Nobody can be an expert in all the languages and cultures that coexist in contemporary cities. Yet, in an intercultural city, officials have an intercultural “mind-set” which enables them to detect cultural differences and modulate their responses accordingly. Intercultural intelligence and competence require a specific know-how when dealing with unfamiliar situations and not an in-depth and often elusive knowledge of all cultures. Such sensitivity and self-confidence is not commonly-seen. It is a technical skill which can be acquired through training and practice. In an intercultural city, the authorities view such skills as equally important and essential to the good functioning of the city as the other professional and technical skills usually expected from public employees.

56. Is statistical and qualitative information about diversity and intercultural relations mainstreamed to inform the local/municipal council’s process of policy formulation?

YES	
Sometimes	x
NO	

If YES, please give an example to validate your answer (800 characters maximum)

Answer: The municipal administrations are obliged to report every year how their activities live up to the municipality's Equality Strategy, which includes a clear intercultural part. This is regulated by the municipality's steering document *Strategy for an equal Botkyrka* and *Guidelines for an equal administration*:

<https://www.botkyrka.se/download/18.1fbbaae6170bff9469deb40/1584093805295/Riktlinjer%20f%C3%B6r%20en%20j%C3%A4mlikt%20verksamhet.pdf>

<https://www.botkyrka.se/download/18.1fbbaae6170bff9469deb42/1584093805373/Strategi%20f%C3%B6r%20ett%20j%C3%A4mlikt%20Botkyrka.pdf>

Some departments have an easier time connecting their activities to the issues than others

57. Does your city, directly or through an external body, carry out surveys including questions about the public perception of migrants/minorities?

YES	X
NO	

If YES, please give an example to validate your answer (800 characters maximum)

Answer: Every other year we conduct a city-wide survey. It asks questions about what the citizens think of how it is to live in Botkyrka, and how they perceive the municipality's public services. We don't ask of the general perception of minorities, but we can see how the respondents who identify themselves as belonging to a minority may differ in opinion regarding the majority, in all parts of the survey. We can in the same way follow the answers from respondents that identify themselves as being religious or having a disability that affects them in everyday life, and compare their answer to the rest of the respondents. This data is used to evaluate if the Municipality is providing a public service that includes all.

58. Does your city, directly or through an external body, carry out surveys on the feeling of security/safety with respect to people with migrant/minority backgrounds?

YES	X
NO	

If YES, please give an example to validate your answer (800 characters maximum)

Answer: Every other year we conduct a city-wide survey. It follows how the citizens think of how it is to live in Botkyrka, and what they think of the public services. We also ask if the neighbourhoods feel safe. The data is used to evaluate over time if people feel safe and if there are differences between different categories of citizens regarding neighbourhoods, social backgrounds, age or gender.

59. Does your city promote the intercultural competence of its officials and staff, in administration and public services, e.g., through

(Multiple answers possible)

YES, interdisciplinary seminars and networks	
YES, training courses	X
YES, others (please specify)	
NO	

For example, by confronting officials and staff to situations in which they cannot use language to express their needs and feelings, by organising visits, informal meetings and discussions with leaders of migrant groups or faith organisations, by organising workshops on intercultural dilemmas, by delivering a compulsory training (including online through the intranet) for all its civil servants, including high level personnel, etc.

If **YES**, please give an example, or insert a link, to validate your answer (500 characters maximum)

Answer: **Over the years there have been recurring investments in courses on interculturality aimed at civil servants and politicians. Recently, for example, the unit for HR placed under the Municipal Head Office organized a course for its employees where they trained to review their work from a norm-critical anti-racist perspective.**

VIII Welcoming newcomers

People arriving in a city for an extended stay, whatever their circumstances (expats, migrant workers, spouses, refugees, unaccompanied minors, retired persons, etc.), are likely find themselves disorientated. The less familiar they are with the new environment, the more support they will need to feel comfortable and confident enough to start building a new social and professional network. The way in which the city coordinates and effectively delivers various support measures strongly conditions their capacity to integrate or, conversely, their tendency to remain confined to a cultural “ghetto”. This also depends to a great degree on whether the rest of the city’s population is open to the idea of welcoming newcomers in their capacity as residents and citizens or, on the contrary, is accustomed to viewing newcomers as outsiders who pose a potential threat. Again, it is the message the authorities convey on diversity, in communication or through concrete actions, that determines to a certain degree attitudes towards newcomers.

60. Does your city have a designated agency, unit, person, or procedure to welcome newcomers?

YES	X
NO	

61. Does your city have a comprehensive city-specific package of information and support for newcomers?

YES	
NO	X

If **YES**, please specify in which language(s) the package is available

62. Do different city services and agencies provide welcome support for particular groups of newcomers (Multiple answers possible)?

YES - family members	
YES – students	
YES - unaccompanied minors	X
YES - refugees and asylum-seekers	X
YES - migrant workers	
YES - others (please specify)	
NO	

If **YES**, please give an example to validate your answer (800 characters maximum)

Answer: **The Social administration provides refugees designated by the Migration Agency, unaccompanied children and quota refugees with housing support for the first four years, which can be seen as generous considering that other municipalities only offer support for two years. Those who were received by Botkyrka in 2016 all have housing now. Quota refugees also receive support at home to learn how to manage their apartment, they receive help to get children into school. Families with children can get permanent housing. Unaccompanied children receive their own social worker who provides support, help with placement in family homes, or in special homes. They get help until their high school years are over.**

---

63. Does your city organise a public ceremony to greet all people arriving to live in the city regardless of origin or nationality?

YES - Officials are present at the ceremony	
YES - No officials are present at the ceremony	
NO, but newcomers are welcomed personally by the city in different ways	
NO	x

If YES, please give details (500 characters maximum)

Answer: But we do have an annual ceremony in Hågelby park on the Swedish National Day (June 6) for all Botkyrka citizens that receives their Swedish nationality for the first time.

IX Leadership and citizenship

The most powerful and far-reaching action a city can take to be more intercultural is to open up democratic representation and decision-making to all residents of the city irrespective of their origin, nationality or residence status. Formal political rights at the local level are determined nationally or at the regional level in some federal states. Nonetheless, there is much that a city council can do to influence the way in which diverse groups interact and co-operate around the allocation of power and resources. An intercultural city strives to include all residents in the policy-making process and ensures thereby that public services are provided according to their diverse needs and not according to their cultural or political proximity to public decision-makers.

64. Can all foreign nationals stand as candidates in local elections?

YES, after three years of residence or less	x
YES, after five years of residence or more	
NO, only nationals from certain foreign countries can stand as candidates (please specify)	
NO	

Please give details (500 characters maximum)

Answer: This is regulated through the Municipality Law [Kommunallag 2017:725], 1 chapter, section 7, on the Right to vote, and 4 chapter, 3 section, on Eligibility. Eligibility in local elections, meaning the right to stand as candidate, is based on the right the right to vote in local elections. The right to vote in the local election of members and substitutes in the municipal council is held by anyone who is registered in the municipality, turns 18 on election day at the latest and: 1) is a Swedish citizen or EU- citizen, 2) is a citizen of Iceland or Norway, or 3) has been registered in Sweden for three consecutive years before election day.

---

65. Can all foreign nationals vote in local elections?

YES, after three years of residence or less	x
YES, after five years of residence or more	
NO, only nationals from certain foreign countries can vote (please specify)	
NO	

Please give details (500 characters maximum)

Answer: This is regulated through the Municipality Law [Kommunallag 2017:725], 1 chapter, section 7, on the Right to vote: The right to vote in the election of members and substitutes in the municipal council is held by anyone who is registered in the municipality, turns 18 on election day at the latest and 1. is a Swedish citizen

or another Union citizen, 2. is a citizen of Iceland or Norway, or 3. been registered in Sweden for three consecutive years before election day.

---

66. Are any elected members of your city’s municipal council foreign-born or dual nationals?

YES	X
NO, because regional/national legislation does not allow this	
NO, because regional/national legislation does not allow this but our city is lobbying for legislation to be changed	
NO, because of other reasons	

If NO, because of other reasons, please explain why (800 characters maximum)

---

67. Does your city have an independent consultative body through which people with migrant/minority backgrounds can voice their concerns and advise the municipal council on diversity and integration matters?

YES, we have a consultative body representing only migrants/minorities and/or their organisations	
YES, we have a consultative body involving migrants/minorities, other citizens, as well as relevant public institutions, organisations and experts	
NOT YET, but our city is seriously considering setting up such a body	
NO, migrants/minorities can voice their concerns by other means (please specify)	
NO	X

If YES, please specify if the consultative body has an effect on city policies and give an example to validate your answer (800 characters maximum)

---

68. Is there a standard for the representation with people with migrant/minority backgrounds in mandatory boards supervising schools and/or public services?

YES	
NO	
Not applicable. This is regulated regionally/nationally	x
Not applicable. This is regulated regionally/nationally but our city is lobbying for more competences in this area	

If YES, please give an example to validate your answer (500 characters maximum)

---

69. Does your city take initiatives to encourage people with migrant/minority backgrounds to engage in political life?

YES, regularly	x
YES, sometimes	
NO, but other organisations do this	
NO	

For example, by organising fairs that enable people with migrant/minority backgrounds to meet and discuss policy issues and programmes with representatives of local political parties before local elections, by allocating mandatory seats to people with migrant/minority backgrounds in steering committees or panels that run democratic initiatives, by establishing and empowering youth parliaments that represent diverse youth, by introducing a city councillor with observer status who is elected by the foreign nationals residing in the city, by setting up panels or committees including persons with migrant/minority backgrounds who are trusted within their community and committed to intercultural interaction, etc.

If YES, please give an example to validate your answer (800 characters maximum)

Answer: There are recurring municipal initiatives to encourage people in low turnout districts to vote. These are mostly districts with a high proportion of people with a foreign background. There is a youth council, where young people from different parts of the municipality are trained in political participation. Botkyrka municipality has created the Dialogue Commission, where politicians who have a mandate and a special budget can work directly with citizens' proposals through short decision-making paths. These dialogs are alternatively held in every part of the municipality. This is part of a greater municipal dialogue work, where citizens can, for example, take part in dialogue processes before major changes in their housing areas; they can form working groups for instance. In this way, they develop an understanding of the municipal apparatus as well.

X Anti-discrimination

Racism, xenophobia, homophobia, intolerance against certain religious groups, gender discrimination, prejudice and ethnocentrism, are all conducive to discriminatory attitudes and practices. They often subsist in people’s minds despite laws proscribing discrimination against persons or groups of persons on grounds of race, colour, language, religion, nationality, national/ethnic origin or sexual orientation. An intercultural city assures every effort is made to ensure non-discrimination in all of its policies, programmes and activities. The city works in partnership with civil society organisations and other institutions that combat discrimination and offer support and reparation to victims. It also communicates widely on the risks discrimination presents for social cohesion, quality of life and the local economy.

70. Has your city carried out a systematic review of all municipal rules and regulations to identify mechanisms that may discriminate residents with migrant/minority backgrounds?

YES	
NOT YET, but our city is seriously considering doing this	
NO	x

If YES, please specify (800 characters maximum)

Answer: Only partly yes. In the citizen survey, we analyse the grounds on which citizens experienced discrimination and in which contexts it happened. The information we receive through the citizen survey is supplemented with statistics and qualitative data of various individual cases from the local anti-discrimination agency ADB Syd, which we part-finance. The schools and after-school centres comply with the Swedish school laws, which means that they must work against discrimination.

71. Does your city have a charter or another binding document proscribing discrimination against persons or groups of persons on grounds of race, colour, language, religion, nationality, national/ethnic origin or sexual orientation in the municipal administration and services?

YES	x
NO	

Please add a link (or enclose a document) and give details to validate your answer (500 characters maximum)

Answer: **Strategy for an equal Botkyrka**

<https://www.botkyrka.se/download/18.1fbbaae6170bff9469deb42/1584093805373/Strategi%20f%C3%B6r%20ett%20j%C3%A4mlikt%20Botkyrka.pdf>

72. Does your city have a dedicated service that advises and supports victims of discrimination?

YES	
NO, this is done at the regional and/or national level.	
NO, this is done by civil society organisations	x
NO, support and advice is not provided	

If YES, please give details to validate your answer (500 characters maximum)

73. Does your city provide financial and/or logistical support to civil society organisations that advise and support victims of discrimination?

YES	x
NO	

If YES, please specify (500 characters maximum)

Answer: **The municipality gives economic support to a local antidiscrimination bureau ADB syd**

74. Does your city regularly monitor/research the extent and the character of discrimination in the city?

YES	x
NO, this is done by another public organisation	
NO, this is done by a private organisation supported by the city	
NO	

Please give details to validate your answer

Answer: **Botkyrka municipality has conducted development work through its recurring citizen survey, where questions linked to discrimination have been added in several rounds in recent years. It examines, among other things, on which grounds citizens felt discriminated against, and in which contexts it happened. The municipality also provides support to MKC, which conducts research into issues such as racism and structural discrimination.**

75. Does your city run anti-discrimination campaigns or raise awareness on discrimination in other ways?

YES regularly	
Sometimes	x

NO	

If **YES**, please give an example to validate your answer (800 characters maximum)

Answer: **The schools and leisure centers follow the Swedish school laws, which means that they must work against discrimination. Associations receive support if they work inclusively. The municipality supports the Multicultural Center (www.mkcentrum.se), which regularly organizes open lectures on racism and segregation.**

76. Does your city participate in regional or national organisations that address the issue of discrimination?

YES	X
NO	

If **YES**, please specify (500 characters maximum)

Answer: **Botkyrka is part of the organization Swedish Association of Local Authorities and Regions' [Sverige kommuner och regioner] network against racism and discrimination – Swedish ECCAR - together with around 20 municipalities.**

77. Does the city have an anti-rumours strategy or implement anti-rumours activities following the official Council of Europe methodology?

YES	X
NO	

For the Council of Europe's anti-rumour methodology, see <https://www.coe.int/en/web/interculturalcities/anti-rumours>

If **YES**, please specify (500 characters maximum)

Answer: **Botkyrka has developed its work against rumours, among other things, by producing the manual *Stoppa ryktet!* [Stop the rumours]. The handbook is an adaptation of the Council of Europe's methodology to a Botkyrka context, made in collaboration with civil society. The municipality ran a project around anti-rumour work in 2017-2018. The methods are now partly incorporated in communication and storytelling. Methodologically, there are important similarities, and the municipality has seen value in broadening the preventive work.**

XI Participation

Inclusion and participation are the golden keys of intercultural policy-making. A range of studies have demonstrated that inclusive integration policies produce better outcomes in terms of social cohesion, trust in the administration, safety, quality of services, welfare, good governance and economic growth. When people encounter barriers to participation, or otherwise choose intentionally not to participate, they may, passively, withdraw from social and public life or choose, actively, to live outside prevailing social customs and law. An intercultural city actively seeks the participation of all residents in the various decision-making processes that affect life in the city. By doing so, it increases support, and thereby the sustainability of local policies, while at the same significantly reducing the economic costs of social exclusion and instability.

78. If your city has adopted an intercultural integration strategy or a diversity/inclusion strategy, was this the result of a consultation process including people with migrant/minority backgrounds?

YES	
NO	X

For example, by engaging with migrant organisations and community leaders at the very beginning of, and throughout the whole policy-making process, by systematically checking that the views expressed by people with migrant/minority backgrounds were given due consideration, that their contribution to the debate is clearly acknowledged, etc.

If **YES**, please add a link, enclose a document, and describe the consultation process, to validate your answer (800 characters maximum)

Answer: **The intercultural strategy is not the direct result of consultation processes with people from foreign backgrounds. It is rather the result of the municipality working with intercultural perspectives and issues for a very long time, though, for instance, developing inclusive, consultative methods, developing a focus on district development, and collaborating with civil society. Rather, the intercultural strategy has been used to stress the importance of continuing to develop this work.**

79. If your city has adopted an intercultural action plan, was this the result of a consultation process including people with migrant/minority backgrounds?

YES	
NO	X

If **YES**, please add a link (or enclose a document) and describe the consultation process, to validate your answer (800 characters maximum)

Answer: **No, the operationalization of the intercultural perspective has not been the direct result of a consultation process with people of foreign background. The operationalization of the intercultural perspective follows a long tradition in Botkyrka of cooperation and inclusive, consultative methods with stakeholders within civil society, as well as a pervasive focus on district development and the creation of spaces where people can meet across borders. The intercultural perspective has been included in a larger work with human rights based on established inclusion practices.**

80. Has your city introduced participatory mechanisms, other than voting rights or a consultative body, to enable all city residents, irrespective of their migrant/minority backgrounds, to participate equally in the decision-making process (Multiple answers possible)?

YES, public participation networks	x
YES, participatory budgeting	x
YES, intercultural dialogue platforms/round tables	x
YES, other mechanisms (please specify)	
NOT YET, but our city is seriously considering introducing such mechanisms	
NO	

Other participatory mechanisms can be, for example, social network groups, online community forums, offline thematic networks where people meet face-to-face to discuss a particular issue, citizen juries, etc.

If **YES**, please give an example to validate your answer (800 characters maximum)

Answer: **The dialogue commission in Botkyrka has five million kronor annually to implement citizens' proposals. These are general measures, although there is some focus on districts with a high proportion of people with a foreign background. There are established routines for dialogue with local actors in case of major construction works in a block. There is an interfaith network which is supported by the municipality, and which is activated when local events require it. This network was active when the Danish right-wing extremist Paludan visited different quarters in Botkyrka to provoke by burning the Koran.**

81. Does your city monitor the participation of city residents with migrant/minority backgrounds in the decision-making process?

YES	
NOT YET, but our city is working on a monitoring tool to have such information	
NO, no available data	X

If YES, please specify (800 characters maximum)

Answer: **There is some statistics from the national election agency about election participation, but not based on migrant or minority background. Two metrics that Botkyrka follow is first time voters and the participation per elector district. The aim is to raise the participation in the 5 districts with the lowest participation, where there is a high percentage of citizens with migrant background.**

---

82. Does your city take action to ensure that residents with migrant/minority backgrounds are fairly represented in key institutions and organisations, on boards or ruling bodies of trade unions, public schools, work councils, etc. (Multiple answers possible)?

YES, in public service organisations	x
YES, on trade union boards	
YES, on school boards	x
YES, on work councils	
YES, in other organisations (please specify)	
NOT YET, but our city is seriously considering actions to change the situation	
NO	

If YES, please give an example to validate your answer (800 characters maximum)

Answer: **Botkyrka has ambition of being an equal and gender equal municipality, free from discrimination and harassment. We have succeeded well with the ambition to have an organization where the proportion of employees reflects the population of the municipality in terms of foreign background. Data from Statistics Sweden (SCB) show that a total of 60 percent of the municipality's employees in all forms of employment have a foreign background, which is 3 percentage points more than in 2020. For the municipality's managers, the corresponding figure is 24 percent, which is an increase of 2 percentage points. The proportion of Botkyrka residents with a foreign background was 60 percent in December 2021 (60.8% - 2020). In Södertälje municipality, which has a similar composition of the population as Botkyrka, the proportion of employees with a foreign background is lower (around 51 percent) but has a higher proportion of managers with a foreign background (27.5 percent). (From the 2021 annual report)**

---

83. Has your city introduced mechanisms to make sure that gender equality is respected in organisations that participate in the decision-making process on matters related to the inclusion of city residents with migrant/minority backgrounds?

YES	x
NOT YET, but our city is seriously considering introducing such mechanisms	
NO	

For example, by asking migrant organisations to give the composition of their board and informing them that their views are likely to be given greater consideration if the board reflects gender diversity, by giving participants from under-represented gender groups more speaking time and visibility in public debates, by providing childcare facilities during meeting and events, etc.

If **YES**, please give details (800 characters maximum)

Answer: **The municipality does not give grants to associations that only cater to men. Botkyrka only supports associations that are open to everyone and that strive for an even distribution of power in the association based on gender. The associations are asked to have an even distribution of power and influence in the organization regardless of gender. This can be found in the document Rules for association contributions [Regler för föreningsbidrag]**

<https://www.botkyrka.se/download/18.19ee726a174ba2ded9a22f1/1601030825812/Regler%20f%C3%B6r%20f%C3%B6reningsbidrag.pdf>

XII Interaction

Interaction between people of all kinds is what gives the intercultural city its distinctive value. Identity is not 'given' in a passive sense, but something which is 'enacted' and defined through interaction. In spite of protective laws, prejudice and discrimination can thrive where there is segregation or a lack of contact and dialogue between people. There is ample evidence to prove that, under certain conditions, the more contact people with different backgrounds and lifestyles have with each other, the less likely they are to think and behave in prejudicial ways. Therefore, an intercultural city develops, in partnership with other organisations, a range of policies and actions to encourage more mixing and interaction between diverse groups.

84. Does the city have a list/database of all civil society and grassroots organisations that are active in the various fields concerned by intercultural inclusion?

YES, the list is permanently updated, includes all stakeholder irrespective of their formal status and is accessible to the public	
YES, the list is permanently updated and includes all stakeholder irrespective of their formal status, but is not available to the public or only on request	x
YES, the list only includes officially recognised organisations.	
YES, the list is incomplete and not regularly updated	
NO	

If **YES**, please give details (800 characters maximum)

Answer: **The Administration for Culture and Leisure has a list of associations dedicated to sports and culture. The Municipal Head Office has a list of other associations and NGOs with which the municipality cooperates. Those who are on these lists can book meeting rooms. There are established dialogue routines when the need arises to respond to various crises.**

---

85. Does your city collaborate with civil society and grassroots organisations that are active in the various fields concerned by intercultural inclusion?

YES, by holding regular meetings with the organisations	X
YES, by providing information regularly to the organisations on our city's intercultural inclusion policy	
YES, but not in an organised or regular way	
NO	

If **YES**, please give details (800 characters maximum)

Answer: **There are recurring meetings with associations where common needs are examined. There are also regular contacts with stakeholders at local level through the municipality's district work. The structure of**

work together with civil society is being revised. During the pandemic, cooperation with and between various stakeholders in civil society intensified, often addressing issues with intercultural connections. Recurring meetings were held, when the municipality informed about and supported in matters mainly linked to the pandemic. The actors also contributed information from their activities that was important to the municipality. This will continue in some form, but how is now being developed together with the stakeholders.

---

86. Do teachers in elementary/primary schools receive training in intercultural communication and pedagogy?

YES	X
NOT YET, but our city is seriously considering providing such training	
NO, teacher training at elementary/primary level is not a municipal competence	
NO	

If YES, please give details to validate your answer (500 characters maximum)

Answer: **How to communicate with children based on an intercultural approach is a central part of the language development pedagogy used in the municipality. We do not know but hope that the teachers take this pedagogy into their communication with parents. There is a political position in the municipality that we must communicate in Swedish. Of course, this should apply in general, but we should be flexible and nuanced. Already vulnerable groups are at risk of not being reached with important information if the communication is not adapted. Important to highlight language as a rights issue. To solve social challenges, we have to communicate with people and adapt the communication so that we can have a dialogue and convey important information to create a change in behavior.**

Additional information

---

87. Does your city take other actions to promote intercultural interaction, creation and decision-making that have not been mentioned in the answers to this questionnaire?

YES	X
NO	

Please provide a short description (800 characters maximum)

Answer: **The municipality has a long tradition of investing in creativity, knowledge, and culture as a way of meeting the challenges that come with the municipality's demographics. It is a strategic thinking that, for example, led to the creation of Subtopia, a cluster of companies and organizations that work with art and creative industries; Multicultural Center, a foundation that works with research, education and exhibitions around migration, segregation and racism; Fanzingo, a media house that spreads perspectives from underrepresented groups in the media and Changers Hub, an innovation house that offers coaching to young entrepreneurs from the most vulnerable districts.**

---

88. What is the most innovative or effective action your city has taken, or is seriously considering, to promote intercultural interaction, creation and decision-making?

Please provide a short description (800 characters maximum)

Answer: The most innovative and effective action that Botkyrka municipality has taken is the creation of a structure of District Development as a cross-sectoral municipal responsibility. It is a municipal structure that enables officials to be found locally on site, in the city districts, which give them the opportunity to develop a broad network of local actors. By having daily contacts with local stakeholders in civil society and inhabitants, they fulfill an important function for the municipality when it comes to, for example, getting input from citizens. The contacts also take place through the work of the Dialogue Commission, an initiative that gives politicians the opportunity to decide on local investments through direct contact with residents. Through area development as a cross-sectoral municipal commitment, an inclusive, locally based, basic democratic work is developed in multi-ethnic municipal parts.

About the questionnaire

---

89. Which data sources have been used to fill in the questionnaire?

Please indicate the main sources used (500 characters maximum)

Answer: The knowledge of selected municipal officials working in different administrations; Botkyrka municipality's Citizen Survey, Statistics Sweden (www.scb.se) ; the different municipal administrations' activity statistics; the different municipal administrations' annual reports.

Please list the municipal services that provided information to fill in this questionnaire

Answer: Municipal Head Office, Education Department, Human Resources, Culture and Leisure Department, Department for Health and Social caring, Social Welfare department, Department for Urban planning and district developers

---

90. Do you have any remarks on the questionnaire or the accompanying guidelines?

Answer: Many questions overlap and because of that the questionnaire is unnecessarily heavy. It would also be a good idea to ask for examples separate from this questionnaire. We just gave one example as it already felt very heavy. We will be happy to send you more examples from the different competences in the ICC Index. We chose an example with possible structural impact in the different district areas/neighbourhoods, but we could also have deepened in other action only briefly explained in the questionnaire and other hands on examples on intercultural leadership in the Department for Health and Social caring.

Thank you for taking part!

Initial comments from the Council of Europe/Intercultural Cities Program

The overall original/core index of Botkyrka dropped from 83 (2018) to 71 (2022) index points. The reason is that Botkyrka scores lower in the following fields:

- Commitment
- Cultural and civil life
- Mediation
- Language
- Local media
- Open and international outlook
- Intelligence
- Welcoming newcomers

For some of the fields, the questions in the updated Index questionnaire (since 2019) are more specific than in 2018 which results sometimes in lower scoring (even if the situation has not changed).

For example: one of the questions now is:

Has your city formally adopted a public statement that it is, or aspires to be, an Intercultural City?		
YES, the statement was discussed and endorsed by the local council (city parliament)		1
YES, the statement was adopted by the municipal council (city government)	0.75	0.75
NOT YET, but such a statement is being prepared		0.5
NO		0

The answer 2022 is Yes, the statement was adopted by the municipal council, and it scores only 0.75.

2018 the question was: Has the city formally adopted a public statement that it is an Intercultural City?

The answer in 2018 was Yes and the scoring was 100.

This is also the case, for example, in the following question that had also only yes/no – answer possibilities in 2018 and it is more specific today, which results in losses of score points:

“Does your city have an official webpage that communicates its intercultural statement, strategy, and/or action plan?”

However, there are also cases where the answers differ, e.g. in the case of language. The question is the same, but in 2018 the answer was the following:

46

Does the city provide any of the following:

- specific language training in the official language(s) for hard-to-reach groups (non-working mothers, unemployed, retired people etc.)
- learning migrant/minority languages as part of the regular curriculum at schools

- learning migrant/minority languages as a mother tongue course for migrant/minority kids only
- learning migrant/minority languages as a regular language option available to everyone
- support for private/civil sector institutions providing language training in migrant/minority languages
- others, please specify

In the questionnaire 2022 the option “learning migrant/minority languages as part of the regular curriculum at schools” has not been marked. That is the explanation for the lower scores in the field language in 2022.

I hope these examples give an idea what the reasons for the differences in scoring between 2018 and 2022 could be.

Overall, there is a mixture of more precise answer possibilities and different answers that leads to the lower index scores today.

DET HÄR ÄR BOTKYRKA

Botkyrkas rapportering till Europarådets
Intercultural cities index KS/2022:00668
(sammanfattning av enkätunderlag)

Innehåll

Inledning.....	3
Bakgrund	3
Om interkulturell integration.....	3
Återrapportering	3
1. Förvaltningsorganisationens ledning och styrning av det interkulturella arbetet	4
1.1. Policyutveckling, co-design/medskapande och uppföljning.....	4
1.2. Personalsammansättning, representativitet interkulturell kompetens	4
1.3. Interkulturell kommunikation och media.....	5
1.4. Språk och flerspråkighet.....	5
1.5. En öppen inställning till internationella relationer	6
2. Hur interkulturella är kommunens verksamheter?	6
2.1. Interkulturell samhällsservice	6
2.2. Delaktighet och inkludering	6
2.4. Förskola, skola och gymnasium	7
3. Hur interkulturellt är Botkyrka som plats?.....	8
3.1. En välkomnande kultur	8
3.2. Kommunen som interkulturell mötesplats	8
3.3. Hur interkulturella är Botkyrkas bostadsområden?.....	9
3.4. Hur interkulturell är den privata sektorn och arbetsmarknaden i Botkyrka?	9
3.5. Medling och konflikthantering.....	10

Inledning

Botkyrka är medlem av Europarådets globala nätverk Intercultural Cities sedan 2011. Denna rapport är en sammanfattning av Botkyrkas svar till Europarådets (CoE) ICC index. Mätningen av ICC index bedömer Botkyrkas förmåga att gå från ord till handling i att inkludera invånare och medarbetare med olika livserfarenheter, bakgrunder och kompetenser i policyutveckling och co-design/medskapande. Genom ICC index betygsätts Botkyrka kommuns interkulturella kapacitet. ICC index ska återrapporteras återkommande som en del i Botkyrkas åtagande som medlemmar i nätverket. Den information som återges i rapporten har redovisats av ansvariga för de verksamheter som berörs. Statistiken kommer från SCB och kommunens databank. Europarådet uppdaterade indexverktyget 2019 och vår senaste rapport är från 2018 (KS/2017:696).

Bakgrund

I juni 2010 fattade Botkyrkas kommunfullmäktige för första gången beslut om en interkulturell strategi, och den 23 maj 2017 beslutade kommunfullmäktige om strategi för ett jämlikt Botkyrka. Jämlikhetsstrategin (diarienummer) togs fram av en tvärpolitisk styrgrupp och är en sammanslagning av interkultur, jämställdhet, folkhälsa, funktionsnedsattas rättigheter och frihet från hedersrelaterat förtryck och våld till en enda strategi. Jämlikhetsstrategins syfte är att ha en och samma logik i arbetet för interkultur och mänskliga rättigheter, till exempel funktionsnedsattas rättigheter och rätten till hälsa. Det interkulturella arbetet och genomförandet av strategi för ett jämlikt Botkyrka styrs av det handlingsprogram för förverkligandet av strategi för ett jämlikt Botkyrka (KS/2021:00591) som tagits fram gemensamt av Botkyrkas åtta förvaltningar för att uppnå målen i kommunens ettårsplan.

Om interkulturell integration

Interkulturell integration och inkludering betonar nödvändigheten av ömsesidig anpassning med respekt och värnande om universella mänskliga rättigheter. Utgångspunkten är att kulturella spänningar är en inneboende egenskap hos dynamiska samhällen, och att ett brett deltagande beslutsprocesser som påverkar människors liv bidrar till ökad social sammanhållning och lokal ekonomisk utveckling, och att det är en förutsättning för hållbar utveckling.

Den kommunala förvaltningens arbete för en interkulturell utveckling fri från diskriminering utgår från mångfald som normaltillstånd och som resurs i samhället. En annan viktig aspekt är att se, förebygga och överbygga problem och utmaningar. Ett interkulturellt förhållningssätt synliggör och förändrar ojämlika villkor och möjliggör att olika individer och grupper möts och samarbetar över etniska, religiösa och socioekonomiska gränser under likvärdiga förhållanden.

Grundläggande i det interkulturella förhållningssättet är att uppmärksamma och motverka diskriminering och segregationens negativa effekter. För att definieras som interkulturell stad ska Botkyrka kunna visa arbetssätt som systematiskt beaktar och inkluderar kommunens olika invånargrupper i fråga om ursprung, språk, religioner/övertygelser, sexuell läggning och ålder. Det handlar också om interkulturell policyutveckling av den kommunala förvaltningens arbetssätt, metoder och beslutsprocesser.

Återrapportering

Här nedan redovisas Botkyrka kommuns interkulturella kapacitet utifrån rubrikerna i ICC-index. Rapporten redovisar Botkyrkas styrkor och utvecklingsområden i tre delar:

1. Förvaltningsorganisationens ledning och styrning av det interkulturella arbetet.
2. Den kommunala verksamhetens interkulturella kapacitet.
3. Hur interkulturell Botkyrka är som plats.

Till rapporten medföljer fyra bilagor:

- Basfakta om Sverige och Botkyrka – användbara tvärsnitt.
- Begreppslista för interkulturell förståelse.
- Innebörden av ett interkulturellt förhållningssätt av olika kompetenser i den kommunala förvaltningen.
- Botkyrkas svar till i ICC-indexmallen i original.

Insamling av data till indexrapporten har genomförts av Mångkulturellt centrum hösten 2022 på uppdrag av kommunledningsförvaltningen. Botkyrkas enkätsvar till ICC index-mallen i original bifogas som pdf

1. Förvaltningsorganisationens ledning och styrning av det interkulturella arbetet

1.1. Policyutveckling, co-design/medskapande och uppföljning

Några viktiga nedslag i våra svar till ICC index avseende policyutveckling är frågan om jämlikhetsstrategin är ett resultat av samrådsprocesser med invånare som speglar Botkyrkas befolkningsstruktur. Så är det inte, strategin var snarare resultatet av att kommunen arbetat med fokus på att utveckla samverkan med civilsamhället och med inkluderande, konsultativa metoder under lång tid. Utvecklingen av det interkulturella förhållningssättet var ett naturligt nästa steg. Den interkulturella strategin och sedan jämlikhetsstrategin har använts för att betona vikten av att fortsätta utveckla detta arbete och har ingått i ett större arbete för mänskliga rättigheter.

I uppföljningen av förvaltningarnas verksamheter i årsredovisningen ges en samlad bild av utvecklingen inom kommunen kopplat till styrdokumentet Ett hållbart Botkyrka (KS/2020:146). Jämlikhetsstrategin redovisas som ett verktyg som hjälper kommunen att uppnå politiska mål om hållbar utveckling. Alla förvaltningar förväntas beakta jämlikhetsstrategin i sin verksamhetsuppföljning (per kvartal samt en sammanfattande årlig verksamhetsrapport). I verksamhetsuppföljningen finns en instruktion till alla att genomföra analyser och uppföljningar utifrån jämlikhetsstrategin, där interkultur är ett av fem teman som ska genomsyra det kommunala arbetet. Instruktionen är olika väl integrerad på förvaltningarna och kultur- och fritidsförvaltningen har kommit längst.

Botkyrka har skrivit fram policydokument som säkerställer en större mångfald inom organisationen. Kommunens Medarbetar- och arbetsmiljöpolicy fokuserar på att säkra rätt kompetens hos medarbetarna utifrån de behov som finns i kommunen, och i förhållande till kommunens invånare. Kompetensbaserade tillvägagångssätt ökar mångfalden i organisationer.

Ett annorlunda grepp för policyutveckling är den nationella plattformen Unesco LUCS¹ där Botkyrka är ordförande och medgrundare. Plattformen driver kunskapspiloter tillsammans med civilsamhället i syfte att hitta lokala lösningar på komplexa utmaningar. Botkyrka har inom ramen för medlemskapet genomfört tre kunskapspiloter: antiryktesarbete, jämlikhetsdata och interkulturellt flyktingmottagande och en ny om interkulturellt ledarskap i skolan kommer igång i januari.

1.2. Personalsammansättning, representativitet interkulturell kompetens

Statistiska centralbyrån (SCB) visar att 60 procent av kommunens medarbetare har utländsk bakgrund och det motsvarar andelen Botkyrkabor med utländsk bakgrund (60,8 procent, 2020). För kommunens chefer är motsvarande siffra 24 procent. Södertälje kommun, som har en liknande befolkningssammansättning som Botkyrka, har en lägre andel medarbetare med utländsk bakgrund (runt 51 procent) men en högre andel chefer med utländsk bakgrund (27,5 procent, årsredovisningen för

2021). Kopplat till representativitet är det viktigt att understryka att invånare med utländsk bakgrund är en väldigt heterogen grupp. Botkyrka kommun har invånare med ursprung i 167 länder och i Botkyrka talas det över 100 språk. Det betyder att den kommunala förvaltningen behöver fortsätta nyansera och analysera Botkyrkas karaktär och utmaningar. Riktlinjer för en jämlik arbetsplats (KS/2016:857) som har tagits fram som stöd i förverkligandet av strategi för ett jämlikt Botkyrka identifierar en representativ arbetsplats som ett av fyra utvecklingsområden. Med början i december 2022 erbjuds därför utbildning i interkulturellt förhållningssätt till chefer och medarbetare i samarbete med Mångkulturellt centrum.

Förvaltningsorganisationen förväntas ha medborgarfokus i servicen till invånare, och servicen ska riktas olika beroende på olika behov och förutsättningar man kan ha som nyanländ, funktionshindrad och andra unika förhållanden. Ett färskt exempel är att en del verksamheter på Socialförvaltningen och kultur- och fritidsförvaltningen har särskild fokus på HBTQI-perspektivet vid bemötandet av olika invånargrupper som till exempel nyanlända och funktionsnedsatta.

1.3. Interkulturell kommunikation och media

I kommunens pressarbete tar kommunikationsansvariga i så stor utsträckning som möjligt fram Botkyrkabornas berättelser och perspektiv. Förvaltningsorganisationen strävar efter att nyansera, ge fler berättelser och låta Botkyrkaborna komma till tals. Förvaltningarna har bildriktlinjer för att återspegla befolkningssammansättningen och arbetet för en interkulturell samhällsutveckling. Kommunen har sedan länge etablerat kontakt och dialog med lokaltidningar och radiokanaler och ger bland annat stöd till en lokal finsk radiokanal. Botkyrka ger också ekonomiskt stöd till det lokala mediehuset Fanzingo som arbetar med representation i media från unga med olika bakgrunder och livsvillkor.

En av ICC index bedömningspunkter om politik och förvaltning hänvisar till Botkyrkas interkulturella engagemang. Vårt svar är att det sker sporadiskt beroende på förtroendevalda och tjänstepersoner. En annan bedömningspunkt är det interkulturella förhållningssättets synlighet i den kommunala strukturen utifrån hur många klick det tar att komma fram på kommunens webbsida. I Botkyrka tar det tre klick på webben för att nå fram till kommunens interkulturella ställningstagande:

<https://www.botkyrka.se/kommun-och-politik/sa-styrs-kommunen/sa-arbetar-kommunen/sa-arbetar-vi-med.../hallbar-utveckling/interkulturalitet#h-Vadarettinterkulturelltsynsatt>

1.4. Språk och flerspråkighet

Majoriteten av alla barn i Botkyrka är trespråkiga. I Botkyrka erbjuds de elever som önskar modersmålsundervisning i ca 87 språk. Alla elever i Botkyrka som har ett annat språk än svenska som modersmål, eller som vill lära sig minoritetsspråket finska, har rätt att få utbildning i dessa språk. För att få modersmålsundervisning kan elever få resa till andra skolor i stället för att undervisas på sin egen skola. På gymnasiet har elever oavsett språklig bakgrund möjlighet att välja extra tillval av svenska immigrantspråk, till exempel arabiska. Botkyrka är, sedan 2010 års stärkta minoritetslagstiftning, en del av det finska förvaltningsområdet. Kommunen erbjuder äldreboende och förskola med finskspråkig personal.

Förutom möjligheten att få undervisning i modersmålet i skolan finns möjlighet att lära sig svenska inom vuxenutbildningen och SFI, svenska för invandrare. Botkyrkas biblioteksverksamhet är flerspråkig och verkar för att tillgängliggöra möten och utbyten mellan och inom olika språk och kulturer. De anordnar aktiviteter som författarsamtal och språkkaféer, där invånare kan få hjälp att lära sig svenska genom informella samtal. Botkyrka samarbetar också med organisationer i civilsamhället i detta ändamål och för att stärka kunskaperna i svenska för personer som inte deltar i ordinarie aktiviteter i sin vardag.

1.5. En öppen inställning till internationella relationer

Kommunen är inte engagerad i att attrahera utländska studenter till högskola men har samarbetet med Stockholms universitet och en annan Södertörnskommun för att stödja invandrade akademiker in på arbetsmarknaden. Kommunen bedriver inte några handelsprojekt med invandrade invånares ursprungsländer. Den kommunala förvaltningen har ingen uttalad policy för internationella relationer men kommunen är medlem i internationella nätverk som ICC (Europarådet) och ECCAR (Unesco). Grannkommuner som Södertälje har undersökt möjligheter till export och import, som möjliggörs av den invånargrupp som tillhör den irakiska diasporan. I Botkyrka finns många exempel på företagare som själva bedriver importverksamhet från andra länder, men kommunen har ännu inte utvecklat ett sätt att tänka kring det.

2. Hur interkulturella är kommunens verksamheter?

2.1. Interkulturell samhällsservice

Medborgarkontoren är en central interkulturell motor i Botkyrka. De rekryterar gärna samhällsväglare lokalt för att spegla befolkningsammansättningen och språkkunskaper utöver svenska och engelska. De anpassar sin service till invånarna utifrån analyser och efterfrågan. Medborgarcenter möter Botkyrkabon där den är, lyssnar på hans problem och hjälper hen att själv komma vidare i sitt ärende och återkopplar till fackförvaltningen om deras regelverk eller rutiner slår olika mot olika grupper. Ett annat exempel på interkulturellt anpassad service är utvecklingen av den lokala kyrkogården "Lilla Dalen" för att bereda plats åt alla religioner i kommunen. Detta är en del av arbetet inom det interreligiösa nätverket i Botkyrka och utvecklingen av begravningsplatsen samordnas av Svenska Kyrkan som ett regeringsuppdrag.

Biblioteksverksamheten har det interkulturella förhållningssättet som bas i verksamheten. Vissa badhus erbjuder några badtimmar/vecka endast för kvinnor som av olika anledningar inte vill bada bland män. Detta har gjort det lättare för vissa troende kvinnor att lära sig simma, och för kvinnor med trauman av mäns våld att ta del av verksamheten. Det finns även olika typer av baddräkter att hyra, som till exempel är anpassade för kvinnor med muslimsk tro och andra som vill täcka en större del av kroppen. Skolan erbjuder måltider med kött som är halal och det finns alltid vegetariska alternativ.

2.2. Delaktighet och inkludering

I det ordinarie områdes- och demokratiarbetet och i planeringsprocesser involverar kommunen medvetet olika grupper invånare i olika åldrar, från olika områden och med olika bakgrund. Det kan ske genom workshops, rådslag med mera och handla om det mesta från utformning av nya byggnader och ytor, till samhällsfrågor som berör eller upprör. Genom Dialogkommissionen och Botkyrkadialogen kan invånarna ta del av dialogprocesser inför stora förändringar i sina bostadsområden där de till exempel kan bilda arbetsgrupper.

Kultur- och fritidsförvaltningen och kommunstyrelseförvaltningen har en förteckning över föreningar och frivilligorganisationer som kommunen samarbetar med. Det finns etablerade dialogrutiner när behov uppstår, och de som finns med på dessa listor kan boka mötesrum i kommunens lokaler. Kultur- och fritidsförvaltningen har en samordnare för kulturdriven utveckling som jobbar på individnivå med att möjliggöra unga kulturskapares idéer. Förvaltningen använder metoder som stödjer deltagande och medskapande av innehåll, i utveckling av projekt och mötesplatser. Exempel på detta är festivalen This is Alby och Folkhälsoparken i Alby. Interreligiösa nätverket arbetar för att skapa ett fredligt och inkluderande lokalsamhälle med stöd av kommunen.

ICC ställer frågan om det finns någon politisk sammanslutning (råd) som representerar alla etniska minoriteter som står utanför kommunfullmäktige. Något sådant råd eller modell för att etniskt representativa referensgrupper ska kunna påverka kommunal verksamhet och service finns inte i kommunen.

2.3. Arbete mot diskriminering

Botkyrka bedriver ett utvecklingsarbete för att synliggöra diskriminering genom frågor i både medarbetar- och medborgarundersökningarna, men på frågan i ICC index om den kommunala förvaltningen har genomfört en systematisk genomgång av alla kommunala regler och förordningar för att identifiera mekanismer som kan diskriminera invånare med invandrar-/minoritetsbakgrund är svaret nej. I medborgarundersökningen analyserar kommunstyrelseförvaltningen på vilka grunder medborgare upplevt diskriminering och i vilka sammanhang det hände. Den information förvaltningen får in genom medborgarundersökningen kompletteras med statistik och kvalitativa data av olika individfall från den lokala antidiskrimineringsbyrån ADB Stockholm Syd. Skolorna och fritidshemmen följer de svenska skollagarna vilket innebär att de ska arbeta mot diskriminering.

Botkyrka har krav på icke-diskriminering i våra standardkontrakt och villkorar i upphandling att leverantörer ska garantera antidiskriminering och uppfylla vissa andra sociala och etiska villkor i relation till miljö, ekonomisk och social hållbarhet. Upphandling och uppföljning av upphandling är ett utvecklingsområde och verktyg för icke-diskriminering och hållbar utveckling. Den kommunala förvaltningen ställer också krav på att föreningars verksamhet ska vara öppna för alla, och att dessa ska arbeta mot diskriminering i sin verksamhet. Föreningar får stöd om de arbetar inkluderande. Kommunen har också i samarbete med Botkyrkas civilsamhälle anpassat Europarådets good practice om antiryttesarbete till en Botkyrkakontext och tagit fram manualen Stoppa rymtet!

Botkyrka ingår i SKR: s nätverk mot rasism och diskriminering, tillsammans med ett 20-tal kommuner (nationella ECCAR). Kommunen delfinansierar Mångkulturellt centrum (MKC) som forskar kring frågor som rasism och strukturell diskriminering. MKC delar årligen ut K. P. Arnoldssonpriset mot främlingsfientlighet och rasism till personer eller organisationer verksamma i Botkyrka som bidrar till att skapa ett samhälle där människor inte utsätts för diskriminering.

2.4. Förskola, skola och gymnasium

I de flesta klasser i Botkyrka har barnen olika bakgrund. Lärarna har också ofta olika bakgrunder, men inte alltid samma som eleverna själva. I Botkyrka finns skolor där vissa immigrantgrupper har levt i flera generationer på platsen. På sådana skolor kan många lärare ha samma bakgrund som många av eleverna.

Det finns ingen officiell översikt över interkulturellt arbete i skolorna men mycket arbete pågår. Skolor med många elever med utländsk bakgrund arbetar medvetet med perspektivet, men utbildningsförvaltningen bedömer själva att de behöver göra mer på de skolor där majoriteten av eleverna har helsvensk bakgrund. Att det interkulturella arbetet är ojämnt fördelat är enligt förvaltningen en effekt av att vägen till det interkulturella förhållningssättet i Botkyrkas skolor har utvecklats genom tidigare arbete kring "språkutvecklande arbetssätt", vilket skett i skolor där många elever har utländsk bakgrund. Botkyrka arbetar aktivt för att öka andelen barn till föräldrar med utländsk bakgrund som är inskrivna i förskolan, detta har visat sig ha stor betydelse för skolgången längre fram. Kommunstyrelsen beslutade om en kunskapspilot om interkulturellt ledarskap i skolan inom ramen för vårt medlemskap i Lokalt Unescocenter för samarbete (LUCS) strax innan pandemin. Arbetet har nu återupptagits med stöd av kommunstyrelseförvaltningen.

Strax innan sommaren 2022 tog utbildningsnämnden beslut om att utveckla Botkyrkas ”Språkcentrum” med ett skarpare uppdrag i fråga att skapa förutsättningar för interkulturella möten. Avsikten är att nyanlända barn ska fördelas på alla skolor i kommunen. Grundskolechefen har satt en inriktning att rektorer i samma stadsdel ska samarbeta för att få plats åt dem. Det är annars en utmaning att kunna påverka mixen av elever utifrån lagar och regler som säger att ”närhetsprincipen” är standard.

3.Hur interkulturellt är Botkyrka som plats?

3.1. En välkomnande kultur

I Botkyrkas ska förvaltningsorganisationen, så långt det är möjligt, ha ett positivt och individanpassat sätt att möta varje enskild invånare, och vi ska möjliggöra sammanhang där invånare kan mötas över grupptillhörigheter. Kultur- och fritidsförvaltningen delar årligen ut priser till civilsamhällsorganisationer som främjar interkultur, till exempel skapa mötesplatser mellan unga från olika stadsdelar och bygga gemenskap. Tidningen Nyinflyttad har ett avsnitt om kommunens interkulturella synsätt och förtroendevalda uttrycker sig medvetet om invånare med utländsk bakgrund som första, andra, tredje generationens svenskar. Botkyrka kommun anordnar en årlig ceremoni i Hågelby på Sveriges nationaldagen (6 juni) för alla Botkyrkamedborgare som för första gången får sitt svenska medborgarskap.

Socialförvaltningen ger flyktingar utsedda av Migrationsverket, ensamkommande barn och kvotflyktingar boendestöd de första fyra åren. Kvotflyktingar får även stöd i hemmet för att lära sig sköta olika dimensioner av att leva i det svenska samhället. Ensamkommande barn får en egen socialsekreterare som ger stöd, hjälp med placering i familjehem, eller i särskilda hem. Ju mindre bekant en nyanländ är med den nya miljön, desto mer stöd kommer hen att behöva för att känna sig bekväm och säker nog för att börja bygga ett nytt socialt och professionellt nätverk.

3.2. Kommunen som interkulturell mötesplats

De olika kommundelarna har alla utvecklat aktiviteter och insatser utifrån ett tydligt behov eller önskemål från områdes-, nätverksgrupper eller från invånarna. Botkyrkabyggen har insatser av social karaktär för att uppmuntra till social mobilitet och sammanhållning mellan invånargrupper i bostadsområdena. Varje år erbjuder kommunen sommarjobb till unga där möten över gruppgränserna har varit en uttalad ambition. Kommunen ger också stöd till det lokala mediehuset Fanzingo som årligen rekryterar sommarjobbande ungdomar från alla Botkyrkas kommundelar som redaktion till tidskriften Shoo.

En kommunal strategi är att utveckla Botkyrkas parker för att fungera som mötesplatser genom att göra befintliga platser flerfunktionella och på så sätt locka dit olika kategorier invånare. Bra exempel är Folkhälsoparken i Alby och Banslättsparken i Tullinge, båda byggdes i samråd med olika grupper av medborgare. Alby Folkhälsopark är en välbesökt mötesplats med idrottsaktiviteter, utegym, hängmattor, ljudanläggning med Bluetooth och grönytor för odling. Banslättsparken färdigställdes under hösten 2022 och är en universellt utformad glänta i skogen skapad med stöd av klokskap från invånargrupper med olika behov och önskemål, till exempel med olika typer av funktionsnedsättningar och barn och unga.

Kultur- och fritidsförvaltningen spelar en central roll för Botkyrkas förmåga att erbjuda invånarna interkulturella mötesplatser som strategi att minska segregationens negativa effekter, till exempel på idrottsevenemang, bibliotek och andra allmänna platser. I den öppna fritidsverksamheten (fritidsklubbar, fritidsgårdar, mötesplatser för unga vuxna) skapas samverkan och samarbeten mellan personal och besökare i de olika kommundelarna. En annan insats från kultur och fritid är att möjliggöra för unga

personer från områden där invånare sällan arbetar i det etablerade kulturlivet, att själva bli utvecklade konstnärer och/eller bli arrangörer av kulturevenemang.

Kommunens olika kulturaktörer utgår från ett interkulturellt förhållningssätt och medborgarfokus. Som stöd för detta arbete har Botkyrka, förutom en palett av föreningsbidrag, även projektstöd som kan sökas av Botkyrkabor som vill förverkliga en idé. Dessa stöd fyller en viktig funktion som möjliggörare av det interkulturella arbetet och utvecklar Botkyrkas utbud av kulturella och/eller fritidsaktiviteter. Vissa typer av föreningsstöd ges till föreningar för att anordna aktiviteter där barn med olika bakgrund kan mötas och kommunen hjälper också föreningar att nå ut bredare med information om sin verksamhet, och de kan söka bidrag för marknadsföring för att nå en bredare publik i hela kommunen. Föreningen Kompis Sverige, som matchar etablerade Botkyrkabor med nyanlända, skapar nya vänskapsband som också hjälper nyanlända att snabbare integreras i samhället.

För att få invånare att mötas i olika delar av kommunen har kultur- och fritidsförvaltningen avsatt en särskild pott med pengar för att genomföra gemensamma aktiviteter, med minimikravet att minst tre verksamheter samverkar. Föreningsråd i kommundelarna är bland annat med och anordnar Familjefestivalen i Hågelby där invånare från olika delar av kommunen deltar. Allt sammantaget resulterar årligen i ett antal gemensamma utflykter, turneringar, aktiviteter och enklare besök hos varandra.

Botkyrkas konsthall i Fittja fungerar som en mötesplats då den drar publik från andra delar av kommunen, och genom projektet Färgsättarna gör Konsthallen det möjligt för lokala unga vuxna att utvecklas som konstnärer genom offentliga uppdrag. Botkyrka använder sig också av konstnärer, som till exempel Saadia Hussain, som lett konstnärliga processer med olika grupper av invånare skapat kollektiva muralmålningar som ett sätt att mötas, samtala och fira Botkyrkas mångfald. Biblioteket i Botkyrka fungerar som mötesplatser. Som ett exempel har biblioteket i Fittja ändrat sitt katalogiseringssystem så att böcker på olika språk på samma tema nu ligger bredvid varandra och inte i separata avdelningar som tidigare. Syftet är att skapa en brygga att mötas utifrån intresse.

3.3. Hur interkulturella är Botkyrkas bostadsområden?

Botkyrkas politiska inriktning är att minska segregationen och dess negativa effekter också genom en medveten bostadspolitik med blandade upplåtelseformer. Etnicitet inte är explicit i fokus, men en underliggande tanke är att stadsdelar med blandade boendeformer också motverkar etnisk segregation. Det kommunala bostadsbolaget Botkyrkabyggen bidrar också och arbetar för att möjliggöra samverkan mellan grannar.

Målsättningen att motverka den etniska segregationen i kommunen syns även i arbetet med mottagandet av nyanlända flyktingar i kommunen. De flyktingbostäder som byggdes i samband med flyktingmottagandet åren efter 2015 byggdes i till exempel Tumba och Tullinge, stadsdelar med en relativt låg andel personer med utländsk bakgrund jämfört med övriga i kommunen.

3.4. Hur interkulturell är den privata sektorn och arbetsmarknaden i Botkyrka?

I kommunen arbetar Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen för att skapa jobb och sysselsättning för Botkyrkaborna och har genom åren haft många projekt för att stödja utlandsfödda medborgare, och nyanlända. Utöver den kommunala organisationens egna insatser företräder organisationen Företagarna småföretagare i Sverige och har en lokal förening i Botkyrka. De erbjuder bland annat juridisk rådgivning om diskriminering. Andra exempel är organisationerna Companion, som

främjar kooperativt företagande och företagande som sker på lika villkor, samt Nyföretagarcentrum som bland annat erbjuder kurser för att starta företag till exempel på arabiska.

Botkyrka har inga särskilda insatser som syftar till interkulturellt samarbete och kompetens inom den privata sektorn. Utgångspunkten för kommunen har hittills varit att det är bra att det finns butiker och företag som tillgodoser behov kopplat till lokala diaspora grupper. Kommunen kan hjälpa lokala företag att nå ut och utvecklas genom Tillväxt Botkyrka som är en ideell samverkanssatsning mellan näringsliv och kommun som ger utvecklingsstöd till företag med mellan 5–50 anställda.

Mer innovativa och interkulturella initiativ lokalt är Changers Hub som stödjer och utvecklar unga entreprenörer från kommunen, The Good Talents som anordnar utbildningar och event för unga i socialt entreprenörskap och Klump som hjälper kulturentreprenörer att utveckla visioner till hållbara företag. Ett annat lokalt exempel är Miljonbemanning som började i Botkyrka och ha expanderat nationellt. Kommunen stödjer dessa organisationer genom att externt kommunicera organisationernas olika aktiviteter för att hjälpa dem att få uppmärksamhet som kan bidra till deras tillväxt.

I samarbete med Botkyrkabyggen stödjer kommunen utrikes födda kvinnor att komma ut i arbetslivet och få möjlighet till egen försörjning. De får utbildning i svenska en dag i veckan under ett år från kommunens vuxenutbildning (*Qvinna i Botkyrka*). Ytterligare ett exempel är Kvinnors Resurscentrum. De arbetar för att fler kvinnor med utländsk bakgrund i norra Botkyrka ska komma in på länets arbetsmarknad.

3.5. Medling och konflikthantering

Botkyrka har ett organiserat samarbete mellan polis, bostadsbolag och kommunen i kommundelarna, ”Effektiv samordning för trygghet” – EST. Botkyrka kommun och lokalpolisområde Botkyrka har en skriftlig samverkansöverenskommelse med ett medborgarlöfte. I överenskommelsen finns flera prioriterade samverkansområden. Alla kommunens stadsdelar har platser som inte upplevs välkomnande för alla, när sådana platser upptäcks lyfts de genom dialog eller medborgarförslag. Det finns också etablerade samarbetsgrupper mellan olika kommunala aktörer. De gör löpande analyser av hur det går i de olika stadsdelarna för att förändra dynamiken i platser i Botkyrka som upplevs som otrygga.

I kommunen finns ett lokalt interreligiöst nätverk vars syftet är att bidra till samarbete, trygghet och sammanhållning inom och mellan religioner och trossamfund. Det kan handla om allt från läxhjälp och gemensamma studiecirklar, till flyktmottagande och konfliktlösning mellan grupper, och samverkan som inför Paludans koranbränning.

Referens

Helena Rojas
helena.rojas@botkyrka.se

Mottagare

Kommunfullmäktige

Återrapportering av ICC index till Europarådet nätverk Intercultural cities

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige godkänner Botkyrkas återrapportering av ICC index till Europarådet.

Sammanfattning

Bifogad rapport är en svensk sammanfattning av Botkyrkas enkätsvar till ICC index, ett åtagande Botkyrka har som medlem i Europarådets globala nätverk för interkulturella städer (Intercultural Cities). Den redovisar Botkyrkas svar utifrån tre kategorier:

1. Förvaltningsorganisationens ledning och styrning av det interkulturella arbetet.
2. Den kommunala verksamhetens interkulturella kapacitet.
3. Hur interkulturell Botkyrka är som plats.

Rapporten visar att det interkulturella förhållningssättet är olika väl integrerat i kommunens förvaltningar. Kultur- och fritidsförvaltningen är den förvaltning som kommit längst i att integrera det interkulturella förhållningssättet i den ordinarie verksamhet. Förhållningssättet har också fått genomslag i delar av utbildningsförvaltningens förskolor, skolor och verksamheter, och de identifierar själva behovet av att jobba i samma riktning på alla skolor. Medborgarcenter arbetar också medvetet interkulturellt. Kommunen arbetar också medvetet för att förmedla interkultur genom till exempel de bilder vi kommunicerar.

Insamling av data genomfördes av Mångkulturellt centrum hösten 2022 på uppdrag av kommunledningsförvaltningen. Botkyrkas enkätsvar till ICC index-mallen bifogas som pdf.

Ärendet

Att besvara ICC index är en del i Botkyrkas åtagande som medlemmar vilket är ett gemensamt initiativ från Europarådet och Europeiska kommissionen. Senaste indexrapporten från Botkyrka genomfördes 2018 (KS/2017:696).

ICC: s arbete syftar till att stärka och förbättra kommuners tjänster/utbud genom att göra dem mer medvetna om mänskliga rättigheter och mångfaldens möjligheter. Ett annat syfte är att bygga förtroende genom att uppmuntra ett ökat utbyte mellan grupper med olika social, etnisk, religiös bakgrund med mera. ICC ger stöd till medlemmarna att engagera relevanta aktörer i det civila samhället, inklusive medier, och är inriktat på att uppnå handfasta resultat.

Rapporten visar att det interkulturella förhållningssättet är olika väl integrerat i kommunens förvaltningar. Kultur- och fritidsförvaltningen är den förvaltning som kommit längst i att integrera det interkulturella förhållningssättet i den ordinarie verksamheten. Ett annat exempel är att förhållningssättet har satt sig i delar av utbildningsförvaltningens skolor och verksamheter men de identifierar själva behovet av att jobba i samma riktning på alla skolor. Medborgarcenter arbetar också medvetet interkulturellt. Kommunen arbetar också medvetet för att förmedla interkultur genom till exempel de bilder vi kommunicerar.

Insamling av data genomfördes av Mångkulturellt centrum hösten 2022 på uppdrag av kommunledningsförvaltningen. Botkyrkas enkätsvar till ICC index-mallen bifogas som pdf.

Bakgrund

Botkyrka är medlemmar i Intercultural cities sedan 2011 (KS/2011:86). Medlemskapet i ICC ger oss möjlighet att samverka, hämta kunskap och utbyte med de kommuner och städer i Europa som har tagit ställning och som jobbar i samma riktning som Botkyrka. ICC är öppet för städer som är etniskt och religiöst blandade och som vill ta vara på fördelarna med etnisk mångfald, men som också är beredda att hantera svårigheterna och bygga upp en inkluderande, interkulturell identitet fri från rasism och diskriminering.

Kravet för medlemskapet är att deltagarna är beredda att ta steget från mångkulturalism till interkulturalism. Det vill säga, att ha ambitionen att lämna uppfattningen om att olika kulturer ska leva sida vid sida, men utan större utbyte med varandra, till förmån för ett tillstånd där människor från olika kulturella kontext samverkar och lever tillsammans över etniska och religiösa gränser

Ekonomiska konsekvenser av beslutet

Medlemsavgiften uppgår till 5 000 euro/år och finansieras genom de medel som finns till kommunstyrelsens förfogande. Förhållningssättet bedrivs i inom ramen för ordinarie verksamhet och resurser och särskilda insatser inom ramen för kommunstyrelsebeslut, till exempel LUCS-piloten om interkulturellt ledarskap i skolan (KS/2020:243).

Ekonomiska konsekvenser av beslutet

Medlemsavgiften uppgår till 5 000 euro/år och finansieras genom de medel som finns till kommunstyrelsens förfogande. Förhållningssättet bedrivs i inom ramen för ordinarie verksamhet och resurser och särskilda insatser inom ramen för kommunstyrelsebeslut, till exempel LUCS-piloten om interkulturellt ledarskap i skolan (KS/2020:243).

Petra Oxonius
Tf kommundirektör

Charlotta Brask
Utvecklingsdirektör

Bilagor

Till rapporten medföljer fem bilagor:

1. Basfakta om Sverige och Botkyrka.
2. Begreppslista för interkulturell förståelse.
3. Innebörden av ett interkulturellt förhållningssätt av olika kompetenser i den kommunala förvaltningen.
4. Botkyrkas svar till ICC-index i original.

Expedieras till:

Nämndordföranden
Förvaltningsdirektörer

§ 87

Återrapportering till Unescokoalitionen ECCAR/European Coalition of Cities Against Racism KS/2022:00669

Beslut

Kommunfullmäktige godkänner Botkyrkas rapport till ECCAR, europeiska koalitionen av städer mot rasism.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har 2023-06-09 § 111 lämnat ett förslag till beslut.

Inom ramen för sitt medlemskap i ECCAR, europeiska koalitionen av städer mot rasism, redogör Botkyrka kommun (vart fjärde år) för sina insatser och verksamhet inom ramen för Botkyrkas medlemskap i ECCAR. I rapporten som bifogas redogör kommunen för sina insatser enligt ett standardiserat 10-punktsprogram. Sammanfattningsvis har verksamhet pågått inom alla punkter, men tappade tempo under pandemin. Mot slutet av 2022 påbörjade kommunstyrelseförvaltningen en förvaltningsövergripande utbildningsinsats i Interkulturellt Botkyrka fritt från rasism och diskriminering, och kultur- och fritidsförvaltningen gick in i europeiska samarbetet SCORE (*Sporting Cities Opposing Racism in Europe*) tillsammans med lokala idrottsföreningar. Ytterligare en insats som kom i gång hösten 2022 är Botkyrkas kunskapspilot om interkulturellt ledarskap i skolan (KS/2020:243), detta inom ramen för kommunens medlemskap i Unesco LUCS.

Insamling av data genomfördes av Mångkulturellt centrum hösten 2022 på uppdrag av kommunledningsförvaltningen. Botkyrkas enkätsvar till ECCAR-mallen bifogas som pdf.

Kommunstyrelseförvaltningen redogör för ärendet i tjänsteskrivelse.

I debatten yttrar sig Ronnie Anderson (V), Anders Thorén (TUP) och Inger Ros (S).

Yrkande

Inger Ros (S) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Propositionsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Protokollsanteckning

Anders Thorén (TUP) hänvisar till Tullingepartiets protokollsanteckning i kommunstyrelsen.

Expedieras till:

Samtliga nämnder

Samtliga förvaltningsdirektörer

Graz, 10.12.2021

CAT2-TKE_SELFASSESSMENTTOOL/KS/KS/6

f

ECCAR reporting tool

The ECCAR reporting tool consists of three parts:

- 1) General information on your city and its policies to fight racism and discrimination
- 2) Engagement with ECCAR: exchange and feedback
- 3) Reports on specific policies, actions and measures, which you like to share

General instructions:

To answer all the questions, you will need the following expertise:

- An **overview** of your city's context and activities and policies against racial discrimination in various areas of activity and across departments (Level 1 reporting)
- An **overview** of your city's motives to join ECCAR and your city's expectations from ECCAR membership. An overview of aspects on which your city would like to receive feedback from ECCAR or from ECCAR member cities. (Level 1 reporting)
- Somewhat detailed information on **one to three policies of your choice**, which proved effective against racial discrimination or in promoting equality of members of ethnic minorities. (Level 2 reporting)

It is highly recommended that you prepare your report using this word document. You can take your time to research your answers and to fill out the word document yourself or with colleagues. When you have finished preparing your responses, please simply copy/paste them into the reporting tool.

You can also enter your responses directly in the tool and save them to continue working on them later. It is possible to forward the partially completed survey to a colleague. When opting for directly inserting your answers, please note that the reporting session expires after 45 minutes of inactivity on your part. Please also note that you can no longer edit the responses once the final submission has been made.

When reporting, please do not refer to previous answers. Please rather copy and paste the previous answers to the relevant sections.

The fields highlighted in grey are **instructions for answering the questions**. Especially in level 2, there are also examples of possible answers provided. These examples are in no way intended to influence your answers, but only to facilitate them. The examples are taken from the [Toolkit for Equality](#).

Level 1 – Questionnaire for the overall City Report

Below is a questionnaire for the ECCAR reporting tool based on the summary of information that was found to be of interest for the reporting city, the learning city, and/or the network as compiled by the International Centre and reviewed by the working group members. The questionnaire covers the “overall city report” (level 1 reporting), allowing ECCAR members to fulfil the minimum reporting requirements.

City and context

1. Please select your city [*List of member cities and countries is provided in the online questionnaire, please select the one that fits*]

2. How many people live in your city?

- less than 20.000 inhabitants
- 20.001 to 100.000 inhabitants
- 100.001 to 500.000 inhabitants
- more than 500.000 inhabitants

3. Please describe the legal environment of your city/country

[*please tick all applicable options*]

- The country my city is located in is party to the European Convention on Human Rights (ECHR)
- The country my city is located in is party to the Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination (CERD)
- The country my city is located in has adopted domestic laws prohibiting racial discrimination and hate crimes
- The country my city is located in has adopted domestic law prohibiting racial discrimination in the private sector (anti-discrimination laws)
- My city has a legislative or regulatory competence on the prohibition of racial discrimination
- My city has its own legislation prohibiting discrimination within its own competence
- My city has implemented norms and rules preventing racial discrimination, e.g. anti-discrimination clauses in procurement
- Explanatory comments [*please type in your explanations if you like*]

4. What past/historical challenges apply to your city / country?

[*please tick all applicable options*]

- Colonial past
- Fascist past
- National socialist past
- Involvement in slavery and extreme economic exploitation
- Involvement in genocide
  - Other: Sweden was historically an important nation for the emergence of a racial biological ideology

5. Which challenges does your city currently face? [*please tick all applicable options*]

- Significant role of racist political actors
- Collecting data on ethnicity

- Significant racist movements in the population
- Coping with ethnic diversity
- Other: _____

6. Please outline the main achievements against racism in your city since the last ECCAR report. *[if this is your first ECCAR report: since your city became ECCAR member, max. 5000 characters]*

[During 2022, Rasmus Paludan, party leader of the far right and anti-Muslim party Stram Kurs, traveled around Sweden's multi-ethnic neighborhoods and provoked, among other things, by burning the Koran in each neighborhood visited. This caused a great debate about what are the limits of freedom of expression in Sweden, and where racist incitement against ethnic groups begins. Paludan's provocations caused riots in a couple of Swedish cities. Botkyrka, like other municipalities, however, managed to use their own resources in the form of district developers, leisure time leaders and social workers who, in collaboration with local civil society, successfully mobilized for a quiet reception of the far-right extremist agitator.]

Anchoring of the commitment in the city

7. Which person is responsible for ECCAR within your city at the political level?

[please tick all applicable options]

- Mayor
- Vice mayor
- City councillor (Emanuel K)
- Other: _____

8. Who is responsible for ECCAR within your city at the administrative level?

[please tick all applicable options]

- Department for integration
- Department for culture
- Department for security
- Department for human resources
- Other: Department of urban development and planning , part of the Municipal Head office

9. How many people in your city are responsible for ECCAR?

[There is a Human Rights Strategist position that is directly responsible for the coordination work with ECCAR and ICC. But there are also four other positions that, in their work with Public Health, Accessibility/disabled citizens rights, Children's Rights and national minorities rights, also have to deal with issues of racism. Consequently, the answer is 5 people. The municipality also have an overall intercultural strategy (within the municipal strategy for equality) as a political DNA that every employee is expected to understand and act in their day-to-day work in the municipality.]

10. How many people in your city work on anti-racism / discrimination?

[It depends on the perspective from which the question is answered. In a way, everyone at the municipality of Botkyrka must work against discrimination, as the Swedish constitution clarifies that "Public Authorities must work for all people to be able to achieve participation and equality in society and for children's rights to be taken care of. The general public must prevent discrimination against people on the basis of gender, skin colour, national or ethnic origin, linguistic or religious affiliation, disability, sexual orientation, age or other circumstances that apply to the individual as a person." (The form of government 1974:152). Working against racism and discrimination is also written into the school law, which makes it extra important for teachers and schools. With this as background, it can be argued that the municipality's 6,000 employees must work against discrimination. However, there is a position with special coordinator responsibility for this work.]

11. Please describe the diversity in this team, i.e. the composition in terms of ethnicity, migratory background, gender, disability, etc.

[One man, four women. Four people with migrant background: one with background in the Middle East, one with background in Africa and two with background in Europe]

12. How many actions has your city implemented against racism since the last ECCAR report or since becoming member of the network in case it is your first report?

[The work against racism is integrated into many of the municipality's regular activities, which makes it difficult to think about this in numbers. Some actions that can be mentioned are:

- The creation of the Equality Strategy, a steering document in which Botkyrka's intercultural strategy was incorporated together with other steering documents within a human rights framework.

- Continued financial support to the Discrimination Agency in Alby, where people can get juridical advice

- Successful mobilization during the far-right Paludan's visit to Botkyrka thanks to district developers and local civil society actors

- Continued support for Botkyrka's Youth Council, where young people from different parts of Botkyrka, and with different ethnic backgrounds, are trained to participate in political discussions in society.

- Continued support to Mångkulturellt centrum, a municipal foundation that functions as a research center and cultural center that every year gives a prize, the K P Arnoldson prize against xenophobia and racism, to a person or an organization that has distinguished itself for its work against racism and discrimination.]

13. Please briefly describe these actions:

[please briefly outline the title of the action, the initial situation/need for this action, the initiator (city or civil society), the objectives, target groups/beneficiaries and the main actions carried out so far. Please remain briefly in your answer here, max. 5000 characters. If you would like to report in more detail, be kindly referred to Level 2 reporting]

The most important measure since the last report has been the adoption of the document Strategy for an Equal Botkyrka (SEB), in which the former Strategy for an Intercultural Botkyrka was incorporated. SEB was decided in May 2017, and it includes work against racism and discrimination fundamental and a priority area within the framework of intercultural development. Other equality areas in the strategy are public health, gender equality, the rights of the disabled, work against honor-related oppression and violence. These reflect current political priorities in equality. The strategy is written in such a way that other dimensions of equality such as national minorities and LGBTQ can be added.

The equality strategy is an important step in the direction of a sustainable Botkyrka. It frames the municipality's long-term and systematic activities against racism and discrimination with a focus on the limitations in an individual's development which may be the result of negative differential treatment based on outside perceptions ethnic or religious background of fellow human beings. The strategy follows one and the same logic for the corresponding limitations due to gender and functional ability. It covers three basic fields which in turn is interconnected

14. In which policy areas are ECCAR concerns specifically dealt with ECCAR's concerns?

[Please indicate, in which of the listed policy areas your city has implemented actions to address racial discrimination, please tick all applicable options]

- **Point 1: Monitoring, consultation, and collaboration** Botkyrka supports several contexts and activities that increase equal treatment and contribute to less racism and discrimination. Examples of these are Bot Church Youth Council, Bot Church's interreligious network, the handbook "Stop the rumour" and membership in the national platform LUCS. New since the last time is the municipality's development work with a universal design where, to begin with, parks are to be developed based on the needs that different groups of inhabitants who normally do not make their voices heard are to be able to influence so that places become welcoming for everyone. The concept has been established by the functional rights movement and has been adopted to also prevent other types of discrimination and exclusion.
- **Point 2: Data collection** We have continued to develop the work we laid the foundation for within the framework of the ECCAR collaboration, to develop the forms for measuring and following up racism and discrimination (ECCAR ADIX 2011 and "On the need to develop indicators for a municipal work against discrimination in Botkyrka, MKC 2011). In 2014, we took the next step in a knowledge pilot on equality data (Unesco LUCS 2014). These development works have left an impression in citizen and employee surveys where we analyze on what grounds the citizens experienced discrimination and in what context it happened. They have also left their mark on socio-economic analyzes during the Corona pandemic. The Municipality Head Office own measurements are supplemented with the local anti-discrimination agency's statistics and qualitative data on various individual cases from the local anti-discrimination bureau ADB Syd. In autumn 2022, the Multicultural Center published the anthology "To measure racism" where Botkyrka's development process with equality data during the period 2014 – 2017. An important message in it is that Botkyrka has a development work in both more systematically collecting and analyzing this data in the development of the activities. In addition to the above, the Multicultural Center (MKC) regularly conducts research projects that deal with issues of structural discrimination and racism. One of the larger research projects led by MKC since 2018 (with funding from the Swedish organization FORMAS) investigated the impact of the covid pandemic on vulnerable categories of inhabitants in Botkyrka.

Point 3: Anti-discrimination office / Better support for victims of racism and discrimination Botkyrka secures this point by part-financing a local anti-discrimination agency (ADB Syd). The Anti-Discrimination Bureau provides legal and moral support to inhabitants exposed to

discrimination from all over Botkyrka and annually provides the municipality with quantitative and qualitative data. The agency operates at the Multicultural Center in Fittja two days a week. The agreement between the anti-discrimination bureau and Botkyrka municipality also includes continuing education for the municipality's administrations and civil society in the law against discrimination.

- **Point 4: Information provision and awareness raising**

In addition to the information available on the web, Botkyrka's work for more participation in the work against discrimination and racism has taken place in collaboration with the local anti-discrimination bureau. A new step in this is that the culture and leisure administration, since autumn 2022, participates in an EU project together with local sports associations and cities in five other countries to counteract racism (SCORE - Sporting Cities Opposing Racism in Europe). The efforts are rigged with the support of the Municipal Head Office and Botkyrka's local anti-discrimination bureau.

The Municipal Head Office also has several collaborations that aim to create participation by including inhabitants from different areas and groups. Examples of this are the dialogue commission, the Platform, the council for civil society issues, the Botkyrka Youth Council and the media house Fanzingo. In 2022, Fanzingo completed an EU collaboration and has developed two new educational models to strengthen young people's voices: Reversed Town Hall/Caring City Map. The Multicultural Center's anti-racist prize in memory of KP Arnoldson is also a way to create participation. The public can nominate people or organizations that work against xenophobia and racism.

Point 5: Human Resource Management, public procurement and service provision The municipal Head office has developed the recruitment process, social issues in public procurement and in collaborations with the private sector, developed routines at the municipal One Stop Shops, routine to refer to the anti-discrimination bureau when inhabitants and employees want to make a report, policy and strategy for equality and accompanying action program, training efforts for civil servants (web + IRL) and dilemma workshops. Botkyrka's commitment as an administrative municipality for the Finnish language is also part of ensuring service and work on equal terms. We also have various good examples of the administrations in anti-discrimination in practice in both operations and leadership.

- **Point 6 The municipality in cooperation as an active supporter of work on equal terms**

The municipality aims to act as often as possible to create equal opportunities. An example of this is the support we have given and are giving to organizations and social entrepreneurs who want to democratize success in different ways by creating equal conditions regardless of background. Examples of such are Kompis Sverige, Changers Hub, Miljonbemanning, The Good Talents, Löparakademin, Expedition Botkyrka, Kvinnoresurscenter and the media house Fanzingo, which in various ways helps young and old Botkyrka inhabitants and breaks glass ceilings.

- **Point 7 Housing** Botkyrka works with fair access to housing through our municipal housing company and the Social Services Administration has special work to prevent evictions of families with children. We have also had the routine of referring inhabitants who are discriminated against in the housing market in Botkyrka to the local anti-discrimination bureau. As a measure to prevent discrimination, Botkyrkabyggen has a transparent policy for how housing is distributed - a policy that is published on the website. Bot church buildings, transparent on the web. The political decision on mixed tenure forms and the construction of rental rights are Botkyrka's structural contribution to this.

- **Point 8: Education**

The schools follow the Swedish School Law Act, which states that each individual school must develop work that promotes an inclusive social learning environment, prevent, and react to situations of harassment and discrimination. Districts where the majority of students have a foreign background have a greater commitment and focus on working against discrimination and racism and developing intercultural competence, both in the classroom and in meeting students and parents with different backgrounds and life situations. This is done by developing inclusive leadership, working methods and methods that prevent and/or draw attention to prejudice, discrimination and racism. An example is "Language development approach". Another is a knowledge pilot (Unesco LUCS) on intercultural leadership in school, which is a special investment in education in an intercultural Botkyrka free from racism and discrimination for principals, deputy principals and other school managers.

- **Point 9: Cultural diversity**

The cultural and leisure Department in Botkyrka carries out a conscious intercultural work against racism and discrimination both in terms of supply and representation/diversity in cultural producers for the cultural experiences offered to be able to reach a wider audience of people interested in culture. The libraries and Botkyrka art gallery also work consciously with reception and content. One method that has been established in Botkyrka is collective mural painting, where artist Saadia Hussain leads groups of inhabitants to create art through conversation. The municipality also regularly organizes festivals, such as We are Botkyrka in Hågelby park, which is a meeting place for the entire Botkyrka. During the festival, various prizes are awarded to particularly committed people. Another example is the cultural festival This is Alby, which also attracts inhabitants from other parts of the municipality.

- **Point 10: Conflict management and public space**

The municipal administration has a collaboration with Botkyrka's interreligious network to prevent hate crimes connected to religion. Dialogue and intercultural cooperation between neighbors are other examples. The Education Administration, together with the Social Administration, has established Mentors in violence prevention work MVP and Tåget (the train), and in 2021 a Violence Prevention Center (VPC) was established which, among other things, offers mediation to young victims of hate crime. Botkyrka also has special expertise in working with honor-related violence and oppression as a matter of ensuring the individual's human rights.

- **Other: Right now starting up a collaboration between European cities in five countries through funding from the European Commission (SCORE - Sporting Cities Opposing Racism in Europe)**

15. Does your city collect data in relation to equality and discrimination?

[please tick all applicable options]

- No
- yes, the Statistical department (Citizen survey, Collaboration with Södertörns university and research collaboration with our local scientific foundation Multicultural Centre.
- yes, the University / a research institute cooperating with the city
- yes, the Anti-discrimination office or a counselling centre
- yes, other institutions: _____

16. Which other institutions collect data in relation to equality and discrimination in your city?
[please name the institutions, which collect data on equality and racial discrimination in your city, max. 5000 characters]

The Multicultural center (MKC), a municipal foundation, regularly conducts research projects addressing issues on structural discrimination and racism. For instance, one of the bigger research projects led by the MKC with funding from the Swedish organization FORMAS investigated the impact of the COVID-pandemic on vulnerable categories of citizens I Botkyrka.

17. Which data collection mechanisms does your city use to reveal racist discrimination?
[please tick all applicable options]

- Regular surveys.
- Reports of victim support services
- Case reports
- Criminal statistics
- None

ECCAR membership

18. When did your city became ECCAR member?

[All years from 2004 provided, please select the year, that applies]

2007

19. What were the most important motives to join ECCAR?

[please tick all applicable options]

- Value-based decision, rooted in self-understanding of the city and its democratic responsibility
- Bias-motivated political movements
- Coping with ethnic and other diversity

20. What does your city currently expect from its membership in ECCAR?

Learning from other cities [please indicate how important this expectation is for your city]

- Very important
- Important
- Secondary
- Not relevant

Exchange with other cities [please indicate how important this expectation is for your city]

- Very important
- Important
- Secondary

- Not relevant

Reporting to other cities [*please indicate how important this expectation is for your city*]

- Very important
- Important
- Secondary
- Not relevant

Raise voice as a city at the European level [*please indicate how important this expectation is for your city*]

- Very important
- Important
- Secondary
- Not relevant

Being part of a UNESCO network [*please indicate how important this expectation is for your city*]

- Very important
- Important
- Secondary
- Not relevant

21. Does your city have any other expectations not listed? How important are they?

[*please type in your other expectations and how important they are, max. 5000 characters*]

- No

Feedback and exchange with ECCAR

22. What aspects would you need feedback on to analyse and improve your city's work against racism and racial discrimination?

[*please type in the aspects, relevant for your city. Examples from other cities' feedback requests are: how to collect data on racial discrimination, how to anchor ECCAR commitment in the city, how to build an ECCAR team, max. 5000 characters*]

(The aspects of the work that Botkyrka would like feedback on are:

1. The collection of data for which can be used against racial discrimination

2. How to notice and deal with an insidious racist rhetoric in public debates that over time becomes accepted and legitimate,

3. How to deal with the effects of such rhetoric in a municipality like Botkyrka with an international population and its effect on trust in society.)

23. How could other ECCAR cities support you in your work against racism? On which aspects of your work could the input of other ECCAR cities help you?

[please type in the aspects, relevant for your city. Examples from other cities' requests are access to good practices from other member cities, space to speak openly about challenges and achievements, review of your city's strategy against racism, max. 5000 characters]

Botkyrka is particularly interested in exchanging knowledge of good practices against racism with other member cities. There is also a need to highlight and discuss practical difficulties in implementing antiracist practices, as an important need in their development.

24. What feedback methods would be useful to you?

[please tick all applicable options]

- Session with experts
- Discussion session with cities (peer to peer)
- Internal training
- Open webinar
- Other:

You may now report in more detail on up to three measures, actions or policies which you consider as good practice to be shared with other member cities. Do you now wish to report your cities' experiences and good practices?

Please note: If you would like to report measures, actions or policies later on, please save the survey *now* using the function in the top right corner and come back to it when you are ready. Selecting "no" will end the questionnaire and you will be unable to edit your responses after submitting.

- Yes [continue to Level 2]
- No [survey ends, please submit your responses, thank you very much]

Level 2 – Experiences and good practices to be shared

Below you find the questionnaire for the ECCAR reporting level 2. The questionnaire covers the "cities' experiences and good practices to be shared" (level 2 reporting), allowing ECCAR members to report in more detail on their actions applied. The findings will feed into an ECCAR database on good practices. Please report on **one** measure, action or policy which you consider as good practice to be shared with ECCAR member cities. You may report on an ongoing measure, but please make sure that you and your colleagues have experiences with developing the concept, engaging stakeholders, putting into practice the concept, as well as impact and outcome. You may save the information provided by you and forward the questionnaire to a colleague of yours.

When answering the following questions, please consider only one **action**. All questions are related to this specific action.

Please enter the title of your action: District Development as a cross-sectoral municipal activity and infrastructure ensuring equal treatment regardless of origin and district

Developing the concept

This section aims at classifying your action, so that it is easier for other cities to find it in the data base. Moreover, we would like to know how you developed the concept for this action, on which evidence it bases and how you argued and negotiated for it.

1. Please select the area of activity to which your action **fits best**:

[this question aims at classifying your action. Thus, please select only one area – the area to which your action fits the most]

- **Monitoring, consultation and collaboration**
- Data collection
- Anti-discrimination office / integration office
- Information provision and awareness raising
- Public procurement and cooperation with the private sector
- Human resource management
- **Service provision**
- Housing
- Education
- Cultural diversity
- Conflict management and public space
- Other:

2. Which city function is your action **related to the most**?

[this question aims at classifying your action. Thus, please select only one area – the area to which your action fits the most]

- **The city as a democratic institution**, e.g. monitoring discrimination, advisory boards, policies concerning the right to vote
- The city as a **rule-maker**, e.g. city council decisions, conventions, Charter for Diversity, Action Plan, legal advice services, ombuds-institutions
- The city as an **employer**, e.g. affirmative action, diversity management, self-commitment by staff, equality requirements in employment contracts of management staff
- The city as a **service provider**, e.g. immigrant services, trainings, culturally sensitive healthcare, critical reflexion of ethnical stereotypes in art works or sports
- The city as a **public contractor**, e.g. anti-discrimination clauses in procurement contracts

3. What specific current situation on racism does the action address in your city?

[please briefly describe the initial situation in your city, that brought about the need for this action, max. 5000 characters]

[A locally anchored, cross-sector work with district development that involves civil society makes it possible to work against tendencies of ethnic and religious polarization in specific

neighborhoods, as well as expressions of racist provocation from right-wing extremist actors and to counteract the negative social effects that the ethnic segregation that characterizes the municipality can have locally- and also as a tool to Sustainable Development Goal 16 on peaceful and inclusive societies. This is done, among other things, through work that promotes dialogue and certain positions that can act as bridge builders between local actors, such as ethnic associations, and the municipality.]

4. On what evidence is the preparatory phase and decision making based?

[please describe in detail what trigger the political will to this action? Was it evidence from a study, civil society actor's opinions, is the action applied to implement an Action Plan, etc. max. 5000 characters]

[The action is part of the regular municipal structure; the work takes place on a continuous basis and has a long history in Botkyrka. The action is because Botkyrka has chosen to have central political organization combined with an administrative decentralization, where officials are brought closer to the municipal districts, unlike, for example, Stockholm, which has established political district committees. This structure and its benefits for district development links to research on the need for cross-sectoral coordination when it comes to combating the negative effects of ethnic and economic segregation. The district perspective and the belonging municipal infrastructure have emerged from the coordination of municipal work that emerged during the 80s and solidified during the 90s, to promote a good growing up environments for children and young people, not least in districts with a large proportion of people with a foreign background. However, the process has developed organically, based on local needs. Research has subsequently confirmed that the intervention is relevant to address negative effects of ethnic and economic segregation.]

5. Does the action explicitly aim at one or several of the following goals?

[please tick all applicable options]

- Guaranteeing/establishing equality
- Facilitating participation
- Promoting equal opportunities
- Ensuring equal treatment

6. What is the main aim of the action in terms of discrimination in the enjoyment of human rights?

[please select the option, which fits best]

- To prevent discrimination
- To eliminate discrimination
- To sanction discrimination

7. Specific objectives: what is the expected impact of your action?

[please describe the action's main objectives and the impact, that is expected from the action, max. 5000 characters]

[The expected impact of this action is formulated in the document Guidelines for

district development in Botkyrka, [Riktlinjer för områdesutveckling i Botkyrka, KS/2017:96]: "It is about development of Botkyrka from a district perspective. By starting from the specific needs and challenges of the local districts, both in the short and long term, the contributions of the citizen processes are led and coordinated to reach the municipality's common goals.

District development includes:

- Analysis: Assist with neighborhood analysis.
- Activating governance: Develop, coordinate, and lead the implementation of district-wise development programs and annual action plans.
- Follow-up: Assist with follow-up of enforcement and implementation (the municipal board's supervisory duty).
- Coordination: secure coordination of efforts within the citizen processes in each district based on development programs and action plans.
- Stimulate new ways of working and create cooperation between local actors, both municipal and other.
- Work to increase the participation of Botkyrka inhabitants in urban development and ensure that initiatives are taken care of.
- Promote that the municipality enables and strengthens the involvement of civil society.]

8. Who is the main actor of this action?

[who is responsible for this action? Please tick the option, that fits most]

- Local authority
- Civil society
- Civil society is commissioned by local authority

9. Target groups: Who are the participants and beneficiaries of your action?

[please indicate the target group and the beneficiaries of the action. E.g. if your city implements training for civil servants, the civil servants will be the target groups and the city's inhabitants will be the beneficiaries, max. 5000 characters]

[Municipal departments and units, local civil society and local inhabitants in Botkyrkas different districts]

n

10. Please briefly describe your action

[please briefly outline the title of the action, the initial situation/need for this action, the initiator (city or civil society), the objectives, target groups/beneficiaries and the main actions carried out so far. Please remain briefly in your answer here, max. 5000 characters]

[This action addresses the effects of structural racism. The work with local community development is based on Botkyrka's geographical division into the municipal districts of Alby, Fittja, Hallunda-Norsborg, Tullinge and Tumba-Grödinge, where the first three districts are characterized by a higher proportion of people with a foreign background, many of them from non-Western countries, with households that on average have less financial resources and a more precarious work situation than those in other parts of the municipality. The municipality is thus marked by an

ethnic segregation, where the northern parts of the municipality also suffer from a tangible territorial stigmatization. The work with district development counteracts the negative effects of an ethnic urban segregation in the municipality, which tends to reinforce processes that lead to greater inequality. The work with local community development is built into the municipality's regular administration and is primarily controlled through strategic development programs, district analyzes and action plans.

The district perspective and the connected municipal infrastructure have emerged from the coordination of municipal work that emerged during the 90s, in order to create good growing up environments for children and young people, not least in districts with a large proportion of people with a foreign background. The process has developed organically, based on local needs. By starting from the specific needs and challenges of the local district, both in the short and long term, the contributions from citizen processes are led and coordinated to reach the municipality's common goals. The work makes it possible for Botkyrka inhabitants, regardless of background, to participate in the development of their own neighborhoods, and safeguards their initiative, as well as strengthens the involvement of civil society. The community development work also makes it possible for the municipality to act according to more locally anchored analyses, which is necessary in the coordination of its resources and in the development of locally relevant development programs. The work is also of great benefit to the municipality's follow-up work regarding the local outcome of various investments. This work was, for example, central when the municipality together with actors from the local civil society succeeded in mobilizing people in the municipality's multiethnic neighborhoods for a quiet reception of the far-right provocateur Paludan's during the year 2022.]

11. Which actors are responsible for the implementation of the action?

[please tick all options that apply]

- Mayor / vice mayor
- City councillor
- **Public officials**
- Contractors / service providers
- Civil society actors (NGOs, associations)
- Others, namely: _____

12. How much budget is dedicated to the action per year?

[please select the option, that contains the amount of the annual budget for this action]

- Up to 10,000 Euro
- 10,001 to 50,000 Euro
- 50,001 to 100,000 Euro
- **100,001 to 200,000 Euro**
- More than 200,000 Euro

13. Where does the budget come from?

[please indicate whether the city provides temporary funding, i.e. in the frame of a project or whether the city funds the action ongoing or whether there is an external budget available for this action. If more than one options apply, select all applicable options]

- Temporary external funding, e.g. project grant

- Temporary internal funding
- The city's global budget

14. Please indicate the time frame and the duration of the action:

[i.e. start date / end date or start date ongoing, max. 5000 characters]

[The work has been ongoing and developed continuously along with the experiences done since the 1980s.]

15. What resistance did you have to face during the development of the concept? Both internally (within the administration and on a political level) and externally (citizenship, organizations, etc.)?

[please indicate who objected or resisted the action and with which arguments. This way, other cities, who aim at implementing a similar action, may be better prepared for such resistance, max. 5000 characters]

[Among the major challenges that the work has had to deal with is the traditional silo-organizational structure in the municipality, where the various administrations sometimes find it difficult to cooperate. A challenge that arises here is, for example, how planning of future activities takes place, as integrating territorial planning challenges traditional sectional planning.]

16. What specific challenges did you face during the **development of the action's concept** and which solutions did you find?

[please report as simply and concretely as possible about specific challenges and solutions found during the conceptual phase of the action, max. 5000 characters]

[One challenge was to make a holistic and integrated perspective on urban development relevant and understandable for civil servants who work within an administration. This challenge remains, as the public administrations tend to organize themselves around their own activities, so it is a constant effort to remind the importance and relevance of the integrated, cross-sectoral and locally anchored community development.]

Planning and stakeholder engagement

In this section, we would like to learn how you identified the most important stakeholders and cooperation partners for your action. Moreover, we would like to learn how you engaged them and motivated them for collaboration – how did you bring them on board?

17. Who are the most important cooperation partners / stakeholders, e.g. mayor, councilor, anti-discrimination office? *max. 5000 characters*

Among the most important stakeholders is the mayor of the municipality, as community development perspective is written into the municipal council's regulations. Each administrative committee's mission is defined through a regulation [Reglemente], where a holistic and integrated perspective on district-based community development is written. In addition to the mayor and those who sit on the different administration's political committees, the action also affects representatives from local actors, both municipal and other actors, as well as the district developers.

18. What were the three main arguments for engaging these stakeholders / cooperation partners?

[which arguments did you use to bring these stakeholders / cooperation partners on board? max. 5000 characters]

[It is about: 1) adapting to Botkyrka's demographics and differences between different parts of the municipality; 2) to build on the progressive value-based politics and practices that have characterized the municipality for a long time and 3) to operationalize thoughts about the importance of living democracy. These arguments are in line with the realization that good results require an integrated way of working, that is, a way of working that allows several people to take responsibility for the development of the neighborhoods.

19. Did the target group participate in planning?

- Yes
- No

20. Where did you get inspiration for the action?

- Directly from a city
- From the ECCAR network
- From the Toolkit for Equality
- From other sources, namely: It is not about a limited action, but a way of structuring the municipality's work that has a long history and is an integrated part of the municipality's regular organization

21. What specific challenges did you face during **planning and while engaging stakeholders**, and which solutions did you find?

[exemplary challenges: the budget was difficult to calculate; stakeholders were reluctant to cooperate; the mayor of your city was difficult to convince about the action. Exemplary solutions: you argued for the measure based on scientific evidence; you argued with benefits for the municipality and the consequences that can otherwise arise, max. 5000 characters]

[The action goes against traditional ways of thinking about municipal organization, see above answer to question 15]

22. What were the most important drivers and leverages in relation to your action?

[please name them briefly, max. 5000 characters]

[To develop a structure that gives the municipality readiness and opportunity to act both short-term and long-term with the district's needs in focus, with local anchoring. This is also what is now in place.]

Putting the action into practice and daily work

In this section, we are interested to learn how you put your action into practice and how the daily work takes place.

23. What were the most important procedural steps in putting your action into practice?

[please list them briefly. Examples for important procedural steps are related to: providing/renting an office / premises, inner-city communication, public relations, hiring of staff, etc., max. 5000 characters]

[Central to this action is that the work has grown and developed from below. It is based on identified needs at the local level, as well as on the possibility of addressing problems together with the local actors who are affected. It is also central that the perspectives behind the need for a municipal take on community development are written into the municipality's governing documents and regulations.]

24. How did you access the target group?

[which means did you apply to reach the target group of the action and which worked best? max. 5000 characters]

[See above, part of the ordinary operations]

25. Public relations: how did you make your action visible in the city?

[please describe which PR strategies / channels you used to make your action visible in the city, max. 5000 characters]

[The action is part of the ongoing municipal work. The district developer's recurring meetings make the work visible to local actors. The work often leads to local events and activities, such as e.g. festivals, inaugurations or theme days, which make the work visible to inhabitants and to a wider audience.]

26. What specific challenges did you face when **putting your action into practice and during the daily work**, and which solutions did you find?

[examples for possible challenges of an ongoing practice are: making the action known in the city; accessing the target group; hiring staff. Examples for possible solutions are: engaging multipliers to access the target group, communicating the expected benefits of the action, organizing a PR-event, whereby the Mayor supports the action, max. 5000 characters]

[A challenge when it comes to operationalizing the action is to create and maintain contact with relevant local actors, something that requires long-term presence and the creation of trusting relationships. Part of this is also about creating realistic expectations for what the work can lead to for the actors involved. Other challenges are that this action leads to changes in the traditional organization of municipal organization, and that there must be funding for the action that is part of the regular budget – it should not be project-based, in other words.]

Impact and outcome

27. Which impact and outcomes were achieved by the action?

[please briefly describe the impact and outcomes of your action, max. 5000 characters]

[Over the years, the action has contributed to an increased trust capital in the districts between district strategists and involved local actors, something that has been fundamental for the local anchoring of the municipal work and for counteracting the negative social effects of ethnic segregation at the district level. It has made it possible for local actors, for example women's groups, ethnic associations or small companies owned by people with a foreign background, to be able

to participate in the work with district development, as well as to be able to participate in the mobilization around common challenges in the local district.]

28. Was the action evaluated in respect to its impact?

- Yes, periodically
- Yes, more than once but not periodically
- Yes, once
- Not yet, but it will be evaluated
- No
- I do not know

If the action was evaluated at least once:

a) a) Who evaluated the policy?

[was the action evaluated by the city or the implementers of the action, e.g. by feedback questionnaires among beneficiaries. Or was another actor / institute commissioned with the evaluation, max. 5000 characters]

[It is part of the municipality's continuous follow-up work, including annual reports.]

b) Please briefly point out the methods you applied during the evaluation

[The action is not a short term project, but a permanent and incorporated dimension in the regular municipal work that responds to Botkyrka's overarching goal of democracy and equality. The evaluation takes place in each municipal administration, in the ordinary follow-up work, via reporting of past concrete activities in two interim reports and an annual report each year.]

c) Was the evaluation indicator based?

- Yes
- No
- I do not know

d) How was the target group of the action involved into the evaluation?

[e.g. by means of having a say during feedback sessions; or was the evaluation rather based on indicators for the realization of the action's objectives, e.g. number of beneficiaries, max. 5000 characters]

[This takes place through the everyday contact between district developers, inhabitants and the civil society on which the action is based.]

29. According to your experience, would you deem the practice

- Very good
- Good
- Improvable
- It did not meet the expectations

30. What made your action successful? Please outline the 3 key factors of success

[examples for success factors are: political will to provide adequate resources for the action; visibility of the action in the city; good contacts with local press; clearly defined purpose of the action, etc., max. 5000 characters]

[The factors that contributed to making this action successful are: 1) a long-term and local contact with different groups of inhabitants in the various municipal districts 2) a continuous presence of "District strategists", or municipal community developers with the right skills in the districts and 3) a holistic perspective on needs and efforts and a cross-sector municipal preparedness to meet these needs.]

31. Please outline 3 lessons learnt

[based on your experience with this action, what would you share with other cities as a lesson learnt? What should other cities avoid, when developing or implementing a similar action? max. 5000 characters]

[1: It is important that the municipal structure that enables cross-sector municipal work that counteracts the negative effects of segregation is sanctioned and anchored at the highest political level; 2: It is central to develop routines that enable participation from affected inhabitants and officials; 3) it important to secure permanent and sufficient resources to carry out the action, financially and in terms of personnel and time.]

32. What makes your action sustainable?

[e.g. the action is anchored in the city's constitution / statute, the budget covers costs for PR and awareness raising, the evaluation process is transparent, max. 5000 characters]

[What is crucial about this action is that it is not a project. Research shows that addressing structural problems, such as structural racism, with projects is not effective. These tend to only exist while temporary funding is available, and rarely affect the existing structures. The sustainable aspect about this action is therefore that it is part of the municipality's regular structure and work.]

33. Would you recommend the action to other cities?

- Yes
- No

34. What were the most important challenges during the evaluation and impact assessment of your action, and which solutions did you find?

[examples for possible challenges in relation to evaluation: only quantitative indicators (e.g. number of beneficiaries) are used; beneficiaries are hesitant to provide feedback openly. Examples for possible solutions: using qualitative and quantitative indicators for evaluation; making the purpose of evaluation clear to the beneficiaries and assuring them, that they will have no disadvantages from providing criticism or suggestions to improve; taking the feedback into account for follow-up mechanisms, max. 5000 characters]

[The biggest challenges with this action were 1) to evaluate relationships of cause and effect in the work of developing, justifying and permanenting a locally rooted, cross-sector work under the auspices of the municipality as a response to the challenges that Botkyrka municipality has, among other things, with an ethnic segregation and stigmatization of the multi-ethnic

neighborhoods, as well as 2) to derive positive effects that are discernible in local districts to the long-term work within the regular structure.]

Thank you for reporting about this action. Would you like to report on another action?

- Yes [continue to new measure, repeat Level 2]
- No [survey ends, thank you so much for your detailed information. Please submit the survey]

Level 2, additional measure (repeat for up to three measures total):

[Please copy the Level 2 questions (starting from p. 7) and fill in the answers with regard to the second measure, you wish to report. You can report on up to three measures in the tool]

DET HÄR ÄR BOTKYRKA

Återrapportering till Unescokoalitionen ECCAR KS/2022:00669

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
Bakgrund	3
Inledning.....	4
Insatser inom ramen för ECCAR: s 10-punktsprogram mot rasism och diskriminering	4
Nya insatser sedan förra återsrapporteringen (KS/2018:490).....	7
Områdesbaserat arbete - ett exempel på etablerad verksamhet i Botkyrka som bidrar till ökad inkludering mot rasism och diskriminering	8

Sammanfattning

I denna rapport redogör Botkyrka för insatser och verksamhet inom ramen för vårt medlemskap i ECCAR, europeiska koalitionen av städer mot rasism. Under en period har arbetet tappat tempo och en bidragande orsak har varit pandemin. Mot slutet av 2022 kom utvecklingsarbetet i gång igen. Vi påbörjade en intern utbildningsinsats i Interkulturellt Botkyrka fritt från rasism och diskriminering, kultur- och fritidsförvaltningens gick in i europeiska samarbetet SCORE (*Sporting Cities Opposing Racism in Europe*) tillsammans med lokala idrottsföreningar. En annan insats som stått still under pandemin har varit Botkyrkas kunskapspilot om interkulturellt ledarskap i skolan (inom ramen för kommunens medlemskap i Unesco LUCS). Piloten (KS/2020:243) kom i gång under hösten 2022.

Den senaste åiterrapporteringen genomfördes 2018 (KS/2018:490). 2019 kompletterades rapportmallen med ett avsnitt där medlemsstäder får redogöra för en särskild insats som vi bedömer har betydelse för uppfyllandet av vårt åtagande som medlemmar. En annan ny anvisning är att vi ska tydliggöra vad som är nytt sedan senaste rapporten. Den nya rapportmallen ställer också frågor om strukturella förutsättningar, det vill säga vad som finns på plats i organisationen för att säkerställa långsiktigheten och hållbarheten i insatserna, både politiskt och i tjänstepersonorganisationen.

Bakgrund

ECCAR står för European Coaliton of Cities Against Racism och etablerades i Nürnberg 2004. Etableringen just där har ett symbolvärde utifrån platsens historiska betydelse genom Nürnbergrättegångarna efter Andra Världskriget, och med den bakgrunden som stad också ett mångårigt engagemang för mänskliga rättigheter och mot rasism.

ECCAR är en av sju koalitioner i International Coalition of Cities Against Racism (ICCAR)¹ som alla arbetar efter samma program. Medlemskapet kretsar kring genomförandet av ECCAR: s 10-punktsprogram mot rasism och diskriminering. Programmet riktar in sig på aktiva åtgärder inom områden där kommunen med utgångspunkt i kommunallagen har ett ansvar att säkerställa likabehandling:

1. Uppföljning, samråd och samverkan mot rasism och diskriminering.
2. Mäta och följa upp rasism och diskriminering.
3. Bättre stöd till offer för rasism och diskriminering.
4. Mer delaktighet och bättre informerade kommuninvånare.
5. Kommunen som aktiv stödjare av arbete för lika möjligheter.
6. Kommunen ger service och arbete på lika villkor.
7. Rättvis tillgång till bostäder.
8. Utmana rasism och diskriminering genom utbildning.
9. Arbeta för mångfald, mot rasism och diskriminering inom kultursektorn.
10. Konflikthantering och hatbrott i det offentliga rummet.

---

¹ Afrika, Syd-, respektive Nordamerika, Stilla havet, Asien, Mellanöstern.

Botkyrka har varit medlem sedan 2007. Förtroendevalda från majoritet och opposition har, med sakkunnigt stöd från tjänstepersoner, medverkat till utvecklingen av ECCAR internationellt (inkl. vicepresidentskap 2009–2013). Det aktiva deltagandet har använts för lokal politikutveckling i Botkyrka. Några exempel är ECCAR Adix -basen till kommunens frågor i medborgarenkäten, forskningscirklar om rasism för invånare, Antirykteskampanjen Botkyrka fördomsfritt, samarrangemang på ECCAR-konferenser tillsammans med Botkyrka Ungdomsfullmäktige, den lokala antidiskrimineringsbyrån och andra aktörer i civilsamhället. Botkyrkas förtroendevalda var också, tillsammans med Diskrimineringsombudsmannen och Sveriges kommuner och regioner, initiativtagare till etableringen av svenska ECCAR-nätverket som än idag samordnas av SKR (2008).

Inledning

Den senaste åiterrapporteringen genomfördes 2018 (KS/2018:490). 2019 ändrade ECCAR sin mall för rapportering. Den har kompletterats med ett avsnitt där medlemsstäder får redogöra för en särskild insats vi bedömer har betydelse för uppfyllandet av vårt åtagande som medlemmar. En ny anvisning är också att vi ska tydliggöra vad som är nytt sedan senaste rapporten. Den nya rapportmallen ställer också frågor om strukturella förutsättningar, det vill säga vad som finns på plats i organisationen för att säkerställa långsiktigheten och hållbarheten i insatserna, både politiskt och i tjänstepersonorganisationen.

Alla medlemskommuner lämnar också allmän information om relevanta nationella lagar, juridiska beslut och regler som påverkar medlemskapet. Botkyrkas enkätunderlag på engelska bifogas i sin helhet.

Insamling av data genomfördes av Mångkulturellt centrum hösten 2022 på uppdrag av kommunledningsförvaltningen. Botkyrkas enkätsvar till ECCAR-mallen bifogas som pdf.

Insatser inom ramen för ECCAR: s 10-punktsprogram mot rasism och diskriminering

Punkt 1: Uppföljning, samråd och samverkan för större uppmärksamhet på rasism och diskriminering

Botkyrka stödjer ett flertal sammanhang och verksamheter som i sin gärning ökar lika behandling och bidrar till mindre rasism och diskriminering. Exempel på dessa är Botkyrka Ungdomsfullmäktige, Botkyrkas interreligiösa nätverk, handboken ”Stoppa ryktet” och medlemskap i den nationella plattformen LUCS, Lokalt Unescocenter. Nytt sedan sist är kommunens utvecklingsarbete med universell utformning där till att börja med parker ska utvecklas utifrån behoven som olika invånargrupper som normalt inte gör sin röst hörd ska få påverka så att platser blir välkomnande för alla. Begreppet har etablerats av funktionsrättsrörelsen och har anammats för att också förebygga andra typer av diskriminering och exkludering.

Punkt 2: Mäta och följa upp rasism och diskriminering

Botkyrka har fortsatt att utveckla det arbete som vi som första svenska kommun lade grunden för inom ramen för ECCAR-samarbetet att utveckla formerna för att mäta och följa upp rasism och diskriminering (ECCAR ADIX 2011 och ”*Om behovet av att utveckla indikatorer för ett kommunalt arbete mot diskriminering i Botkyrka, MKC 2011*). 2014 togs nästa steg i en kunskapspilot om jämlikhetsdata (Unesco LUCS 2014). Dessa utvecklingsarbeten har sedan lämnat avtryck i Botkyrkas *medborgar- och medarbetarenkäter där frågeställningar ingår kring* om och i sådana fall på vilka grunder medborgarna upplevt diskriminering och i vilka sammanhang det hände, *samt i socioekonomiska analyser under Coronapandemin*. Förvaltningsorganisationens egna mätningar kompletteras med den lokala antidiskrimineringsbyråns statistik och kvalitativa data om olika enskilda fall från den lokala antidiskrimineringsmyndigheten ADB Syd. Hösten 2022 gav Mångkulturellt centrum ut antologin ”Att mäta rasism” där Botkyrkas utvecklingsprocess med jämlikhetsdata under perioden 2014 – 2017. Ett viktigt budskap i den är att Botkyrka har ett utvecklingsarbete i att både mer systematiskt samla och analysera denna data i utvecklingen av verksamheterna.

Utöver ovan bedriver Mångkulturellt centrum (MKC) regelbundet forskningsprojekt som behandlar frågor om strukturell diskriminering och rasism. Ett av de större forskningsprojekten som letts av MKC sedan 2018 (med finansiering från den svenska organisationen FORMAS) undersökte covid-pandemins inverkan på utsatta kategorier av invånare i Botkyrka.

Punkt 3: Bättre stöd till offer för rasism och diskriminering

Botkyrka säkerställer denna punkt med att delfinansiera en lokal antidiskrimineringsbyrå (ADB Stockholm Syd). Antidiskrimineringsbyrån ger juridiskt och moraliskt stöd till diskrimineringsutsatta invånare från hela Botkyrka och förser årligen kommunen med data. Byrån är verksam på Mångkulturellt centrum i Fittja två dagar i veckan. I avtalet med kommunen ingår också utbildning till kommunens förvaltningar och civilsamhälle i lagen mot diskriminering.

Punkt 4: Mer delaktighet och bättre informerade kommuninvånare

Utöver den information som finns på webben har Botkyrkas arbete för mer delaktighet i arbetet mot diskriminering och rasism skett i samarbete med den lokala antidiskrimineringsbyrån. Ett nytt steg i detta är att kultur- och fritidsförvaltningen, sedan hösten 2022, medverkar i ett EU-projekt tillsammans med lokala idrottsföreningar och städer i fem andra länder för att motverka rasism (SCORE - Sporting Cities Opposing Racism in Europe). Insatserna genomförs med stöd av kommunledningsförvaltningen och en lokal antidiskrimineringsbyrå.

Förvaltningsorganisationen har också ett flertal samarbeten som syftar till att skapa delaktighet genom att inkludera invånare från fler grupper. Exempel på detta är dialogkommissionen, Plattformen, rådet för civilsamhällesfrågor, Botkyrka Ungdomsfullmäktige och det Botkyrkabaserade mediehuset Fanzingo. Under 2022 avslutade Fanzingo ett EU-samarbete och har utvecklat

två nya pedagogiska modeller för att stärka ungas röster: Reversed Town Hall/Caring City Map.

Mångkulturellt centrum's antirasistiska pris till KP Arnoldsons minne är också ett sätt att skapa delaktighet. Allmänheten får nominera personer eller organisationer som arbetar mot främlingsfientlighet och rasism.

Punkt 5: Kommunen som aktiv stödjare av arbete för lika möjligheter

Kommunen har ambitionen att så ofta det går agera som möjliggörare av lika möjligheter. Avtryck av detta är det stöd vi gett och ger till organisationer och sociala entreprenörer som på olika sätt vill demokratisera framgång genom att skapa lika förutsättningar oavsett bakgrund. Exempel på sådana är Kompis Sverige, Changers Hub, Miljonbemanning, The Good Talents, Löparakademin, Expedition Botkyrka, Kvinnoresurscenter och mediehuset Fanzingo som på olika sätt hjälper unga och gamla Botkyrkabor och krossa glastak.

Punkt 6: Kommunen ger service och arbete på lika villkor

Förvaltningsorganisationen har utvecklat rekryteringsprocessen, inkluderat sociala frågor vid offentlig upphandling och i samarbeten med privata sektorn, medborgarkontorens rutiner, policy och strategi för jämlikhet och medföljande handlingsprogram, utbildningsinsatser för tjänstepersoner (web + IRL) och dilemma-workshops.

I samarbetet med den lokala antidiskrimineringsbyrån ingår att invånare kan få kostnadsfri rådgivning och hjälp med ärenden av byrån om de upplever att de blivit diskriminerade. Botkyrka kommun kommunicerar till sina medarbetare på Botweb att förutom det förebyggande arbete som görs och stöd från facket, samt möjligheten till anmälan internt av kränkande särbehandling så finns det möjlighet till kostnadsfri rådgivning via Antidiskrimineringsbyrån Stockholm Syd.

Botkyrkas åtagande som förvaltningskommun för det finska språket är också en del i att säkerställa service och arbete på lika villkor. Vi har också olika goda exempel på förvaltningarna i antidiskriminering i praktiken i både verksamhet och ledarskap.

Punkt 7: Rättvis tillgång till bostäder

Botkyrka jobbar med rättvis tillgång till bostäder delvis genom vårt kommunala bostadsbolag och Socialförvaltningen har ett särskilt arbete för att förebygga vräkningar av barnfamiljer, samt genom ett politiskt beslut om blandade upplåtelseformer. Det finns också en rutin att hänvisa invånare som blir diskriminerade på bostadsmarknaden i Botkyrka till den lokala antidiskrimineringsbyrån. Som en åtgärd för att förebygga diskriminering har Botkyrkabyggen en transparent policy för hur bostäder fördelas – en policy som publiceras på hemsidan. Botkyrkabyggen, transparenta på webben.

Punkt 8: Utmana rasism och diskriminering genom utbildning

Skolorna i Botkyrka följer Skollagen som säger att varje enskild skola ska utveckla ett arbete som främjar en inkluderande social lärmiljö, förebygga och reagera på situationer av trakasserier och diskriminering. Stadsdelar där majoriteten elever har utländsk bakgrund har ett större engagemang och fokus

på att utveckla interkulturell kompetens att möta föräldrar med olika bakgrund och livssituation. Detta görs genom att utveckla inkluderande ledarskap, arbetssätt och metoder som förebygger och/eller uppmärksammar diskriminering och rasism. Några exempel är Språkutvecklande arbetssätt, en LUCS-pilot om interkulturellt ledarskap i skolan, särskild satsning på utbildning i ett interkulturellt Botkyrka fritt från rasism och diskriminering för rektorer, biträdande rektorer och andra skolchefer.

Punkt 9: Arbeta för mångfald inom kulturektorn

Kultur- och fritidsförvaltningen i Botkyrka bedriver ett medvetet interkulturellt arbete mot rasism och diskriminering både vad gäller utbud och representation/mångfald hos kulturproducenter för att de kulturella upplevelser som erbjuds för att kunna nå en bredare publik av kulturintresserade. Också biblioteken och Botkyrka konsthall arbetar medvetet med bemötande och innehåll. Ett annat sätt att arbeta för mångfald inom kulturektorn är kollektiva muralmålningar som konstnären Saadia Hussain gjort med invånargrupper. Kommunen anordnar också regelbundet festivaler, som familjefestivalen Vi är Botkyrka i Hågelby, där invånare från kommunens olika delar lätt kan ta sig till. Under festivalen delas olika priser ut till särskilt engagerade personer. Ett annat exempel är kulturfestivalen This is Alby som också lockar invånare från andra kommuner.

Punkt 10: Konflikthantering och hatbrott i det offentliga rummet

Kommunledningsförvaltningen har ett samarbete med Botkyrkas interreligiösa nätverk för att förebygga hatbrott med koppling till religion. Dialog och interkulturella samarbeten mellan grannar är andra exempel. Utbildningsförvaltningen har tillsammans med Socialförvaltningen etablerat ett våldspreventivt arbete, MVP² och Tåget³ och 2021 etablerades Våldspreventivt center (VPC) 2021 som bland annat erbjuder medling till unga brottsoffer. Botkyrka har också särskild kompetens i att arbeta med hedersrelaterat våld och förtryck som en fråga om att säkerställa den enskilda individens mänskliga rättigheter.

Nya insatser sedan förra återslagberättelsen (KS/2018:490)

De insatser vi redogör för som nya sedan förra rapporteringen är följande:

- Handlingsprogram för jämlikhet som svar på hur vi ska gå från ord till handling i förverkligandet av Strategi för ett jämlikt Botkyrka (KS/2021:00591).
- En kunskapspilot i interkulturellt flyktingmottagande inom ramen för Botkyrkas medlemskap i föreningen LUCS (KS/2017:779).
- Framgångsrik mobilisering under högerextrema Paludans besök i Botkyrka tack vare områdesstrategier och lokala civilsamhällesaktörer vid två olika tillfällen.
- Intern utbildningsinsats i Interkulturella Botkyrka fri från rasism och diskriminering med start i december 2022.
- Kultur- och fritidsförvaltningens medverkan i europeiska samarbetet SCORE (*Sporting Cities Opposing Racism in Europe*).

² MVP= Mentors in Violence Prevention. Arbetet riktas till barn i 6:an och 9:an.

³ En variant av MVP riktad till barn i förskola och grundskola.

- Ny kunskapspilot inom LUCS-samarbetet om interkulturellt ledarskap i skolan (KS/2020:243) har just påbörjats.

Områdesbaserat arbete - ett exempel på etablerad verksamhet i Botkyrka som bidrar till ökad inkludering mot rasism och diskriminering

Vi har valt att beskriva det områdesbaserade arbetet då det är en del av kommunens ordinarie förvaltning. Stadsdelsutvecklingen och den kommunala infrastrukturen som stödjer denna har utvecklats organiskt och utifrån lokala behov sedan 80- och 90-talet i syfte att skapa likvärdiga och goda uppväxtmiljöer för barn och unga i alla stadsdelar.

Det områdesbaserade arbetet gör det möjligt för kommunen att agera utifrån lokalt förankrade analyser. Genom att utgå från kommundelens specifika behov och utmaningar, både på kort och lång sikt, leds och samordnas bidragen för att nå kommunens gemensamma mål. Arbetet gör det möjligt för Botkyrkaborna, oavsett bakgrund och ursprung, att delta i utvecklingen av sina egna stadsdelar och värnar deras initiativförmåga samt stärker civilsamhällets engagemang. En underliggande, men outtalad, huvuduppgift är att hantera effekterna av strukturell diskriminering. Ett lokalt förankrat tvärsektorielt arbete som involverar det civila samhället gör det möjligt att förebygga och ibland hantera de olika stadsdelarnas sätt att uttrycka rasism och tendenser till etnisk och religiös polarisering. Ett bra exempel på detta är incidenten med den danske högerextremisten Rasmus Paludans Koranbränning. Det mesta områdesbaserade arbetet har en proaktiv ambition, det vill säga att förebygga segregation och negativa sociala effekter av ojämlik tillgång till livschanser.

Områdesarbetet är en motor i Botkyrkas uppfyllande av det globala utvecklingsmålet om fredliga och inkluderande samhällen (SDG 16). Det görs genom insatser som främjar dialog och samarbeten och genom att lyfta fram funktioner och aktörer i det lokala civilsamhället som kan fungera som brobyggare mellan lokala aktörer, föreningar och kommunen. Det områdesbaserade utvecklingsarbetet har genom åren bidragit till ett ökat förtroendekapital i stadsdelarna mellan lokala aktörer och kommunens områdesstrateger med flera, som företrädare för den kommunala förvaltningen.

Referens

Helena Rojas
helena.rojas@botkyrka.se

Mottagare

Kommunfullmäktige

Återrapportering till Unescokoalitionen ECCAR/European Coalition of Cities Against Racism

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige godkänner Botkyrkas rapport till ECCAR, europeiska koalitionen av städer mot rasism.

Sammanfattning

Inom ramen för sitt medlemskap i ECCAR, europeiska koalitionen av städer mot rasism, redogör Botkyrka kommun (vart fjärde år) för sina insatser för och verksamhet inom ramen för Botkyrkas medlemskap i ECCAR. I rapporten som bifogas redogör kommunen sina insatser enligt ett standardiserat 10-punktsprogram. Sammanfattningsvis har verksamhet pågått inom alla punkter, men tappade tempo under pandemin. Mot slutet av 2022 påbörjade kommunstyrelseförvaltningen en förvaltningsövergripande utbildningsinsats i Interkulturellt Botkyrka fritt från rasism och diskriminering, och kultur- och fritidsförvaltningens gick in i europeiska samarbetet SCORE (*Sporting Cities Opposing Racism in Europe*) tillsammans med lokala idrottsföreningar. Ytterligare en insats som kom igång hösten 2022 är Botkyrkas kunskapspilot om interkulturellt ledarskap i skolan (KS/2020:243), detta inom ramen för kommunens medlemskap i Unesco LUCS.

Insamling av data genomfördes av Mångkulturellt centrum hösten 2022 på uppdrag av kommunledningsförvaltningen. Botkyrkas enkätsvar till ECCAR-mallen bifogas som pdf.

Ärendet

Botkyrka är medlem i ECCAR sedan 2007. Medlemskapet kretsar kring genomförandet av ECCAR: s 10-punktsprogram mot rasism och diskriminering. Den senaste återrapporteringen genomfördes 2018 (KS/2018:490).

2019 kompletterades rapportmallen med ett avsnitt där medlemsstäder får redogöra för en särskild insats som vi bedömer har betydelse för uppfyllandet av vårt åtagande som medlemmar. En annan ny anvisning är att vi ska tydliggöra vad som är nytt sedan senaste rapporten. Den nya rapportmallen ställer också frågor om strukturella förutsättningar, det vill säga vad som finns på plats i organisationen för att säkerställa långsiktigheten och hållbarheten i insatserna, både politiskt och i tjänstepersonorganisationen.

10 punktsprogrammet riktar in sig på aktiva åtgärder inom områden där kommunen med utgångspunkt i kommunallagen har ett ansvar att säkerställa likabehandling:

1. Uppföljning, samråd och samverkan mot rasism och diskriminering.
2. Mäta och följa upp rasism och diskriminering.
3. Bättre stöd till offer för rasism och diskriminering.
4. Mer delaktighet och bättre informerade kommuninvånare.
5. Kommunen som aktiv stödjare av arbete för lika möjligheter.
6. Kommunen ger service och arbete på lika villkor.
7. Rättvis tillgång till bostäder.
8. Utmana rasism och diskriminering genom utbildning.
9. Arbeta för mångfald, mot rasism och diskriminering inom kultursektorn.
10. Konflikthantering och hatbrott i det offentliga rummet.

Botkyrka återrapporterar inom alla punkter.

Ekonomiska konsekvenser

Botkyrka kommun rapporterar till ECCAR som en del i kommunens medlemskap, årlig avgift för medlemskapet är 500 euro. I övrigt sker alla insatser inom ramen för ordinarie arbetstid och resurser.

Petra Oxonius
Tf Kommundirektör

Charlotta Brask
Utvecklingsdirektör

Bilagor

Svensk sammanfattning av underlaget till ECCAR.

Enkät svar i original.

Expedieras till:

Ordföranden i alla kommunens nämnder.

Förvaltningsdirektörer på alla förvaltningar.

§ 120

Avrop medel för LONA - projekt groddjur KS/2023:00311

Beslut

1. Kommunstyrelsen beviljar miljö- och hälsoskyddsnämnden avropa 219 750 kronor från posten för Botkyrkas gröna värden, enligt projektets budget för 50 procent medfinansiering av föreliggande LONA-finansierade groddjursprojekt.

Beslutsgång

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är ordförandeförslaget. Ordföranden finner att kommunstyrelsen beslutar i enlighet med ordförandeförslaget.

Sammanfattning

I enlighet med miljö- och hälsoskyddsnämndens beslut §56 2022-11-14 (MHN/2022:00063–2) söktes LONA-bidrag inför 2023 för projektet ”Förstudie för förbättring av groddjurs livsmiljöer i Tullinge”. Länsstyrelsen har nu beviljat bidraget.

Kommunen medfinansierar 50 % av projektkostnaden. Miljö- och hälsoskyddsnämnden behöver därför avropa detta belopp som enligt budgetkalkylen uppgår till 219 750 kronor.

Miljö- och hälsoskyddsnämndens yttrande till ”Mål och budget 2023 med flerårsplan 2024–2026” anger ekosystem och ekosystemtjänster bland de väsentliga (verksamhets- och mål) -områdena (punkt 1.3) och att arbetet för en biologisk mångfald planeras inom ramen för naturvårdsprogrammet Botkyrkas gröna värden. Kommunens naturvårdsprogram har satt upp som en prioriterad åtgärd för 2023 att inventera ärendet

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har behandlat ärendet 2023-04-17, § 27.

Samhällbyggnadsförvaltningen redogör för ärendet i tjänsteskrivelse 2023-04-05.

Expedieras till:

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

§ 125**Firmatecknare 2023 - ändring 2023-06-09
KS/2022:00791****Beslut**

1. Kommunstyrelsen bemyndigar följande personer att teckna kommunens firma:
kommunstyrelsens ordförande Emanuel Ksiazkiewicz
eller, vid hans förfall, kommunstyrelsens
1:e vice ordförande Gabriel Melki
eller, vid förfall för de ovannämnda,
kommunstyrelsens 2:e vice ordförande Stina Lundgren
i förening med en av följande personer:
tf kommundirektör Petra Oxonius
ekonomidirektör Per Malmquist
utvecklingsdirektör Charlotta Brask
2. Kommunstyrelsen bemyndigar kommunens förvaltningsdirektörer:
arbetsmarknadsdirektör Jesper Theander, kultur- och fritidsdirektör
Helena Hellström, samhällsbyggnadsdirektör Carina Molin,
socialdirektör Charlotte Lagerkvist, tf teknik- och fastighetsdirektör John
Glimtoft, utbildningsdirektör Anette Älmdalen samt tf vård- och
omsorgsdirektör Afamia Elkhoury att teckna kommunens firma i fråga
om löpande förvaltningsåtgärder inom den egna förvaltningens
verksamhetsområde.

Respektive förvaltningsdirektör ska kunna delegera delar av denna
behörighet till underställd personal under förutsättning av att en tydlig
avgränsning av berörda personers behörighet och befogenhet görs.

Hyreskontrakt ska undertecknas av fastighetschef Lena Myrelid Knöös,
tf teknik- och fastighetsdirektör John Glimtoft eller ekonomidirektör Per
Malmquist.
3. Kommunstyrelsen bemyndigar tf kommundirektör Petra Oxonius och
ekonomidirektör Per Malmquist att var för sig underteckna
borgensförbindelser, leasingkontrakt och ansökningar om statsbidrag.
4. Kommunens firmatecknare kan underteckna samtliga skuldebrev och
derivatkontrakt. Därutöver har kommundirektören rätt att genom
delegationsbeslut utse ytterligare personer som kan underteckna denna
typ av avtal.

5. Kommunstyrelsen bemyndigar tf mark- och exploateringschef Camilla Schultz, samhällsbyggnadsdirektör Carina Molin och tf kommundirektör Petra Oxonius att var för sig underteckna avtal som reglerar genomförande av exploateringsprojekt såsom exploateringsavtal samt marköverlåtelse- och genomförandeavtal, samt underteckna köpehandlingar och andra överlåtelse- eller upplåtelseavtal avseende fast egendom.

6. Kommunstyrelsen bemyndigar följande personer, var och en för sig, att inom kommunstyrelsens verksamhetsområde besluta om och genomföra alla typer av finansiella affärstransaktioner för Botkyrka kommuns räkning som är godkända i kommunens finansriktlinje, samt hantering och placering av likvida medel:

Erik Ohlson, räntehandlare internbanken, Södertälje kommun
Stefan Hamilton Ouzounidis, investeringscontroller, Huddinge kommun
Mattias Rensfeldt, finansansvarig, Botkyrka kommun

7. Kommunstyrelsen bemyndigar följande personer, två i förening, att inom kommunstyrelsens verksamhetsområde underteckna handlingar avseende finansiella affärstransaktioner för kommunens räkning, i enlighet med kommunens finansriktlinje:

Edit Konrad, finansekonom internbanken, Södertälje kommun
Magdalena Österberg, finansekonom internbanken, Södertälje kommun
Anne-Britt Nilsson, ekonomiassistent, Södertälje kommun
Elisabeth Lundin-Nilsson, ekonomiassistent, Södertälje kommun
Mattias Rensfeldt, finansansvarig internbanken, Botkyrka kommun
Annette Ödalen, controller, Botkyrka kommun
Ralph Strandqvist, ekonomichef, kommunstyrelseförvaltningen, Botkyrka kommun

8. Kommunstyrelsen bemyndigar följande personer, två i förening, att teckna kommunens firma vid uttag av medel på kommunens plusgiro, bankgiro och bankkonton:

tf kommundirektör Petra Oxonius

ekonomidirektör Per Malmquist

finansansvarig internbanken Mattias Rensfeldt

systemförvaltare	Susanna Brenander
redovisningschef	Camilla Andersson
ekonomiassistent	Irina Järvinen
systemförvaltare	Suzana Milosavljevic
ekonomiassistent	Marie Björklund
ekonomiassistent	Irina Zettermark
ekonomiassistent	Hanna Shiferaw
redovisningsekonom	Dilek Ünal
redovisningsekonom	Linda Räsänen
samhällsvägleddare (tillfälligt på reskontraenheten)	Hannibell Taku
ekonomichef, kommunstyrelseförvaltningen	Ralph Strandqvist
biträdande enhetschef, leverantörsreskontran och e-handel	Senada Zilic

De ovan nämnda personerna, två i förening, har tillträde till kommunens bankfack.

Redovisningschef Camilla Andersson, eller den hon utser, ges rätt att underteckna kommunens deklARATIONER.

Beslutsgång

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är ordförandeförslaget. Ordföranden finner att kommunstyrelsen beslutar i enlighet med ordförandeförslaget.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen beslutade 2023-01-09, § 4 Reglemente för kommunstyrelsen mandatperioden 2023–2026. Enligt reglementet ska skrivelser från kommunstyrelsen och andra handlingar undertecknas på det

sätt som styrelsen bestämmer. Kommunstyrelsen uppdaterar beslut om firmatecknare årligen eller vid behov.

Följande ändringar är gjorda sedan tidigare beslut 2023-05-08:

Punkt 7: Tillägg sista stycket: Ralph Strandqvist, ekonomichef, kommunstyrelseförvaltningen, Botkyrka kommun.

Punkt 8: Tillägg första stycket: inklusive Nordea.

Övriga ändringar punkt 8: Nya titlar för: Susanna Brenander, Irina Järvinen och Suzana Milosavljevic. Tillagda personer: redovisningschef Camilla Andersson, ekonomiassistent Irina Zettermark, samhällsvägleddare Hannibell Taku, ekonomichef Ralph Strandqvist och biträdande enhetschef Senada Zilic. Borttagen person: tf redovisningschef Maria Edblad Jansson.

Expedieras till:

Berörda

Samtliga nämnder

Uppföljning av tjänsteresor år 2022

För att genomföra det kommunala uppdraget ingår det att vi ibland måste resa i tjänsten. I kommunens mötes- och resepolicy som kommunfullmäktige antog år 2019 finns riktlinjer för vårt tjänsteresande.

Syftet med mötes- och resepolicy är att minimera klimatpåverkan från Botkyrka kommuns tjänsteresor samt att skapa förutsättningar för ett kostnads- och resurseffektivt resande. Policyn ska också bidra till att skapa en trygg och säker arbetsmiljö samt minska de negativa effekterna på folkhälsan. Den ska dessutom vara en förebild och visa vägen mot ett klimatsmart och energieffektivt Botkyrka.

Riktlinjerna gäller för både tjänstemän och förtroendevalda. I policyn står följande:

- Ibland behöver vi inte resa för att mötas. Använd telefonmöten eller möten via webb.
- För de korta resorna - gå eller cykla.
- Använd kollektiva färdmedel framför bil.
- Vid bilresor använd i prioritetsordning - kommunens verksamhetsbilar /bilpoolsbilar, hyrbil eller taxi beroende på ändamålet med resan. Samåk när det är möjligt. Resor med egen bil i tjänsten kommer endast i undan-tagsfall att ersättas av kommunen.
- Välj tåg före flyg på resor i Sverige upp till och med Kramfors.
- Vid övernattnig på hotell och vid konferens, välj miljöanpassade alternativ i så stor utsträckning som möjligt.

Ansvar

Alla anställda och förtroendevalda ansvarar för att policyn tillämpas och att resorna görs så klimatanpassade och kostnadseffektiva som möjligt. Cheferna ansvarar för att medarbetarna känner till och följer innehållet i policyn.

Uppföljning

Varje förvaltning ansvarar för uppföljning av kommunens mötes- och resepolicy samt rapporterar till respektive nämnd. Underlag till uppföljningen av resor i tjänsten tas fram av samhällsutvecklingsenheten på kommunstyrelseförvaltningen.

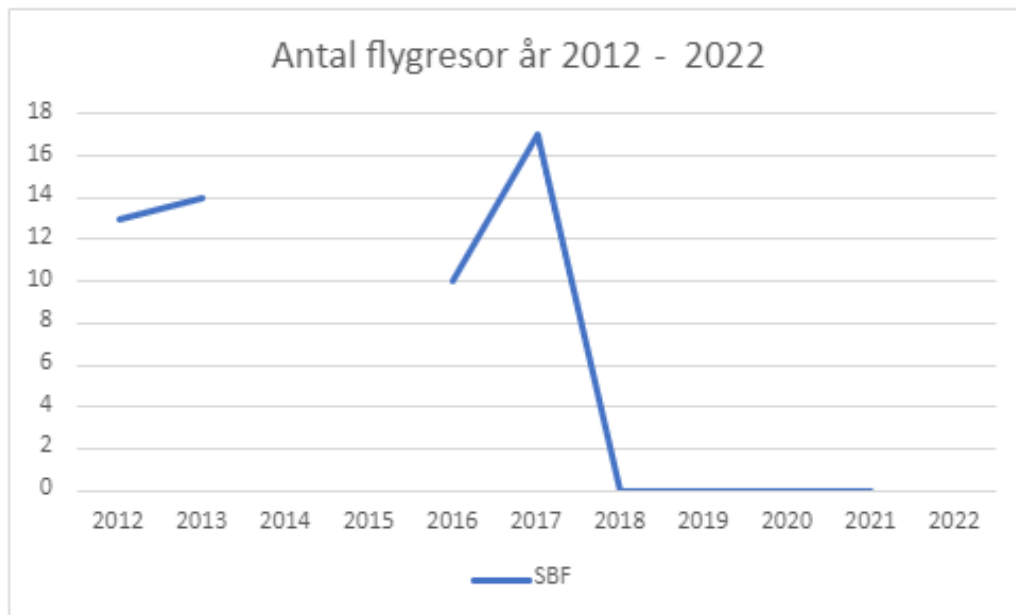
Samhällsbyggnadsförvaltningens resande i tjänsten år 2022

Botkyrka kommun har under flera år sammanställt kommunens totala resande i tjänsten. I samband med att kommunens mötes- och resepolicy uppdaterades med nya riktlinjer fattades det beslut att förvaltningarna årligen ska få en rapport om resandet i tjänsten. Med hjälp av rapporten kan förvaltningarna enklare följa upp att tjänsteresandet görs i enlighet med kommunens mötes- och resepolicy.

Flyg

Enligt mötes- och resepolicyn ska tåg väljas före flyg på resor i Sverige upp till och med Kramfors. Cheferna ska skriftligt godkänna varje flygresa som medarbetarna gör. Om flygresor sker till Kramfors och till destinationer söder därom ska det tydligt framgå av dokumentationen varför en avvikelse från policyn görs. I dokumentationen ska det framgå anledningen till flygresan och ansvarig chef ska dokumentera anledningen till godkännandet. Godkännandet ska kunna uppvisas i efterhand vid en förfrågan. Samtliga flygresor ska klimatkompenseras. För närvarande ingår klimatkompensation i kommunens upphandlade reseavtal.

I figur 1 samt tabell 1 och 2 redovisas samhällsbyggnadsförvaltningens (Sbf) resor mellan åren 2012–2022. Statistik saknas för åren 2014 och 2015 samt för år 2022 då avtalet med kommunens reseleverantör avslutades i förtid.

Figur 1. Antal resor med flyg år 2012–2022(Sbf).

Tabell 1. Antal resor med flyg år 2012–2016 (Sbf).

Antal flygresor år 2012 - 2016				
2012	2013	2014	2015	2016
13	14	-	-	10

Tabell 2. Antal resor med flyg år 2017–2022 (Sbf).

Antal flygresor år 2017 - 2022					
2017	2018	2019	2020	2021	2022
17	0	0	0	0	-

Koldioxidutsläpp

Det saknas statistik för 2022 då avtalet med kommunens reseleverantör avslutades i förtid. Under åren 2018 - 2021 reste inte förvaltningen med flyg och orsakade därmed inga koldioxidutsläpp från sitt flygresande. År för 2017 orsakade förvaltningens flygresande 12 404 kilo utsläpp av koldioxid och år 2016 var motsvarande siffra 7 428 kilo koldioxid.

Trend

Under år 2020 etablerades en ny digital mötesstruktur till följd av pandemin. Allt talar för att denna mötesstruktur kommer att minska behovet av flygresor framöver.

Tåg

Enligt kommunens mötes- och resepolicy ska tåg alltid användas före flyg för resor i Sverige upp till och med Kramfors. Figur 2 samt tabell 3 och 4 redovisar samhällsbyggnadsförvaltningens resande med tåg mellan åren 2012 – 2022. Det saknas statistik för år 2015 samt 2022 då avtalet med kommunens reseleverantör avslutades i förtid.

Figur 2. Antal resor med tåg år 2012–2022 (Sbf).

Tabell 3. Antal resor med tåg år 2012–2016 (Sbf).

Antal tågresor år 2012–2016				
2012	2013	2014	2015	2016
51	88	27	-	38

Tabell 4. Antal resor med tåg år 2017–2022 (Sbf).

Antal tågresor år 2017–2022					
2017	2018	2019	2020	2021	2022
41	81	30	9	0	-

Koldioxidutsläpp

Det saknas statistik för 2022 då avtalet med kommunens reseleverantör avslutades i förtid. Under år 2021 genomförde inte förvaltningen någon tågresa. År 2020 orsakade förvaltningens resande med tåg 5 gram utsläpp av koldioxid.

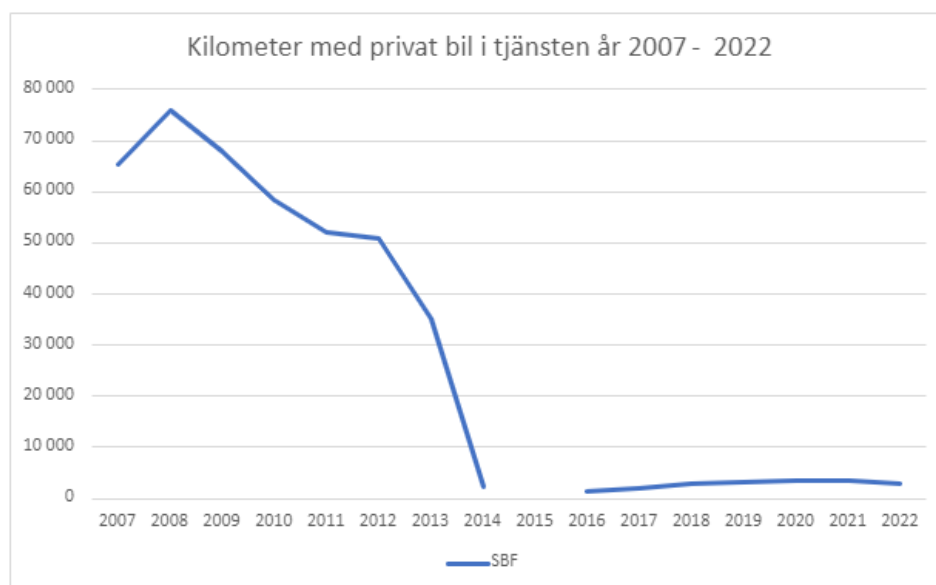
Trend

Tågresorna de senaste åren har pendlat mellan 30–81 resor per år. Trendbrottet kom år 2020 i samband med pandemin. Under de senaste åren har en ny digital mötesstruktur etablerats. Allt talar för att denna mötesstruktur kommer att minska behovet av resor framöver.

Privat bil i tjänsten

Enligt kommunens mötes- och resepolicy ska användandet av privat bil i tjänsten undvikas. I de fall där medarbetare har arbetsuppgifter som inte kan lösas på annat sätt än genom användningen av privat bil i tjänsten ska ett avtal skrivas mellan parterna som reglerar hur användningen och ersättningen ska ske. Övriga undantag ska alltid godkännas skriftligt av ansvarig chef.

I figur 3 samt tabell 5 och 6 redovisas samhällsbyggnadsförvaltningens användande av privat bil för tjänsteresor mellan åren 2007 och 2022. Statistik för år 2015 saknas.

Figur 3. Körda kilometer med privat bil i tjänsten år 2007–2022 (Sbf).

Tabell 5. Körda kilometer med privat bil i tjänsten år 2007–2014 (Sbf).

Antal kilometer med privat bil i tjänsten år 2007–2014							
2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
65 407	76 043	67 830	58 396	52 000	50 857	35 043	2 165

Tabell 6. Körda kilometer med privat bil i tjänsten år 2015–2022 (Sbf).

Antal kilometer med privat bil i tjänsten år 2015–2022							
2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
-	1 323	2 037	2 823	3 144	3 371	3 552	2 999

Koldioxidutsläpp

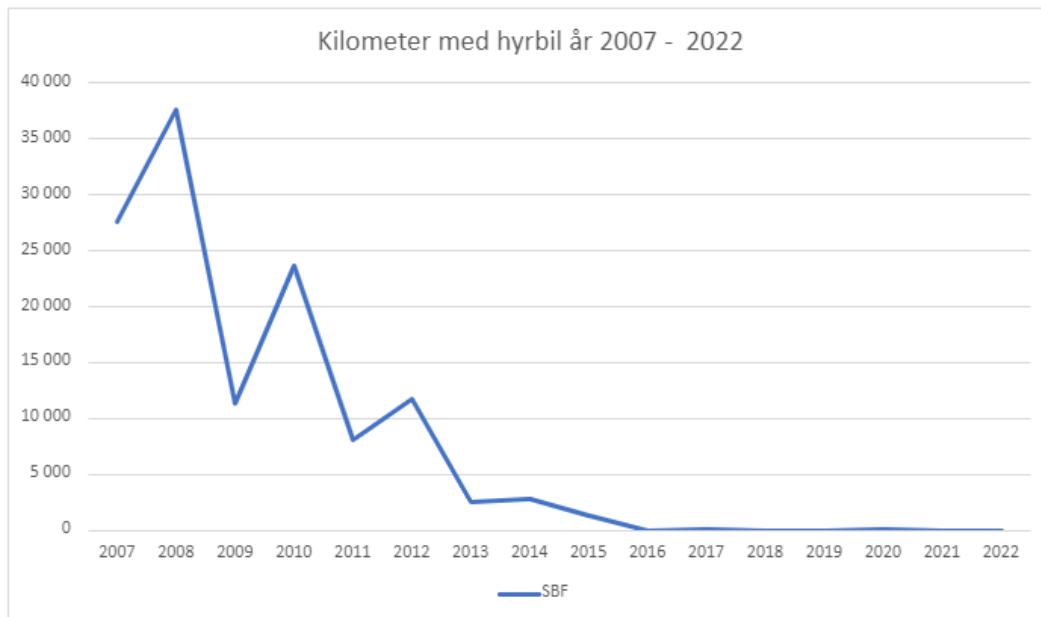
I dagsläget saknar vi underlag för att räkna ut mängden utsläppen av koldioxid från användandet av privat bil i tjänsten. För att få kilometerersättning har kommunens anställda hitintills inte behövt rapportera vilket drivmedel som använts eller bilens koldioxidutsläpp i samband med att orsak till resan och resmål uppgetts.

Trend

Förvaltningens användande av privat bil i tjänsten har sedan 2016 ökat varje år för att sedan minska lite år 2022.

Hyrbil

Enligt mötes- och resepolicy är hyrbil ett bra alternativ om du behöver en bil under ett par dygn och det inte går att åka tåg eller annan kollektivtrafik. I figur 4 samt tabell 7 och 8 redovisas samhällsbyggnadsförvaltningens körda kilometer med hyrbil mellan åren 2007 och 2022.

Figur 4. Körda kilometer med hyrbil år 2007–2022 (Sbf).

Tabell 7. Körda kilometer med hyrbil år 2007–2013 (Sbf).

Antal kilometer med hyrbil år 2010–2013						
2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
27 581	37 617	11 303	23 714	8 069	11 731	2 547

Tabell 8. Körda kilometer med hyrbil år 2014–2022 (Sbf).

Antal kilometer med hyrbil år 2014–2022								
2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
2 780	1 355	0	138	0	0	95	0	0

Koldioxidutsläpp

År 2022 reste inte förvaltningen med hyrbilar och orsakade därmed inga koldioxidutsläpp. Det saknas underlag för mängd koldioxidutsläpp orsakade av förvaltningens användande av hyrbil åren 2007–2015 samt 2017 och 2020.

Majoriteten av fordonen hos kommunens upphandlade leverantör av hyrbilar drivs med bensin eller diesel. Det innebär att när kommunen inte kunnat använda sina egna verksamhetsfordon som är fossilbränslefria har användandet av hyrbilar lett till att utsläppen från tjänsteresorna ökat kraftigt.

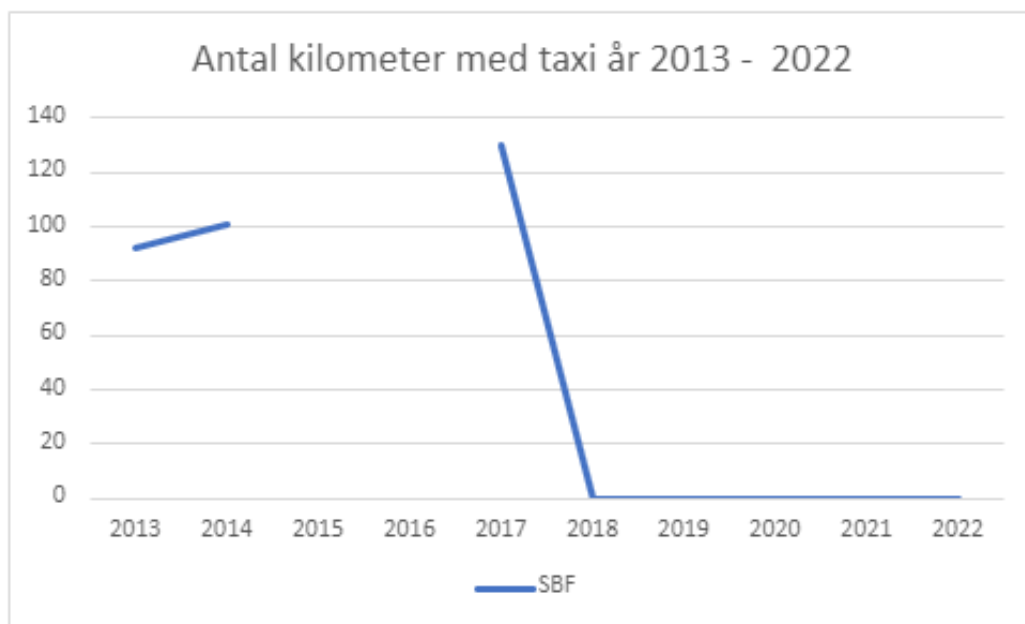

Trend

Sedan 2015 har förvaltningens användande av hyrbilar minskat kraftigt jämfört med tidigare år. Under åren 2016, 2018, 2019, 2021 och 2022 använde förvaltningen inte hyrbilar någon gång.

Taxi

Enligt kommunens mötes- och policy är taxi ett bra alternativ om det inte går att åka kommunalt eller om bilpoolen är fullbokad. I figur 5 samt tabell 9 och 10 redovisas antal kilometer som samhällsbyggnadsförvaltningen åkt med taxi åren 2013–2022. Statistik för år 2015 och år 2016 saknas. Uppgifterna för år 2020 är osäkra då det saknas fullständigt underlag från leverantören.

Figur 5. Körda kilometer med taxi år 2013–2022 (Sbf).

Tabell 9. Körda kilometer med taxi år 2013–2017 (Sbf).

Antal kilometer med taxi år 2013–2017				
2013	2014	2015	2016	2017
92	101	-	-	130

Tabell 10. Körda kilometer med taxi år 2018–2022 (Sbf).

Antal kilometer med taxi år 2018–2022				
2018	2019	2020	2021	2022
0	0	0	0	0

Koldioxidutsläpp

Kommunens upphandlade leverantör av taxitjänster har både bilar som drivs fossilbränslefritt och med fossila drivmedel i sin fordonsflotta. För att minska utsläppen av koldioxid är det viktigt att be om en taxi som drivs med biogas eller el vid bokning.

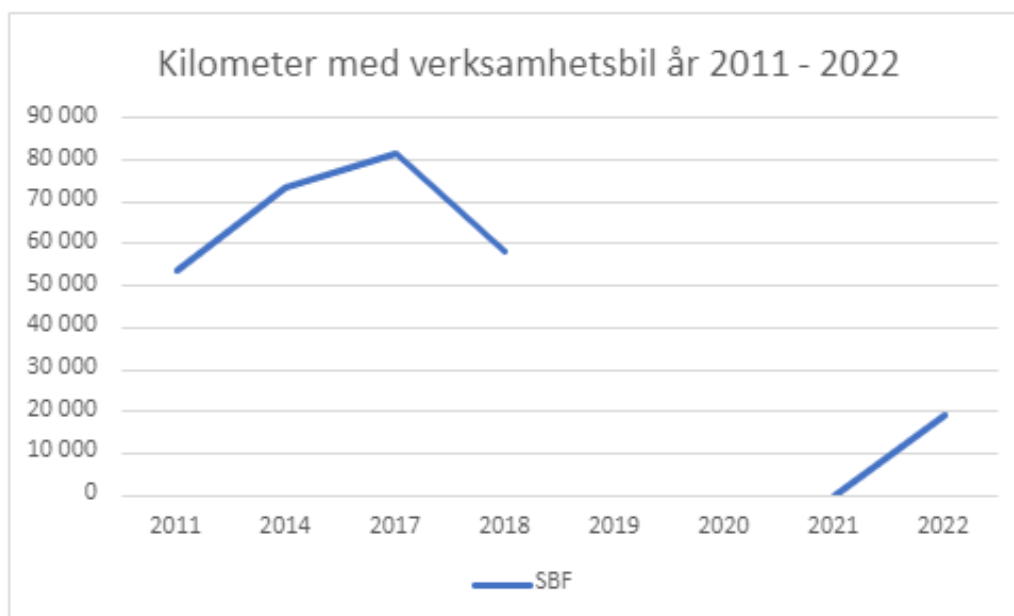
Trend

Förvaltningen har inte rest med taxi sedan år 2017.

Verksamhetsbil

Enligt mötes- och resepolicyn ska verksamheter som har stort behov av fordon i tjänsten använda kommunens egna verksamhetsfordon. Vilken typ av fordon som är lämpligt bestäms i samråd med kommunens fordonsansvarige på teknik- och fastighetsförvaltningen.

I figur 6 och tabell 11 redovisas samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteresor med verksamhetsbil mellan åren 2011–2022. Underlaget för år 2021 är osäkert och är därför inte med i sammanställningen. Statistik för åren 2019 och 2020 saknas.

Figur 6. Körda kilometer med verksamhetsbil år 2011–2022 (Sbf).

Tabell 11. Körda kilometer med verksamhetsbil år 2011–2022 (Sbf)

Kilometer med verksamhetsbil år 2011–2022							
2011	2014	2017	2018	2019	2020	2021	2022
53 390	73 210	81 359	58 094	-	-	-	18 871

Koldioxidutsläpp

Under år 2022 orsakade förvaltningens resande med verksamhetsbil 2 831 kilo koldioxidutsläpp.

Alla kommunens verksamhetsbilar kan drivas fossilbränslefritt. De flesta personbilar drivs med biogas som produceras av restprodukter vid det kommunala avloppsreningsverket Himmerfjärdsverket och SRV Återvinning AB. Övriga drivmedel som används är HVO (biodiesel) och el.

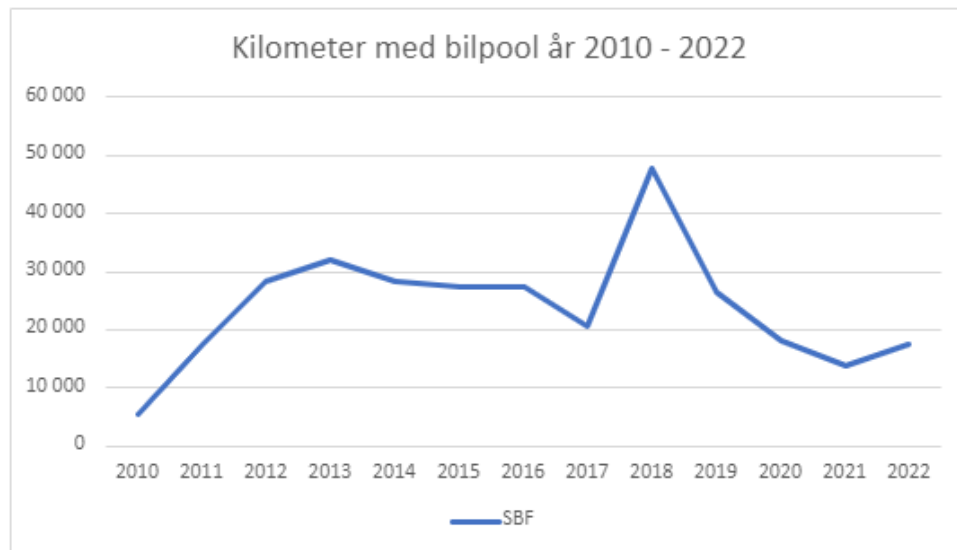
Trend

Förvaltningens användande av kommunens verksamhetsbilar under år 2021 har minskat kraftigt sedan år 2018, som är det senaste året det finns statistik för. Sedan år 2018 har teknikutvecklingen gjort att kommunen kan följa upp körandet med verksamhetsbilarna på ett mer kvalitetssäkert sätt vilket gör att åren inte är helt jämförbara. Eftersom underlag för år 2019, 2020 och 2021 går det heller inte att se någon trend.

Bilpool

Enligt mötes- och resepolicy ska du i första hand använda kommunens upphandlande bilpool för kortare resor som kräver bil. Bilarna står parkerade på de reserverade parkeringsplatserna vid kommunhuset i Tumba.

I figur 7 samt tabell 12 och 13 redovisas samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteresor med bilpool mellan åren 2010–2022.

Figur 7. Körda kilometer med bilpool år 2010–2022 (Sbf).

Tabell 12. Körda kilometer med bilpool år 2010–2015 (Sbf).

Kilometer med bilpool år 2010–2015					
2010	2011	2012	2013	2014	2015
5 277	17 432	28 365	31 892	28 409	27 395

Tabell 13. Körda kilometer med bilpool år 2016–2022(Sbf).

Kilometer med bilpool år 2016–2022						
2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
27 397	20 521	47 918	26 353	18 183	13 871	17 447

Koldioxidutsläpp

Kommunens upphandlade bilpool är fossilbränslefri och består av sex bilar som drivs med biogas och el.

Trend

Förvaltningens användande av bilpool har sedan 2019 minskat årligen för att sedan öka igen år 2022.

Referens

Emmy Benedicto
emmy.benedicto@botkyrka.se

Mottagare

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Delegationsbeslut 2023-08-21

Förslag till beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har tagit del av delegationsbesluten.

Sammanfattning

Följande delegationsbeslut har anmälts till nämnden:

Delegationsbeslut 230519-230730

Beslut om serveringstillstånd

Beslut om serveringstillstånd

Beslut om tillfälligt serveringstillstånd i slutet sällskap

Yttrande till Spelinspektionen gällande Lollis

Beslut om tillfälligt serveringstillstånd